Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Baggesen, Jens Immanuel; af Jens Immanuel Baggesen
Titel | Title:	Danfana : et Maanedskrift
Bindbetegnelse | Volume Statement:	1816: Jan.-Juni
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Danfana, 1816-1817

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Danfana.

Et Maanedskrift

af

Jens Immanuel Baggesen.

Januar.

Kjøbenhavn, 1816.

Hos Boas Brünnich,

Lovstræde No. 128.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold.

Danfana. Maanedskriftets Bestemmelse, af Udgiveren. . . . S. 1.

Til Danfanas Døttre, af samme. . . . 9.

Ode til Sommerfuglene, af samme. . . 12.

Forsøg til Opløsningen af Gaaden:

Det evige Sindbillede, af Just Thiele. 17.

Sphinx's Tiltale.

Svar.

Til Sphinx.

Elegie til Just Thiele, af Udgiveren. . 60.

Den sidste Prøve, af Ludvig Heiberg. . 67.

Jo, en philosophisk Ballade, af C. F. Weyse. . . . . 77.

Litteratiske Nyheder, af Udgiveren. . 98.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Danfana.

Udgiveren:
"Kun Trællen kan frygte."
Musen.
"Men Helten kan doe!"
Udgiveren:
"Saa trøster hans Rygte
"Den grædende Moe."
Evald.

Maanedskriftets Bestemmelse.

Uagtet der neppe kan tænkes nogen fædrelandskiærligere Hensigt, end den, jeg har med nærværende danske Maanedskrifts Udgivelse; og uagtet fast enhver dertil bestemt Afhandling noksom vil udvise for upartiske fornuftige Medborgere, at uegennyttig Lyst til at bidrage mit til Litteraturens Forædling, besiæler min Rygten af det Kald, jeg, selv paa mine Fienders Ord, maa tro, at have

*) For Navnets, dets egentlige Betydning, og Indskrænkelse her til samme, mindste Spillerum, skal en seenere Afhandling aflægge Regnskab.

faaet, holder jeg dog for — med Hensyn paa Mængden af letsindige Domme — forelobigen at skyde Sagen og mig selv en nærmere Erklæring.

Der var en Tid da jeg var elsket i mit Fædreneland; og ingen veed bedre end jeg, at denne Tid er ikke meere. Jeg elskede det dengang, som et Barn, og blev elsket igien, som et saadant; min Alder og Uerfarenhed tillod mig ikke, klarligen at indsee, hvad der i nogetsomhelst aandeligt Anliggende tiente til dets Beste; og, saae jeg det end stundom, tillod den Ynglingen, ikke blot klædende men paaliggende Beskedenhed og Agt for Ældre mig ikke, at sige saa ganske ligefrem hvad jeg saae, som den alderstegne modne Lysets Ven tør og bør det i sin Sphære. Lysten til at elskes gik desuden naturligviis med Aarene lidt efter lidt over til Stræben efter at agtes; ligesom, i og med samme, Forsøgene paa at more forvandledes til maa skee mindre heldige, men sikkert langt fortienstligere Anstrængelser for at gavne. Dette allerede, som en mindre elskelig Fremgang hos Skribenten — tilsammentræffende med en, desværre, vel meer end nokſom følelig Tilbagegang i hans hiemlige Spillerum — forklarer tilstrækkelig Tabet efterhaanden af en Yndest, der lidt efter lidt naturligviis ogsaa under saadanne Omstændigheder tabte noget af sin Ynde.

Et temmelig langt Ophold uden for mit Fædreneland, og, medens dette, under Arbeidet for at danne mig det Fortrinlige deri, dets egentlige Dannished, værdigere, Beskiæftigelsen med Aands-øvelser, der syntes et andet Parnas end Herthas helligede — et vist udenlandsk taaleligt Navn og Rygte i den større litterariske Verden — og især en Slags Giæsteborgerskab i den tydske Litteratur, fiernede endnu meere fra mig den Hiemmets aandelige Kreds, der hellere gaaer tilbage paa egen Haand, end fremad ved en andens. Kommer nu til, at Litteraturvæsenet her hiemme i de sidste Tider var blevet, hvad man kalder et sluttet Selskab — hvori jeg blot af og til som reisende Medlem syntes at indfinde mig — maatte jeg virkelig have tabt al Tidskynde, Menneskekundskab og Skiønsomhed, hvis jeg, for nærværende Øieblik, i det, der opmuntrede og lønnede min Stræben for tredive Aar siden, troede at kunne maale mig med den mindste Dverg i Modens Poesie, end sige med sammes største Kiæmpe. Ogsaa forsikrer jeg høitideligen, at det hverken er mit Øiemeed eller Attraa. Ikke, som om jeg var ophøiet over al forfatterlig Forfængelighed — ikke, som om det jo endnu vilde kildre mig, at elskes af det Fædreneland, jeg umueligen kan aflade at elske — ikke heller, som om den mig eengang vinkende Krands

havde tabt alle Fortrylleiser for mig; men fordi jeg har en ganske anden meget høiere Hensigt, end alt dette, og fordi jeg aldrig attraaer, hvad jeg eengang veed, jeg umueligen kan opnaae. Selv om jeg nu paa eengang vendte om fra den Vei, jeg tidlig foresatte mig at vandre, for at naae mit langt ud over Nutidens Hvilehvis Kors *) liggende Maal, vilde der være for sildig. For at bringe det i Helligheb til den Høide, at hænge sine Handsker paa Solens Straaler, maa en poetisk Hellig-Anders indridse Parnassets Slagelse-Marker paa et nattegammelt Fol, og ikke paa en stiv halvtredsindstyveaarig Kleppert. Som Dagskribent har jeg eengang for alle fordærvet det med mine Samtidige. Ogsaa om sit gode Navn og Rygte kan den i Ry komme, for Resten nok saa uskyldige, fædrelandske Muse stge med andre Jomfruer:

"Vor Ære er en Ø, paa alle Kanter steil:
Hvo eengang ude er, ta'r altid deraf feil —"

saalænge der nemlig handles om den Ære, der har blot Navneværdie til en vis Tid og paa et vist Sted — den Ære, i hvis populare Tempel Kozebue

*) En Høide uden for Slagelse, nær Veien fra Corsoer; hvorhen, efter det gamle Sagn, Egnens hellige Patron blev bragt igiennem Luften fra Joppe.

langt overstraaler alle sine glimrende Medbeilere — med eet Ord, den Ære,

"Jeg kunnet har, og kan, og vil undvære" — ingenlunde af Foragt for den (thi sandelig, ingen Yndest, intet Bifald, ingen Hæder er at foragte) men af Agtelse for noget høiere, og af Kiærlighed til noget varigere. Dette veed jeg, og vidste det allerede længe. Hvo der har læst mine Forsøg i Modersmaalet, kan have lagt Mærke til, at det ikke var Digterkronen, jeg især lagde det an paa at vinde; og hvo der har kiendt min Færd og Fremgangsmaade i det virkelige Liv, maa sige sig, at jeg snarere har modarbeidet min Digterlykke, end lagt det an paa, at befordre og sikkre den. Eene, fra Begyndelsen af min Skribentbane, uden støttende Familieforhold, uden fremhielpende Slægtskab eller Svogerskab, stræbte jeg ikke engang at afhielpe disse Mangler ved andre sikkre Midler til Popularitet, som (Ewald undtagen) hver anden Digter i Dannemark meer eller mindre har benyttet til en Slags Rodfæstning af sit aandelige Træ i Selskabet og den virkelige Verden. Ikke Medlem af noget kiøbenhavnsk Selskab, ikke engang af nogen Klub; intet Led i nogen borgerlig Kiæde, aldeles ingen Rolle spillende (selv sielden Tilskuerens) paa noget offentligt eller privat Theater; ikke tilhørende noget Corps, ei engang Studenternes,

end sige Professorernes; uden Interessentskab, udelukt af enhver større eller mindre Broderkreds, privatiserer jeg i egentligste Forstand, ikke blot uden partisk Publikum; men uden mindste Tilstød i paakommende Tilfælde af et Privatissimum. Skiondt Frimurer, har jeg kun een eneste Gang, for mange Aar siden, indfundet mig i den herværende Loge; og hvor lidt jeg hører til det Skandinaviske Litteraturselskab, der blev stiftet i min Stue, kan man see af Listen paa dets Medlemmer, hvoraf mit Navn er udeladt. Sandelig, havde jeg efterstræbet nogensomhelst Dictatur i Sangens Rige her hiemme, havde jeg, som man vil beskylde mig for, lagt det an paa, at hæve mig selv eller nedtrykke andre i den offentlige Mening, vilde dog vel det første, jeg havde sørget for, have været, paa een eller anden bekiendt selskabelig Maade at tilvinde mig et Partie; det er neppe selv mine Fiender troligt, at denne paafaldende Forsømmelse fra min Side, skulde reise sig af blot Eenfoldighed, eller Uvidenhed. Thi saameget maatte jeg i det mindste have lært, ved Omgang med store Rollespillere udenfor mit Fædreneland, at man umuelig kan stige høit i nutidig offentlig Anseelse, uden ved Hielp af et hurtig hævende Partie, eller formedelst en langsom varsom og taalmodig Kryben. Det sidste Middels Anvendelse falder det neppe

nogen ind at tiltroe, end sige forekaste min kritiske, og ikke sielden satiriske Gienganger.

Jeg gjentager altsaa ved Aabningen af denne ny, den danske Genius helligede Hytte, hvad jeg paa hundrede Maader har yttret og viist: at det nemlig ikke er min nutidige Hæder, min borgerlige Anseelse, min personlige Vinding; men det inderlig elskede Modersprogs Helligholdelse og Bevogtelse jeg har for Øie. Mit Kaldsbrev til et lille sprogphilosophisk og æsthetisk-kritisk Præsteskab, har jeg indvortes i mit Hoved og Hierte, og udvortes i mine litterariske Venners og Fienders eenstemmige Tilstaaelse. For saavidt-en vis Opofrelse af jordiske Fordeele, udstandne Prøver, og allehaande smaae og store Forfølgelser, synes meere at forøge end at formindske Værdigheden til himmelske Kaldsforretninger, troer jeg og at turde smigre mig med en meer end almindelig Indvielse. Men forsaavidt en hvilkensomhelst Helligdoms Bevogter, i sin stridende Kirkes farefuldeste Tid, fremfor alt behøver et uforfærdet Mod, urokkelig Fasthed, og smilende Foragt for legemlig Død og Undergang, veed jeg, at den ældgamle Moder Dana selv, ingen kiækkere og trofastere blandt hendes Sønner havde kunnet vælge til Præst i sit Danfana.

Jeg aabner det her med en ny Begiængelse af de fordums Isis Mysterier, saaledes som især tre Helligdommens Indviede, ved deres unge Musers Optræden, have sat mig istand til at fire dem. Gaaden: Det evige Sindbillede, kan overalt ansees som Forgaarden til nærværende Danfana, i hvilken Sphinx ligger Indgangen vogtende, som i flere Oldtidens Templer, eller — uden Billedsprog — benævnte Gaade indeholder i Korthed Texten til dette philosophiske og poetiske Maanedskrifts følgende Forklaringer, det være sig i Afhandlinger eller Sange.

Maatte de faa Ædle, hvem Menneskehedens Eene Fornødne, min Gaades hemmelige Kierne, og Fædrenelandets herlige Paladium, Sproget, ligger paa Hierte, ane, forstaae, og tilsmile min i Hensyn paa mit forgiængelige Selv høist utaknemmelige Bestræbelse; Dog — hvis og ikke —

Arma dabunt Superi victricia, tessera Christus,
Crux signum, noster buccina Justus erit.

Jo. Bochius, in Elegia ad Principes Christianos.

Skrevet den 1ste Januar 1816.

J. Baggesen.

Til
Danfanas Døttre.

Rige Fugl kommer ſuſende,
Kommer bruſende
Med ſin Hams forlyſtende Prang.
Fattig Fugl kommer hinkende,
Kommer linkende
Med ſin Barms uſkyldige Klang.

Danmarks Helikons Frøkner og Fruer,
Herthas ſøde parnaſſiſke Duer,
Hvor nu Fugl flyver ind, flyver ud,
Ei paa Lyrens, ei heller paa Luurens,
Ei paa Kunſtens, og ei paa Naturens;
Men paa Modens de vinkende Bud.

Ak! hos Eder, I Hulde, der vanker
I aandelig Leeg og i Spsg
Saa mangen en Hsg over Hsg
I Flyven — fra Lærke til Gisg.
Naar I hsrer, I Sode, det banker,
Det er altid et Digterbesog.

Seer I deilige Farver at spille,
Eller hsrer I Nynnen i Smugl,
Det er Skialden — den store — den lille —
Den rige — den fattige Fugl!

Medens hin inden Tilliens Skranker
Udfoldende Regnbuens Glands,
Med den hundredsiede Svands,
Og fortryllende Billeders Dands,
Stolt, i legemlig Synlighed, spanker,
Den Lille med Spurvpusselanker
Gemeenlig kun kommer i Tanker —
Undseelig, formedelst de smaa
Skinfattige, lurvede, graa
Dunnbuxer, den Stakkel har paa.

Derfor naar i Farvernes Lnen
Der hsres en underlig Sang,
Det klinger, som Vinden i Stuen —
Og Helikons-Frøknen og -Fruen
I Sofaen vinke: kom! kom!

Men toner usynlig engang,
Som slog det med Flagren paa Rude,
For de Smaa paa Skammelens Pude
Den inderlig bævende Klang,
Det hsres, som Vinden derude —
Og den bryder ingen sig om.

Dog lod og de Ni sig forføre
Til Farten paa tydsk og paa spansk
I Modens nærværende Føre
Med døvende Bielder bag Øre,
Jeg veed, at de Trende mig hsre,
Hvis Ynde mig tryller paa dansk —
Og dem er det mig om at gisre.

Ode

til Sommerfuglene.

(Ludvig Heiberg helliget. *)

I Blomsterengle, som min Aand forynge,
Mens Øiet fro betragter eders Klynge
Paa Tillien under det krystalne Tag,
Nu Fugle der, hvor Fantasien bygger
Sit Drømmeslot i morgenrøde Skygger,
Hvor Billeder om Billeder sig slynge,
Omflagrer mig, med hulde Vingeslag!
Thi, Luft-Libeller, Æther-Amoriner,
Aglajer, Thalier, og Euphrosiner,
I Sylfer! Eders Yndling vil jeg synge
Min Nymphes Tak paa sin Forvandlingsdag!

*) Efter en min lille Søn tilsendt Foræring af hans Insekt-Samling paa Festdagen den 28de October 1815.

Og du, som, da mig nylig midt i Toget
Mod Øgler, Tudser, Kryb, og saadant noget,
Den knappe Stavets Pandserskiorte sprak,
Mig nøgen baded i den reene milde
Danfanas styrkende krystalne Kilde,
Hvis Grotte skiulte mig for Flokkens vilde
Forfølgelser med Skierm mod Polens Pak,
Laan mig, du Perle mellem blide Muser,
Hver Lyd, der i dit lette Nordlys su[illegible]
Hvert Sommerfugletræk i Dannersproget,
Til med lidt Glands at spragle Sangens Tak!

Men, Himmel! tør jeg troe de hulde Syner?
Paa Balsambolstere, paa Vellugtdyner,
I Zefyrvugger af ambrosisk Duft,
Som Fryd-Kiærminder løst fra Veemods Stengle,
Som spæde smaa nyfødte Haabets Engle,
Med Serafblik og Kerubsienbryne
De smile, legende med Lys og Luft!
Jeg seer dem stige, vrimle, flagre, skimre,
Lig tusindfarvte Morgenstierner glimre,
Straalspille, tindre, flamme, funkle, lyne
Høit over deres Krysaliders Gruft.

I Sværm af Pompens Helikoniader,
Foran dem alle, svæver Sangens Fader *)
Paa Lilievinger til Parnassets Top:
Ham følge festligklædte Danaider,
Halvguder, Kamp-Heroer, Titanider,
I Duggens Huldgudinders Perlerader,
Med alle Blomsterbørn, til Templet op;
Mens bag dem Maanskinhavets Doridiner,
Og alle Sangens samtlige Seliner
Fra Templer, Hytter, og Olympens Gader
Med Ynde slutte Skionheds lyse Trop.

Opvaagnet nylig selv af Sangens Dvale,
Ved Bredden af mit lille Blomsts Kastale,
Paa Rosens og paa Lilliens Fødselsdag —
Med egen Larve dybt i glemte Gruber,
Nu Karab selv imellem froe Keruber,
Høit hævet over Fienders tause Dale,
Skyleiret i bevinget Vennelag —
Med skiærpet Sands, med Millioner Øine,
Naturens Pantheon jeg seer sig høine,
Mens alle Kunstens Aftenstierner dale,
Dækt med Uranioners Himmeltag.

*) Papilio Apollo.

Jeg seer de Farver, Lysets Pensel maler —
Jeg mærker Ord, som Livet eene taler —
Jeg hører Lyd, som intet Ekko naaer;
Jeg lytter til ukiendte Melodier
I Blomsternyn og Nordlysharmonier,
I Slag paa Slag af Idas Idealer,
Og Klang af Harpen, Livets Engel slaaer.
Men Sangen selv slaaer lyse gyldne Triller,
Og Klangen, som i Blomsterhimlen spiller,
Er Havets Rødme lig, naar Solen daler,
Og Luftens Smil, naar atter den opstaaer.

Saaledes saae det første Blik herneden
Rundt om det end useete Selv i Eden
Nyskabte Væsners underfulde Dands:
Naturens hele hulde Børnevrimmel
I Flod og Eng og Luft og Skov og Himmel,
Henrykt, med Glædens Zittren og Tilbeden,
Begynde Livets lyse Jubeldands —
Mens flyvende Saphirer og Rubiner,
Og Ild-Keruber, rundt, og Serafiner,
Som om de tændte Lys i Evigheden,
Opfyldte Rummets dybe Nat med Glands.

Men hvad er i det Stiernehav af Luer,
Hvori jeg de bevingte Blomster stuer.
Min hiertebrustne Larves Stierneskud?
Den næste Kerubs Blik det neppe skimter,
Det flyver op af Støvets Mulm og glimter
I Himmelhviden over Jordens Tuer,
Eet Lyn blandt dem, der aldrig slukkes ud —
Det nynner mellem Straalerne, som spille:
Hvor er du stor, Natur, selv i det Lille!
Og hvad var i din Skionheds Tempelbuer
Min Gnist, hvis den ei tabte sig i Gud!

Held denne Gnist ei blot i Evigheden,
I Lysets Favn høit over Ørne-Reeden,
I Tanke-Kilden, af hvis Væld den sprang,
Hvor den med dem, som længst i Tiden brændte,
Hvis aldrig slukte Lys tilbagevendte,
Med alle Giætterne, som vandred heden,
Chorflammer i den løste Gaades Klang,
Held den, hvis Farvespillet her i Livet,
Som blev dens givne Tankestraale givet,
Og fandt en venlig Andagts-Gnist herneden,
Der gierne sig med den til Kilden svang!

Forsøg

til

en Forklaring af Gaaden:

Det evige Sindbillede,

ikke blot

Litteraturens Oprindelse,

men

Philosophiens Maal og Ende.

Davus sum, non Oedipus! —

Terent.

Af

Just Thiele.

Sphinx's Tiltale.

Jeg synker dybt og dybere i Sandet,
Skiønt hævet høit i mine Velmagts Dage;
Min Steen kan Intet holde meer tilbage;
Til Undergang og Død er den forbandet.

Dog kneiser jeg endnu vidt over Landet;
Endnu kan Ædes ei mig heelt nedbrage:
Der svinder Slsret først, du bort vil tage
For her at see, hvorfor min Art er blandet.

Saa mystisk, som mit Væsen i det Hele,
Er dette Slør dog ei for dine Blikke!
Tolk det, ifald Du kan, — mig kan Du ikke!

Min Hjeroglyph har stemplet alle Dele,
Og hver af dem vil du dog neppe raade,
Da jeg, som Sphinx, er alle Gaaders Gaade!

Forklaring af Gaaden.

I.

De underlige Tegn og Tvefigurer,
Som du, o store Sphinx! har virket ind
Med mørke Træk i halvopfyldte Furer,
Som Mærker paa dit underfulde Sind;
Den dunkle Skrift af mystiske Tinkturer,
Hvis Farvespil har et mangfoldigt Skin:
Din store Hjeroglyph vil jeg forklare,
Hvad Billederne er' og hvad de vare.

2.

Kun eet Begreb er Mærket i det Hele,
Skjøndt overalt det seer forskjælligt ud;
Som Tegn bestaaer det kun af tvende Dele:
Begreb om Evigheden og om Gud.
Af Scepter, Krone, Stok som af det Hele,
Af Tøndebaand, af Kugle, Pind og Tud
Tør jeg mig slutte til, og dristig sige:
Det spiller i det Krumme og det Lige!

3.

En Toga selv den gaadende Sirene
Har hyllet om Kaftanen i sit Flor;
(At den Arabisk er, maa jeg jo mene
Skal jeg forklare Mythen i dens Ord)
Dog kunne begge sig paa ny forene,
Naar Jo først er fri ved Argi Mord;
Thi hendes Navn kan X'et aldrig blive;
Med Eet og Nul la'er det sig bedre skrive.

4.

Jeg er (saa stod paa Tempelbuen skrevet
Af Isis Helligdom, paa Nilens Bred)
Alt, hvad der er, skal blive, og er blevet!
Og Isis er og Jö, som man veed.
Saa finder man da her, at Talbegrebet
Indslutter i sit Tegn den Værdighed,
At være Livets Moder og dets Amme,
Og selv naar Alt forgaaer, endnu den samme.

5.

Hvor dette Tempel stod, var hun Gudinde,
(Ægypter er det Folk, der tales om)
Og, som her staaer, for meer end simpel Qvinde
Hun dyrkedes i Hellas og i Rom.
I Mythen kan man letteligen finde,
Hvordan hun did, og andre Steder, kom.
De dunkle Træk, man finder her ved Siden,
Er kun om hendes altforlange Liden.

6.

Her staaer det Ord for Ord: — Den nidske Hære
Forfulgte Møen, Zeus forelsktes i;
Og, skjøndt han hende strax lod vaccinere,
Var dog den meste Deilighed forbi;
Den milde Ydme var der ikke mere,
Den blegnede i dette Tryllerie:
En sneehvid Qvie paa de lyse Høie
Bevogter Argus med sit Hundred-Øie!

7.

Hun kunde ei, som Procnes stakkels Søster,
Fortælle Faderen sin tunge Nød!
I Sorg han søgte paa de fierne Kyster;
Halvt frygtede han for, at hun var død:
Nu kom den stakkels Jo som en Trøster,
Men lig en Brølen hendes Tale lød;
Da skrev hun Æet og Nul, sit Navn, i Sandet,
Og kjendtes selv af Søstrene i Vandet.

8.

Unægtelig var det det da Elegier,
Hun skrev med disse Træk i Thracien;
Skjøndt de bestod' af O'er og af J'er,
Han kjendte neppe Datteren igjen;
Men derimod paa Dansk er for en Frier
Det samme Tegn Idyl-Begyndelsen;
Thi dette Ord den Fordeel med sig fører,
At eengang sagt er nok for den, der hører.

9.

Saaledes kan da dette Mærke sige
Det stumme Jo i visse danske Nik
Det positive Ja er her det Lige,
Nei-Negativet Nullet paa en Prik.
Saa svinder altsaa det Forunderlige,
Der syntes her vel stort ved første Blik:
At det, som siger Ja kun i det Hele,
Er baade Ja og Nei i sine Dele.

10.

Det græske Jö kan da let forklare
Det fundne Tegn som Sorgs og Glædes Røst:
Jö Thriumphe! fra den tætte Skare
Var Vidnet om den vilde Grækers Lyst;
Dog var det tidt, naar Sorgerne var svare,
En frigjort Fugl af det beklemte Bryst:
Saa nær var Jö's Fryd og Jös Klage
Beslægtede trods Nid-Gudindens Plage!

11.

At Tallets Chiffre ei endda de samme
I Grækenland og Romerstaten var,
(Skjøndt vel man seer en nærbeslægtet Stamme,
Hvorfra hver af de to sit Mærke bar)
Den Flue kan man letteligen ramme,
Da man paa Næsen næstendeels den har;
Thi sikkert er det Øie lidt forhexet,
Der finde kan, at Kappa ligner X'et.

12.

Men Kappa's Titalstegn er noget andet,
End dette Doppeltegn, der skriver ti,
Der engang skrev selv Jo's Navn i Sandet,
Da hun blev kjendt trods Qviens Mummerie;
Thi hverken Fad'ren selv, der stod ved Vandet,
Ei heller Søstrene, som svam deri,
Ved Synet af et Kappa kunde sige,
Det var den søgte og begrædte Pige.

13.

Men lidt vi gik forbi, som stod foroven
Om Jøderne, der dyrked dette Tal:
Først under Moses selv i Tibudsloven,
Og siden, efter Tempelstadens Fald,
Til Cabbalisterne det steg fra oven,
Som Helligdommenes det store Tal.
Af Israels Børn endnu i alle Riger
Titals-Systemet dyrkes, som man siger!

14.

Om det, som Romertal, kan man vel sige,
Trods Ret og Ual, trods Positivitet
Og Negation, at Trækkene er' lige,
Skjøndt der er tvende Tal i Form af ret;
Men Lyden derimod (paa Dansk, at sige,
Thi paa Latin er det just ei saa let)
Kan man et Qvarteerstid paa Gaden høre,
I Vægterraabet, med det halve Øre.

15.

Heel underligt den mørke Traad er tvunden,
Og danner her et fælsomt Malerie:
Harpocrates med Fingeren paa Munden,
En Søn af Isis selv, os byder: Ti!
Bag ham staaer Jo hist; og, see vi Lunden,
Den hvide Qvie græsser end deri!
Med stærke Farvers Spil i gyldne Straaler
Staaer China-Guden Ti som Himlens Maaler.

16.

Som Gaaders Gaade, Sphinx! kan jeg dog ene
Forklare mig det Syn, jeg her har seet:
Her staaer jo alt — og Trækkene er' rene —
Betegnet hvad først senere er skeet.
Har Isis skjult sit Blik i disse Stene? —
Er Du maaskee og Isis ikkun Eet? —
Thi disse Tegn og disse dybe Streger
Ikkun paa Roma's Decemvirer peger.

17.

Her fordres det, at Decem man betragter:
Af tvende Stavelser er Navnet her;
Det er den ene af de kjendte Dragter,
Der agtes i Europa her og der;
Med sin Kaftan og østerlandske Fagter
Den anden falder ingen til Besvær;
Dog i sin Pynt den synes variere,
Af dix, ten, zehn og ti og mange flere.

18.

Og X'et selv bestaaer af tvende Dele,
Saavist som ellers fem og fem er ti!
Og omvendt ligt sig selv er dog det Hele;
Et yderst sieldent Tegn-Maskinerie!
Den anden Form har ogsaa tvende Dele,
Der dog i ders Stilling ei er' frie,
Et mandligt Tal det ene, og det andet
Et qvindeligt, og, sammensat, et blandet.

19.

Skjønt Tibegrebet altid er det samme,
Har det, som Isis, dog et stort Symbol
Paa alt det Skabtes Moder og dets Amme:
Paa Universet, som den Herrens Stol,
Der hæver sig bag Soles laante Flamme,
Og støtter sig paa Dybets Poles Pol:
Kun Himlens Herre kan det Ene sige;
Mod Ham er blot et Nul Naturens Rige.

20.

Naar man nu følger Dækkets brede Bræmme,
Og noie paa hvert Mærke giver Agt,
Saa vil man ſtudſende med Lyſt fornemme,
At der i Alt er en Betydning lagt.
Kun maa man her for Alting ikke glemme,
Hvad hidindtil om hvert et Tegn er ſagt.
Thi næſten alt, hvad her jeg har at ſige:
Kun ſpiller i det Krumme og det Lige.

21.

Her ſtaaer det ſelv i Billedſkriftens Ramme!
I Hat og Stok det hilſer aabenbart,
I Pen og Blækhorn vinker og det ſamme;
Som Teleſkop og Kugle himmelklart.
Eet er, og Nul en Billed-Dobbelſtamme,
Der vexler Skikkelſe for Tankens Fart,
Snart i et Søe-Compas, og i en Alen,
Og ſnart i Vægtens Skaal, og Linialen.

22.

Det ranke Æet er jo Magnetens Bane,
Den lige Linie mod Maalets Prik;
Og Jorden selv, som Nullet, har den Vane
(Som den har havt saalænge som den gik)
Omkring sin Sol at vælge Kredsens Bane;
Og Tiden gjorde Vanen til en Skik.
Saa store Tal, omsonst man ellers søger,
Kun findes her i Tidens Udgiftsbøger.

23.

Og denne store Mand og lille Kone
Henvise knu til det, som alt er sagt:
Bag Kongespirets Guld og gyldne Krone
Staaer Æet og Nul hver i sin Galladragt.
Dog her, paa Lykkens grønbemalte Throne,
Er' de som Dreng og Hjul end meer i Agt.
Behøver jeg vel meer om Mund og Hale,
Om Bagerovn, Pierrot og Mæse tale?

24.

Her, langsmed Folden rundtom Halsens Dække,
Staae de som Tøndebaand og Skaft og Tud;
Og her i Brudedragt fremtrine begge,
Først som Peer Erikſen og som hans Brud —
Derpaa, med Ehrenpreisers Skræderlægge,
(Kun Marvepiber og en Smule Hud)
Johan i Nød vil Mettes Strømper bruge,
Skjøndt "hver af dem ti Skræderbeen kan fluge!"

25.

Nu følger der et stort og sælsomt Billed,
Skiøndt kun Copie af hints Original:
Propheten Jonas selv er her fremstillet,
Som, da hver Fat paa Land ham fandt fatal,
Blev kastet over Bord, og drak og spilled'
I Maven, som man siger, af en Hval —
Til slig en Fisk man ellers kaster Tønder;
Men Lodden traf Propheten som en Synder!

26.

Men, hvad vil Jonas her? — Hvad skal det sige?
Hans Navn! — lad see! I Navnet er det lagt!
Hans Navn begynder med den stakkels Pige,
Der blev forfulgt af Nid-Gudindens Magt;
Naar hendes Navn vil fra Propheten vige,
Staaer Resten vaad igjen i Tydskens Dragt:
Forneden vaad — foroven Qvie-Nykker —
Hvad Under om Propheten gaaer i Stykker?

27.

Prophetens Navn i Jonas ei staaer ene,
Som Prophetinde staaer den første Part;
Thi Billedet af denne Spaadoms-Scene
Henhører til den blandte Mythus-Art:
Selv blev hun spaaet fra Klippens haarde Stene;
Her staaer det heelt for mig, og ganske klart:
Din Slægts den trettende, du hvide Qvie!
Saa lød Prometheus' Ord, skal mig befrie!

28.

Det gamle Æet og Nul igjen fremtriner
Som Haneæg og Braad, og gaaer omkring
Med Kjæp og Pose, stivt og huult i Miner,
Og tænker kun paa gyselige Ting:
I Midgards eddergrønlige Ruiner
Staaer Slangen nu som Æet ved Ormens Ring.
Det Mavre, Fede, Pinden selv og Hullet,
Er kun et Spil paa Stregen og paa Nullet.

29.

Det høie Monument ved Evalds Kjælder
Som Ettal staaer ved Gravens sjunkne Nul,
Hvor Harpen, der var ubehængt med Bjælder,
Forlængst er smuldnet i det sorte Muld:
Hvor Aanden toner ned i Herthas Nælder,
Om Hother, Nanna, Baldur, Rolf og Skuld' —
Der staaer endnu det store Blækhorn henne;
I det vil mange dyppe deres Penne!

30.

Modsætningen i Eets og Nuls Naturer,
(Hvad man i Billederne selv har seet)
Er tegnet her i disse Snerkelfurer,
Hvor Slør og Bræmme løber ud i Eet;
Og under disse stridende Figurer,
Staaer Jeg og Ikke-jeg — Polaritet —
Nødvendighed og Frihed, Rum og Tiden,
Som indre Tanke-Billeder paa Striden.

31.

Og Eethed strider her med Alheds Slange,
Som Menneskет imod Fornuften selv,
Et Minus, der en Plus-Værdie vil fange,
Mod Fa'er Oceanus en lille Elv —
Som hun, der vilde gjøre Fanden bange,
Og greb den største Slev og raabte: Skjælv!
Saa Fichteschellingkæmpen uforfærdet,
Slaaer Boltetræ mod Boldt, mod Skjoldet Sværdet.

32.

I Dig, som taler, ΣΙΝΧ! er alt dit Eie
Til Skue lagt, hver Maske, Halvdeel, Part,
Ja Tusind selv, og sneer; vil man kun dreie
Dit Sigma halvveis om, saa staaer det klart.
Hos Halvpart Nul boer Stregen kun tilleie;
I Navnet, Ordet, maa den flytte snart.
Hvis græske X for Ξ, som her staaer skreven,
Har nogen Feil, det torde være "Skæven!"

33.

Men dette X har dog ei aabenbaaret
Det sande Selv i 'din Femfoldighed:
Paa tvende Piller staaer det uopklaret
(For uhebraiske Syn paa sidste Sted)
I Dimensioners Tankekors bevaret
Er den Fugl-Rok, hvorom saa lidt man veed!
I N er sammengroet de tvende Vinger,
Hvorpaa, i X'ets Form, dens Kraft sig svinger!

34.

Og dette femte Blik, den sidste Straale
Selv af dit Navn, staaer som en Oldgestalt;
Men Grundfiguren selv kan ingen maale,
Da den indfatter meer end Rummets Alt;
Dens Alfigur kan intet Øie taale,
Endskjøndt dens Billede staaer overalt:
Den staaer i X som alle Gaaders Gaade —
Jeg seer det fjernt, men kan det ikke raade.

35.

Her vil jeg derfor stille X-Figuren,
Som Tegn paa det, "der undgaaer Stevets Blik;'
Men selv for hvad man kjender i Naturen,
Det tidt i Regningen, som ukjendt, gik:
Som fjerne Soles Mærker i Azuren,
For et Atoms Atom, Deel i en Prik:
Det staaer ved Graven selv, som Dødens Finger,
Og gjennem Nøglehullet Fanden tvinger! —

36.

Til Korsets Tegn kan findes allevegne
Meer eller mindre straalet synligt Spor:
I Stjernens Glands, naar Solens Roser blegne,
I Snekrystallen paa den frosne Jord,
I Guldets Strøm i Perus Ophir-Egne,
I Fjeldets Øst og Vest og Syd og Nord —
I hver en Draabe Blod af Hiertets Aare
Staaer Korset plantet dybt, som i hver Taare!

37.

Paa Himlens Melkevei i Stjerners Flamme,
I Lovens Rullen paa den klare Aae,
I Bækkens Speil ved Bøgens gamle Stamme,
Som Gjenskin af det mørke Himmelblaa —
I Høiderstegnets Glands man seer det samme;
Som Hvidt paa Rødt i Dannebrog det laa;
Det staaer, som Misdaads Tegn med Farver stærke,
Som blodigt Rødt paa Hvidt i Straffens Mærke!

38.

Det Ubekjendte kun vil Bræmsen sige,
Som Xets Taageslør for Støvets Syn,
Der vil forstaae det Ubegribelige,
Som kun kan ahnes i et Tankelyn.
Det dumme Dyr er kun den arme Pige,
Og X de Vises Steen for Mængdens Syn;
Kun Stjerneblod i Himmelhøven flyder,
Og Stjernens Kors paa X-Figuren tyder!

39.

I fulde Pryd som alle Dukkers Dukke
(Misraims Præsters gamle Malerie)
Staaer Isis her som i en Sylteflukke
Med Bryster blot ei tre, men ogsaa ni.
Hun ligner her et svøblagt Barn i Vugge,
Hvis Overdeel vil gjerne være fri;
Og var det ei saa smukt, man skulde sige,
Det var en Mumie foruden' Lige!

40.

Det X, som stod her, kort før dette Billed,
Af Græker blev paa visse Steder sat:
I Bogens Rand det blev som Mærke stillet,
Naar ei med Stedet det var rigtigt fat;
Og tidt — som i Peer Paars — har det vel drillet
Den dreis Critiker i mangen Stat! —
Som X for U, og andre Herligheder,
Man finder det endnn paa mange Steder.

41.

Det store Eet og Nul var, maa jeg mene,
Da intet var, foruden disse To,
Før Chaos selv, da Jehovah var ene —
Da Sol og Maane laae i bedste Roe;
Da Rummet selv ei ret var i det Rene,
Før der var tænkt paa Tidens store Broe:
Eet staaer som Tegn paa Gud, og Nullets Slange
Var Evigheds Symbol i gamle Sange.

42.

Men — ei for mig, og ei for mine Lige,
Blev X'et just et Kors, da Adam sov, —
Hvis ellers jeg forstaaer, hvad det vil sige:
Et lille Eva-Hunskors? — med Forlov.
Men, denne Grundlov i Despotens Rige,
Og Summen selv af hele Mose-Lov?
Hvo ikke hiin, ei heller denne kjender,
Han tælle Fingrene paa sine Hænder!

43.

Den første af Titallets tvende Dele,
(En General med sin Comandostav.)
Er paa sit ene Been dog i det Hele
En Mand, der staaer, og altid holdt sig brav!
Om selv i Navlen man ham vilde dele
En Herrenstater lig i Tyboe-Drav,
Der vilde blive strax to Generaler,
Og hver saa kjæk som den, om hvem jeg taler.

44.

Naar selv han foran staaer og følges efter
Af — selv af Nul-Soldaters Ingenting —
Da seer man først de drabelige Kræfter,
Og det i lige Marsch, foruden Sving;
Kun, hvor han foran gaaer, gaae de bagefter,
Og blive Nuller kun ved hans: Omkring!
Den ligeste, endskjøndt vel ei den største,
Er han sin Skares souveræne Første.

45.

Til denne Fordeels Pragt vil jeg kun føie:
Den største Souveræn er Kraftens Gud!
Og, hvo der Ham kun stedse har for Øie,
Kan rolig se at Faklen slukkes ud.
Skjøndt Tallets Bag i Nul jeg kjender nøie,
Saa kan jeg dog — thi Stenen har et Brud —
Af Nullets lutter Rand kun det forklare,
Hvad jeg med Sikkerhed tør selv forsvare:

46.

Ja! — kunde Nuls Figur paa Kant man skue,
Lig Herschels Syn paa Stjernebanens Ring,
(Ham syntes lige det, der dog var Bue,
Da han kun Grundsen saae af Kredsens Sving)
En stor Revolution da vilde true
Logik, Geometrie, samt alle Ting:
Modsætningen i Alt, i Eet og Nullet,
Forsvandt naar Hun blev Han, og Pinden Hullet.

47.

Thi da blev Intet pludseligen Noget,
Da blev det Fede mavert i Gestalt;
Og, for at rykke ud med hele Sproget:
Da blev der ingen Forskjæl meer i Alt!
I Alts Indifferents blev Lyset taaget;
Tilbage selv i Døden Livet faldt;
Og Jordens Kreds blev da for Himlens Fugle
Ei længer selv end Axen i dens Kugle.

48.

Da Evighed og Tiden bleve lige,
Da blev den mindste Pjalt til Sølv og Guld;
Den fattigste Poet i Phoebi Rige
Af tomme Flaske drak sig daglig fuld;
Da vilde Tangens ei fra Buen vige,
Men begge ligne sig som Eet og Nul,
Og Buen selv blev lig Segmentets Hele,
(Quod absurdissimum) i alle Dele.

49.

Den stærkeste Contrast i Tankens Rige
Har aabenbaret sig i Nul og Eet,
Betragtet som det Krumme og det Lige,
Som Negation og Positivitet,
Som Alhed selv i det Uendelige,
Som Enhed i den Kraft, der styrer det.
Tidt kan vel tænkes Eet i Nullets Ramme
(Som der vil sees) men aldrig som det samme.

50.

Den ene Deel staaer altid for den anden
(Betragtet nemlig som arabiskt Tal)
Og let man seer, at selv den mindste Blanden
Var Tiets Undergang og dybe Fald.
Det mavre Øet fik da et Hul i Panden,
Og det saa stort som selve Nullets Skal;
Og Øet, som foran stod med ti Mands Kræfter,
Kom til, som en Gemeen, at følge efter.

51.

I Talsystemets endelose Række,
Staaer Tallet Ti som Rummets store Sol,
I Fjernets Dunkleste dens Straaler række,
Indtil Uendeligheds mørke Pol.
Endnu et Billede i Sphinxens Dække:
Ulysses selv bag Outis's Navn og Kjol!
Cyclopen seer man her ham at forbande,
Og søge vidt med Nullet i dens Pande.

52.

Thi, som man veed, har IO jo kun eet Øie,
Der sidder bag, — hvad man jo nylig saae —
Med eet Nul til staaer Argi Hundred-Øie. —
Og uden det, hvad Argus gloede paa!
Og let begribes ved at see lidt noie,
Hvad selv er Sol, kan som Augustus staae,
Og at af runde Træk og Streger lige,
Kan alle Tal i Romerdragt fremstige.

53.

Det Tegn, sm Chiffret er paa Rummets Skive,
Og som er Universets Grundfraktur,
Kan ingen Maale-Videnskab angive,
Da det er af umaalelig Natur;
For Algebra kan det kun Maalet blive,
I X som en uendelig Figur. —
Dog kun Præludium er paa en Maade,
Hvad disse Træk mig synes at forraade!

54.

Thi, skjøndt det staaer i alle Jo's Fagter,
Og tegnes i hver lukt og aaben Mund,
Skjøndt som et Tal det staaer i alle Dragter,
Og sikkert kaldes saa i mangen Stund;
Skjøndt i hver Regning man som Tal det agter,
Er det dog intet Tal af denne Grund:
Ni er det stolte Tal! — derfor fremtræde
Ni Chiffre kun for Nullets Dommersæde.

55.

Forgjæves renser jeg de fyldte Streger;
Det staaer dog lige dunkelt bag sit Slør!
Det hede Sand omkring i Fyren leger,
Og ruller ned, hvor jeg borttog det før.
Dog seer jeg Kappa, IO og X'ers Streger,
Og Qvien, Isis, Jo selv, som før!
I hver Tredobbelthed, man her betragter,
Staaer tre af Gaadens tydeligste Dragter.

56.

Som syvende, staaer her i Middags Lue
Det skjulte Jo i Skriften aabenbar;
Og selv, som modsat Nei, kan man det skue —
Dog gjør det alt Opløsningen ei klar;
Mod Gaadens Masse er det kun en Tue,
Og liden Vinding for oedipske Svar;
Thi Sløret selv foruden mindste Crisis
Fremhjælper Gjætteren til Jo, Isis.

57.

Men, var der Noget sælsomt i det Hele,
Var Noget underligt ved J og O,
Da er det her i disse Sløres Dele
Om Ægteskabets sælige: Jo!
I Bas og i Diskant man det kan dele,
I Mandens fine J og Konens O:
Skjøndt Mandens Stemme synges af hans Kone,
De harmonere dog i huuslig Tone!

58.

Naar J og O i tvende Toner høres,
Er Sangen græsk, og welsk, latinsk, og spansk,
Men, naar til Eenklang begge sammenføres,
Da lyder den behagelig paa dansk.
Maaskee paa Otaheit den samme høres,
Og overalt, som ægte indenlandsk;
Thi hver af dem, som to Forundrings-Røster,
Blev ført fra Babylon til alle Kyster.

59.

I Schweitzes grønne fjeldbekrandste Sale,
Naar Dagen svinder i en rolig Qvel,
Da lyder trindt fra Dale og til Dale
J-o! J-o! til Hyrdehornets Vælb; —
Som om sig Jö's Qvieqvad vil male
I nye Træk paa Ekkomurens Fjeld —
Saa dybt, som, naar i, o Cherub! din Stemme
De Døde Dommens Tordenslag fornemme.

60.

Hvordan vel J og O kan Ao sige?
Det grunder sig paa simpel Runeleeg;
Thi Runemaalets A er J'ets Lige
Og skrives med en næsten simpel Streg.
Men her vil A'et endnu mere sige:
Det er det jydske Tonefald af Jeg,
Og er ei blot, men ogsaa var og bliver,
Hvad Jo i Madrid og Rom angiver!

61.

Dog! — i Madrid det gaaer for Majestæten
Saa tidt han skriver sig Yo el Rey;
Og (skjøndt man i Pluralis her har seet'en)
Udtrykker uden o det simple J
Tilstrækkelig John-Bull-Authoriteten,
Saa godt som Jydens A og vores Jeg;
Mod Svenskens Jag er Franskens Je en Sinke,
En Vindpostei imod en westphalsk Skinke! —

62.

Nei, Sphinx! din Helligdom jeg røber ikke:
Dit inderlige Selv jeg gjætter ei!
X er en Pallisat for mine Blikke,
Skjønt det for andre baner Tanken Vei;
De Ting, der i dit Slør i Mørke ligge,
Kan jeg forklare, men dit Væsen ei!
Det X, hvori Planeterne er' fixe,
Har fixet mig med det: abrex abrixe!

63.

Jeg seer jo her, at man det ei kan standse,
Og at man det umuelig tænke kan;
At ene man dets Tempel kan bekrandse;
En Korsvei i Uendeligheds Land!
Saa maa jeg vel paa denne Korsvei standse,
Og vogte mig for Dybets mørke Rand;
Thi sikkert ligger det bag disse Høie,
Hvor Lyset selv er Mørke for mit Øie!

64.

Sophia kjender jeg jo kun af Navnet —
Hun vil ei føre mig paa Tankens Vei;
Jeg staaer alene her — og føler Savnet —
Fordi ubsielig hun gav mig: Nei!
Her hendes Haand mig sikkert havde gavnet,
Og, om ei den — blot hendes Contrafey;
Jeg længe bad, og vented' hendes Nikke —
Hun svar'de kort: Jeg kjender dig jo ikke!

65.

Men, hvad jeg selv kan see foruden hende,
Vil jeg forklare som jeg det forstaaer:
Heel vel man Jo i Jordegods kan kjende
Som selv i Jord hver Time, Dag og Aar;
I Junius det kunde sig vel hænde,
At u. for Slægtskabs Skyld, for o'et gaaer.
Man paa Latin det i December finder — —
Naar Gaaden løses, Skyggen heelt forsvinder.

66.

En oplukt Bogs to sidelagte Blade
Er' Eet og Nul, naar de som tvende staae;
Men, naar man lægger Eet paa Nullets Flade,
Da er det dette Tegn, som man vil faae —
Dog! Fingeren paa Mund! — ja det er Skade,
At Tydskens Maal er det han sidder paa!
Ja, Fy! man sige maa; thi Φ det bliver,
Naar man i Nullets Alt et Eettal skriver!

67.

Som man med Φ det græske Fatum skriver,
Saa skrives Nordens Fatum med et Ø;
Og selv i dets Figur et Φ det bliver
Og Navn paa Land, der trindt omkring har Sø —
Det er kun det, som Skriften her angiver:
Det funbne Φ i Alt er liigt et Ø —
Og som en Tilgift skiænker det den Lære
At Fy! et Svar paa lavt og plat bør være!

68.

Endnu staaer Isis her blandt Stjernerader
Som Himmelbilledet i Nattens Favn:
I Østens Glands gaaer Ø for Dagens Fader,
Og Φ det Første er i Phoebi Navn.
I Ordet Førstning det som Andet lader,
Men Ø det tredie er i Kjøbenhavn.
Det er et Middelpunkt paa svage Fødder
I Gaadens Nød, skjøndt ikke i dens Nødder!

69.

Skjøndt i mit Øie Bjælken jeg har fundet:
Den sorte Streg, som Øul-Pupillen har,
Den, der var Skyld i, at jeg ei har kundet
Saa heelt igjennem Alting blive vaer —
Og skjøndt jeg Skæven fandt, har jeg ei fundet
Din egen Gaade, Sphinx! end mere klar;
Du er endnu — trods disse lyse Traade —
I Væsen, som i Slør, en Gaaders Gaade! —

70.

Og dog Du fordrer, at jeg skal forklare,
Hvad ei jeg seer, og ingensinde saae,
At den dit store Spørgsmaal skal besvare,
Der kjender Rummet kun af Himlens Blaa,
Der skjuler Øiet for det altfor Klare,
Og gyser ved, at Alting skal forgaae,
Der svimler i det Tankedyb, Du maler,
Ukyndig i det Gaadesprog, Du taler!

71.

Du holder mig et Speil for mine Blikke,
Der viser mig som Fnug imod dit Alt!
Kun Mørke kan det svage Øie drikke
Af dette Lys, der fra dit Væsen faldt;
Men, hvad Du deri seer, det seer jeg ikke:
Kun X'et kan jeg tænke overalt.
Det er det Skjold, der kun dit Lys kan dæmpe,
Som Verdens Alfigur, som Rummets Kjæmpe!

72.

Og, skjøndt man dette Tegn i Billeddragter,
I Guddom, Majestæt, og selv i Tal,
I Skræderskildret dagligen betragter
Fast paa hvert Huus som man passere skal —
Skjøndt i det mindste Gran, som man foragter,
I Støvets Knug mod Solens Straalers Fald —
Femdobbelt i de sammenlagte Hænder,
Naar Andagts Blik til Himmelen sig vender;

73.

Saa staaer det dog, om Rummet end forsvinder,
Som Architektens Plan han bygged paa!
I Tanken selv det intet Lige finder,
Og Muligheden intet større saae!
Det er det sidste Sloer, den sidste Hinder,
For Støvets Blik i Herrens Glands at naae!
Vi see kun Billederne af dets Billed,
Af Troens Lys paa Golgatha henstillet!

74.

Der Korset stod som Billed af det Hele,
Hvis Frelse flod i Offerlammets Blod:
Paa Tvilling-Piller før, dets Marter-Pæle
Sig reiste her høit paa den ene Fod!
Som Korsets Sværd misbrugt i Verdens Dele,
Og selv som Ordets Dolk det fordred Blod;
Men, som et Billede paa Livets Smerte,
Tilraaber det: Min Søn! giv mig dit Hjerte!

75.

Thi det er Troens Blomst i Klogts Ruiner!
Den søgte dog den Verdsligvises Haand!
Naar fælt den store Hav imod ham griner,
Saa skjælver dog den lænkeløste Aand!
Tilsidst han dog i Blomstens Skygge triner,
Thi plukke den kan ei hans vise Haand;
Som Thomas vil han altid føle Vunden! —
Kun paa dens Omvei har han Blomsten funden!

76.

Det er omtrent Alt, hvad jeg her kan kjende
Af denne Skrift, jeg dunkelt kun forstaaer:
Philosophiens Udgangspunkt og Ende,
Er det at troe, hvor Synet ikke naaer!
Den slyngte Knudes X vil ikkun blende;
Dens Korsfigur man ikke vrl forstaaer —
Paa Tankens store Korsvei den kun fører,
Og raaber Korsets "Tro!" naar Gjæt man hører!

77.

Thi er end Knuden løst, staaer "Ti;" tilbage!
Og selv i Plato's Sprog det spørger: Hvad? —
Forgiæves her, o Sphinx! dit Slør at tage,
Dit Hjertes Inderste mig dog er: Hvad? —
Dit eget Tankeblik maa her forsage —
Du kan ei svare paa dit eget: Hvad?
Og kun med dette Hvad? kan jeg det male —
Dets sande Navn kan ingen Tunge tale!

Til Sphinx.

Hav Tak! Du gamle Sphinx! at Du laae stille,
At Du mig rundt om lod dit Slør betragte,
At, naar Du rørte Dig, var det saa sagte,
Og, at Du lod mig krybe, hvor jeg vilde!

Jeg i dit Slør saae mange Farver spille,
Og gyldne Traade var' imellemlagte:
Og denne Hals mig tidt paa Tanken bragte:
Du var dog ei saa smuk, da Du var lille!

Jeg krøb herop paa Bræmmernes Ovaler,
Og vilde ret din Herlighed beskue,
Men brændte mig paa Solens Middagslue —

Jeg tænkte ikke paa de hundred Daler!
Hvor kunde jeg — i hvad det skulde gjælde —
Som halv Student en heel Professor fælde?

Elegie.

Til

Just Thiele.

(Efter Tilsendelsen af hans Forsøg til en Opløsning af min Gaade.)

"Fallor? an & Justus, ceu Cæsaris æmulus, atra
Nocte laborantem tollit ad astra crucem?"

Maximil. de Vriendt.

Hvad seer jeg? kan et ungt uvæbnet Øie,
Med blot Uskyldighedens lyse Blik,
Opdage Lønnen, efter mandig Møie
Min Stræben først, som Stirrer-Olding, fik?
Kan, hvad jeg for hver Lærers Klygt henstilled,
Staae for en Yngling, som fortroligt Billed?

Hvad hører jeg? kan fra den Ynglings Læbe,
Hvis uerfarne Hiertes Rosenknop,
Tidsstraalerne, der Himlens Spirer dræbe,
Har mellem kalkte Grave lukket op,
Min vaagne Gaades sindrigt tolkte Drømme,
Med Nektarfald, paa Perle Perle, strømme?

Optræder her, hvor Lyset selv sig dølger,
Der i Naturen blot, som Lampe, staaer,
En Abbt i Tempelet, som Efterfølger
Af ham der lærte høit i tolvte Aar?
Vil Tankelivet sig paa ny gienføde
Her mellem Kirkens aandelige Døde?

Vær mig velsignet høit, du Elskelige!
Vær mig velsignet, som min fierde Søn;
I Naade, som i Alder, stige, stige,
Fremdeles du for Verden, og i Løn!
Hvad var den Dæmring, fordum steg imøde
Mit Aftenblik, imod din Morgenrøde?

Thi vel er i den Perlerad, som triller,
Lig Duggens Draaber af Auroras Mund,
Hvoraf enhver med Rosens Farve spiller,
Hvoraf enhver er alt, som Rosen, rund,
Ei Perlen, med hvis Skal kun Schelling spøger,
Som, sagt af Kant, Jacobi, funden, søger —

Hvad Under, du kan ei, som Svar, bebude,
Hvad end er Spørgsmaal i Geometrie?
Hvad Neuton leder om i Kræfters Knude?
Og Hellas's Kant i sin Entelechie?
Hvad Under, at din Flagren maatte vige,
Hvor Platos Ørneflugt holdt op at stige?

Men — Stiernen, Uskyld finde kan herneden,
Som Pegefingren paa de Viises Steen,
Staaer for mig, skion, og yndig, og beskeden,
Dugperleklar, og næsten ætherreen!
Hvorhen min gamle Sphinx sit Øie vender,
I dig den sig, da den var lille, kiender.

Min Gaades Præmie du knap har tragtet
At vinde! Dig er Rigsbankløn et Nal!
For den, der Vink af Evighed har agtet,
Er Diamanten selv tilsidst dog Kul —
For Ungerskjalden er og overflødig
Den Skiærv, Skjaldoldingen har ofte nødig.

Din egen Priis og sikkert Dig ei lønner,
Du dertil har din Dommers alt for kiær;
Du Lille mellem Evighedens Sønner,
Du sikkert ikke seer, "hvor stor du er" —
O! see det aldrig med forelskte Blikke!
Thi hvad med dem du seer, det er der ikke.

Lad og min Priis, skiøndt kildrende dit Øre,
Som Navnet: "Engel" paa din Moders Skiød,
Dig ei, som andre Skiødebørn, forføre
Til fuldt at troe dig nu, hvad du blev fød!
Den selv, der har i Usselhed ei Lige,
Var eengang stor i Himmeriges Rige!

Den Skjald, Opmuntrings Perler her bedugge
Med Bifald i den gamle Sangers Graad,
Glem ei, han ligger end i Prøvens Vugge,
Og roer i Storm end ei paa Prøvens Baad!
Glem ei, hvad i hans Nyn saa dybt mig rører,
Endnu kun Gud, og ikke ham, tilhører!

Min unge Ven! den Taare, som nu flyder,
Beundrende din Vinges Larvebrud,
Sig umodstaaelig af mit Hierte gyder
I Biet, ved hvert barnligt Glimt af Gud!
Mit Blik fortrylles af haus mindste Speile;
Dog — selv Oedip blev blind — mit Blik kan feile!

Men — hvis det feiler — hvis i Barnets Lader,
Propheten saae for mange Glimt af Gud,
Du vil dog ei ad din for kiælne Fader,
Engang paa Thronen række Tungen ud?
Du vil dog ei hans lukte Grav opbryde,
For mod hans brustne Barm til Maals at skyde?

Du vil dog ei, naar han landflygtig priser
Dig Fremmeden som Lægen i hans Hiem,
Ham efteelyse, her i Byes Aviser,
Som et bortløbet Hospitalets Lem?
Paa det, man eene Dig, som Lys skal agte,
Du vil dog ei til selv hans Skygge slagte?

Du vil dog ei, skyleiret i det Høie,
Hvortil du lærte kravle paa hans Ryg,
Udtræde ham det blinde Faderøie,
Fordi du er saa frisk, og han saa syg —
Lig Kiæmpen, der med frederiksbergske Miner
Nedtraadte det korsørske Slots Ruiner?

Nei, haabefulde Dreng, det vil Du ikke!
Dit Himmelkald er meer end Phantasie!
Du smiler barnligt; men med Engleblikke,
Som der er meer end Billedgnister i!
Din Genius vil bryde Selvheds Lænker;
Den seer ei sig, men Mønstret, den sig tænker!

Paa dette Tankeblik jeg trygt vil lide!
Jo meer du nærmer dig dit Maal i Sang,
Jo meer vil Idealet sig udvide,
Som hver en Kunstens Klædning er for trang!
Jo meer du vil, med Tak, beskeden, ære
Forgiængeren, hos hvem du gik i Lære.

Vær mig velsignet da, du Elskelige!
Vær mig velsignet, som min fierde Søn!
For Dig, som for de tre, der mig berige
Med Engle-Faderglæder uden Lige,
Skal, mens din Kamp i Prøven varer, stige
Til Gaadens Glandsomhyllede min Bøn —

Den Bøn, som jeg, der selv herneden leder
Om Vennen, der vil rette mine Feil,
For mine haabefulde Sønner beder:
Gud! forehold dem Jesu Christi Speil!
Lad deres Engel Dig i dette see, og frygte!
Og Englens Frister see sig selv — og flygte!

Den sidste Prøve.

Til Jens Baggesen.

(i Anledning af hans Gaade, Det evige Sindbillede, samt hans Ode til Sommerfuglene.)

Dengang fra Land til Land den arme Psyche
Landflygtig vandrede, bleg som en Lillie,
Forladt af alle, fulgt kun af sin Skygge,

Nedsteeg hun, efter Venus strænge Villie,
Endog til Herskerparret for de Døde,
Fremtreen for Dronningen paa sorten Tillie,

Og bad om hendes Sminke, om den røde,
Hvormed hun sine Guddomskinder tvinger,
Til mellem Skyggerne at rosengløde.

Hun har den alt. Paa frygtsom Fod hun svinger
Sig bort fra Furiernes blege Lue,
Og Aphrodite Skjønhedsæsken bringer.

Nu troer han alt sit Maal at kunne skue;
Hnn neppe kan i Glæden holde Maade;
Da seer hun Sphinx paa Klippens Top at true.

Den læser hende Livets store Gaade —
Hvo ei det evige Sindbilled vidste,
Nedstyrter den fra Klippen uden Naade —

Den siger: "Vild, den Prøve er din sidste!
Thi hvis mit Gaadeord du frem kan mane,
Da skal du ikke meer din Eros miste.

Han svandt, da du med Lampen, den profane,
Dig nærmede hans natindsvøbte Throne,
Og saae, hvad kun du burde troe og ane.

Nu med et Ord du Guden kan forsone;
Han kommer, hvis du finde kan det rette,
Og bringer med sig Hymens Myrtekrone.

Han vil, mens han som Brud dig favner, sætte
Den paa din gule Lok; men ubekrandset
Dig favner Døden, hvis du feil mon gjætte!"

Med disse Ord sin Tale Sphinxen standsed,
Og stirred stivt, med strænge frygtelige
Isblikke mod hver Skjønhedspiil forskandset.

Med Skjælven stod nu den Ulykkelige,
Imellem Livets Fryd og Dødens Kummer,
Og grundede paa hvad hun skulde sige.

Hun seer paa Sphinx, hun ponser, hun forstummer;
Saa mange Ord i Tanken hende rinde,
At Tanken ei den hele Mængde rummer.

"Hvad er der under dette Slør at finde?
Er du maaskee bag de sneehvide Folder,
Ægypternes tilslørede Gudinde?

En Tvivlen dog din Stilling mig forvolder:
Hin store Guddom kan du neppe være,
Thi selv andægtig Hænderne du folder.

Hvad vil du mig med denne Folden lære?
Hvorfor mig vise Fingrenes Decade?
Er Ti et helligt Tal i Taltegns Sphære?

Vil et femfoldigt Kors mig see den lade?
Thi sligt et Tegn din Andagt jo frembringer!
Sig mig, forstod jeg Gaadebogens Blade?

Ei mindste Svar jeg af din Læbe tvinger;
Du dækker dig med Slørets sidste Flige,
Og lægger paa din Mund din Pegefinger.

Mon Gaadeordet, det forunderlige,
Da ikke Taushedsbudet være skulde?
Du nikker, som om jo du vilde sige.

Dog troer jeg ei, Forborgne, Underfulde,
Dit første Nik. At blende mig, du søger,
Ved Blad paa Blad ustandset op at rulle!

Jo meer jeg læser dine Gaadebøger,
Desmeer mig selv i Gaaden jeg opdager,
Og just mit Jeg min Uvished forøger.

Thi underligt mit Selv du til dig drager!
Mig tryller denne lette Flugt, som klinger
Melodisk, og en Psyche just behager.

Jeg seer mig selv med Sommerfuglevinger,
Hvordan fra Busk til Busk, fra Blad til Blade,
Fra Blomst til Blomst jeg svævende mig svinger.

Og, mens i Æther Vingerne sig bade,
Jeg alle tusind Blomster mig udkaarer,
Vil af en enkelt ei mig fængsle lade.

Dig har vist og den lille Gud, der saarer,
I Hjertet kjær. Maaskee hos dig han bygger,
Nu da han spotter mig og mine Taarer?

Saa ere vi da altsaa tvende Psycher!
Du selv har sagt for ikke længe siden,
At, Larve nys, nu Vingepar dig smykker;

At længe død du laae i Chrysaliden,
Men, at din aandelige Slum fik Ende,
Da du med Evighed omskifted Tiden,

Vakt paa en Tvillinghvilitidsdag for Tvende,:
En Kongemoder og en Kongedatter,
Ved Musers Ni og Gratiernes Trende.

Jeg elsker, jeg beundrer, og jeg skatter
De høie Toner, hvorved Strængen bæved,
Skjøndt deres fulde Sands ei ret jeg fatter,

Da nys dit Blik med Psyche-Vellyst svæved
Om Danaider, Nymphер, Seraphiner,
Som Naalen kun fra Voxets Jordbund hæved.

Men Sommerfuglesflugten du forfiner:
Ei blot tilveirs, tilbunds du og kan stige,
Og henter Guld fra Bjergets dybe Miner.

Du er da Jeg — dog Ikke-jeg tillige!
Det Modsagns Ening nævner ei min Stammen —
Dræb mig, o Sphinx! Jeg kan ei Ordet sige."

Saa talte hun, og drog Gevantet sammen,
Indhylled sig, og sine Øine lukked,
Og ventede paa Dødens visse Rammen.

Men Amor, som for Psyche stedse sukked,
Og som, skjøndt vred han flygtet var fra hende,
Da for Nysigenhed hun under bukked,

Bestandig dog, ihvor hun sig mon vende,
Med vaagent Øie fulgte, for at fjerne
Hvert Uheld som den Elskte kunde hænde;

Som hemmelig ei efterlod at værne
Den huldes Aand, usynlig, i de svare
Ildprøver af hans Moders vrede Stjerne;

Som hende selv i Orkus saaes forsvare,
Blandt Rædsler, som for hendes Sjæl sig malte —
Han hjalp nu og i denne sidste Fare.

Han paa sin Ven og Tjener, Zephyr, kaldte,
(Der fordum eengang Psyche saaes at føre
Til Amors Slot) og saa han til ham talte:

"Jil, Zephyr, iil, og hviſk i hendes Øre
Det Ord, ſom Gaadens Proteus undertvinger;
Men hviſk det ſaa, at andre ei det høre!"

Knap nærmer Zephyr ſig paa lette Vinger,
Før vante Blomſterſprog hun ſtux mon kjende,
Og Ordet alt paa hendes Læber klinger.

Da raabte Sphinx: "Nu Prøven er tilende!"
Bortkaſtende ſit Slør, det flammehvide,
Stod den Forborgne lys og klar for hende.

Men pludſelig ved hendes høire Side,
Stod Amor med en Krands. Hun ſaae ham ikke,
Før glemt var alt hvad før hun maatte lide.

Da vexled Kys og Favnetag og Blikke,
Og Hebe lod blandt de Udødelige,
Udødeligheds Nectar hende drikke.

Hvad Ordet var, jeg nævner ei saa lige.
End hvisker Zephyr det — Enhver det hører,
Kun faa forstaae det, færre kan det sige —

Naar han i Skoven Løv og Blade rører,
Og leger paa en Søe med Siv og Bølger,
Da suse jo hans Ord i vore Ører.

Jeg tidt saa dybt i Skoven ind ham følger,
At Pan med Skræk jeg seer blandt gamle Stammer,
Og dog hans Mening for min Aand sig dølger.

Derfor mit Hjerte, skjøndt det mægtigt flammer,
Saa sjælden kun i Sange sig udgyder,
Thi hvad jeg hører, vanskelig jeg stammer.

Selv naar jeg troer at gjætte, hvad betyder
Min Gaade, er der dog et Hvad tilbage,
Som uopløst i mine Toner lyder.

Ludvig Heiberg.

Ø.

En philosophisk Ballade.

Sapere aude.
Hor.

Immanuel Jens Baggesen
Nys digtet har en Gaade
Og æsket hver en Gaaders Ven
Den, om han kan, at raade.
Saa vil jeg da beskeden her
Forsøge det paa min Maneer.
Apollo! skjænk mig Syne!

Paa Intets Skjød en Jomfru sad
Før Verden existerte;
Gud veed om hun var hjerteglad,
Om hun sig ennyerte;
Hun aldrig sov, ei mindste Bid
Hun nød; og uden Rum og Tid,
Et usselt Liv hun førte.

Da, Gud skee Lov, blev Jorden til,
Og Stjerner, Sol og Maane.
Af Havets Bølgers vilde Spil
Stod Sjælland frem og Skaane.
Med Blomster pryded, og med Grønt,
Blev Mark og Skov, og underskjøne
Lød Nattergalens Trille.

Brat vaagned i vor Jomfrus Bryst
Forunderlig en Længsel,
Hun knap kan skjælne Sorg fra Lyst
I Følelsernes Trængsel;
Ei Vaarens Pragt, ei Gjøgens Kuk
Hun ændser; taus med Suk paa Suk
Hun vanker om i Skoven.

Der standser hun ved Bækkens Rand,
Og dybt i Vandet stirrer;
Snart saae hun i krystalne Vand,
Hvad hendes Syn forvirrer:
Omkrandset af en Taarepiil
Sig selv — og siger med et Smil
Sødtrømmende: "son io!"

Fra den Tid blev hun Jo kaldt
Snart over hele Jorden,
Man Jo hører overalt
I Syden og i Norden,
Paa græsk, italiensk og spansk
Og paa en Maade selv paa dansk
Man hører tidt jo: J! O!

Som saa hun staaer, en Ungersvend
For hendes Syn sig viser,
Sig nævner hendes bedste Ven,
Og høit sin Lykke priser.
Mørk Skoven var, og saare smuk
Den unge Ven; — ak! — med et Suk
Jeg slutter her min Strophe.

Han svoer: Jeg bli'er dig evig tro!
Gav sig som Zeus tilkjende.
Af Frygt for Juno til en Ko
Han flux forvandled hende.
Smuk blev hun, selv paa fire Been;
Men Dronning Juno var ei seen
Paa hende sig at hevne.

Snart faaer hun stakkels Jo fat
Og jager grumt med Bremsen
Den arme Pige Dag og Nat
Fra Inachus til Themsen;
Hvad Jo der i Sandet skrev
Og hvad forresten hun bedrev
Ovidius fortæller.

Vel sandt, vor Jomfrus Levnet var
Ei altid exemplarisk;
Dog synes mig Herr Naso har
Fortalt vel fragmentarisk;
Vi høre nok hun løb omkring
Paa Jorden i flirfulde Spring —
Men det ei Gaaden løser.

Og paa Poeter kan man ei
Aldeles sig forlade,
De vandre tidt en Blomster-Vei
Historien til Skade.
Hvad skjødesløst Ovid har glemt
Er heller ei for mig saa nemt
I danske Vers at melde.

Dog maa for denne Gang jeg i
Det sure Æble bide,
Skjøndt Kjærnen i det raaber: Tie!
Din Tand du kun vil slide!
Du Nødden aldrig knækket faaer!
I Evighed du aldrig naaer
De hundred Rigsbankdaler.

Jeg agter ei det røde Guld,
Ei Perler og Demanter:
Alt bli'er tilsidst som Støv og Muld,
Udspredt til Verdens Kanter;
Selv raske Yngling, fagre Mø
Afmeier Døden; Kjød er Hø,
End sige tørre Blade.

Jeg følge vil min Jo's Fjed
Trods alle Labyrinther;
Selv Minotaurer, som jeg veed,
Belistes kan med Finter.
Maaskee jeg og, om just ei smukt,
Med Gaadens Minotaur faaer Bugt:
Pans Beenrad ei mig skrækker

Alt seer jeg, skjøndt min Gang er mørk,
Paa Piedestal henstilled
Fremstraale hist i Sinaj Ørk
Min Jö's støbte Billed.
Og alle Jsder knæle ned
I Sandet, og i Ydmyghed,
For rene skjære Guldet.

Som Eet og Alt vi hende see
Paa mangt et græsk Theater,
Faae til at græde, til at lee
Plebeier og Magnater.
Af Jö's understærke Røst
En Gjenklang lyder i hvert Bryst,
Som aander her paa Jorden.

Men Jö blev paa Skjæbnens Dom,
End stædt i mangen Crisis.
Hun tidlig til Egypten kom
Hvor hun blev kaldet Jsis.
Hun siden, af Aegypten kjed,
Til China drog, hvor Ti hun heed,
Som Jö paa chinesisk.

Som Ti hun selv i Kjøbenhavn
Lod med en vældig Stemme,
Just ei til fine Nervers Gavn,
Sig Dag og Nat fornemme.
Vidt flakked hun i Verden om;
Hun og var i det gamle Rom,
Hvor hun blev nævnet Decem.

Min lunefulde Jomfru fik
Nu Lyst sig lidt at dyrke:
I Dands, især i Gymnastik
Hun fik en Pokkers Styrke.
Paa Hænderne hun kunde gaae,
Slaae Mølle, ja! paa Hov'det staae
Foruden mindste Skade.

Vel er det indtil denne Dag
Hos Danske, Franske, Velske,
Jeg troer, hos fleer, en afgjort Sag:
Kun een Gang kan man elske!
Dog Jo, siger hendes Tolk,
Bar ei sig ad som andre Folk,
Hvad Følgen snart vil vise.

Det vilde ROMA var saa brat
Til AMOR omvendt blevet:
Hvert unge Bryst der Dag og Nat
Af Længsel smt sig hæved;
En Mand vor Jo's Hjerte vandt
Hun ægted' ham, og ret galant
Han kaldte sig Decemvir.

I gammelt Ordsprog siger man:
Af To kan blive flere;
Og Jo lod i Ægtestand
Sig snart multiplicere.
Knap vare gangne ret forbi
Af Aarets Maaneder de ni,
Før Jo gjorde Barsel.

Hun blev i første Barselseng
Med Tvillinger velsignet.
Det var en Pige og en Dreng,
Som hende vist har lignet!
Thi hver, som Barneparret saae
Forbauset blev, og svoer derpaa:
Det er livagtig Jo!

At ville ret til Prik og Punkt
De Underborn beskrive,
Mig turde, selv med en Adjunkt,
Forgjæves Arbeid blive;
Thi kaster med usvet Pen
Jeg løst kun deres Omrids hen,
Som Andre maa fuldende!

Adjunkten nemlig, synes mig,
Nu, jeg dem om vil gjøre,
En lille Diævel pludselig
At hviske mig i Øre:
(Det skader ei, til Tid og Sted,
Med nok saa god Samvittighed,
At høre nok en dito)

"At Menneskет kan tidt et Fjog
Med al sin Viisdom være,
Exemplet viser her, endog
Dig selv til liden Ære:
Hvorpaa du ude vil dit Blæk,
Det Baggesen med Mestertræk
Alt skildret har i Gaaden!"

Saa vil jeg i min Jö's Fjed
Fortsætte da min Vandring.
Som sagt, den gode Dame leed
Ime'ens en heel Forandring.
I Grublen Dag og Nat hun sad
Fordybet som jeg veed ei hvad,
Til Mandens største Harme.

"Madam!" udbrød i Vrede han,
De bli'er jo heel arabisk!
En Kone bruger hver en Mand,
Der ikke er combabisk,
Men ingen Encyclopedie!
Farvel, Madam! jeg mærker vi
Ei længer passe sammen!"

Hvordan Disputen Ende fik
Veed ene Musen Clio.
Maskeert i mangen fiin Boutik
Vi atter see vor Jö.
Med Bos og Kegle, Mule rund,
Lang Hale, lukt og aaben Mund,
Hun straaler som en Stierne.

Tilsidst endog som Kunst-Genie
Vi hende see fremtrine,
Og i Plastik og Malerie
Hun viser Kjendermine;
Hun reiser vidt og bredt omkring,
Og kjøber mange rare Ting
For næsten ingen Penge!

For tusind Mark hun faaer paa Kinch's
Auction en af Canova
I Marmor udarbeidet SPHINX
Og Angelo's Jehova,
Der med et Vink i Chaos Nat
Fra Mørket skiller Lyset brat,
Og grunder Verdens Hjørner —

Correggio's berømte Nat, —
Salvator Rosa's Jonas, —
Af Rafael en sjelden Skat,
Heliodor — en Monas
Malt med en fast utrolig Flid
Paa Glas — et Fatum, Rum og Tid,
Af den berømte Carstens —

Adam og Eva malt paa Træ
Af Tyskands Albrecht Dürer —
En Polyphem, der, som et Fæ,
Sig strækker blandt Uhyrer —
(Ham Ingen stikker Øiet ud,
Imens han brøler som en Stud)
En Tegning af Apelles —

En skion Prometheus, lænket fast,
Som Tænder skjær og bander:
"Gid Zeus faa baade Skam og Last!"
Mens Jo for ham stander:
Tolv-tretten Børn han hende spaaer,
Taksigende hun fra ham gaaer —
Et Malerie af Zeuxis —

(Forlængesiden havde hun
Sit eget skjønne Billed
Med sex og tive Bryster kun
Hos Montfaucon bestillet —
Det kom; hun raabte hjerteglad:
Nu veed jeg tretten Gange hvad
Det Navn Mama betyder.)

Her saaes Ulys i Gjæstesal
Med Circe conversere;
Hans Følge med en Perial
I Gaarden rundt spadsere;
Han knæler for den prude Møe;
De Andre grynte: Ø! Ø! Ø! —
Timanthes's Mesterstykke!

En herlig Rubens fik Madam
Paa en Auction i Varto':
En Ork, Isaak og Abraham,
Af Andrea del Sarto. —
Dog, basta! jeg er over-kjed
Af Catalog paa Herlighed,
Jeg aldrig saaer at skue.

I Stilhed til sit Gods i Nord,
Trak Jo sig tilbage,
Som Enke dyrkende sin Jord;
Dog aarlig hun mon age
Til Kjøbenhavn i Junio,
Og i December, hvor hun tro
Sin salig Mand erindrer!

Har Fama Ret, saa blev hun nu
I Dragt lidt uanstændig;
Dog, kom ei Fama's Snak ihu,
Især naar den er skjændig.
Imidlertid den halve Bye
Tilraaber høit min Jo: Fy!
Jeg dømmer ingen Enke.

Vist er, at hun gik i sig selv,
Og reent sig isolerte,
Udgrandskende hver Kundskabs Elv,
Og Dag og Nat studerte;
Fordybet i Mathematik,
Physik, og selv Methaphysik,
Hensvandt hun som en Skygge.

I Kants Kritik hun pilled ud
Hver speiet Syllogismus,
Og fik i Hovedet mangt et Brud
Med Tankens Schematismus;
Af Quantitæt og Qualitæt,
Relation, Modalitæt,
Hun fik en firfold Tæring.

Med Ikke-Jegets Stav hun maae
Nu traske giennem Sandet,
Hvor hun i Fichte-Jeget saae
Sit Billed, som i Vandet.
"Jeg," raabte hun saa hierteglad,
"Jeg er! men veed jeg det? o! hvad?
Jeg er; thi jeg bør være."

Men med et vældigt Spring hun snart
Fra Fichte foer til Schelling;
Hun stødte sig i denne Fart,
Og Hovedets Grød blev Velling.
I Væld paa Væld den Velling randt,
I Absoluthed Alt forsvandt,
Og X'et selv i Uhed.

Nu blev den Arme reent confuus,
Lod Neden Oven være,
Saae Sort i Hvidt, i Minus Plus,
Forflød i Alheds Sphære —
Laae mutterseene hos sig selv,
Og blev af Ocean en Elv,
Der i sig selv sig tabte.

Vee! raabte hun, mit Øie nu seer
Sit eget Skrækkebillede!
Hvor følt det mig imøde leer,
Som Beenrad hist opstillet!
Hun flygtede fortvivlet op
Paa Chimborasso's sidste Top,
Og tabte det i Flugten.

Men hendes Aand, ved Tabet stor
Paa tvende lyse Vinger,
Let fra den lille mørke Jord,
Til Soles Sol sig svinger.
Blandt Stjerner er nu hendes Boe,
Og huldt nedstraaler: "Haab og Troe!"
Vor Jo's rene Billede.

C. E. F. Weyse.

Litterariske Nyheder.

Fiendtlige Fredspræliminarier.

Vor parnassiske Napoleons utrættelige Panegyrikus, Recensenten i Litteraturtidendens æsthetisk-kritiske Nummere, har for nyligen i et Kunstdom-Forsøg (snirsnap-snurrelig Ihukommelse) over: "Poetiske Epistler af Jens Immanuel Baggesen, Kiøbenhavn, 1814," indført i ovennævnte Tidendes, No. 44 og 47 fra i Fior, tilladt sig, paa egen Haand offentlig at fremtræde med et formeligt Fredsforslag, som ordentlig Mægler imellem de krigførende Parnassets Magter.

Uagtet nu ingen af disse, selv ikke den mindste, behøver at ændse, hvad en Anonymus, der, under Krigen, hidtil ei har vitterliggiort nogen anden Charakter, end den æsthetiske Basmers, foreslaaer i et saa vigtigt Anliggende — saa kunne vi, som den Magt, hin snurrige Fredsmægler henvender sig til, deels for Pudseerlighedens Skyld, deels, for saavidt vel og er muligt, at hans alle Formaliteter tilsidesættende Keiser hemmelig har overdraget ham Fredsmæglingen, ikke undlade, at meddele Publikum samme, og derom at bekiendtgiøre vor ligesaa alvorlige, som korte Betænkning.

Efter en Hoben ved slige Leiligheder brugelige Complimenter til Forfatteren af de poetiske Epistler — hvoriblandt nogle ere meer end almindelig overdrevne, for saa meget des tydeligere at give tilkiende, hvad de betyde — som, f. Ex., den Forsikkring: "at ovennævnte Epistler ere læste med Frydd og Gammen alle-"vegne hvor Dannet-sproget forstaaes" efter en usigelig artig Giendrivelse af "det Nygte, Giengangeren, ved en for-"melig Skrivelse fra salig Baggesen, skal have søgt at

udsprede om sin virkelige Død" *) — der kan tiene til Mønster paa slu diplomatisk Finhed, kommer han med en ligesaa let, som naturlig Vending (i det han pludselig ikke blot modsiger Logiken, men sig selv**) til sit egentlige Anliggende; og ladende, som om "de roligere Præluminairforhandlinger, hvori man skrider til Fredens Afslutning," allerede vare i fuld Gang, begynder han Indledningen til en Traktat uden at fremlægge mindste Bemyndigelse, og uden anden Motivering, end følgende: "Recensenten tilstaaer gierne, at det vilde være den største Lykke, der kunde vederfares ham paa Kritikens ellers saa tornefulde Bane, hvis han ved sin Mægling kunde bidrage noget til, at den af alle Poesieens ***) Venner saa længe attraaede Fred paa det danske Parnas omsider blev sluttet, og Striden afløst — af en Vaabenhvile i det mindste — ved hvilken netop den Digter, der eene har ført Vaaben, vilde vinde allermeest!" Hvad nu denne rørende Motivering angaaer, da maae vi paa vor Side tilstaae, at vi aldeles ikke forstaae den. For at lette Herr Trompeteren sin Gang paa Kritikens ellers saa tornefulde Bane, maa der sluttes Fred paa Fred paa Parnasset? Dette vil enren intet sige, eller saa meget: at al Kritik og Antikritik maa ophøre, for at han uden mindste Brydelse kan recensere og rose. Men hvi har han betraadt hin for ham saa tornefulde Bane? Finder han den for haard, hvi bliver han ikke derfra? kan man tvinge noget fuldvorent Menneske (og det forudsætte vi, Rec. i det mindste er) til at kritisere? ****)

---

*) Recensenten nemlig finder, at den livfulde Tone, og det hele sublunariske Indhold af en Bog, som udkom 1814, tilstrækkelig beviser Umuligheden af dens Forfatters Død 1815. Dansk Litteraturt. 1815, No. 44. S. 690.

**) Han taler nemlig paa samme Side om "sin Vækken af Stridens indslumrede Dæmon, ved at slaae paa Polenikens Strænge" paa hvilken han yttrer Ønsket om en Fredsslutning. Samme Nmr. S. 691.

***) Modepoesiens nemlig.

****) Smaadrenge og halvvorne Poge blive, som man paastaaer, ordentlig prygled e til at kritisere i de tyd-

Er det hans Kald, maa han taale, hvad det bringer med sig. Men, hvis vi nu og af Medlidenhed med hans tunge Skiæbne, for den eene krigsky Mands Skyld vilde slutte Fred med hele Verden, hvorledes skulde vi bære os ad med denne, eller ogsaa blot med en Vaabenhvile, i det Tilfælde, han antager, nemlig en "Parnas Krig, hvor kun een eeneste har fort og forer Vaaben?" Vi ere bange for, at Herr Fredsmægleren er saa langt fra at være skikket til sin frivillige eller nødtvungne Forretning, at han ikke engang veed hvad Krig egentlig er i Modsætning med Fred, eller Fred i Modsætning med Krig, end sige den Krig, Giengangeren forte, og Danfanas Præst vedbliver at føre mod Fornuftens, Kunstens, Sprogets og Smagens Fiender — de maae for Resten være saa fredelig sindede som den politiske Napoleon selv var det, naar han ikke vilde, at nogen anden Tromme paa Jorden skulde rores end hans Kronings. Hvad Foden angaaer, hvorpaa jeg skal staae med Monarken, i hvis Tieneste han hidindtil har trompetet, da yttrer han derom det Haab, "at det vil lykkes en Fremtids Boeckh at vise, hvorlunde det formeentlige Uvenskab imellem os ikkun var en forbigaaende Misforstaaelse, lig den mellem Plato og Xenophon." Himlen veed, hvad der kan lykkes en Fremtids Boeckh i denne kritiske Materie; men vist er det, at det neppe lykkes vor nutidige Fredsmægler, der aldeles ikke synes at have mindste Nys om den saare kritiske Fod, hvorpaa de to, han vil slutte litterariſk Fred imellem, staae med hinanden. Hvorom alting er, Trompeter-Freds-Forslaget lyder i det væsentlige, som følger: (Tiden, Rummet, og den Omstændighed at det alt udførligen findes trykt i den danske Litteraturtidendes 44de Nummer for forrige Aar, tillader os blot at meddeele det i Udtog)

Art. 1. "Justitsraad Baggesen (paa sin Side) lader Professor Oehlenschläger, Ridder af Dannebrog, beholde det hele Territo-

---

ske store Litteratur-Fabrikker. Men hos os, hvor enhver Boatrykker veed, at det nu er ulige vanskeligere at faae Sætter- og Trykkerdrenge, end Forfatterpoge, især i Recensionsfaget, behøves denne grusomme Genietvang neppe. Vore Skolefuxe staaes ordentlig om at komme først paa den tornefulde Bane.

rium, hvori han eengang, efter Baggesens egen Tilstaaelse, *) er kommen i lovlig Besiddelse."

Art. 2. Baggesen tilkiender Oehlenschläger Tvillingsceptret over Poesiens Rige."

Art. 3. Baggesen erkiender Oehlenschläger, som Mester i episk og dramatisk Posie.
— i antik og romantisk dito.
— i naiv og sentimental dito.
— i objektiv og subjektiv dito.
— i nordlig og sydlig dito.
med eet Ord i alle de dualistiske Inddeelinger man hidindtil har forsøgt af Poesien.

Art. 4. Baggesen følger herefter i sine Kritiker Oehlenschlägers Sprogbrug.

Art. 5. Baggesen tar sig herefter i Agt for at betage Oehlenschläger den fornødne Tillid til sig selv.

Art. 6. Professor og Ridder Oehlenschläger (paa sin Side) indrømmer Justitsraad Baggesen, med en Underafdeeling af een af hans (Oehlenschlägers) Tiendedeele, nærmest Ret til at arve ei allene Wessels Enke, men ogsaa Holbergs endnu rigere.

Art. 7. Oehlenschlægers Trompeter anviser den Baggesenske Genius en værdig Kampplads, i f. E. Abracadabra, og vil selv stode i Trompeten, hvis han der vinder i Wæddelobet.

Saavidt Meddeelelsen af Trompeter-Freds-Forslaget. Svar derpaa overlader jeg den første, den beste Piber, der ikke netop staaer i den Fred eller Vaabenhvile forlangende Maats Tieneste. Kun om Krigen, jeg i Giengangeren, i Søndagsbladene, og i andre kritiske Forsøg har ført, erklærer jeg de respektive større eller mindre barbariske Kystmagter: at den nu først for Alvor begynder, hvilket det næste Danfanahefte formodentlig noksom vil udvise.

*) Det maa være en Baggesen uden for min Familie. Hverken jeg, eller nogen af mine Sønner, har nogensinde tilstaaet, at Prof. Oehlenschläger var kommen i lovlig Besiddelse af det hrlg Parnas.

Danfana.

Et Maanedskrift

af

Jens Immanuel Baggesen.

Februar.

Kjøbenhavn, 1816.
Hos Boas Brünnich,
Løvstræde No. 128.

Indhold.

Ode til Dannerkongen, d. 28de Januar 1816, af Udgiveren . . . . . S. 97.
Gaaden. Fierde Forsøg til en Opløsning af det evige Sindbillede, af Froken J. M. Jessen . . . . . 103.
Til Froken J. M. Jessen, af Udgiveren 112.
Gaade-Kampen.
Til Danfanas Læsere . . . . . 117.
Valhalla-Legen, Første Brev . . . . . 128.
Valhalla-Legen, Andet Brev . . . . . 148.
Til den mig ubekiendte Forfatter af Streetankerne . . . . . 156.
Til Vali-Magni . . . . . 171.
Vildskjalden . . . . . 183.
Ingemann og Oehlenschläger . . . . —
Gaadebordet. En Ode. . . . . 184.

Alle af Udgiveren.

Danfana.

Til Dannerkongen,

den 28 Januarii 1816.

Konge! Du, som alle Danmarks Sønner,
Afkom af den ældste Hædersslægt,
Signende Din Dag i Sang og Bønner,
Lydt befale Himlens Varetægt!

Du, hvis Navn og Billed nu omslynge
Krandse paa hver Borg og i hver Vraa,
Hvor sig om Dig Selv ei kunne klynge
Landets Børn med Høitidsklæder paa!

Fredrik, som jeg tidlig Fredegode
Døbte, Dit Danfanas unge Præst,
Mens blandt Skialdene, der om Dig stode
Signende, jeg ofte stod Dig næst!

Konge! Fader! Fiern nu fra Dit Øie,
Skiøndt i Aand og Jid Dig evig nær,
Kan til Sangen ei Dit Øre bøie
Sangeren, der eengang var Dig kiær!

Ei med Trygleren omkap jeg træder
Op ad Naadetrappen uden Kald:
Kryben ei, saa lidt som Hovmod, klæder
Dannerkongens alderstegne Skjald.

Men af Sanger-Kredsen udelukket,
Der paa Borgen selv tør Harpen slaae,
Stiger dog for Dig til Himlen Sukket
Klangledsaget i min skiulte Vraa.

Skjalden, i et halvt Aarhundred graanet,
Som, hvergang Din Festdag kom igien,
Sang Din Lovsang, troer sig hvergang skaanet
Sangerlivet, for at synge den.

Det var saa de gamle Skjaldes Vane,
Kongelov og Sangliv var dem eet:
Først, hvor endtes Danskjoldungens Bane,
Danneskjaldens Fied ei meer blev seet;

Thi, at frygte Gud og Kongen ære,
Er det høie Skjaldskabs første Bud;
Og min Sang skal uafbrudt det lære,
Til med Fredrik jeg gaaer hiem til Gud.

Vær velsignet, Nordens Førstefødte!
Danmarks Fader! Herthas høie Søn!
Signet for hvergang Dit Hierte blødte
Ved hver Dans og Anguls Saar i Løn!

Vær velsignet høit for Hierte-Tømmen,
Du har paa Dit Almagt-Zepter lagt!
For hvert Offer af Erobrer-Drømmen
Du har vaagen Fædrelandet bragt!

Vær velsignet, til Du bringer heden,
Villien, som seirer over hin,
Og hvor selv Trajanernes herneden
Straale vil i Godhed under Din!

Men tillad, mens Skjalden lydt velsigner,
Dannerkonge, Dig! at dannediærv,
Og med freidigt Mod, som Fædres ligner,
Han Dig yder meer end denne Skiærv!

Ei med Lovsang, der sig selv belønner,
Naar det fulde Hierte bryder ud —
Ei med een blandt Millioner Bønner,
Som for Dig idag opsteeg til Gud —

Ei med Harpens Klang i Field og Dale —
Ei med Tak, og ei med Ønsker blot
Danneskjalden troer at afbetale
Giælden til sin Hiemstavn og sin Drot.

Men, som hine, der ved Kongens Side
Blot ei qvad hans Priis ved hver en Fest,
Men i Kampen og ham hialp at stride,
Værner han for Dan, som han kan best.

For sit Skialdskabs Banner at forsvare,
Troe sin Konge, frygtende kun Gud,
Hvor han skuer Dannished i Fare,
Drager han mod begges Fiender ud.

Konge! lad ham i Din fierne Skygge,
Hvis og langt fra Thronen i Din Hald,
Dannisheden efter Evne bygge,
Før han dver, et Værn mod Overfald!

Og trods alle Stormene, som tude
Mod hans Stræben, og trods alle Lyn,
Der ham trudselblinke, det er ude
Med hans Harpespil, som med hans Syn,

Og trods alle Sorgerne, som tynge
Fredrik Fredegodes glemte Skjald,
Skal end længe hver Din Fest forynge
Gubbens Kraft til Rygten af sit Kald.

Vær velsignt af Danmarks fulde Hierte,
Gode Konge! Godhed signe Dig!
Evig skal Dig synge selv min Smerte,
Hvis og i min Vraa Du glemmer mig!

Thi hvis Du, min Hersker og min Fader,
Alle gode Danskes beste Ven!
Ei Dit Øre for min Sang oplader,
Veed jeg, Han i Himlen hører den.

Gaaden.

Fierde Forsøg til en Opløsning af Priisopgaven:

Det evige Sindbillede.

En Qvinde skiælvende for Danmarks Digter triner:
Ræk venlig Haand den Møe, som vakler paa sin Fod!
Hun praler ei med Klogt; med blye beskedne Miner,
Og varsom løser hun Din høie Gaades Rod.

Sanscrit, Metaphysik og Paaskøes Fieldfigurer,
Tschilminars Rune-Skrift, og Moses Hvile-Sted,
Vor Sølvmynts Smuthul, ak! og Dagens Conjuncturer
Bør Qvinden, som Du veed, sig ei afgive med.

Men alt hvad der er smukt, var det end nok saa broget,
Derfor har Qvinden Sands, naar hun ei reent er Gaas:
Din Gaade, skiønt saa mørk som Ragnarokur-Sproget,
Til Granskeu ægget har en Møe paa Hallingsaas.

At handle reent omsonst var tidt tilforn min Maade;
Men moden Alder nu har giort mig mere viis.
O Digter! kunde jeg Din Gaades Dybde raade,
Jeg vilde vinde mig en høi, en ædel Priis —

En Priis, der sandelig, saavidt jeg troer og skiønner,
Er for den Følende meer vigtig og meer kiær,
End Summen, hvormed Du Din Gaades Løser lønner;
Din Agt! — det er den Løn hvorfor jeg kiemper her.

Ha! — tør jeg følge dig, du Snillets kiække Vinken?
Mon daarligt Selvbedrag ei vil mislede mig?
Fornuftens klare Skin, ei Viddets snelle Blinken,
Min Aand, det er det Lys som her maae lede dig!

Men Tanken svimler alt for det, som var og bliver;
Det store Grundtræk i hver tænkelig Gestalt —
Og medens svage Haand den runde Cirkel skriver
Forbauses Aanden for dens Tankes: Eet og Alt.

Før Verden denne var, hvad heller man ved samme
En Orst *), eller det ufyldte Rum forstaaer;
Men Livets Moder, og dets aldrig golde Amme,
Det er det Lys deri, som var, og ei forgaaer.

Hist i Ægyptens Land staaer Isis, som Gudinde,
Hos hint det ældste Folk, som noget vides om —
Hvad Under man saae meer end ganske simpel Qvinde
Hos Jovis elskte Brud i Grækenland og Rom?

Det er bekiendt, saavidt jeg veed, paa halve Jorden,
At Juno havde ei den troeste Gemal:
Man ham til Mynster tog i Syden, som i Norden:
Nu løber, siger man, hver Ægtemand lidt gal.

Dog Jovis Elskovs-Tant ei Møens Digt kan zire,
Og — da jeg uden sligt vel vinde skal min Løn —
Jeg løber det forbi, som Jo løb paa Fire;
Kun, at jeg ei, som hun, maae ligge der en kiøn!

Hun kort og fyndig skrev de fordums Elegier
I det nuværende Nordvestlige Tyrkie;
Men at just hendes Navn er Danskes Jo og Tier,
Det er heel underligt, skjønt just ei Hexerie.

Det I, det O, hun der saa mystisk skrev i Sandet,
Betegne Ja, og Nei, og Ti-Tal paa en Prik;
Men i Osiris Haand de sige meget andet:
Din Gaade selv! (Min Sphinx, du gi'er et venligt Nik!)

I gamle Grækenland blev Ti med Deka skrevet,
Og Timand **) var i Rom et ædret Borgernavn,
Guds Lov, og X før U er' begge dyrket blevet,
Hist i Arabien, og her paa Christianshavn.

Men havde Jö X for Danske Ti-Tal skrevet,
Hvor blev da Navnet af? — dets Karakteristik
Var for Herr Inachus en evig Gaade blevet —
Ak! alt for sildig dog han det at vide fik.

Det passer saare vel til det, jeg har i Tanker,
At dybe Taushed er dets Guddoms store Bud.
Ti! taaber alt til dig, hvor du paa Jorden vanker;
I China Tien selv er Navn paa Guders Gud.

Vel løber Tiet om i to bekiendte Dragter,
I Kobber, og paa Tryk, og i hver Skriverbog.
Med Fingeren paa Mund staaer Isis, og de Fagter
Betyde: Tie, og skiælv, og skiul Dig i Din Krog!

Af tvende sammensat er Tiets tvende Masker,
Dets to Vocaler sees i Frøken Jö's Navn;
Men i een Stavelse hun dem tilsammenjasker
Naar Frøknen siger Jo i Kongens Kiøbenhavn.

Tillad mig nu et Spring! — jeg løser dog Din Gaade —
Men Skiemten er ei det hvortil jeg haver Hu;
Du, som Satyrikus kom ofte selv i Vaade —
Gik jeg den spidse Vei, saa rev man mig itu.

At leg har fatted dig, din Gaades Alvor Vidde,
Det, som jeg haaber, skal Du trods mit Spring forstaae;
Ei gaaer jeg Trin for Trin, o Digter, ved din Side;
Men stadig vil jeg ved Din tændte Fakkel gaae.

Søg Tallet for det X, i Cirkelen du finder,
Og stig med Newtons Aand til største Dignitet!
Addeer den Virke-Kraft, som alt det Skabte binder!
Og subtraheer et Gran fra hvirvlende Planet!

Laan Herschels Teleskop, og see med væbnet Øie
Hvad dit for svage Syn ei nogent kunde naae!
Multipliceer igien de tusind Kloder høie,
Som bag det laante Blik endnu tilbage laae;

Og divideer Dig selv med hine Millioner!
Og naar Du taber Dig i Sphærers Jubelklang,
Saa føl, du lille Punkt imellem Orioner,
At intet er æqval det X, de for dig sang.

Hist i Osiris Haand den Skiulte Cirklen skriver:
Tyd, om du kan, hvad den indslutter i sin Ring!
Tyd Evighed! tyd Ham som var, som er, og bliver!
Tyd Intets tomme Rum! Tyd Tid, og Kraft, og Ting!

Tyd! Isis for dig staaer; paa Munden Fingren hviler:
„Ti! vil hun sige dig, tilbed, og knæl, og ti!
Skiøndt Himlens Cherub mod den Skiultes Cirkel smiler,
Saa tyder han den ei, han taber sig deri!"

Hist paa Morias Bierg, i brændende Gestalter,
Den staaer for Abraham i Troens Offer Lyn;
Da ryger Dyrets Blod paa Helligdommens Alter;
Thi Abram misforstod i første Blik sit Syn.

Paa Golgatha det staaer med Døden under Foden,
Freds-Fyrsten, pegende til Evighedens Lys;
Og Slangens Hoved knuust ei mere skrækker Kloden;
Og Dødens aabne Port nu skues uden Gys.

Uendelighed! — Dig kan intet Billed male!
Kun hvad du synes, sees i Sprogets Malerie;
Dit virkelige Navn kan ingen Tunge tale,
Dets Ekko lyder selv i Himles Himle: Ti!

O Skjald! Og naar Du nu et Ekko faaer at høre
Af hvad Du tonede med Sprog-Philosophie —
Naar Ord-Opløsningen nu lyder for Dit Øre,
Din egen Gaade til Dit Jeg dog raaaer: Ti!

Femfoldigt lille Ord! du havde i dit Eie
Hver Maske, Halvpart, Deel; du havde overfuld
Dig selv. Mærk Baggesen! jeg vidste grant at veie
Hvert Ord i dine Vers, og hvert et Ord var Guld.

Af Grækers Hen kai Pan ***) det Ord et Billed
skiænker,
Naturens, Verdens, Alts, og Menneskets Symbol;
Og for den Vises Aand, der grundig eftertænker,
Af Himlens Herre selv, og ikke blot hans Stol.

Det Ord, som nævne kan, hvad intet Skabt kan
raade,
Det Ord, Du selv som Sum af al din Grandskning fandt,
Det Ord jeg nævner Dig: det lille Ord er „Gaade!"
Sig mig, du Danmarks Skjald, om jeg ei Prisen
vandt?

J. M. Jessen.

---

*) Orfi o: Persernes Uendeligheds-Ring.

**) Timand o: Decemvir.

***) Et og Alt.

Til Froken J. M Jessen.

(Efter Tilsendelsen af ovenstaaende Digt.)

Prisen, ædle Giætterinde,
Prisen for at raade det,
Gaadens Troldborg slutter inde,
Logisk-mathematisk ret,
Har din Sang ei kunnet vinde,
Skiøndt og nok saa tankefuld —
Dertil er den hulde Qvinde
Kiønnets Gratie for huld.

Netop det, hvorom en Pige,
Som du selv bemærker smukt,
Kun maa vide lidt at sige,
Har af Mandens Tankerige,
Hvor er herskende det Lige,
Selv din Anen udelukt.

Fingren, hvormed Isis skriver,
Tegnet paa sin lukte Mund,
Hver en Isisdatter bliver
Til et Blad, og rosenrund —

Vel kan hendes Himmelsie
Verdens store Skive see
Med det Fierne, Dybe, Høie,
Vel saa grant som vi, maaskee;

Vel kan hun det sande Skiønne *)
Offentlig, og selv i Løn
Sandse, føle, kiende, lønne
Trods Apollos bedste Søn;

Men herneden og deroppe
Kommer Grundens Blik tilkort:
„Rosen med dens mindste Knoppe"
Kan hun aldrig tage bort.**)

For om den sig ei at keere,
Maatte hun paa Grublens Vei
Skionhedslinien passere,
Og det vil, det kan hun ei.

Lidet selv et Dødspring frugter
Hendes bløde Diamant;
Thi hun springer selv i Bugter,
Naar hun springer over Tant.

Lidet nytter, at hun grunder
Der hvor Xet ene staaer:
Xet pludselig sig runder,
Og et Træk af Oet faaer.

Selv heel vanskelig at raade,
Hvis ei reen Umuelighed,
Finder hun en Gaaders Gaade
Tidt i det, hun eene veed!

O! hvor skulde hun da giætte,
Blomst i Væsen og Gestalt,
Meer end Livet i de rette
Grundtræk af Naturens Alt?

Prisen altsaa for at finde
Skaberblivets Ja og Nei
Paa de sidste Tankens Tinde,
Gaadens bedste Giætterinde,
Trods sin Nærmen, vinder ei.

Men — hvis Lovsang fra den Læbe,
Der paa Sangens Blomster-Eng
Alle Spirerne, som stræbe,
Roser ikke just i Fleng —

Hvis Beundring af en Digter
Der er kritisk kold, som Jis,
Naar han sig og andre sigter,
Hulde! synes Dig en Priis —

Saa modtag i disse Toners
Gienklang af Din slagne Streng
Meer end alle gyldne Kroners
Lon paa Sangens Himmel-Eng!

Den er dog — naar mindst jeg praler —
Naar jeg mindst mit Bifald troer —
Meer end alle Rigsbankdaler,
Jeg besidder paa vor Jord.

---

*) Forfatteren har hidindtil ikke den Ære, personlig at kiende sin sindrige Giætterske.

**) „Tag saa dets Rose bort med selv det mindste Knoppe,
Slet indtil sidste Blad hver Rummets Toddel ud!
Sluk alle Lamperne herneden og deroppe!
Sluk Evighedens Lys og Tidens Glimt af Gud!"
Det evige Sindbillede S. 60.

Gaade-Kampen.

— Sunt et commercia coeli. Ov.

Til Danfanas Læsere.

Mindre for at oplyse den for nærværende Øieblik formodentlig meget faa pirrende, slet ingen maaskee paa Hiertet liggende Sag imellem Strøetænkeren og Tankesamleren, end for efterhaanden, i og med den, at indlede en langt almindeligere, der vedkommer alle, hvem Religion, og Sædelighed, og det Mennesket helligste i Litteraturen ikke er blevet aldeles ligegyldigt, aflægger Digteren af den poetiske Epistel i Nyeste Skilderie af Kiøbenhavn (den 5te December i nysafvigte Aar) her sit endelige Regnskab for Ytringen i Prosa over det prosaiske Svar, eller (som Forfatteren deraf selv kaldte det) Usvar paa sammes Beskyldninger.

Sandelig, havde hine af mig fremførte upaatvivlelig endog meer end haarde Beskyldninger

været enten vilkaarlige, eller letsindige, eller blot skiemtende, vilde jeg i enhver ædel Læsers Sted, end sige i dens, de traf, have fundet mig berettiget, at tiltroe deres offentlige Fremforer den yderste Grad af Ondskab og Grufomhed, da Fornuftens og selv Forstandens paafaldende Fremlysen deri neppe vilde have tilladt mig Tvivlforudsætningen om Afsindighed eller Forrykkelse i Hiernen. Saa vidt det og desværre er kommet i Kiøbenhavn med Ligegyldighed imod Angreb paa den i Prisen dybt sunkne borgerlige Biting, man i gamle Dage kaldte: godt Navn og Rygte — saa herskende den gienstidige Fordragelighed i Æreskiænden virkelig er bleven — og saa roligen og fredeligen en parnassisk Tremarksmand gaaer med en i Lommen stukken ikke blot litterarisk „Løgner" — haaber jeg dog, at det ikke er kommet til den Yderlighed i det giængse „Lad gaae-Liv", at Tiltalelses-Tolerancen er bleven ligesaa stor som Bagtalelsens. Blotte Skiældsord kunne til Nød afvises med taus Foragt; men formelig Anklage, og Beskyldning for Mennesket forne-

drende Adfærd — Tiltale, som den jeg tillod mig i hint ikke blot poetiske Tordenbrev — bør, hvis den aldeles ikke er begrundet, meer endog end lemfældigen revses. Spiller en saadan Formastelse og blot i Aandeverdenen, høit over det Borgersamfund hvori den ene Dievel for Larm eller Sovn ikke kan høre den anden — spiller den

„— midt i Himmeriges Rige,
hvor Engle lytte til" —

bør den kun saameget destomere oprøre; og ikke blot den uskyldig Fornærmede, men enhver, hvem det aandelige Livs Sikkerheb ligger paa Hiertet — enhver, der ikke ønsker Menneskehedens sidste Palladium forstyrret — har Ret at gribe til Vaaben mod den fremfusende falske Anklager.

At Præsten N. F. S. Grundtvig altsaa, i sit usvarende Svar paa min yderst alvorlige Tiltale, ikke blot hørte op alvorligen at skiemte, men valgte den strængeste af alle prosaiske Former, den af en Regnskabsaflæggelse nemlig, forundrede mig saa lidet, at jeg tvertimod fandsede ved, at

han ikke gav sig Tid til at giøre denne Strænghed endnu mere svarende til sin Hensigt — ved Grundighed. Mine Beskyldninger kaldte han paa eengang „umuelig alvorlige" og „hartad rasende." Det var altsaa umueligt, efter hans Formening, at man for Alvor kunde troe nogen en Hykler, der selv paastod høit, at han ikke var det, naar man saae ham handle tvertimod sin Paastand? Denne alvorlige Troen paa min Side var imidlertid, trods det cathegoriske i den poetiske Form, fremsat udtrykkeligen, som en Tvivl:

„Men, Rakaskiælder! hvad der nu vil undre dig,
Og hvad jeg haaber, dog du engang siden
Vil finde heel begribeligt med Tiden,
Er, hvad jeg indtil videre fra mig,
Før ret vi samles her, maae sige dig:
Nu, du saa pludselig mig rækker Haanden,
Til Glatter af min Hud omgivrende din Hovl,
Begynder jeg at tvivle selv om Aanden,
Der aabenbarte sig mig i dit Vrovl."

Jeg gientager, at hine Beskyldninger, (skiøndt udtrykkelig betingede) vare høist alvor-

lige, og — netop fordi de vare betingede — det modsatte af rasende. Jeg vil i den Stemning, hvori nogle senete Toner af Heimdallur-Hornet nu har sat mig, ikke videre giennemgaae hint Stroetænkeren selv aldeles uværdige Miskmask af Klynken og Skiælden. Jeg vil kun bemærke, at det, langtfra at ryste mig, som om jeg havde giort en Uskyldig Uret, indjog mig en sand Gysen for Opløsningen af den Tvivl, mit Hierte did-indtil saa gierne havde nært, trods alle for min Forstand imod ham talende Beviser. Følgen af denne mig utaalelige Angst blev „Advarselen til Omvenderen, der vender om," den blodigste Udfordring til at gisre Sagen klar i en muelig aandelig Misforstaaelse, der maaskee nogensinde er flydt af en hiertelig Pen — og som Da jeg var Lilles ikke blot unge, men gamle (jeg haaber, evige) Forfatter sandelig aldrig havde tilladt sig — selv imod den afgiorteste Christendoms-hykler — hvis ikke Himlen allerede havde hørt, hvad den Udfordrede nu, med den os hørende lille Verden, vil faae at høre i følgende, hin

stærke fiendlige Vækken foregangne, venlige Vink og Tilraab. Det er nemlig „det Nedvidnelagte" hvorom „Tankesamleren i Hiertet" talte til „Strøetænkeren i Munden," da han qvad:

„Nedvidnelagt er, hvad mit rene Hierte,
„For dig, skiøndt min erklærte Fiende nærte — *)
„Nedvidnelagt er Palmen, jeg dig gav
„I min Forfængelighedś dybe Grav,
„Hvor ligger, stinkende for mig, den Jordens Ære,
„Jeg kunnet har, og kan, og vil undvære —
„Nedvidnelagt den Rang, jeg undte Dig,
„Skiøndt Alderefterfølger, foran mig!
„Nedvidnelagt, ei blot hos en Indviet **)
„Men i hver Selskabskreds, hvor blev bersrt
„Som Møddingsmøddingen i Snauseriet
„Dit Maſk mod mig i Musemaskepiet,
„Hvordan jeg min Bagtalers Sag har ført —
„Hvordan jeg hæved selv, ved Foredrag, den Tone,

*) Herr Grundtvig begyndte Bygningen af sit danske Tempel, som saa mange andre, med at nedrive min lille Hytte.

**) Udgiveren af Nyeste Kiøbenhavns Skilderie.

„Der syntes lav og grov, til næsten høi og fiin —
„Og hvor jeg, salig i mit Jordelin,
„Med nyfødt Engleglæde lod dig throne *)
„Herneden paa mit Mausolees Ruin."

Skulde mit aandelige Liv endnu ogsaa længe blive mine Læsere en Gaade i anden Henseende, haaber jeg dog at det efter Læsningen af disse Bidrag til dets Opklaring, ikke mere vil blive miskiendt fra Formaalets Side — for saa vidt man uden Tvivl vil overtydes om, at jeg i Aandeverdenen seer noget høiere, noget andet, og noget elskeligere, end min egen poetiske Figur, og arbeider paa noget mere end dens Forgyldning. Hvorom alting er, mit upaatvivlig i de senere Tider fornemmelig polemiske Digterliv maa synes nok saa skaanselløst, det er dog intet mindre end egennyttigt. Hvo der aldeles ikke kan begribe hvad jeg vil med denne Arbeiden imod Strømmen — med denne Striden imod Overmagten —

*) Et Forfængeligheds Offer, der var mig let, da jeg alt længe tilforn havde bragt det en meget mindre yngre Broder i Bragi end Grundtvig.

med denne Kamp imod det almeen Gemene, burde dog kunne, synes mig, indsee, hvad jeg ikke vil dermed. Tidlig eller sildig vil dog, em ingen anden, du forstaae mig, vaagne, hvis og i Blinde mod mig kiæmpende, Heimdall! Tidlig eller sildig vil du, maaskee bedre end nogen anden, opløse min af dig saa foragtede Gaade! Men didindtil ville vi fortsætte Kampen, som dødelige Fiender paa den Mark, hvor tilforn alt kiempede for noget andet, end dem selv, udødelige Venner! Thi selv i Tvekampen stride vi mod Dorskhed, Forfængelighed og Hovmod — selv i Blinde, Kraft mod Kraft, stride vi for Lyset, og udbrede det ved vore Mjølneres Tornen mod hinanden i Troldenes dosige Mørke! Hvad dødes kan, bør dødes jo før jo heller i Aandelivets fri Udvikling, hvor det findes, først og fornemmelig hos os selv! Ingen Fred altsaa, forinden alt er klaret! Intet Broderkys før alt er Tillid! Intet philosophiskt Venskab før alt er Christi rene Kierlighed! Saa min Tænkemaade — saa min aandelige Handel og Vandel i Oplysningens nye nordiske Morgenrøde!

Forliges venligen, I Fyrster! og regierer
Saa trygt, som broderligt, i huld Samdrægtighed!
Adlyder overalt, I Povler, og I Peerer,
I fredsom Borgerroe jer Øvrighed!
Nyd, hvis du kan, du Støvets hele Vrimmel,
I evig Fred paa Jorden Livets Himmel!
Sov ind i Fredens Frugtbarhed for mig!
Alt hvad din Lyst i Drømmen selv formerer
Af Hiertens Grund jeg ei blot under dig,
Men Valmu-Bidrag selv dertil leverer
Fra Tid til Tid i smukt Forlig —
Dog, indtil Chaos ganske ligger Liig,
Og Dybet, i hvis Svælg det synker, lukker sig —
Til Lyset over Mørket triumpherer,
Og Oromasdes overalt regierer,
I Aandeverdenen, bør der være Krig!

I det jeg nedskriver denne Forerindring til de tre følgende sphinxiske Krigssange — standser mig Giallerhornets dybe Hierteklang i Tusmørkequadet: „Til Sphinx" (indrykt i Nyeste Kioben-

havns Skilderi, No. 6.) med den sidste dybt i mit Hierte gienklingende Tone:

„Dog Hierteordet lader sig ei tvinge
„Gid, Baggesen! du mesterlig fuldbringe
„Hvad jeg har kiæk og ærlig fusket paa!
„Da veed jeg vist, at under Lysets Vinge
„Min Broderhaand, mit Venneraad saa ringe
„Du nænner ei, at haane og forsmaae!"

Den Følelse, hvormed jeg læste dette, Danmarks, af mig, som Genius, aldrig miskiendte kraftigste Skialds værdige Qvad — den Glæde hvormed jeg nu, uden at forandre en Tøddel i det Redvidnelagte, kan giengielde det uden videre Svar — og vække min maaskee endnu længe aandelige Fiende af Drømmen om personlig Uvenlighed, end sige selvkierlig og forfængelig Digtertrodsen imod ham, grændser nær til himmelsk Salighed herneden.

Men, Grundtvig!

Skiøndt ingen Handske Du nu kaster mig,
Blot den optagende jeg rakte dig,
Jeg, som nu eengang alt i Sang tør røre,
Afbryder ei mod Fienderne min Krig, —
Og til min Gaade blier dig fattelig,
Og til jeg fuldt seer Sandheds Ven i dig,
Maae med veemodig Lyst jeg selv mod Dig den føre.

Skrevet d. 20-21 Januar 1816.

Anmærkning.

Følgende tvende Riimbreve bleve skrevne før Forfatteren vidste hvem Strøetænkeren var.

Valhalla-Legen.

Første Brev

(Til Udgiveren af Nyeste Kiøbenhavns Skilderie *).

I største Hast, ærværdige Herr Ven!
(Skiønt stegen selv i tomme Titleriet,
Jeg kalder Ven, hver virkelig Indviet
I Hæders-Templet, hvor jeg stræber hen,
Og altsaa Præsten med i Skilderiet)
Jeg sender Dem min fulde Tak
For den lidt meer end kiærlige Snak
Med noget meer end „rimelige Tanker"

*) Skrevet den 13de Nov. 1815 umiddelbar efter Indtrykket af den flygtige Læsning af „Rimelige Strøetanker ved Kallundborgs i Livet vel meriterede Stads-Satyrikus Jens Baggesens Grav."

Der mod det Jordiske, jeg i min sidste Dom
Om Mig og Mit kun lidt mig bryder om,
Er stilet — mod det Slags Naragtigheder,
Min Rem af Huden og imellem sig tilsteder,
I Snakken, for Exempel, om det Jeg,
Hvorover altid burde slaaes en Streg —
Mod hvad jeg udentvivl i mine Fagter
Meer end min værste Fiende selv foragter —
Mod mit nu svage Helbred — (Herre Gud!
Det skranter vel, men holder Skranten ud! *)

---

*) „Det sa'e han selv, mens han var frisk." I Kallundborgs Krønike nemlig. Altsaa deri spøgede min sidste komiske Sundhed — for ikke at tale om mit øvrige poetiske Helbred! Og det endogsaa kun i „eet Pagina"! Valde amarum est! Jeg skulde næsten troe, at det er Holberg selv, der her har recenseert mig; thi saa lidt Overbæren med min Svaghed, med saa megen vittig Bitterhed, kunde jeg i det høieste — til Nød — tiltroe ham. Mine medlevende Recensentere ere gemeenligen i det omvendte Fald: Megen Overbæren, og aldeles ingen Vittighed: Amarum uden Valde.

Mod „Lakken" i min hele Dont og „Lyden" —
(Som jeg dog ei forstørret har med Skryden)
Mod mine Spjat —
I dit og dat —
Og endelig, mod det, hvorfor jeg selv mig sigter
Fast uophørlig Dag og Nat,
Forsømmelsen af kiødelige Pligter.
Lad gaae! jeg siger Dem, som sagt, alvorlig Tak
Hvad enten De er blot Udgiver,
Hvad heller maaskee Selv poetisk Skriver
Af samme Snak,
Den ellevte November Atten Femten,
I Bladet Nummer Nul bag Ni —
Der klinger i pudseerligt Rimerie
Lidt anderledes end Athenes Litanie
Til Gamle salig Søgnedagens Klemten.

Sandt nok, den lille Jens maa næsten Dine væde
Ved visse Smæk af den Dada,

Han ikke veed hvor kommer fra,
Men som erindre ham med en slags sønlig Glæde
Den flade Haand af egen Fru Mama —
Af Musen nemlig, som man kiende lærte
Paa det citeerte Pagina,
Der udentvivl forstod, at snærte
Saa let, saa net,
Det lave Selvs Forfængelighedsplet,
At selv med Kys paa Haand det høiere begierte
Midt i Naturens Au! og U!
Er Par deslige Smæk endnu.

Thi, skiøndt den lille Jens er ikke bleven stor,
Har, med et halvt Aarhundred alt paa Bagen,
Han dog lidt meer end Drengeduun paa Hagen,
Og der er Maade med, hvad om sig selv han troer —
Netop fordi han ei er Lærling fra i Fjor,
Og Ridder fra i Aar i Digtekunstens Rige.
Er han ei Dannebragur just saa lige,

Som Danneskjald, er han dog ingen Pog;
Og naar det gielder dannediærve Krige
Mod hele tydske Ladninger af slige,
Just heller ingen Danneburebrog.
Ifald han synes og en Dværg mod Jetten,
Gaaer han dog ei paa første strænge Bud
Af en usynlig Digter-Herre-Gud,
Der bare rækker Tungen ud,
Sit Skud —
Naar man udfordrer ham i Fieldet eller Sletten
Er han paa Pletten
Med Lod og Krud.
Men han er og imod den mindste Fiende,
Der ei, som bare Gadedreng,
Af næste Molbæk tar en Gisvle fuld i Flæng,
(En slig naturligvis han sparker overende)
Beskeden; og begriber meget got,
Han selv fortiene kan lidt Spas og Spot —
At han, saa lidt, som nogen anden Drot,

Kan glimre (var det ogsaa blot
I det korsøerske gamle Slot)
Gratis —
Og at et Angreb paa ham, som Poet,
Der og imellem sætter Beet,
Er intet Crimen læsæ Majestatis,
Da hans Parnas-Autoritet
Er ingen hellig Souverainetet.
Han veed ret vel, hvad slemt man og om ham kan sige,
Naar man for alle Feil har ei sit Øje lukt;
Han hører det endog — især af sine Lige —
Ret gierne, naar det siges kun lidt smukt.
Paa hans Bekostning selv fornøier ham det Skiønne;
Og Skiemt imod hans Dolk er maaskee mere værd,
(Naar ret den lykkes) end det drøvelige Riønne,
Der skrives for det store Slagterværd.

Sæt og, han kiøbte Daddelen, der smager
Hans indre Gane, med lidt Blod
Af Tunge, Læbe, Haand, og Fod
Vel dyrt (thi Palmen stikker saa det ildrer)
Sæt og han havde dit og dat imod
De Stik, der stak for dybt, og maaskee feil —
for Intet
Er Roes dog endnu værre, hvor det gaaer!
Det Fleſk er gjerne meer, end bare tintet,
Som man af Høkrerne for intet faaer:
Usundt, min Brôer! —„Tag dig i Agt, min Datter!"
Tilraabte Sangmama min Muses Appetit,
„Forspiis dig ei i Fleſk af Bifaldssvin! det fnatter!
„Man bliver maaskee feed, men aldrig stærk af Fit!
Jeg troer, hun havde Ret. Jeg elsker, hvad der
spæger,
Den Adam i os selv, der gjør sig alt for tyk;
Det skader Englen ei, det netop vedergvæger
Dens høiere Natur, naar Diævlen faaer et Tryk.

Best rigtig nok, naar ret man veed sig selv at ave;
Men — sjelden slaaer man sig tilgavns med sin Dada;
Den gamle Adam maae det meer alvorlig have,
Det bedste Slag tilsidst dog kommer udenfra.

Vist nok bør Digtren frem for Povl og Peder
Adspørge sin Samvittighed;
Men — der er Forskjel paa Samvittigheder
Fra den, der alt, til den, der intet veed!
Den Beste ta'r sig, træt af egen Heglen,
Imellem dog en lille Luur,
Og den benytter dumme Djevle-Keglen,
Og gjør i Hast en syndig lille Tuur.
Vi ere Menneskr, vi himmelske Poeter,
Trods vor Forgudelse (jeg siger vi,
Skiøndt, som jeg seer paa Dagens Barometer,
Med min, det, Gud skee Lov, er nu forbi)
Vi slaae os aldrig rigtig selv paa Øret,
Det bliver til et Klap trods al vor Ivrighed,

Hvis Haanden ogsaa bliver rigtig ført,
Og ei slaaer feil paa Næstens næst derved.
Vi pidske vel vor Stjert med egen Grime,
Som Sancho Pansa, tællende hvert Slag;
Men, naar man seer sig til, er Snertens Strime
Kun synlig paa den næste Barke-Bag.
Hvorvidt den egen Revselse kan drives,
Derom jeg troer at vide lidt Beskeed;
Men, kiære Digter! der en mere virksom gives;
Jeg taler af Erfarenhed.
Vel sagde jeg mig, selv paa Prent ei sjelden:
Jens Baggesen, du er en Nar!
Du dig bestandig atter lokke lar
Af disse Tre og Ni i Musefælden;
Du burde blive, hvor du var,
I Musehullet,
Tilfreds med Nullet,
Du eengang har!"
Vel hvisked jeg mig tidt i Øret mangen Næse,

(Som selv jeg gav mig, mellem os!)
Og ofte laae jeg der i Kampen mod Fadæse,
Som Kegle for mit eget Bos.
Tidt sagde jeg mig: „Hør! du er dog kun en Prakker
I Tankebilled-Colorit —
Ideen er ret smuk, og Tegningen er pakker;
Men Farven, seer du, graaner lidt!
Hvad kolossalske Masser, kæmpelige
Figurer, angaaer, og Chaotiskhed
I Blandingen — derom, min Ven, du veed
Saa lidt Beskeed,
At du har, troer jeg, aldrig drømt dig ned
I Mørkets underjordske Rige! —
Din Muse har i Reenlighed ei Lige,
Som Kokkepige,
Sin Kunst forstaaer hun ogsaa ganske got;
Men det er Suppe — seer du — blot,
Salater — Tærter hoit — Makroner, og deslige —
Og Suppen selv — man kunde meget sige!

Hvis Sommes stundom bliver bare Skind
Af Overflod paa Flesk og Fit og Fløde,
Din — ikke sielden kogt blot paa en Pølsepind —
For sultne Folk med mere Sands end Sind
Er ingen ægte kraftig Føde,
End sige Mad for Maans i en barbarisk Luft,
Hvor ingen leve kan af bare Duft!
Hvis i din Suppe stundom ogsaa vanker
En lille Marvebolle fuld af Tanker,
Der ikke strax just smelter i eens Mund,
Den er gemeenlig dog saa glat og rund,
At let den blotte Gane med den nyies,
Og Himlen veed om den fordøies,
I det den nemlig glider ned
Før man det veed?
Den gamle Kogekunst du alt for meget hylder!
Det Plukkerie fra Grækenland og Rom
Kan være lækkert nok; men ihukom,
Om anbves ei, saa dog din egen Dom:

Det slaaer til Sider eil det aldrig fylder
En ægte sællandsk Smagforpagtervom,
Der efter Polsegilder seer sig om,
Der sig med tragisk Øl og Mjød og Finkel tylder,
Og gier en Lyd, naar den er tom,
Lig Navnet paa den welske Maler,
Med hvis Fordsielse den praler
I en fast nederlandsk hoirøstet Midasdom *).

---

*) See Recensionen af Il Correggio, Tragedia tradotta dal Danese di Öhlenschläger. Pisa, co' caratteri di Firmino Didot — det vil sige: *Correggio*, Rørende borgerligt romantisk Sørgespil, oversat paa sin italiensk af danske Folk her i Byen, og med fast utrolige Bekostninger forsendt til Pisa, for der at trykkes med parisiske Bogstaver — en Recension, ved hvis Læsning jeg virkelig ikke sielden uvilkaarlig maatte holde Haanden for Næsen, fristet til hvert Øieblik at udbryde: „Ak! hvilken stor Allarm kan giores af en slig!" Med en slig mener jeg hverken meer eller mindre, end Oversættelsen af Ordet Correggio, det maa nu betyde en stor Maler, en lille Landsbye, eller noget andet. Vist er det, at den her recenserede Pragt

Saaledes dængede jeg tidt, som sagt,
Mig selv ret dygtig; men hvor var det svagt

---

oversættelse, trods sit Pragtpapiir, og sine Pragtbogstaver, er noget andet, end hvad Recensenten — i sin patriotiske Glædesruus over at see en indfødt dansk Bog komme til Pisa — gior den til. Hvor vil Thorvaldsen smile, naar han hører at en lille Lessingunge her hiemme sammenligner et saa dødeligt drastisk Produkt med hans udødelige plastiske Værker! Yderst pudseerlig, indtil høieste Grad af velsk Markskrigerie naragtig, er den Ophævelse, vor, som det lader, i den italienske Litteratur især ukyndige Litterator gior af dette sjællandsk-velske — eller rettere sagt — kiøbenhavnsk-pisiske Phönomen. Det er efter hans Forsikkring en Litteratur-Comet uden Mage — og mageløs er den rigtig nok, forsaavidt den i visse Maader, trods den typographiske Glands og dedicaciske Svands, er uden Hoved og Hale. Den vil efter hans Formening, fra Pisas Observatorium (hvorfra Cometer, som man veed, særdeles heldigen udmærkes) nøiere betragtet, udbrede et overordentligt Lys, ikke blot over sjællandsk og velsk Rollespillen paa Jorden, men over Forsynets Gang overhovedet i Historien. Recensionen begynder derfor med en Erindring om Cimbrernes Tog, og slutter med

Mod denne fremmede fuldkomne Dængen
Og, om ei søde, saa dog sunde Flængen!
Den Fyr, hvem og han er, har Svøben i sin Magt!

---

en Romance — „som alle danske Piger kunne udenad," — Laurettas Romance nemlig, som Recensenten ikke tiltroer de danske Mænd, han skriver for, mindste Kundskab om, og derfor heel og holden afskriver baade paa velsk og paa dansk med usigelig Fornøielse. Hvor klart og tydeligt Guds Forsyns hidtil urandsagelige og usporlige Gang aabenbarer sig i denne fuldkomne Afbetaling af den Gjæld, Norden saa længe har været i til Syden — i den vidunderlige velske Oversættelse af Oehlenschlägers danske Correggio nemlig — sees deraf, „at dette Pragtværk udkom i Pisa Aaret efter at Originalen var trykt i Kjøbenhavn." Sandelig dertil behøvedes (naar man betænker, hvor lidt flugne „Gozzis og Alfieris fiintfølende, men derfor ogsaa kræsne Landsmænd" i Almindelighed monne være paa siællandsk Aandemad) Guds Forsyns besynderlige Styrelse! Thi, „for at dette kunde skee," vedbliver den andægtig beundrende Recensent, „maatte det føie sig saa, at en af Italiens Edle," „om Nobile di Venezia? di Parma?

Det eneste, som gjør mig ondt, i Mængden
Af denne drabelige Smelders Snert,

---

di Pisa? vides ikke) udrustet med Sprogkundskab og Digtersands, skulde „komme til Danmark, og lære dette „Lands Sprog saa vel, som kun faa „Fremmede, at dømme efter nærvæ„rende Oversættelse," (altsaa de Fremmede „her har gjort denne?) „have forstaaet det!" Hvilken Dynge af Mirakler, det ene oven paa det andet! „Een af Italiens Edle kommer her til Danmark" — (hvor langt det ligger fra Italien, veed jeg af fordobbelt Erfaring) — første Mirakel! „En Italiener som forstaaer Italiensk" — andet Mirakel!! „En ædel Italiener med Digtersands (som ellers alle Mennesker meer eller mindre have) — tredie Mirakel!!! „En Italiener, som lærer dansk," Gud veed, hvor vel? thi af Oversættelsen (som jo andre Fremmede have gjort) kan intet sluttes — fjerde, og virkelig temmelig sieldne Mirakel!!!! „En Sammentræffen til een og samme Tid, paa eet og samme Sted af alle disse Mirakler" — femte, og aldeles umuelige Mirakel!!!!! hvis Herr Oversætteren selv ikke havde givet os Nøglen til at opløse

Der gives snart i Bredden, snart i Længden,
Ei blot paa min, men mangen anden Stiert,

---

dets Gaade." — Denne her i min længste Note til min korteste Text udmærkede Recension har i øvrigt, om ikke just hvad man kaldte Correggios Correggitet, dog for saa vidt et sandt italiensk Snæv, at den meer end nogen anden Charlataneria Erudi. torum i det æsthetiske Fag af vor Litteraturtidende ligner velsk Tydsk. Den erindrer mig levende om den Trompeter jeg hørte engang udenfor en af Fiælleboderne i Venedig, over hvilken stod malet en parmesansk Sehrimner (et tamt Vildsviin) dee valsede paa Bagbenene med en ordentlig Abekat. Neden under stod med store hvide Bogstaver: „Qva se vede l'Impossibile d'un agnello!" o: Her seer man det Umuelige af et Lam! — Ikke mindre behagelig gjenkalder den mig Vidunderdoctorens Anbefaling af sin Elixir paa Piazzetta, hvis mageløse Indtryk paa de Omkringstaaende jeg aldrig glemmer. Fra sit med utallige Smaaflasker, Æsker, Tutter og Kræmmerhuse behængte og besatte Træe-Taarn nedskraalte denne samtlige Carnavalsmarkskrigeres Overtrumfer med en sand Trompeter-Bas sit „Eccome!" og, holdende høit i den oprakte venstre Haand en opslagen gammel Vog, foran hvis Titel saaes et Træesnit af [jeg veed ikke hvilken Helgens

Er: at jeg er saa lidt en Spiller,
(Skjøndt jeg kan spille Kegler, Skak, og Boldt)
At Mariage selv og Hanrei knap jeg skiller
Fra Jan, og Beet, og Boston, og Styrvolt!
Formedelst den Ukyndighed de beste
Blandt Smækkene maaskee gaae tabte paa min Bag—
Jeg haaber, for den gode Sag,
At de er ikke tabte for min Næste;

Hvad der er mere slemt for Musens Appetit
Til saare pirrelige Stikkelsen

Portrait, — med den nedstrakte høires yderste Fingerkrog en slasket Menneskehud, hvilken han lod dangle og dreie sig rundt — aldeles som Hagbarts hængte Kongekaabe i Tragedien — paa det, at man ret kunde beskue den fra alle Sider, udbrølte han:

„Ecco la pella di questo povero monaco,
che ho guarito io!"

o: „Seer Huden her af denne stakkels Munk,
som jeg har kureret!"

Af en saa sielden Nuomtids Hans Mikkelsen,
Er: at, (hvor Spasen gaaer formodentlig saa vidt
Som ønskes kan), mit Øre finder lidt
For tidt
Et Ord deri, der klinger, som — (bie lidt!) —
Som, om det ikke vilde ret i mit —
Et Ord, der tar sig ud i Præg og Snit
Som Guult paa Hvidt,
Og synes mig (hvis og et Kunststubtryk for Resten)
Aldeles fremmed for den Konst,
Jeg her i Livet dyrket har omsonst.
Men det er blot, som sagt, et Tab for mig, som Giæsten
Blandt andre Giæster ved det velbedækte Bord,
Hvor der er Kaviar og Karri nok for Præsten
Og Degnen med. Hvis og et enkelt Ord
Mig synes lugte lidt af brune Pesten,
Det være kan, for andres Smag, au bout —
Haut-gout;
Man maa, man sige hvad man vil, par tout,

Ei tænke blot paa sig, men ogsaa lidt paa Næsten.
Ved Gilder, hvor enhver faaer overflødig sit,
Fra Tærskeren til Hofpoeten,
Maae (siger Siællandshospitaliteten)
Og Beesterne paa Stalden have lidt.

Hils altsaa, litterariſk kiære Ven,
Der, som det i tolv Aar *) af Pro og Contra lader,
Despotiſk Regiment i Digter-Himmelen,
Som her paa Borger-Jorden, hader,
Den ubekiendte spidse Pen
Fra den ukiendte Baggesen —
Den vor Tids danske Digter, notabene,
Der ikke troer, at være det allene,
Fordi han stikker den, og den, og den;
Der over Sprogets Flor og sande Hæder
Og andre danske Musers ægte Vid

---

*) Kisbenhavns Skilderie begynder nu dets trettende Aargang.

Sig meer end over egen Fordeel glæder;
Thi, hvis paa Hiertet den især ham laae,
Saa lod han Digt-Napoleonen kiøre —
Og tog sig vel i Agt, tilfods, med Strømper paa,
Ham i sin Jagevogn at standse lidt, som saa,
Paa Heldeveien til det Overmods-Ufære,
Hvor, før man saae sig til, med Enevold bag Øre
Saa mangen stræng Regent, for ham, alt væltet laae.
Hils hin, i hvem han er, Strøetankernes Forfatter,
Og bed ham blive trøstig ved
At rive det hos mig og andre ned,
Der dog engang omsider sikkert dratter,
Hvis det kan puste om af nok saa vittig Latter.
Hvis han og brænder løs maaskee
Mod hele min Parnas-Armee
Med Alvor midt i Skiemten — meinethalben!
Ich fürchte nicht grausame Salben.

Andet Brev.

Til Udgiveren af Nyeste Kiøbenhavns Skilderie — d. 15 November 1815.

Gaarsdagens Skilderie jeg alt har døiet —
Med Lignelsen om Skæven i
Min Broders Øie paa mit Rimerie,
Og Bielken i mit eget Blik for Øiet —
Thi denne Broder, meere huul, end huld,
Med Øie paa mig, for at maale
Hvormegen Spas jeg vel kan taale?
Mig maaler, min Troe, Skieppen fuld. *)

*) „Nu staaer jeg just og maaler Ka'len
Jeg mener med hans egen Alen."
(Rimelige Stræetanker, anden Fortsættelse.)

Jeg sad alt — som jeg sad paa Maale —
Som Corfitz med det bare Hoved sad,
Mens Gunild maalte ham fra Top til Saale —
Ved Enden af det første Blad;
Nu sidder jeg, som samme stakkels Manden
Da bort hun gik, at spørge Katten ad,
Lidt heed om Ørerne — jeg veed ei hvad —
Og hører Got Folk lee, som de var fra Forstanden.
Naturligviis jeg gjerne vide gad,
Om jeg, som han, faaer Horn i Panden?
Hvad Maaleren mig giver at forstaae
Mig synes noget stigt at spaae — *)
Lad gaae!
Jeg haaber, mine Horn at bære,
Mens Troels korser sig for Lucifer,

---

*) „Han, jeg maaler paa,
— Aldrig gav sig Stunder
Til noget andet at forstaae,
Og var Professor i 'en:
I Spas, i Poesien."

(Rimelige Strøetanker.)

Som Moses, Bacchus, eller Jupiter,
Med Ære.

Hils altsaa, kiere Ven, endnu engang,
Den Ubekiendte, dtr i munter Sang
Mig saa vidundervittig driller,
At jeg gad drilles tidt i samme Sprog,
Skiøndt han just ei forgylder sine Piller;
Han er min Mand med alt det dog —
Og ikke, som de andre Smaapoeter,
Der trodse mig i Spil med lutter Beeter,
Et sælle Skrog!
Det er en Mand, med hvem jeg lidt kan snakke,
(Trods nogle Stænk paa Siælens Frakke)
Foruden Rift i Aandens Brog;
Thi han forstaaer, i Kamp, som egner Helte,
Mod søden Kniv saa sødt at spænde Belte,
At hvis han sin, til Hjaltet, i mig jog
Saa selv jeg tumlede — jeg raabte høit i Tumlen:

„Einheriar! jeg seer, du kiender Rumlen!
„Slaae mig kun friſk ihiel, min Ven!
„Kraft over ſig mod Kraft i Pen mod Pen!
„Valhallas Tyre maae hinanden ſtange
„Tildøde; thi man der giør ingen Fange!
„Jeg falder; men det giør mig ikke bange;
„Jeg falder jo for Dig, og du, min Ven,
Du veed, at jeg ſtaaer op igjen!

See! det er Aandeverdnens Balderone!
Den Leeg forſtaaer ei hvert Rabalder-Fjos,
Trods alle Snæv af Tydſklands Calderone,
Trods alle Løv af Göthes plukte Krone,
Trods fordums Aſa-Kraft og Aſa-Sprog,
Trods Hakons laante Sværd og Snorros læſte Bog
Paa den ham ubeſtredne norſke Throne,
Og trods et Par jotunſke Heltetog
Til Underverdenen, hvor Grundtvig ſlog ham dog! *)

*) Sigter til Grundtvigs ikke nokſom ſkattede „Nordens Mythologie," den han ſelv giør ſig nu

Det er den ægte danske Samandstone!
Din Haand, min Broer! lad Kniven os forsone,
Hvis vi dermed hinanden skar!
Den søde Kniv, som Tvillingeggen har,
Der ikke blot paa Odins Bord maa bruges,
Hvor hele Skinker af Serimner sluges,
Men og naar giftig Ukrud voxer til
I Frejas Have. Thi du veed Brorlil,
At meget der maa kappes, skiæres, luges,
Ifald man vil,
At Yduns Æbletræe blandt de Kiærminder,
Naturen planted rundt om Ygdrasil,

---

forgjæves Umage (i det mindste for mig) at nedrive — og især til hans mesterlige Qvad: „Thryms Kvide, eller Hammervisen;" det sidste af de saa kaldte Kvædlinger, eller Smaakvad, hvori han, som ægte gammel nordisk Skaldaspiller, i alle upartiske Kienderes Øine, straaler høit over alle sine Forgjængere og Medbeilere. Da jeg aldrig havde for feet noget Forsøg i det Komiske af Grundtvig, drømte jeg, trods denne Hylding af hans Aand, ikke endnu om ham i denne Skrivelse.

Skal blomstre, triv's, og vinde Skiønheds Spil
Trods Kraftens vilde Nordvinds barske Hinder!
Den søde Kniv
Ei stænger blot for Tidsfordriv
Her neden,
Men skiærer deilige Figurer ud —
Den skiærer bort de vilde Snylteskud —
Og det for lange Skiæg af Dagens Gud —
For hvem, min Broer? For Evigheden!

„Hvad er det for en Kniv?" (saa hører jeg, med Haan
Min Jette spørger neden under Jorden,
Hvor han har skiult sig for Kritikens Torden)
„Kan man den ikke faae til Laan?"
Nei! Thor ei laaner ogerne bort den Hammer,
Hvormed han dig og dine rammer!
Og hendte sig, du fandt den i en Krog,
Du skar dig paa den, hvis du fræk den tog!

Den søde Kniv, i rigtig Haand at sige,
Der dræber kun for Spøg i Sangens Himmerige,
Er Sneedorfs, Evalds, Wessels danske Sprog
Hvis Samskritkildes Reenhed uden Lige
Hvert andet mere blandet Sprogs maa vige!
Som Utgards Loke, skiult, bag Fieldets Muur,
Taus, Hersker over Troldene paa Luur,
Kan du det ved dit eget Hof undvære;
Men vil Einheriar i Odins Hal du være,
Vil du og vove blot en lille Dyst med Ære
Mod den, der fordrer dig, alt længe keed
Af denslags Krig, hvorom dit Baghold veed
Beskeed,
Maa du det lære!
Det skal fornøie mig af Hiertens Grund!
Thi, trods din Svaren med en andens Mund,
Trods din Nedladelse til bare Spanken
I Eenevældehulen under Banken,
Jeg nærer dog endnu bestandig Tanken,

At du er Asa-Loke — trods din Bo —
Du veed nok selv, at der er to!
Er du, som jeg endnu bestandig vil formode,
Den gode,
Saa lad Smaatroldene, du maa foragte selv,
Ei længer hvisle mig dit Skiælv!
Men stil dig — Pladsen alt er aaben —
Som Digterkiæmpe — Skialdhelt — Bardegud —
Hvordan du vil, med Stød, med Stik, med Skud
Men Mand mod Mand, med ædle danske Vaaben!

Anmærkning.

„Der stikker ikke „siger Wieland etsteds," saa megen Viisdom i den beromte Taushed, som de Viise ville indbilde os, der med intet andet formaae at bevise deres." Vi erindre dette i Anledning af den „viise oehlenschlägerske Taushed," der anprises af Fredsmæglaren i Litteraturtidendens Recension af de Poetiske Epistler.

Til
Den mig ubekiendte Forfatter
af
„Rimelige Strøe-Tanker ved Jens Baggesens Grav."

Hvem er du Sphinx, der paa mig stirrer
Saa gaadefuld og tankerig?
Der, mens du mig med Kloen tirrer,
Og Halens Sving mig Næsen pirrer,
Forkyndende mig Fred og Krig,
Med Bifald og med Haan forvirrer?
Hvem er du, som formaster dig,
(Imens du paa de fule Kroppe
Seer ned, som saae du fra deroppe)

At sparke til mit Sanger-Liig?
Hvem er du? sig, hvem er du! sig!
Der med en Strænghed mig bedømmer,
Som Barmrandsageren kun sømmer,
Og meer mig dadler end berømmer,
Min Dommer i mit Hierte lig?

Jeg før har seet dig — om herneden
Blandt Efterklangs Pygmæer ei —
Saa dog ersteds i Evigheden
Blandt Kiæmperne der vandred heden
Paa Sangens lyse Kongevei!
Paa visse Træk — paa visse Blikke —
Paa Smilet norskeligen smuult —
Paa Brynene, der mod mig nikke —
Saa stællandsk tørt, og jydehuult,
Mig synes, grant til Punkt og Prikke
At kiende Skiemtens Kraftpapa,
Min Mester in vi comica;

Og dog — ved Fingeren at stikke
I Tiden, jeg nu lever —
Den sunde Sands i Rimerie
Saavelsom i Kronologie,
(Hvis Varenab i Poesie
Jeg aldrig kan gaae reent forbi)
Mig siger, Holberg er du ikke!
Men skiøndt min Sandsen siger: „Nei!
Ved Holberg! Holberg er det ei!“
Fornuften (som jeg ogsaa, Kiære,
Ei holder blot i megen Ære,
Men selv i meer, end alt Genie,
Og samtlige Geniets Hære,
Den ikke kommanderer i)
Paastaaer med en Slags Energie,
Der trodser Alfkens Sandserie,
At det kan ingen anden være!
Thi, at det ei er den og den,
Der for mod mig har spidset Pen,

Kan mindste Gran af Sands alt lære.
At det er ingen af de andre,
Der lod mig, som en Dødning, staae —
Og lod mig, som Gienganger, vandre —
Og lod mig ligge, hvor jeg laae,
Fordi de, grundende paa Tingen,
Fandt ud, jeg var aldeles Ingen:
Et Null af fiendtlig Skumpelskud,
Der ei var værdt et halv Skud Krud —
Det synes mig i mine Lagen,
(De rene hvide Pialter, som
Min gamle Moders Fattigdom
Med Taarer svøbre Liget om)
Trods Dødens Nat, saa klart, som Dagen.

Skiondt blandt de Levende jeg tæller
Endnu paa siællandsk Jord to tre,
Der kunde — vilde de — maaskee
Mig og mit Lunes Mammeseller

Faae til, af meer end dem at lee —
Dem er det dog vist ikke heller!
Thi de, som gamle kloge Muus
I Verdens store Prosa-Huus,
Tår dem i Agt for Musefæller,
Og sidde rolig i den Krog,
Hvori Censurens Musefænger
Med Rottesax og Sprinkelstænger
Meer, end min gamle Kat, dem jog:
Skiønt ægte Kraft til Strid kun trænger,
Klog Muus vil gierne have Fred,
Og det vil hele Verden med.

Hvem er da du, som her paa Randen
Af denne timelige Grav,
Hvorpaa kun lidt mig ligger Lav,
Mig trodsende (som tør hver anden)
Og Tidens Aand (som evne faa)
Tør trodse begge? — det vil sige:

Saavel den Fattige, som Rige,
Saavel de Store, som de Smaa,
Med Mod, der synes uden Lige
Hos een med Livets Buxer paa?
Kan Thomas Kingo selv opstaae —
Opstanden, Thomas Thaarup blive?
Og — hvis jeg det vil lade gaae,
Og sætte, de er nu i Live —
Kan saa naragtigt vel, som saa,
Den første — kan i Vers, saa raa,
Den anden vel saa smagløst skrive?
At saare mangen kan endnu
Saavel det første, som det sidste,
Foruden Kingo-Psalme-Dyd
Og uden Thaarup-Harpe-Lyd,
Det jeg for længe siden vidste —
Vor Tids Postadamiter-Skok *)
Af den Slags Thomasse har nok,

*) Det modsatte af Fortidens Præadamiter.

Der, før den kommer efter Grunden
Til Evighedens Præg paa Sang:
Den Form, hvortil dens Kraft er bunden,
Den byrdelette Skionheds-Tvang
I Valg af Glands og Valg af Klang,
Som vidner, Mesteren er funden,
(Der, før man ham, som Hersker, saae,
En Tieners Skikkelse tog paa)
Maa stikke Fingren først i Vunden.

Hvem er du da? Dit Diehvelv —
Det stive skarpe Blik derunder,
Som borer sig i mine Vunder,
Ligt Selvsamvittighedens Skiælv! —
Det Blik, som desto mere grunder
Jo meer det lader som det blunder
For blinde Folk i Skiemtens Elv —
Det: lidt af Nodden let ei knækket —
Det: lidt i Baghaand, lidt i Hu,
Der ei for hver er strax til Sku —

Det: lidt for Kienderen bag Dækket —
Det dybere jeg veed ei hvad —
Det ægte Tankens: Spørg mig ad!
Mig nøder til imellemstunder,
Jo nøiere jeg paa dig seer,
Jo meer end Vesselsk huult du leer,
At drømme mig et Unders Under.

Men vig langt bag mig, Satan! vig,
Som mig tilhvisker, det er Mig!
Som mit forhadte Selv vil lære,
At det mig selv vel kunde være,
Fordi det min udvortes Pjalt
Indsalter i mit eget Salt—
Fordi det stolt, men uden Pralen,
Mig maalende med egen Alen,
Smukt nøder til, at see mig om,
Hvormeget end tilkort jeg kom —
Og tirrer baade Povl og Peder
Med gammeldags Frimodigheder,

Der nu er komne reent af Brug,
Og ligne dem, en Niniviter
Der ikke frygter Veiens Slug,
Endnu, naar han vil lede, hitter
I min forborgne Hvalfisks Bug.

Nei! vittig kan jeg ogsaa være,
Paa min Bekostning selv især;
Men, Zacharias, denne Pære
(Kom jeg den ogsaa stundom nær)
Fik jeg i Skiemtesproget ikke,
For saa vidt det er pære dansk;
Selv større Bosser maatte klikke
Med Sigten til dets Punkt og Prikke:
Den Pære fik selv Evald ikke —
Den havde Holberg blot i Kikke —
Og Vessel sigtede paa Fransk.
Den Skjald, der i Serimner-Truget
Med pære Genialitet
Alt mener den at have sluget,
Har aldrig denne Pære seet.

Om jeg den faaer, vil Tiden lære;
Men, faaer jeg den, tilhører Dig,
Der med din Runen nøder mig
Endnu lidt mere Dansk at lære,
(Hvis og jeg blir udødelig)
Til evig Tid den halve Pære.

Hvem er du da, der ei kan være?
Thi hvo kan være Formand i
Satirisk-komisk Rimerie,
Og kommandere Skiemtens Hære
Her paa Parnasset — uden dog
At kiendes af hver Skolepog,
Og giættes, i et Værk paa Prent,
Af hver en Kakkelovnsstudent?
End sige selv af Professorer,
Poeter, Provster, og Doctorer?
Hvem og du er, du knap har Lov,
Trods alle, trods de største Dyder,
Trods Mangel selv paa Næstens Lyder,
Til Brugen af en Hovl saa grov,

Naar du din Næste vil polere;
Thi, er du reen, er det vel flere!
Bliv ved at flænge løs paa mig —
Min Arm kan ogsaa røre sig!
Men skaan de spæde, skaan de gamle,
Hvis Hænder zittre kun og famle;
Og slaae kun den, der rammer dig!
Vær mild imod den hængte Røver,
Og haard kun mod den Pharisæer,
Der paa sit Bolværk trygt kan lide,
Og med al Verden paa sin Side
Fornem din Magtløshed bebræer!
Gaae stolt, gaae kiæk paa Frimods Vei!
Haan Krybet; men hovmod dig ei!
Slaae Hovmod, hvor den find's, for Panden;
Thi det er netop selve Fanden!
Men ellers bland — jeg veed ei hvad —
Lidt Kiærlighed selv i dit Had!
Glem ei, naar med en Piil, som saarer,
Dig Lyset rusted ud mod Daarer,

Naar midt i Tidens Røg og Damp
Du bruger den i hellig Kamp:
At han, hvis Lys i Tidens Mørke
Flød giennem Barbariets Ørke
Som Aande-Melkeveiens Elv,
Den Himmellivets store Lærer,
Den Helt, hvis Kors jeg ogsaa bærer,
Var netop Kiærligheden selv!
At han, den store Dydens Mester,
Høipræsten over Troens Præster
Ei skiældte paa sit usle Hiem;
Men, med lidt Agt for hver en Daare,
Med Medynks jammerhulde Taare
Græd over det Jerusalem,
Mod hvilket, selv i vore Dage,
Trods hver en syndig Fryd og Plage,
Trods hvert et sædeligt Forliis,
Trods hvert et Tab af Evigheden,
Vort Jøde-Kiøbenhavn herneden
Er dog et christent Paradiis.

Gaade-Kampen.

Medens jeg, som man af de tre foregaaende Digte (der bleve nedlagte hos Skilderiets Udgiver) har seet, indtil videre besvarede den mig aldeles ugiættelige For.. tter af Strøetankerne, indløb en Dag til mig, iblandt andre Skrivelser i Anledning af min Gaade, det evige Sindbillede, følgende mystisk truende, poetiske Brev — uden Navn — i en mig aldeles fremmet Haandskrivt:

„Gaade-Giætningen.

Du est dig selv en Gaade,
Det har jeg længe vidst,
Og til den ret at raade,
Du har kun stakket Frist!
Ifald du kiender Noget
Til Ragnarokur-Sproget,
Da see hvem Gaaden giætted,
Og hvad dens Sphinx forjætted!

„Let er din Gaade,
„Gestur blinde!
„Nemt er, at raade
„Runen derinde.
„Salen du fandt,
„Hvor Traadene fine
„Edderkop spandt
„Af Tarmene sine."

Gudspeki Heidreks.

Kiender du Bogen
Bedre end Nogen,
See, at den Gaaden har giættet!
Husk, hvad dens Sphinx har forjættet!
Hvi vil dit Hierte du dele?
Giv den det Hele!"

Det faldt mig ikke ind, at drømme om, at Forfatteren af dette Varselbrev kunde være den samme, som Strøtankernes, uagtet jeg snart fik næsten Vished om, at ovenstaaende var fra Grundtvig. Men hvad er næsten Vished? For det raa Menneske meer end Nok, for det

modne mindre end Intet. Mig foresvævede imidlertid bestandig i alt dette en i Mørket optrædende besløret Genius — god? eller ond? Ven? eller Fiende? var mig aldeles skiult under den doppelte Maske. Kun enkelte Toner syntes at forraade min Muses Bagtaler og mit Hiertes Fordømmer i Litteraturtidenden og i Verdenskroniken. Jeg havde nemlig dibindtil ikke læst Grundtvigs egentlige Nordiske Digte, og kiendte ham blot af nogle mindre betydelige Sange, som af samtlige hans prosaiske Skrivter, hvis naturlige eller kunstige Virvar lod mig i en bestandig Tvivl om alt andet end hans, selv i Platheder, umiskiendelige Genie. I denne trefold tykke Taage om Strøetænkeren, Gaadegiætteren, og Grundtvig — forunderlig tiltrakt af dem alle tre, trods alle Maskernes Frastøden, nedskrev jeg, Natten efter Modtagelsen af ovenanførte Trudselbrev, d. 24 November 1815, følgende Svar, som jeg forseglet lod ligge paa mit Bord til Afhentning, efterat have givet min ubekiendte Tilskriver et Vink derom i Aviserne.

Til Vali Magni.

„Saul! Saul! hvi forfølger du mig?"
Røsten i Lyset.

„Jeg er mig selv en Gaade —"
Det har jeg længe vidst;
„Til her mig selv at raade"
Hvor længe jeg har Frist?
Beroer paa Herrens Naade.

Men, Vali! først og sidst
Veed Vidar dette vist:
At, til mig selv at raade,
Som Deel af Altets Gaade,
Som Middel til sit Meed,
Dertil gav Herrens Naade
Min Giætten Evighed.

Hør, Magni! nu det Svar
Paa Svarets mørke Tale
Fra Hoved indtil Hale
Beredt alt Modi har:

Dit Navn jeg ikke kiender;
Din Styrke kun og Mod
Jeg skuer i de Hænder
Du knytter mig imod!
Hvor meget du mon vide,
Derpaa jeg ei kan lide;
Men paa din indre Kraft
Jeg fuldt Beviis har havt.
Seer ret jeg paa din Næve,
Den kan vel Mjølner hæve;
Men — hvordan svinge den?
Det lår jeg staae derhen.
Om du, som Odins Kiæmpe,
Dit eget Mod kan dæmpe?
Det veed jeg ei endnu;
Men at jeg kiender noget
Til Ragnarokur-Sproget,
Det, Vali! mærker du!

Jeg Vali-Magni kalder
Dig — til jeg veed det Navn
Du bærer, i vor Alder,
I Rokur-Kiøbenhavn;
Hvis du engang ved Stævne
Paa Ragna-Marken mig
Vil Vidar-Modi nævne?
Jeg overlader dig.

Men — lad os selv os glemme;
(Det er vel Gaaden værdt!)
Og høre Mestrens Stemme,
Der har os begge lært!
Jeg skriger ei, som Raaber
I Gaden, hvor jeg boer;
Men synger, som jeg haaber,
I Gaaden hvad jeg troer.
Let er min Gaade neppe,
Som første beste Praas,
Sat under Haandens Skieppe,
Hvor Laas for Munden slaaes —
Hvis ogsaa Gestur blinde
Den halv i Tanke randt,

Vist Heidrek ingensinde
Dens Heelbetydning fandt!

Lidt meer end Ord maa kløve
Min Giætter, meer end lee,
Hvis for min Jomfrue-Løve
Han ei skal staae med Spee —
Tilkort Philistren kommer,
Der vil med List derfra;
Thi Vidar Heltedommer
Har ingen Dalila!

Du selv, hvo du mon være,
(Philister er du ei!)
Om og vi gik i Lære
Hidtil paa samme Vei —
Hvis du kun aner Løier
I hvad du raader halv,
Med andres Kalve plsier;
Thi min er ingen Kalv!

Thi hør du Heidrek Herre,
Hvad Gestur Ikkeblind

Tilhvisker kun de Færre
Med mindre Sands end Sind:

Min Jomfrulove knuser
Vel med en loftet Klo
Hver gjættende Fremfuser
Mod hendes Truens Ro;
Men for den Fromme bliver
Den vrede Løve tam,
Og Vinket, hun da giver,
Er Blikket af et Lam.
„Kom nærmere!" det siger,
„Jeg truer ikke dig!
„Hvis ei din Knælen sviger,
„Din Beden gjætter mig!"

Men, hvis du altsaa gjætter
(Tilføier Ikkeblind)
Paa meer end „Væv for Jætter
Af Ødderkoppe-Spind" —
Hvis bedre selv end Nogen,
Hvis bedre selv end jeg,
Du kiender det i Bogen,

Der over mig slaaer Streg —
Saa kiæmp mod Gestur blinde,
Som Gestur Ikkeblind,
Den fulde Priis at vinde
Paa Sangens lyse Tind!

Qvæd, som jeg qvad min Gaade,
Høit for den lave Dal
Hvad du deraf kan raade
Med mig i Bragis Sal!
Hvo veed om Herthas Ører
I Troldes Huriumhei
To Hammerslag ei hører,
Naar eet de hører ei?

O Vali! Vali! Vali!
Smelt Nordens Jis med mig!
Fell Døgg i diúpa Dali!
Hør! Vidar kalder dig!
Fald ei, som Snee, paa Sletten,
Hvor intet voxer meer!
Graalaaren under Hætten
Dig kold, som dum, beleer!

Og jeg vil meer end lyse
(Skiøndt maaskee mindre varm)
For dem, hvis Aander fryse
Selv tæt ved Solens Barm.
Lys uden Varme smelter
Ei Klippen, som du seer;
Men mørk Opvarmen ælter
Kun Dynd i Livets Leer;
Lad begge sig forene,
Som Lys og Liv fra Gud,
Til Frugten paa de Steene,
Der blødnes ei af Slud!

Held! hvis to Himmelbundne,
Som Mørket skiller ad,
I Lyset sammenfundne,
Paa Tinden sammen sad!
Tog hver sit Blad fra Læben
Til meere hellig Sang
End den, hvori min Stræben
Derefter hidtil klang —

Tog hver sit Baand fra Tungen
Til Dirren i den Qvalm,

Hvor nu kun lyder Rungen
Af bruſtne Klokkers Malm —
Tog hver ſin Laas fra Munden
Til Trudſel i den Sal,
Hvor Stærkod giøgler, bunden,
I Larvers Bacchanal —
Tog hver ſin Klam fra Struben
Til Raaben i den Ørk,
Hvor lurer Ulvens Gluben
I Frækheds Ragnamørk!

O! mon omſonſt jeg ſtøder
Med Magt i Heimdals Horn?
Er det min Broder Høder,
Der ſtak mig alt tilforn?
Vil han igiennemſtinge
Det Liig, der blev forbrændt?
Hvad? eller vil han bringe
Mig Bud om Kampen endt?

Veed han, hvis han mig hader,
Fordi jeg er lidt ſkion,
Hvad paa mit Baal min Fader
Tilhviſkede ſin Søn?
Veed han, at Baldur hedder

Vidar i Ragnadamp,
Og Hødur-Vali leder
Til Slag i Surturs Kamp?

Ak! skuffer mig i Dampen
Afgrundens Lygtemand,
Sig nærmende med Lampen
Mit Lys paa Gravens Rand?
Hvad eller steg fra Himlen
Den sande Vali ned,
Og bød i Fiende-Brimlen
Mig venligen Guds Fred?
Det kanst du ene raade,
Der gav mig blot en Deel
Opløsning af min Gaade —
Giv mig dens Løsning heel!
Vind Prisen fra dem alle,
Der kiække samle sig
Til Raaden i min Halle!
Vind Prisen selv fra mig!
Vel kiender jeg til Bogen,
Hvorpaa du peger hen
Maaskee saa got som nogen,
Og Løsningen i den;
Men skal af den og øses

Hvad slukker Tankens Tørst,
Man gamle Seglet løses,
Og Brønden aabnes først.
Omsonst af den du venter
Allivets Kildevand,
Hvis ei din Aand det henter
Dybt med Fornuftens Spand.

Gud gav dig blot ei Hierte,
Han gav dig Hoved og!
Den Frommeste, som lærte,
Var meer end barneklog:
Vær from! han derfor byder
Ei blot, men og Vær snild!
Hvo halvt ham kun adlyder
Maa halvt og fare vild!

I Bogen over Bøger
Fandt Længslen i mit Bryst
Den Salighed den søger;
Men — næsten blot til Lyst;
Den Længsel, stilt, forøger
Min Lyst i Hiernens Vraa
Til Bogen over Bøger
Fuldkommen at forstaae.

Vel Hyrdens reene Hierte
Kan rolig slænge bort
Hvad jeg med Møie lærte
Som et unyttigt Kort;
Men Hyrdens blot, der hytter
Sig selv og Engens Lam,
Ei Hyrdens, der beskytter
Sin Hiord mod Aande-Glam!

Jeg gav, hvad den begiærte —
Med ingen andrn Bog
Den deler dette Hierte,
Som den til Himlen drog;
Men den mit Hoved deeler
Med hin, hvis Siæle-Skat
Sokrater og Aureler
Studerte Dag og Nat —
Den Bog, der Østens Blinde
Til Krybben viiste Vei;
Thi Vei jeg ei kan finde
Hvor Stiernen lyser ei.

Følg mig i Gaaden gierne,
Trods mangen Krinkelkrog —
Trods mangt et Spind af Hierne

For den, som blot er klog —
Følg mig til Qvadets Kierne!
Og du vil see den Stierne,
Der Tanken ei bedrog;
Og maaskee læse gierne
Med mig min Hovedbog!

Tilsenderen af Gaadegiætningen værdigede ikke at lade dette Svar afhente; i dets Sted lod han sin Gaadegiætning aldeles forandret, og endløs (om ikke uendelig) udført, indrykke i Skilderiet — paa samme Tid, som Fortsættelsen af Stroetankerne — i en ikke blot fiendsk, men mageløs fornærmende, min hele Digten og Tragten fordømmende, og min Gaade med Latter forhaanende Tone.

Svaret paa hans sidste værdige Digt følger i næste Hefte.

Vildskjalden.

At efter Lov og Regler ei du skriver,
Beviser vel, din Digtekunst er frie;
Men at du selv i Digten ingen giver,
Mon ogsaa det er Kunstgenie?

Ingemann og Oehlenschläger.

Hin Schiller, denne Göthe paa vor Scene,
Den første hvid, som Snee, den anden luerød,
Til hvem mon nu vil række Melpomene
Den Haand, hun Danmarks Klopstock, Evald, bød?
Hun udentvivl vil Ingemann den skiænke
Før Oehlenschläger Selv at vide faaer,
Hvad hun betroede Publikum i Aar,
(Og mig i Fjor) at hun er alt hans Enke.

Gaadebordet.

— Tantum series juncturaque pollet.
Hor.

End seer jeg det, det underskiønne Syn,
End hører jeg de tryllerige Toner,
End træffe mig de hulde Lyn paa Lyn
Af Kunstens Diademer, Smagens Kroner;
End føler jeg i hellig Digter-Ruus
Den oversandselige Siælens Svimmel
I alle Tankers pludselige Himmel
Konfuus.

End er jeg der med alle mine Fem,
(Og een endnu) hvor jeg gad evig blive,
Gienkiendende, hvorhen jeg seer, det Hiem,
Min Digtersands sig drømte her i Live!
O drømmer jeg endnu, med Fod paa Land,
Saa væk mig ei! har jeg dig tabt (som fleere)
Bliv hvor du er, og søg mig aldrig meere,
Forstand!

„Men," spørger du, „hvor er du da, min Ven?
Hvad har du da? hvad er der da paa Færde?
Hvi tør jeg aldrig komme meer igien,
Og giennembryde dine Drommes Giærde?
Hvad skuer, hører, smager, føler du,
Omduftet af hver Blomst i Sandsens Have,
For reent at slaae med Nakken ad min Gave?"-
Hør nu!

Du veed det lille Kunsten kiære Huus —
En Hytte kun mod Kunstens store Tempel,
Hvor det gaaer tragisk til i Suus og Duus,
Og hvor du aldrig kommer, for Exempel,
Naar der er Høitid og Geburtsdagsfest —
Der, i en lille Kreds, som du desuden
Jo kiender, sverst oppe, var jeg buden
Til Giæst.

Jeg kommer Klokken syv, og træder ind,
Saavidt mig mindes, frisk, og heel og holden,
Aldeles ikke død, ved fulde Sind,
Lidt rystet vel af Kuld, men ei af Kolden —
Var jeg om Næsen og maaskee lidt bleg,
Hvad siger det? Jeg seer ser, syv og tive
For mig ankomne, samtligen i Live,
Som jeg.

Vel aabnede mig Døren, da jeg kom,
En Tiener, der maaskee kan hedde Peter,
Som ogsaa syntes mig at see sig om
Imens der paa Kareter kom Kareter —
Vel stirrede han stærkt paa mig og steer
Med megen Omsigt paa den blotte Pande;
Men aldrig faldt mig ind, det var den sande
St. Peer.

Man maa dog i det mindste være død
For man med baade Siæl og Krop kan fare,
Til Himmels, tænkte jeg, og lidt mig brød
Om Englenes og Helgenernes Skare —
Jeg troede fuldt og fast mig end paa Jord;
Thi, hvor der er en yndig Qvinde-Vrimmel,
Det kan for mig gaae vidt med Livets Himmel
I Nord.

Som saa jeg staaer, og tvivler, om jeg vandt
Ved Byttet selv af Himmelen herneden
Med den deroppe, var det ogsaa sandt
At man i hin kan evig troe paa Freden —
Saa sandselig, og fast letsindig, stomt,
At al den smule Viisdom, jeg kan raade,
Fra Luthers Katekismus til min Gaade,
Var glemt —

I det jeg kysser min Vertindes Haand,
Og alle Gratier med mine Blikke,
Saa lidt en afklædt Siæl, og lutter Aand,
At mærkelig jeg følte Hiertet pikke,
Henriver pludselig en Trylleklang,
Man mere sød ei kan beroppe høre,
Min Fantasie, min Følelse, mit Øre
Med Sang.

Sang! sande Tone-Belt om Sprogets Øer,
Hvorpaa vort Væsen seile kan herneden
Fra Tidens usle himmelske Korsør
Til Evighedens Himmel-Nyborg heden!
Paa Trylleſmakken ført af Weyſes Haand,
Mens dine Døttre dandſede paa Dækket
Kom did, ſkiøndt ſtierteplukt og vingeſtækket,
Min Aand.

Hvorlænge varte Farten? Himlen veed!
Hvo tæller Slag i Nattergales Triller?
Hvo ſkiælner mellem Tid og Evighed
Naar Gerſon ſødt om Kap med Weyſe ſpiller?
Men nu blev Fire pludſelig de Tre —
Paa Vink af Verten, Glædens hulde Fader,
Til Spiſeſalen Døren ſig oplader,
Og ſee!

Hvad seer jeg? Alt for underfulde Syn,
Mit Blik, der altid her paa Jorden tørner,
Udflover, som bevingt af fire Lyn,
I Salen over Verdens fire Hiørner —
For Tankens Flugt er nedbrudt hvert et Hegn;
Jeg seer i dets Symbolers hele Vrimmel
Midt i den stirfold lyse Livets Himmel
Mit Tegn!

„See her," udbryder Verten med et Smiil,
„Hvad jeg, o Sphinx, paa min Maneer kan raade!"
Og — giennembort af Sandheds lyse Piil —
Jeg falder, dør — i min opløste Gaade,
Som Sphinx; thi med bevinget himmelsk Hu,
Hvor den uslørte reene Tanke svæver,
Min ikkun løvedræbte Jomfru lever
Endnu.

I det jeg, truffen, stiger i mit Fald,
Beundrende min Verts smagfulde Raaden,
Omtordner ham et stirfoldt Bifaldskrald
Fra Salens fire Hiørner: „Løst er Gaaden!"
Selv Jo's Sanger, der for Prisen stred,
Udbryder „O! nu seer jeg først det rette!"
Og alle de Halvfierdsindstive sætte
Sig ned.

Nu saae jeg først, jeg var i Evighed —
(Man har vel hørt om de halvfierdsindstive
Fortolkere paa Gaadefiodens Bred —
De sad nu her, forklarte, som i Live!)
For Alvor saae jeg nu mig først omkring
Med Blik, ei blot, som fordum, paa Personer,
Men og i disse høie Regioner
Paa Ting.

Den første Ting, som slog mig, var et Bord
Hvorpaa, hvorom, hvorved i hellig Orden
Var synlig, øst, og vest, og syd, og nord,
En Quarteſſenz af Himmelen og Jorden —
Den ædleste Figur var dets Gestalt;
Fra Livets Blomst og Frugt til Kniv og Gaffel
Det viiste mig Naturens skiønne Taffel
I Alt.

Jeg ei vil male hvad der stod derpaa,
Før den Naturhistorie, vi kiende,
Med alt, hvad end deri vi savne maae,
Den sidste Plinius har bragt til Ende —
Jeg ei vil male hvad der var derom
Før jeg har giennemvandret Solevrimlen,
Hvortil selv Herschels Speiderblik i Himlen
Ei kom.

Jeg ei vil male dem, der sad derved,
Før i det mindste jeg har Eva færdig, *)
Før jeg i Sangens Rafaelers Fjed
Har giort mig disses Malen mere værdig —
En Tusinddeel jeg blot vil pege paa,
For at forklare Gaaden aabenbaret,
Og viise lidt af det, jeg, selv forklaret,
Her saae.

Paa Kryds om Bordet i en broget Rad
(Som i Naturens Tempel allesinde)
Bestraalt af fire Lyssystemer, sad,
Gienstidig tiltrakt, Hyrde hos Hyrdinde —
Paa Dugens Melkevei hvert Eden-Par
Saae græsse sine Himmel-Faar og Gedder —
Kun ingen fornem Loss (Lux, hvad det hedder)
Der var.

Fra Himmelsinene fløi Piil paa Piil
I Glands, som Dødeliges Syn ei taaler;
Hvert Blik var Venskabs eller Elskovs Smiil,
Og Nektar blinked i krystalne Skaaler —
Ambrosia var overalt paa Fad,
Uskyldig Englefryd i hvert et Hierte;
Alt var, som Gaaden, klart — kun jordisk Smerte
Var hvad?

*) Adam og Eva, et Digt i ni Sange.

Jeg sad ved Siden af min Isis selv,
Gienkiendende den evighulde Moder,
Mens Jo speilte sig i Glædens Elv,
Og talte tretten end ufødte Poder.
Skraas over for mig Ceres gav et Vink
Ved Siden af sin nu gienfundne Datter;
Og Hebe drak min Skaal i salig Latter
Med Klink!

Jeg vendte Ryggen til Lyæus vel,
Og til den blideste blandt Huldgudinder;
(Herneden stod jeg heller mig ihiel,
End taalte stigt et Sæde, trods hver Hinder)
Men da jeg her til Bords, som Janus, laae,
Saa Stillingen mig ingen Tvang paaførte.
Jeg baglænds her saae saa godt, som forlænds, hørte
Og saae.

Her første Gang min doppelte Gestalt,
Der sig afspeilet har i mine Bøger,
Polarisk i mit eget Øie faldt;
Thi forlænds spaser ei hvad baglænds søger —
Kun er og blir mig selv en tvivlsom Sag,
Naar syd og nord mig tændes Amors Kerte,
Hvad der er for i dette kiælne Hierte
Og bag?

For første Gang af mig blev ogsaa seet
Og følt, paa Morgenens og Aftnens Maade,
Den begge Sidernes Polaritet,
Jeg ogsaa har afspeilet i min Gaade;
Thi Venus straalte klart ved denne Fest
Paa samme Tid i Østen og i Vesten,
Og saligviis hun mig, som Doppel-Giæsten,
Sad næst.

Saaledes fandt mit Væsen her sig heelt,
Der var, mens end jeg aandede paa Jorden,
Mod Østen, Vesten, Syden, og mod Norden,
I fire længselfulde Parter deelt.
Udløst af Ringens salomonske Baand,
Op, ned, fremad, tilbage, kunde stige
Paa kryds og tværs i det uendelige
Min Aand.

Men, Løvens Overvinder i min Sphinx!
O kan min løste Jomfru dig betale
Den skyldte Priis, ved vagr i Sang at male
Sin egen Jubel og den hele Rings?
Dit Korsbord viiste mig i Kunstens Prang
Hvad Smagen evner uden gyldne Skatte;
Men kan, hvad Priisen fattes, og erstatte
Dens Klang?

Danfana.

Et Maanedſkrift

af

Jens Immanuel Baggeſen.

Marts.

Kjøbenhavn, 1816.

Hos Boas Brünnich,

Løvſtrædt No. 128.

Indhold.

Hiertegvad til Grundtvig . . . S. 193.
Kong Salomon og Jørgen Hattemager 197.
Rosen og Plukkeren. . . . . 199.
Apologie for min Vidspilde . . . . 200.
Siællandsk Trøst . . . . . 214.
Heautontheorumenos, eller Spøgelset i Kertemindе, et Drømmespil med Prolog og Epilog. . . . . 215.
Kritisk Vurdering af Geburtsdagsstykket Ludlams Hule. Første Betragtning 242.
Litterariske Nyheder . . . . . 284.

(Samtlige Stykker af Udgiveren.)

Til Danfanas Læsere.

Oplosningen af Knuden i Drømmespillet: Spøgelset i Kertemindе, eller hvem Heautontheorumenos egentlig er? forklares i næste Hefte. Skulde man over denne ny Gaade ikke aldeles have glemt det evige Sindbillede, torde den endelige Forklaring af dette sidste tage sin Begyndelse i det næstfølgende Hefte.

Nedenstaaende Trykfeil i nærværende, vilde man gunstigen behage at rette.

S. 198. Tiende Linie fra neden: tilbdeer — læs: tilbeder.
S. 203. Tolvte Linie fra oven: over — læs: under.

Danfana.

Hjerteqvad til Grundtvig.

Svar paa Qvadet: Til Sphinx. *)

Jeg veed, at, selv naar Jordgrav-Klokken gaaer;
Udringes end ei mine Skole-Aar;
At selv bag Sirius jeg Lærling bliver.
At bryste mig af Mit er ei min Skik;
Hvad har den Rigeste, som han ei fik?
Men, hvad mig Ældre gav, jeg Yngre giver.

Jeg flyver giennem Aandelivets Luft,
Saa høit, som mig kan bære min Fornuft,
Til Tankekildens Udspring i det Reene;
Jeg skuer ei paa Dig hovmodig ned,
Men paa dit Stade, hvis dit Bedested
Er over Stierner ei, end sige Steene.

*) See Nyeste Kiøbenhavns Skilderie 1816 No. 6.

Hvis Lyset havde bleget mine Haar,
Jeg end dog aldrig brysted mig af Aar;
Hver Alder er for kort til Retfærds Krone!
Men ikke rødmer jeg ved mine Saar;
Thi fik jeg dem i Verdens Ormegaard,
Saa fik jeg dem i Kamp for Lysets Throne.

Vee Dig, hvis blot du hørte Daareglam
I Vækkelyden, du af mig fornam,
Da jeg en Tvivldom over dig kun fældte!
Men vee mig, hvis jeg maatte dig forstaae,
Naar du, som Ingenting, min Gaade saae,
Og dog i Intet saae Orions Belte!

Sandt nok, i Gaaders Gaades Tankering
At tænke Tanken selv som "Ingenting,"
Er Giætten paa en meget simpel Maade;
Men til Beviis, at den ei her slog feil,
Behøves noget meer, end Haand og Segl
Af een der giætted feil, hvergang han spaaede.

Jeg troede rigtig nok, det var mig nemt,
At følge dig i Alvor og i Skiemt,
Og ned at dale til dit Barnesæde;
Jeg sagde det, og siger det endnu —
Men knegte dig var derfor ei min Hu,
Saa lidt som nogen anden dødfødt Glæde.

Om høiere jeg staaer, end Lampens Skin,
Og om dit Lys til mit har mange Trin,
Vil ventelig opklares paa det sidste;
Men vee dig, naar du seer, at det er saa,
Hvis hvor du staaer, du dog blir ved at staae,
Og Stigen op til mig dig ei vil friste!

At Lyset boer og i min Hierneskal,
Som hist i Kiærlighedens Gaade-Hal,
Det lærte mig Hans Straalen i min Kerte;
Og at det er Hans allerførste Bud,
At Mørket skal af Lyset slettes ud,
Tiltoner mig dets Gienklang i mit Hierte.

Som Digter, stod jeg og paa Gravsens Bred,
Var, uden Synd, mit Liv at spøge med —
Jeg selv dermed i Rim uskyldig spøger;
Men, hvad der ei tør spøges med, som Tank,
Er, hvad jeg efter Livets Skibbrud fandt
I Havnen, som du selv alvorlig søger.

See Vali! det er her mit Vidar-Svar
I Tonen, du mig selv angivet har,
Med Lyd, som ei fornægtes af mit Hierte:
Vær snar, vær seen, med Rækken af din Haand;
Men ræk mig ei den, før din egen Aand
Kan taale Lyset i min Gaades Kerte!

Jeg lod dig lege, mørke Broder min,
Indtil din Spøg paa Digterens Ruin
Gik over til en Spas med Mandens Gaade!
Da sang, da bad, da trued jeg, og svor:
Saa sandt, jeg veed, og skuer, hvad han troer,
Skal jeg ham tvinge, den med Lyst at raade!

Den Handske jeg nu eene kaster Dig,
Mens jeg beholder den, du rakte mig;
Jeg, hvis og du mig lukker end dit Øre,
Afbryder ei med Fienderne min Krig;
Men finder jeg en Sandheds Ven i Dig,
Vil jeg med Lyst, ei blot med Mod, den føre

Hvis Dig, som Skiald, som Dannemand, og Præst,
Selv midt i Striden Freden huer best,
Lad da dit Barnehierte kiærligt tale!
Mig huer, indtil Freden sluttes, Krig.
I hvor det gaaer, vi begge broderlig
I Død og Liv hinanden Gud befale!

Kong Salomon og Jørgen Hattemager i Læseverdenen.

For fattig Folk at spare Hovedbrud,
Der lidt af Tankens Lyst og gierne nyde vilde,
Naar i det stille, rene, klare Flud
Af Modersmaalets fundne rette Kilde
En Digter Aandens Rigdom gyder ud,
Foruden mindste Vind, end sige Storm og Slud,
Saa tænker Læseren: "Paa Digtets Bølger
"Med eget Blik jeg overalt seer Land;
"Min Tanke magelig Ideens Flyven følger:
"Jeg er en Salomon i fattende Forstand."

For, derimod, at tage selv sig ud,
Og Studsen over sine Spring at vække,
Naar, efter Sprogets kiække Sønderbrud,
I Brokker, Gruus og Dynd af alskens Bække,
Vildskialden hæver sig, som Fossens Gud,

trodser

Og trodser alle Dugtens Bud,
Saa tænker Læseren: "I Digtets Sluser
"Jeg mærker, min Seilads er ingen Leeg!
"Den salomonske Høisangs Fald mig knuuser —
"Jeg er en Jørgen Hattemager, jeg!"

Hvad Under, at man lønner med Foragt,
Fast overalt, og el blot her i Landet,
Det Reene, der sig ængstlig tar i Agt,
Mens man beundrer ydmyg noget andet,
Der, naar det støder stærkt, just røber Magt.
Den salomonske Følelse behager
Sig selv — og lar det dermed være got;
Den derimod af Jørgen Hattemager,
Af Mangel paa Behag, tilbdeer blot.

Men, "Knæler for Barbaren, I Barbarer!
"Jeg eders blinde Hu! og Hei!
"Den vældigt Styrtende misunder ei!"
(Tilsmiler paa sin bifaldsløse Vei
Den stille Flodgud hine Fossens Skarer,)
"Mens Phantasien hist sig kaster ned,
"Af Bulder og Allarm bedøvet,
"Stagger Følelsen og lytter paa min Bred,
"Fornuften og Forstanden uberøvet.

"Hvis ved mit reene Glar man glemmer mig,
"Og seer kun sig i Speilet stande —
"Den sande Guddom aabenbarer sig,
"Netop i dens Sig Skiulen, som den Sande.
"Den altid dog erkiendes hist og her,
"Af nogle faa — den dybe Nats Opdagere,
"Og een Kong Salomon *) er Digtren mere kiær,
"End alle Verdens Jørgen Hattemagere **).

Rosen og Plukkeren.

Plukkeren.

Hvi stikker du, trods søde Lokkesmiil?
Hvi saarer du, trods mild Udaanden?

Rosen.

Hvi griber du mig, som en fiendtlig Piil?
Hvi lugter du til mig med Haanden?

*) Salomon Soldin, for Exempel.

**) Fra Jørgen Helgen i Røverborgen til Kong Jørgen i Engelland, for Exempel.

Apologie for min Vidspilde.

En Satire.

— Difficile est, satyram non scribere —

Man spørger aarle, spørger silde,
"Hvorfor jeg dog mit Vid — (mangfoldig Tak!) —
I, selv med synlig Omhu, rimet Snak,
Paa det smagløse, raa, og vilde
Makulaturens Pennepak
Vil spilde?"
Jeg svarer, som jeg er i Lune til,
Tildeels: fordi jeg kan — tildeels: fordi jeg vil —
Men dog fornemmelig: fordi der her i Landet,
I denne hjertelig døvstumme Tid,
Med velbemeldte Smule Vid
Umuelig lar sig gjøre noget andet.
Hvi spilder paa det golde Field,
Og paa dit Hjelaage, mens du sover,
Phœbus-Apollo hist i Væld paa Væld
Det Straaleflud, der evig flyder over?

Fordi han rutte kan dermed! —
Hvi gaaer han hele Halvaar aldrig ned,
Hvor ingen Skabninger sig sole?
Hvi spilder han det skionne Farvespil
Paa lutter Jis om begge Pole?
Fordi han vil;
Fordi ham lyster Straaler at nedregne
Paa sin Spadseregang
Foruden Ophør allevegne. —
Men, naar den stegne Dagens Gud,
Med sine lyse Pileskud,
Istedenfor af Natten frem at lokke
Cytheres Fuglechor og Floras Blomsterflokke,
Kun Myg og andet Utøi klækker ud,
Saa gior han det, fordi, ved Dynd kun at berøre,
Det bedste Solskin ei kan andet giøre —
Fordi der blir nødvendig Søl,
Hvor Solen straaler i en Pøl —
Fordi der blir nødvendig Mudder,
Hvor Ilden sætter sig mod Vand,
Og sund Forstand
Mod bare Sludder. —
See! det er (sammenlignet Smaat med Stort)
Tilfældet og med de smaa Pile,
Jeg i mit Lunes Kogger ei lar hvile,

Naar jeg gaaer ud paa Jagt med muntre Smile
Hver Morgen af Parnassets Østerport,
For paa min Læseverdens Mark og Hede,
Den Smule Lys jeg har at sprede.
Hvis det er spildt, i Himlens Navn!
Der meer gaaer spildt end det i Kiøbenhavn,
Beliggenheden for Exempel,
Tobak, Papir, deels med, deels uden Stempel,
Ruiner, Forelæsninger, og Snee,
Og alt hvad Præsten præker, skal man see.
Hvis Lyset er aldeles spildt ved Polen,
Mon Skylden er hos Jorden eller Solen? —
"Men, siger man, din Fader i sit Spil
Maae gaae den skiæve Gang, som foreskreven
Ham eengang er for alle bleven,
Og kan ei dvæle hvor han vil.
Naar henmod Aften det blir silde,
Saa maae han til Amerika,
Saa nødig han formodentlig og vilde
Herfra.
Hans Fødder maae nødvendig Snavs bersre,
Da han til Siden ei kan springe paa sin Vei,
Du derimod kan vælge selv dit Føre,
Og altsaa har du hans Undskyldning ei.
Høit over Skiemtedigtets Eenemærker,

Du kan jo tage Syvmiilsstøvler paa,
Og bred og lang din lyse Bane gaae
I store Værker
Hen over Dagens Hurlumhei."
Nei, kiære, gode Læser, nei,
Det lar sig og for mig ei giøre!
Jeg og maa gaae Naturens Gang
I min aldeles ei utvungne Sang:
Jeg retter mig i Høiden og i Længden
Saa lidet efter mig, som efter Mængden.
Da jeg var lille, knap en Alen lang,
Nu lidet over tre, hvis jeg mig ogsaa hænger,
Jeg ei kan giøre mig en Alen længer!
Kortvillig fød, jeg driver Tiden bort,
Og hvad mig keedeligt i Livet rammer,
Af egen Drift, med Epigrammer,
(Og er jeg noget villig, er det kort.)
Og dog jeg stundom sees mig selv at soigte
Med næsten oehlenschlägersk lange Digte.—
Hvad Føret angaaer, maa jeg gaae
Hvor Musen byder —
Følg, siger hun, der Vei, hvorpaa
Du seer kun Faa!
Og dette Bud jeg her, som saa,
Langt fra den store Hob adlyder.

Men sæt engang, jeg og formaaede meer
End jeg formaaer i Poesien —
Sæt, at jeg havde Grunker i 'en,
Og meer end det Par Skillinger man seer —
Sæt, at jeg havde Banco selv, og kunde
Grossere, hvad man kalder det, paa Prent,
Jeg gad dog vidst, hvorledes og hvorlunde
Jeg, som velhavende Skribent,
Parnassets Handelsflor vel skulde her oplive,
Hvor ingen vil sig af med ægte Handel give —
Hvor man ei Tiden blot, men Evigheden vil
Fordrive blot med Lykke-Spil —
Og Himlen overlader ganske Sorgen
For det udødelige Liv,
Naar man ved Tiggen, og ved Borgen,
Kan stoppe det i Tidsfordriv
Blot til i Morgen?
Her, hvor man hader alt, hvad der bær Præg
Af Flid og Kundskab og alvorlig Tanke —
Hvor selv i Videnskaben Lærd og Læg,
Naar de kan spille nærmest kun til Væg,
Og paa den første, bedste Planke
Lidt, som i Kunsten, ride Ranke,
Professorere lige got —
Her, hvor der netop leves underhaanden

Saa legemlig poetisk flot,
Tak skee den store Fattigdom i Aanden —
Hvor Tommeliden i sin Tommeltot
Med Hæder meer udmærket sidder,
End nogen fordums Danparnassets Ridder
Sad i sit store Trylleslot,
Med Ære —
Hvorledes skulde man vel her sig ab
Med en uhyre Digterrigdom bære,
Hvis man var virkelig en Matador,
Og i lidt meer, end i det Lille, stor?
Hvad skulde man vor Læselyst forære,
Ifald man var en Tasso, en Voltaire,
En Milton, Wieland, eller Klopstock, Kiære!
Det jeg dog gierne vide gad?
Har Klubber fyldte med Aviser,
Og Fruerstuer med jeg veed ei hvad,
Vel Rum til tabte Paradiser?
Og er der Plads paa det uhyre Syltefad,
Hvor nu vor Luxus sig forspiser
I Kaviar — for Aandemad?
Mon en John Milton blev velkommen
Ved Nutidssmagens Digterbord,
Hvor en John Bull afsiger Dommen
I Poesie med bare Vommen,

Fast uden Ord?
Nu skal man see, man læser Messiader
I Ulkegader —
Selv der, hvor man om Pladser slaaes,
I Himmelen paa Hallands Aas,
Hvor Erkedigtekunsten eene
Har hiemme, som de got Folk meene,
Der ingen andre Pedes ret forstaae,
End dem med Skoe og Støvler paa —
Der intet kiende til den indre Scene,
Hvor Personalet er en Tanketrop,
Hvor Lyset uden Stage føres op,
Og Følelser i Nektar sig berusse
Foruden Krusse —
Selv der maa Musen, der nu gielder alt,
Saa meget mueligt giøre sig til Pige,
Til Heger, Walter, eller Zink at sige —
For at beundres, som Gestalt.
Er ikke spildt aldeles her Rolf Krage?
Hvi skulde (kunde jeg det og) min Hu
Staae til, omsonst at digte een endnu?
Er Masken ikke selv i vore Dage
For vittig, og for moersom, og for skiøn?
Og stod vel Holberg selv, ifald han kom tilbage
Med mere kræsen Smag, for Kiønnet at behage,

Der ei ved Siden af sig selv en kisn?
Troer man at Shakspear her vel giorde Lykke
Med noget tragisk fuldendt Mesterstykke,
Her, hvor man seer sig glad i det barokke Speil,
Der reflecterer i det Store
Hans Feil?
Mon Mackbeth vel os vilde more,
Hvis Forestilliugen ei blev lidt meer forhext,
Hvis ikke, som Romeo og som Nina,
Semiramis og Dsingiskan i China,
Den blev os givet uden Text?
Spildt er paa Scenen hvad til Aanden taler,
Spildt, som i Kirken, hvert Guds Ord!
Kun for Idoler, ei for Idealer
Har Sands den nye Sydlighed i Nord,
Der førtes ind af Sangens Geert Vestphaler, —
Som, reist utrolig mange Miil,
For at uddanne Genialiteten,
Kom hiem (lig hin til Hadersleb fra Kiel)
I Kunst, som om han aldrig havde seet 'en.
Tak skee det regelløse Tryllerie,
Bedøvelsen deraf, Bernselsen deri,
Med Sands for det fuldendte skisnne Heele,
For Simpelhed og Harmonie,
Og Tankestemplet paa de mindste Deele,

Kort sagt, for hvad Kritiken i hver Alder
Har kaldt, og kalde vil, og eene kalder
Fuldkommenhed i Værker af Genie,
Det er hos os saa got, som reent forbi.
Hvis af og til og noget saadant hyldes,
Hvis selv det Ædle stundom Bifald vandt,
Det ikke dette selv, men noget dermed blandt,
Var det og blot dets Splinternyhed, skyldes.
Hvad? eller bilder man alvorligen sig ind,
Ifald Apollo selv steeg ned fra Hellas Himmel,
Og viste sig omkap med, for Exempel, Rind,
I Skuespillen for vor Nutids Skuevrimmel,
At denne Vrimmels Sands og Sind,
For alt hvad der udmærker Guden,
Ei vilde være gandske blind?
Troer man, at Heydendal ei veed ret got,
At naar et halvt Dusin Parterre-Lapper
Imellemstunder og hans Spil beklapper,
At man dets Sieldenhed beklapper blot?
Troer man, hvis Vrimmelen paa samme Tid blev buden
Til Giæst i Melpomenes Hal og Hul —
Hos Oedipos Tyrannos og John Bull —
At den ei lod den første have
Sit Alvors Nektar og Ambrosia
For sig, og skyndte sig derfra

Til dennes Porter, Beef — etcetera,
Til Bordet, hvor allene Vertens Mave,
Som falstaffeert Polichinelli-Vom,
Der har af Ridder Falstaff kun hans Flom,
(Især naar den aldeles sig udtaler)
For den solide Smag har mere Værd
End alle Hellass Guders Idealer,
Og alle Romas Skyggers Helteværd? —
Hvad? troer man virkelig, det skiønne Store
Blev ændset af et Hurra-Publikum,
Hvis Afgud, for det ret tilgavns at more,
Maa være reent dorstolpedum —
Og krydre selv sit Lirum-Larium
I Ludlams Else-Davids-Skole-Psalter
Med Kirsten Kimes- og Peer Dover-Brum
I Chor af Elser omkring Freias Alter,
For at faae topfuldt Auditorium —
Og vække dette selv til Klap op af sin Slum?
Vee, nuomstunder, i den Sværm af Fluer,
Og smaae Harpyer, hvorhen Kunsten skuer,
Hvad der er skiønt, og reent og puurt! —
Bethuliaden gik, som den var smurt,
Og var den bare bleven lidt forbuden,
Fast ingen, der bidrager sit
Til vor Oplysnings Tarv, og Musernes Credit,

Ved Kiøb imellem af lidt Sort paa Hvidt,
Var den maaskee som Huuspostil foruden.
Jo! jo! nu skal man see, Herr Lurifas,
(Jeg mener dig, der kiøber slige Vare)
Du kiøbte, kom den ud, en Ilias?
Tarare!
Svorg en Grønlænder kun, om han,
Saa meget han og giør af ægte nordisk Tran,
Gier mindste Sælhundsskind for Sydens Lækkerheder,
For artisk Salt, for Romersk Jis,
Og indianske Fuglereder?
For gier han maaskee mig — blot for en Priis,
Hvormed jeg pirrer Næsen — hele Hunden —
(At sige: for at putte den i Munden.)
Den giængse Smag i Hovedstaden vel
Er næsten græsk i legemlige Sager,
Og vore Fædre sulted vist ihiel
Imellem fast platonske Sukkerkager,
Hos vore voxne Drenges Julebager;
For saavidt er den fine Sands
Beundringsværdig almeen her til Lands,
Og næsten klassisk, selv i lave Klasser;
Men Smagen i det Aandelige passer
Til den, som Oehlenschlägers Muddersang
Til Weysses Violharpeklang,

Som Særk af Seildug til en Solvmors Troie,
Og knyttet Næve til et aabent Øie;
Thi den er grønlandsk halv, og halv vestphalsk,
Tilsammentaget: kamskadalsk
Hos Mængden,
Der elsker, Tiden at forslaae
Med Morskab, den kan tåe og føle paa,
Og seer, i Skionhed, kun paa Tykkelsen og Længden.
"Men Mængden," siger man maaskee,
"Hvad bryder du dig om, hvordan den dømmer?
Dig allermindst blandt alle sømmer,
Paa Mængdens Appetit at see!
Den er i vort, som alle Lande,
Blind for det reene Gode, Skionne, Sande —
Det veed vi alle; men kun Scenens Skjald
Behøver Hensyn og paa den at tage —
Da det fortrinlig blev hans Kald,
Dens vilde Raahed at opdrage —
Du sidder i din egen Hald,
Hvor det jo staaer til dig, blot at indbyde,
Hvad der forstaaer, med dannet Sands at nyde —
Hvi gier du ikke Kredsen af de Faa,
Der skye, som du, det Vilde og det Raa,
Hvad den er lysten efter, og forlanger
Af Emmas og af Thoras Sanger?" —

Ha! jeg forstaaer! Hvert Aar et episk Digt
(Om ikke meer) Udødelighed værdigt,
Jeg altsaa burde gjøre færdigt,
For de ti — tolv, der læse sligt,
Ei blot med Øiet, men med Siælen,
Andægtig, meer end eengang, og med Dvælen? —
O! søde salige, mit Hierte kiære Pligt!
Hvor føler jeg din Hellighed, og Lønnen
For din Opfyldelse ved Roden her af Nønnen,
Der bærer dine høie Grenes Bær!
Men ak! med Livets sammenbundne Vinger
Jeg griber, gamser, hopper, springer,
Og er mit Hiertes Attraa lige nær!
Den hænger mig for høit, den Ære,
Lig salig Suhm, mit elskte Dan
En Bog-Udgave paa den anden at forære,
Da jeg Papiret ei betale kan!
Ja, kunde jeg faae dette gratis,
Og havde jeg til Trykken *qvantum satis*,
Og een kun af de Tolv, jeg regner paa,
Tog Hundred Exemplarer strax i raa
Materie — maaskee jeg ogsaa bredte
Lidt meer mig ud i tykke Bind —
Og mindre, hvad i Kunst jeg evner, spredte
Paa Hefte-Blade hen i Veir og Vind —

Maaskee jeg og mit Hverv, at nytte som at more,
Drev noget meer i det saa kaldte Store —
Maaskee! Thi, for at sige sandt,
Jeg tvivler paa, mit Sangtalent sig skikker
(Isald og Understøttelse det fandt)
Til Anlæg af poetiske Fabriker —
Desuden troer jeg, at den lille Hob i Nord,
Der foretrækker Kunstens Gudebord
For Industriens Ridder-Taffelrunde,
Vil med Horazer og Catuller heller lee,
End med Alpiner og Luciler blunde —
Og jeg blev gaaende paa Sokker, skal man see,
Hvis paa Kothurner og jeg spanke kunde.

Dog, hvorom alting er, for første Gang
Jeg stemte her min Jenselige Lire
Til egentlig Hans Mikkelsensk Satire,
Trods den medfødte kiælne Klang,
Der Honningbiens Braad i Sur[ren] [gjer]ne dølger —
Det skyldte jeg den Hob, som mig forfølger,
Og grum, som dum, til meer end Skiemt mig tvang;
Men dermed og at lade det bevende,
Og Mester-Mikkel-Tugtelsen at ende —
Det skylder jeg mit eget Hang;
Thi, sandelig, trods Tidens Skoles Trang

Til Riset, Juvenalis svang,
Hver Bitterhed, endogsaa blot i Sang)
Mit eget bløde Hierte mere saarer,
End Bagen paa de birkebarkte Daarer.

Sjællandsk Trøst.

Et Epigram.

Moral-Pedanterne paastaae, med meget andet,
Misundelse blandt Folk skal herske her i Landet,
Hvad, i og for sig selv, jeg og indrømme vil;
Men det er ingen Last, naar ret man seer sig til:
Hos os, hvor intet er i Grunden at misunde,
Hvor baade Peer og Povl gage-lige vist til Grunde,
Misundelsen de alt, er blot et Børnespil.

Heautontheorumenos

eller

Spøgelset i Kerteminde.

Et forunderligt Drømmespil.

(Som Gaade for Lærde og Ulærde.)

— Paullo majora canamus.

Virg.

Af

Forfatteren.

Den æsthetisk-kritiske Skueplads Bestyrelse

i Maanen

helliges

nærværende temmelig utheatralske

Lille Søndag-Aften-Spil,

som et nyt Spøgerie-Forsøg

med Haab om Opførelse

i

Jordens Skygge.

Prolog.

I to tre Hundrede*), som gisre mig den Ære,
Paa Veien til As-Miude-Templet (hvor
I Tusindtal henvandre hele Hære,
Naar Offergvæget slagtes der i Chor)
At see lidt ind til mig i min Danfana-Hytte,
Hvorhen, som Eremit, jeg maatte flytte
Fra denne Verdens Herlighed —
Og, fristende mit Liv som Bueskytte,
Har, næst mit Jer velsignende "Gudsfred!"
Kun Æbler, Pærer, Kirsebær, og Blommer,
(Hvis Overflod der dog er Maade med)
Lidt Honning, Kildevand, og, ak! (naar høit det kommer)
En Smule Fuglevildt at fest-opvarte med —
Jeg gierne dog Jer Gode gad frembære
For Alteret engang en rigtig Ret,
Der var lidt mindre tynd, og mindre let —
Hvori der ordentlig var noget at fortære,

*) Jeg troer ikke, at smigre mig for meget, naar jeg antager saa stort et Antal Læsere, da jeg allerede har over halvandet Hundrede Subskribentere.

Saa dog I og engang hos mig
Fik Jer Bekomst i Poesien,
Der er, og være bør, lidt kisdelig,
Hvis der for meer end tolv, skal være noget i 'en.
Tre Hundrede man ei bespise kan
Med bare nok saa nysselige Tanker,
Og hvad der ellers i min Hytte vanker;
Jeg føler, at det ei gaaer an.
Jeg maae (hvis jeg vil ikke see Jer vandre
Den brede Vei med de titusend andre)
See til at gotte lidt Jer Appetit
Med noget, der er meer end ellers mit —
Med noget, der ei blot det indre Øie
Forlyste kan, men hver en anden Sands,
Fornøie —
Hvormed man er begavet her til Lands,
Kort sagt, med noget af det eventyrlige,
Som man kan ta' og føle paa, er Digt;
Thi selv en Fantasie, der hader det Uhyrlige,
Fra Tid til anden elsker sligt.
Men, Himmel! færdig med en slette Sang
Af Thora (som I syntes lide)
Mig falder ind — lykkaligviis i Tide —
Før Sætningen er kommen ret i Gang,
At — da de første Sange jeg leverte

Gik sloiten i det Blad, man konfiskerte —
Saa fik Danfanas Læsere maaskee
Fortsættelsen og Enden blot at see —
For ei at tale om Forargelsen, som Mange,
Der see paa Sammenhæng, jeg sikkert gav,
Ifald i Qvart begyndte Sange
Mod alle Regler endtes i Octav.
Med Thora maa jeg i et Telt aparte,
(Jeg meener i en egen Bog)
Naar Midnatstimen slaae (alt Elleve den slog)
Kapelforsamlingen opvarte.
Hvad? om jeg i den Knibe, jeg er i,
Til videre fortalte Jer, I Gode!
Min Drøm forleden Nat, hvis Hexerie
Har giort mig selv lidt underlig tilmode?
Hvis Aanden i den staaer mig bi,
Hvis rer mig lykkes, Jer at male
Dens Nød, og Nødbeknækkerie —
Dens lyse Billed, og dens mørke Tale —
Dens dybe Himmerig — og Helvedet deri —
Vil sikkert svæve Jer grangiveligt for Øie,
Og ruske vældigen Jer Fantasie,
Dens lange, brede, tykke, føre, drøie,
Haandgribelige Poesie.

Drømmen.

(Forfatteren taler.)

Mig syntes, som jeg selv, forvandlet af en Mand
Til en Mandinde —
Med Følelser af en Løvinde,
Som, Ungerne frarøvet, man vil binde,
Sprang ud af Buret, der mig sluttet inde —
Og standsede min Jo-Fart i Blinde
Midt paa den store gamle Kirkegaard
I Kerteminde*).

Der først en Smule til mig selv jeg kom,
Slog Øiet op, og saae mig om,
Og see! Paa Randen af en Grav, hvis Kule
Var den uhyre Himmel selv, som Hule,
Jeg en Gestalt at sidde saae,
Der ubevægelig og stille
Lod ned i Hulen store Taarer trille,
Der syntes, faldomstyrtende hver Pille,

*) Hvad Drømmen har meent med denne Bestemmelse af Scenen, er mig, som saa meget andet, selv en Gaade.

Selv Hvelvingen itu at slaae,
Mens sluktes pludselig hver Himlens Kerte.
Trods Løvemodet i mit Jomfruhierte
Jeg vendte mig, og vilde gaae —
Da pludselig en Røst, som Torden,
Huult drønte med gientagne Skrald
Hen under Havet og dybt under Jorden
(Saavidt jeg skiønnede, fra Syd mod Norden)
Saa langt omtrent, som i al Fald
Fra Colbinghuus til Fredrikshald —
Den brølte: "Knæl, og skiælv, og hør mig i min Hald!"
I det Gestalten saaes at nikke
Med Apollonske Haar og Jupiterske Bryn —
Et ganske majestætisk Syn.
Paa samme Tid, dybt under Fyen,
Jeg hørte Drag i Drag en underjordisk Hikke,
(Mens Dødninguhret gav sig til at pikke —
Og — jeg det nægter ei — mit Hierte med)
Vel faldt jeg ei paa Knæ, og vel tilbad jeg ikke;
Men jeg blev staaende paa samme Sted,
Og slog et Kors paa den mig egne Maade,
Med Lytten til den hule Røst,
Der pusted lidt, og, til min store Trøst
Endogsaa rømmede sig paa en Maade.

Mens Pausen varte, tog jeg Mod,
Og maalte Spøgelset fra Top til Fod —
Nu saae jeg først, min drømte Helvedbengel
Var mindre lig en Dievel end en Engel,
Trods alt det Truende, mig først i Øiet faldt,
En "Pige, som Adonis," i Gestalt,
Vidunderskion, og mild og from i Lader,
Med et naivt, og huldt, og eget Blik,
Der Karakteren paa en Prik
Erindred mig i mangen malt Gudfader.

Imens det taug, det saae livagtig ud
Som en mandvoxen Elskovsgud,
Der er forlegen med sin kiælne Fylde,
Og veed ei hvilken Psyche den skal hylde.
Det lænede sig til en Mindesteen,
Hvorpaa, som Kerte,
Der brændte, syntes mig, et Hierte
Af Alabaster eller Elfenbeen —
Derunder stod, i dybe Furer,
Med Runer lige Skriftfigurer:
"Jeg visner levende, jeg blomstrer død —
"Som Flamme jeg i Vand mig selv fortærer —
"Som Gaade knækker jeg min egen Nød —
"Med ingen anden Kierne jeg mig nærer."

Hver Linie var mig Abracadabara;
Men hvert et Ord jeg læse kunde,
Skiønt vel en to tre hundred Skridt derfra,
Hvortil jeg havde mine gode Grunde.
Jeg holdt mig nemlig i en vis Distans
Fra Posten hans
Af Frygt for i den Hule ned at trimle,
Hvor hver en Draabe, der i Flæb
Faldt ned fra det guddommelige Næb,
Saaes sønderknuse Himles Himle.
Den skiønne Kind var uophørlig vaad —
Og, sandt at sige,
Det stemte mig især til den forunderlige
Taalmodighed, hvormed jeg i mig aad
Det "Knæl, og skiælv, og hør mig i mit Rige!" —
Endskiønt, som Løve, mig og Blodet let kan stige,
Jeg altid har Medlidenhed med Graad.
Det strænge Bud gientog det trende Gange,
Hvergang i ny Gestalt, først som det laae,
Lidt skiødesløst og græsk klædt paa —
Derpaa (som i Paris jeg flere Gange
Det samme Spøgelse paa Scenen saae
Ved Siden af den største Tiger staae)
I Romer-Dragt, om ret jeg skiønner —
Tilsidst, som een af Floras Sønner,

Hvem neppe sig kan maale med
Kong Salomon i al sin Herlighed —
I alle tre Gestalter tragisk,
Og (for saavidt Forvandlingen deri
Vel ei gik til foruden Hexerie)
Tillige magisk.
Omsonst jeg lagde Hovedet i Blød,
Og kruede min Hierne, for at lære
Mig selv og andre: hvad det kunde være,
Der knækker ene kun sin egen Nød,
Og finder ingen anden Kierne sød?
Jeg stod der, ganske som i Blinde,
Opgivende mit Haab, Betydningen at finde,
Skiøndt Gaader er mig ellers Smørrebrød.
Med eet jeg hørte noget hvæse,
Som om Nordost paa eengang med Sydvest,
(De to, der her i Landet kunne bedst)
Begyndte lige stærkt at blæse;
Personen nemlig snød sin Næse —
Og slog til Lyd med Haanden i en Dask,
Der klang livagtig som et Skybrud-Plask.
Jeg saae mig om i alle fire Vinde,
Og see! rundt om ham laae paa Knæ,
Som sælle Fæ,
Med aabne Munde hele Kerteminde —

Hvad? Kerteminde? — hele Fyen?
Hvad? hele Fyen? — det hele Norden!
Kun Norden? hvad jeg siger! — hele Jorden,
(En Vrimmel som er aldrig skuet vorden,
Hvori med Studsen mit forklarte Syn
Gienkiendte mange her fra Byen)
Imens om mig der stod et Hundred Stykker,
Blandt hvem jeg kiendte Grundtvig, og de Faa,
Hvis Navne her jeg ikke trykker,
Da de tilforn alt i Danfana staae.
"Jeg" (saa begyndte han triumfbebudende,
Skiondt i sin Skionheds fulde Pragt,
Bestandigen lidt taareblendt, som sagt,
Lidt hængende med Næsen og lidt ludende)
"Jeg" — (man kan tænke, hvor jeg spidsed Øre,
For, som Oedip,
At ingen Lyd i Talen at gaae Glip,
Den Ord for Ord man nu skal høre) —
"Jeg —

Gaaden i Drømmen.

(Spøgelset taler.)

"Jeg — hører mig, I Gaser, og I Giæs,
I Hanner og I Hunner, hvad I hedde,
Der gabe her, og hist paa Nilens Bredde,
Hvor Jos Sphinx nys vældede sit Læs!
Staaer ikke der, og maaber hen i Veiret,
Med Armene paa kryds og tværs;
Men kommer alle hid, hvor jeg Mig Selv har leiret
I noget meer end lumpne gode Vers!
Hør mig du Publikum! (I smaa Partier
For Jomfruelsvin og dens Yngel, tier!)
Jeg Lutter Løve, slugende mig selv,
I Gaaders Gaades Kildes Under-Elv,
Jer i mit Selskabslivs Mysterier indvier —
Lyt du, som under Vandet boer!
Lyt, du, som hen i Luften foer!
Lyt, Kertemindes Eumenidechor!
Lyt, hele Jordens Kreds, til mine Tryllerier,
Hør, hvad jeg om Mig Selv at sige veed!
Og fald saa dybt du kan, o Himmel,

Med din af mig udslukte Stiernevrimmel,
For mine Fødder ned!
Jeg=Jeg (mens andre kun Jeg=Ikkejeger
Bør kaldes subjektiv og objektiv)
Blev den jeg er blot ved mit eget Bliv,
Og med mig selv jeg selv bestandig leger
I evig eensom Tidsfordriv.
Som Far, min egen Søn, som Søn, min egen Fader,
Som Broder selv min Broer, som Brudgom selv min
Brud —
Det sande Menneske, ja, selv den sande Gud,
Naar jeg mit Væsens Bibel giennemblader,
Adlydende min Andagts første Bud —
Jeg=Jeg, endnu engang, og, reent ud, sandt at sige:
Jeg=Jeg — Jeg=Jeg — Jeg=Jeg —
Jeg=Jeg i det Uendelige,
Der over alt, der ei er mig, slaaer Streg —
Nedlader her mig til, paa gamle Sphinxs Maade
At give mine Skygger rundt omkring,
Fra Mester Ingemann til Fusker Ingenting,
Saa vittigt, og saa dumt, de kunne det, at raade
Min menneske=guddommelige Gaade:
Geniernes Genie — hvis ellers nævnes bør
Med dette Navn, i Himlen og paa Jorden,
Hvad indtil Kiønnets Love trodse tør,

Utvungen af Naturens Orden —
I Kraft af en særdeles Kraft,
Der over Evnen gaaer, og over Modet,
Og ligger uden tvivl hos mig i Blodet,
Der egentlig er ikke Blod, men Saft —
Jeg er, som sagt, i Kraft af denne Gave,
(Som selv jeg upaatvivlelig
Har givet mig)
Alt hvad jeg vil, og alt hvad jeg vil have:
Blandt andet er jeg Bisp — saa got, som Pave —
Professor — Doctor — og især — Poet,
Den frodigste, der blomstret har herneden
Og blomstre vil (som kommer ud paa eet)
Hen over Tiden og ud over Evigheden.
Paa Bredden, hvor den første Elv
Sig i den sidstes stille Hav hengyder,
Mig selv et himmelsk Digt, jeg Livets Velklang nyder
I evig Rimen paa mig selv.
Afvexlende, med dybe Sværmerier,
Paa mit, og ingen andens, Bud
Jeg snart er Menneske, snart Gud,
Snart begge, naar jeg taler høit, og tier
Paa samme Tid, der tor sig artig ud.
Med intet lignes kan min Skiønhed og min Ynde,
Naar jeg undtager den omtalte Kraft,

Der fra det Tykke stræber i det Tynde,
Fortærende sin egen Saft.
Allivets Væsenblomst i Vext, og Haar, og Hud,
Som eget Menneske naturlig jeg tilbeder;
Tilbedt naturlig og som egen Gud,
Indaandende den Duft, jeg aander ud,
Jeg snuser selv den Vellugt, jeg udspreder.
Min egen Skaber, og min egen Drot,
Jeg seer i alle Phantasiens Riger
Min hele Skabning, som den er, og siger
I det jeg nikker: Det er saare got!
Men det er blot mit væsentlige Væsen,
Mit sande Jeg-Jeg, i dets indre Glands,
Afspeilet i dets egen dybe Sands —
En Sands' der er for Skiønhed selv for kræsen.
Forvovne Thiele! Weyse! Heiberg! skiælv
Ved Nærmen til min Gaades Selv i Selv!
Trods Anen, Grublen, Ponsen, Læsen,
Ifald man der vil finde Land,
Selv med Columbs opdagende Forstand
Man sikkert render efter Næsen!
Som selv jeg seer mig, ingen see mig kan.
Jeg altsaa vil min Glands en Smule dæmpe,
For min uendelige Roses Sol
Lidt efter Jer for korte Næses Pol,

Og Jert Eenoies blinde Stær at lempe.
Jeg vil Jer skildre mig, som jeg blir malt,
Betegnt, og talt,
Og skrevet — baade deelt, og heel og holden,
Ei blot i denne, men i Hedenolden —
Jeg vil udstykke Jer mit Navn,
I trende mindre Parter klovende
Det ellers alt for store, stærkt bedøvende —
Saaledes, som det end i Kiøbenhavn
For hvert studeret Øre klinger —
Og som det liftigt klang i gamle Rom
(Hvorhen fra Grækenland jeg kom)
For den Tids legemlige Lynildssvinger.
Dog først jeg vil fortælle Dig,
Gemene Sphinx, der saa formastelig
Tør smile hist, i det du seer paa mig, *)
Hvordan jeg mig i Grækenland opførte —
Hvor seiersæl, uovervindelig,
Jeg Hellass Ungdoms Hierter rørte:
Mit Væsens hele Bog blev der lært udenad,
Og man tilbad,
Som det sig hør og bør, hvert Blad.
Fornemmelig saaes Furierne smidske

*) Jeg trat virkelig paa Smilebaandet.

Hvergang de saae mig; paa min gustne Krands
I den Tids underfulde Dødningdands
De stakkels Dyr var ordentligen gridske —
Mig midlertid, kold, som en Steen,
Aldeles ingen Suk omkring mig rørte;
Jeg mig allene følte, saae og hørte
Hvor der var Hundrede, hvor der var Een.
Thi Sagen var, selv paa den skionne Scene,
Hvor hver en Figurant paa bare Been
Var en Apollo, var dog jeg allene,
Som Skuespiller, uden Meen,
Fornøiet med mig selv, og, sandt at sige,
Jeg fandt paa Jorden ei min Lige —
Hvorfor jeg og naturligviis
For hele Kiønnet var som Jis.
Thi, krandsed jeg og stundom, for Exempel,
Persephones og Furiernes Tempel
Ved een og anden Leilighed,
Saa giorde jeg det ei af Kiærlighed
Til de Megærer og Meduser,
Men blot af Had til den Tids muntre Muser,
Hvis Vittighed
Jeg ikke leed.
Vel hedder det, jeg blev forlibt engang
I noget andet end min egen Sang,

Og, navnlig, i min nærmeste Kusine,
Petrine,
For hvem jeg sukkede mig døv og stum
Og sløv og dum;
Men der er inter os. Pausanias fortæller
Det, som en afgiort Sag, just ikke heller —
Og gior han det, jeg siger allenfals
Løgn i hans Hals!
Jeg selv maa bedst dog, haaber jeg vel vide,
Hvad jeg fra Barnsbeen af har kunnet lide.
I Rom (hvor og jeg var et fornemt Kreatur)
Mig ligeledes alle giorde Cour,
Og jeg naturligviis til ingen;
For Keiserinden selv jeg ikke gav en Døit,
Mig ovende, med Overmod i Bringen,
Paa Capitolium i Lynildsvingen.
Jeg der vel satte Næsen nok saa høit,
Som nogentid i Hellas, hvor i Grunden,
Trods al min Herlighed, jeg var lidt bunden,
Og skiøndt forgudet af det hele Land,
Dog ikke nær saa stor en Mand.
Men nok om min historiske Gestalt!
Naar jeg har sagt mit Navn, saa har jeg sagt Jer alt —
Til dettes Herlighed jeg nu vil skride.
Af trende Stavelser, enhver af trende Stave,

I Romerſproget plantet hver,
Og hver for ſig et Ord iſær,
Beſtaaer dets Blomſt i Tungemaalets Have:
Dets trende Dele (hvilke her
Min Rod, min Stilk, og Krone hedde)
Den første nemlig, og den anden, og den tredde
Vil jeg nu, lærde Gaſer, tolke Jer.
Den første (Roden) pirrer ei, men pirres,
At ſige nemlig paa Latin —
Den anden (Stilken) er paa denne Side hin,
Og kan med den umuligen forvirres —
Den tredde (Kronen) er et dobbelt Svin,
Forlænds og baglænds, hvordan man det vender:
Et Monſtrum af et Svin med Svands i begge Ender,
Der truer hele Haven med Ruin.
Saaledes er det, naar Jert Øie fremad vandrer
I Navnet; naar tilbage ſees derpaa,
Blir Kronen ſom den var, og Stilken ligeſaa,
Kun Roden (første Deelen) ſig forandrer —
Den bliver til en gammel romerſk Frøe
For dem, der i Latinen er lidt hiemme;
Thi denne Proteus i min Gaades Søe
Blot af Etymologer lar ſig tæmme.
Saa meget om mit Navn for den ſtuderte Flok!
Men nu det ſamme for ulærde Profeſſorer —

For ustuderede Doctorer,
Og Damer, som Latin og Græsk ei morer,
(Hvis og et Par forstaaer det nok)
Thi — skiøndt jeg ikke meget gior af Kiønnet,
Tak skee det Skiønheds Ideal,
Der mig for Øie staaer, uendelig forskiønnet,
I min Plastiks Apollo-Sal —
Skiøndt til min Pest, den franske Smagens Fjante,
Jeg overlader det Galante —
Det Artige — det Elegante —
Den Levemaade (med eet Ord)
Som Fanden skulde tåe! der ikkun kan genere
Geniet, der i Syd og Nord
Bør aldrig nogensinde reflectere
Paa noget andet end sin egen Sol,
(Der ingentid gaaer ned for sammes Pol) —
Saa dog — for hele Verden at benaade
Med Giættemueligheden af min Gaade,
Vil jeg i Modersmaalet lægge frem
Min hele skiønne Krop med alle Deele,
(Der svarer og til Navnet i det Heele)
Nøiagtig Led for Led, og Lem for Lem —
Og Rod og Stilk og Krone foredrage
Paa Dansk, først fremad læst, og saa tilbage.
De trende Stavelser jeg nemlig tolket har,

Sees og som Planter selv i Danneſproget —
Hver af dem og i det betyder noget;
Og hele Tingen bliver hvad den var.
Den Iørſte (Roden) ligefrem at ſige,
Hvad Diet, ſom mig ſeer, forſt falder paa,
Er, ſom det mindſte Barn kan ſtrax forſtaae,
En Nar — i min Perſon aldeles uden Lige —
Den ſtørſte viſt der kan paa Jorden gaae.
Den anden (Stilken) høres, hvor der dirres
I Sang og Spil, fra Petersborg til Wien;
Og Lyden af dens Dirren er ſaa fiin,
At ofte den med B for D forvirres.
Den tredde (Kronen) har for danſke Folk,
Naar den ſtaaer eene, Lyd af alle Toner,
Som Zephir lokker frem af Skovens Kroner,
Og er for Øret tidt ſin egen Tolk.
Saaledes fremad ſeet, men nu tilbage:
Sidſtmeldte Krone (ſom det nysomtalte Svin)
Blir, ſom det var, paa Danſk, ſom paa Latin —
Det andet, Stilken, og til ſig endnu blir Mage;
Men Roden af en Nar blir til et Aſabarn,
Som Søfolk tidt i Nød har kaldt et arrigt Skarn,
Der under Vand (mens det Latinſke qvækker)
Med hule Brøl Tilhørerne forſkrækker —

Desuden stikker voldsomt Tyverie,
Og aabenbare Plagiat deri.
Nu lægger sammen smukt, paa dansk og paa latin,
Min Nar, mit Svin, mit Plagiat, min Brusen,
Min Pirrighed, min Dirrighed, min Susen,
Og samler Billedet i Fantasien!
Saa kommer I maaskee paa Melodunten,
Om ikke just paa Melodien,
Og lugter efterhaanden lidt af Lunten,
Af hvad jeg har i Posen min —
Især hvis Fantasien er lidt spøgende,
Lidt gravkiær, og lidt kirkegaard-besøgende,
Kortsagt lidt ludelam, og huul,
Lidt bleg om Næsen, dosig, hvid og guul.
Thi — hvorfor skulde jeg det skjule? —
Jegselvgienfærdet i min Gaades Hule,
Ved Kilden siddende — som saa —
Min Løves Rov i egen Løvekule,
Striv, som den kolde Steen, jeg sidder paa —
Jeg lyser ikke blot i det livfulde Magiske,
Men skygger grulig i det døde Tragiske.
Jeg er, trods Skionhedsfyldens Alt i Alt —
Trods Glorien, hvorom jeg har fortalt —
Trods Melk og Blod i Kind, og glatte Hage —
Med Hals af Elfenbeen aldeles uden Mage —

Og Doppelsiet, af en doppelt Himmel hvalt —
Trods sande Bacchus-Favoriters Duske,
Og Hovedets Lokkers Apollonske Buske —
En Ridder af lidt sørgelig Gestalt,
Hvis Næsetip, alvorlig talt, en Smule
For meget falder i det altfor Gule —
Skiondt ogsaa det betyder noget stort;
Thi jeg i Eventyret (har I læst 'et?)
Er baade Skiønheden og Bæstet,
Forgiørende mig selv, og af mig selv forgiort.
Min egen Hierte-Tyv, min egen Jomfru-Røver,
Jeg, Paris-Helena blandt Gaade-Løver,
Min Hængen for min selv, og ingen anden, over
I Galgen af min egen Creport.
Pariser-Helten lig paa sin Helene,
Betalende Fru Nemesis sin Sold,
Voldtagen selv af hvad jeg tog med Vold,
Jeg Liv og Død bestandig maa foreene,
Som aldrig saaes, og aldrig meer blir seet
Paa nogen anden tragi-comisk Scene,
End den, hvorpaa jeg stikker, og blir beet.
Thi hvad jeg har, er eene hvad jeg savner,
Og, naar jeg trykker til mit varme Bryst
Den kolde Skygge af mit Hiertes Lyst,
Jeg knuser den, hvergang jeg den omfavner.

Det mindste Dikkeda, med nok saa kiælen Hu,
Saasnart den søde Kind jeg bare klapper
Med een af mine silkeblsde Lapper,
Slaaer baade Mund og Næse reent itu.
Saaledes er jeg, skiøndt og nok saa varlig,
I Omgang med mig selv, for ikke med
Min Overflod af Kraft at giøre mig Fortred,
Mig meer end nogen anden farlig —
Og myrder tidt mig selv i en Slags Heftighed,
Som jeg kan ikke holde Maade med,
Paa Scenen — i mit Skuespil — at sige;
Thi ellers holder jeg dog virkelig,
Hvor uden Kunst jeg viser mig,
Min blomstrende Person ret got ved Lige.
Paa Helvedflodens gyselige Bred,
(Hvor jeg i Grunden dog, naar jeg skal sige Sanden,
Nu sidder) luder jeg med Hovdet ned,
Og stirrer evig paa det samme Sted,
Som een, der reent er gaaet fra Forstanden.
Men, ligemeget! Fule Styx, din Elv
Har ikke røvet mig Mig Selv —
Og aldrig slukker du mit Væsens Flamme!
Endskiøndt jeg er for længe siden død,
Jeg seer endnu, som var jeg nylig fød,
I mig bestandigen den Samme.

Nu har man hørt og seet i Gnult paa Hvidt
Hvor Gaaders Gaades Ideal har hiemme!
Jeg haaber, at man over mit
Det evige Sindbillede — vil glemme.
Dog — som jeg seer — mit Auditorium
Er faldet alt i dyb Beundrings Slum!
I Modersmaalet, der mig lyder,
Som jeg det byder,
Jeg ender: Eug'! 'io! ai! ai!
Meautontheoreomai!"

Chor.

"Ai! ai! — ai! ai! — ai! ai! — ai! ai!"

Epilog.

Den hele Kreds i Drømmen, indtil Fæne,
Der laae paa Knæene,
Var sovet ind
Mod Enden af den mørke Tale,
Jeg her har anført Hoved indtil Hale
Med Krop og Skind.
Gud veed, hvordan jeg selv, mens hele Verden snorkede,

At holde mig lysvaagen aarkede —
Og, med Opmærksomheden spændt,
Ei brast i Sovn, før den var endt! —
Ved Skraldet giennem Field og Dale
Af dens sublime Slutnings-"Ai!
Meautontheoreomai" —
Forsamlingen foer op af Dvale,
Og udbrød pludselig i Choret, hvor vi slap
Med ubeskrivelige Klap,
Imens paa samme Tid man hørte Hanen gale.
Paa Stenen Kerten sluktes ud,
Alt blev paa eengang lyst, det store Spøgelse
Forsvandt i Dampen af den sidste Rogelse,
Og hele Kerteminde gik sit Skud —
(Jeg meener nemlig hele Scenen.)
Tilsidst var blot tilbage Stenen;
Og ni ret yndige Smaapiger nu jeg saae,
Der læste hvad der stod derpaa:
"Jeg visner levende, jeg blomstrer død —
Som Flamme jeg i Vand mig selv fortærer —
Som Gaade knækker jeg min egen Nød —
Med ingen anden Kjerne jeg mig nærer." —
Nu faaer du vide, tænkte jeg, af dem,
Hvem høie Herren var, der talte,
Og hvad hans Billed os afmalte —

I det jeg voved mig lidt længer frem.
Jeg stirrede — jeg lyttede — de smilte:
"Ja! det er Digtning, det er Gioglerie,
"Spil med sig selv i Fantasiens Gaade,
"Romantisk, eventyrligt paa en Maade;
"Men, Søstre! det er ei vor Poesie!
"Bekrandse, hvo der vil, det Giogleminde!
"Hvor det forgudes, vi forsvinde."
De svandt. En Gysen giennemfoer min Krop,
Jeg vaagned op —
Og, er iHovdet end af det Betydningsfulde,
Jeg giver Jer det her til Priis, I Hulde!

Moral.

Hvis nogen seer i dette Speil
Den gamle Adam, der i os skal dødes,
Ifald vi ville, der en ny skal fødes,
Seer han, moralsk betragtet, ikke feil.
Men hvilken Adam meener her min Gaade?
(Thi hvert et Menneske har sin
At kæmpe med, som jeg har min)
Det gier jeg netop Læseren at raade.

Kritisk Vurdering

af

det sidste Geburtsdagsstykke

Ludlams Hule,

Syngespil af Adam Oehlenschläger.

"Hold altsaa, hvis du kan, paa Scenen op, at sove;
"Gnid Øiet, og forjag det hele Drømmerie!"
Det evige Sindbillede S. 16.

Den af ovennævte Forfatter her i Landet anlagte, i Begyndelsen meget lovende, og af Vedkommende med usædvanlig patriotisk Gavmildhed understøttede Tragedie-Fabrik — der, paa samme Tid som det med de øvrige Anlæg her hiemme gik tilbage, kom i udmærket Flor — har efterhaanden, som Armoden og Elendigheden tog til, Indførelsen af aandelige udenlandske Vare tog af, og Lysten til at slaae sig løs og slankere blev med alt det den samme, udvidet sig til en sørgelig Fabrik af allehaande Dsierier, hvilke i Mængde og Forskiællighed vel overgaae alle overdaadige Forhaabnin-

ger; men i Godhed, desværre! ikke opfylde een eeneste nok saa tarvelig Fordring. Med andre Ord: den samme Væverstol, der saa rigelig forsynede vor kunstige Sorgtrang med got-forsvarlige sort Bay, og andet indenlandsk Klæde, har siden efter leveret vor naturlige Lyst til anden aandelig Pomp alleslags dramatiske Floiler, Florer, Sirtser, Bomulds- og Silketoier — saa at sige, alt i og uden for Europa fantastisk Væveligt — Taksteen ganske-egen af Anlæggeren selv opfunden udenlandsk Mekanisme. Men rigtig nok synes alle disse sidste finere Væverier, som sagt, ikke at bære Vand imod de første grovere. Man dadler baade Monstrene, Farverne, og Traadene; og — hvad der er det værste — Toiet holder ikke.

Uden Lignelse: Hakons af os selv, som begyndende tragisk Digter, desværre lidt for tidligt og for høit udbasunede Forfatter har, i Følge den Plads og Indflydelse, han i Parnassets Anarkie vidste at forskaffe sig, og i Kraft af et vist Monopolium paa Genie, som Literaturens unge Terrorister indrømte ham, saa at sige, faaet Hævd paa, at trodse Smagen og den sunde Sands med alle muelige og umuelige Arter af Poesie og Prosa, i alle optænkelige Blandinger — indtil han en-

delig er bleven staaende ved een, der ikke blot ophæver al Kunst, men al Natur i Spøg, som i Alvor. I hans saakaldte genialske Arbeider findes nuomstunder intet Spor af nogensomhelst Plan eller Orden. Man søger omsonst i hans allersidste trykte Skuespil nogen anden Sammenhæng end Heftningens — og, hvad Eenheden angaaer, kan man ikke engang med Sikkerhed regne paa Opførelsens.

Nærværende saa kaldte Syngespil er allerede den syvende store Prøve paa vor scenisk Tyrans næsten magelose Foragt for alle Smagens Love og alle Kunstens Regler — ligesom dets Antagelse til Opførelse selv ved den høitideligste Leilighed — paa den Festdag, danske Muser kappes om at hædre i deres beste Pynt med deres skionneste Krandse — er et talende Beviis paa hans frygtelige, til næsten Eenevælde grændsende Magt paa Parnasset. Forgiæves venter man, at en anden imidlertid opstanden, og med temmelig almindeligt Bifald hilset Trylledigter vil giøre Ende paa denne Smagløshedens Despotisme, hvis ikke i det mindste den nogenlunde dannede Deel af Publikum tager Mod til sig, lukker Øinene op, og seer, ikke blot Personerne, men Tingene, som de ere. Der vilde være lidet eller intet vundet ved Ingemanns Seier over

Oehlenschläger, hvis Tingenes Uorden for Resten blev den samme; man vilde forandre Regent, uden at forandre Regiering, og Fortryllelsesslaveriet i den forstyrrede Stat vilde blive det samme.

"Med Lov skal man Land bygge!" Dette gielder for Parnasset, som for ethvert Rige — for intet — naar man tænker det mindste ved hvad man forestiller sig — meer, end for Fantasiens-der, uden Regler, Baand og Grændser aldeles ophæver sig selv. Det er ikke blot Herr Oehlenschlägers poetiske Genie (der kunde erstattes af et andet) som det er om at giøre; men det er den sunde Sands for det Skionne, den rigtige Følelse af hvad der er Kunst, og den naturlige Smag for det sande Fortryllende — der i den bestandige Ruus af Tieckerier og Kozebuerier næsten aldeles har tabt sig hos Publikum — hvis fuldkomne Undergang maa forebygges, hvis vi ikke ville hensynke i en lige saa stor trykt som trykkende Papiir-Elendighed, og tilsidst foretrække den første den bedste Daarekiste for Musernes Tempel. Streng Kritik er, saaledes som Sagerne nu staae, Parnassets eeneste, men og desto meere trængende Fornødenhed. Paa Genialitet, Talent, Frembringelses-Evne, Frugtbarhed i samme, og overalt: poe-

tisk Genie (for saavidt man er bleven temmelig eenig om at dette bestaaer i kraftig og tøilelos Fantasie) har vi, ikke blot ingen Mangel, men i Øine faldende Overflod — ikke at tale om, at vi tælle ligesaa mange Poeter i de sidste Tider, som Studenter — hvis ikke flere. Kunsten maa for alting indsættes igien i sine gamle strænge Fordringer, og hævdes i dens hellige Grændser; Aartusindes evige Monstre maae paa ny henstilles paa den dem tilkommende Plads; og Ordenens, Simpelhedens, og Fuldendelsens Ideal maa ophænges til Sku for ædru Tænksomhed i det ryddede Smagens Tempel. Men, forend Øinene kunne opklares for den nuelige Skionheds kunstige Tillokkelser, maae de aabnes for den virkelige Hæsligheds naturlige Modbydeligheder. En reformerende Kritik begynder derfor ikke med Anpriisningen af Det Gode, den vil giøre Plads for; men med Daddelen af Det Slette, der først maa forjages. Kun den ædru Opmærksomhed paa forhaanden værende Fusterier kan vække den indslummede Trang til glemte eller tilkommende Mesterstykker. Der gives maaskee intet sikkrere Middel til at opvække Lyst hos alle Læsere til en Renselse og Forædling af vort sidste Herligheds-Tempel, end en dvælende kritisk Be-

tragtning af den herskende Smags Non plus Ultra til Firen af vor seeneste Dannefest: Ludlams Hule. Saa dybt dette prægtige Spilleværk i sig selv er under al alvorlig Kunst-Kritik, ville vi derfor dog taalmodigen paatage os det i alle andre Henseender utaknemmelige Arbeide, at udvikle dets fuldstændige Slethed.

Uagtet det, desværre! er os uafgiort, om det just er det sletteste af vor store parodiske Shakspears Stykker — det er for Exempel mindre kiedsommeligt end Kanarifuglen — mindre oprørende end Faruk — og mindre flaut end Mads Gedebuk — saa er det dog, hvad Indretningen for Skuepladsen angaaer — om Plan ville vi slet ikke tale — og især som Syngespykke, det ravgaleste, der endnu er bleven sammensat paa vort Theater. Vi sige med Flid: sammensat paa Theatret, for saavidt det er et Theaterstykke. Ikke som om Forfatterens egen for to Aar siden allerede trykte Sammensætning paa Papiret var mindre ravgal — tvertimod, den er det indtil Ophævelse af al Forestillings Mueligbed, i det mindste paa een Aften, med eet og samme Personale — og vi gad tilføie: for eet og samme Publikum.

Men, da vi med nærværende skarpe Kritik især tage Hensyn paa det høitidelige Geburtsdagsstykke, kunde Forfatteren falde paa, at fralægge sig Indretningen af samme, og anklage os for at have skrevet Theaterdirectionens Arbeide paa hans Regning. Vi ville, for at forebygge alle saadanne Bryderier, giennemgaae saavel hans egen, som Theatrets Sammensætning af dette doppelte Sammensurium.

Vi fremlægge først hans egen, saaledes som Stykket ligger for os, med næsten en heel Akt og halvanden Person meere end i Foresti llingen, og, som det naturligviis var plat umueligt, at bringe det paa Scenen. Paa 172 Sider ere her to fra hinanden aldeles forskiellige Spøgelsehistorier, grundede paa to forskiellige Folkesagn, der intet have tilfælles hverken i Sted, Tid, Begivenhed, eller (hvad der er det værste) Aand og Betydning, sammentrukne efter Haarene — ikke til een Handling i fem Akter, men til een Aftens Læsning, i fem saa kaldte Handlinger, paa følgende Maade.

I første Handling, der begynder om Aftenen, belave sig et Par skotske Bønderknøse, som Frivillige, paa at gaae i Krig mod Engellæn-

derne, der ere faldne ind i deres Fædreneland, og have opkastet en "næsviis" Skandse lige for Godsherrens Øine der paa Godset, hvor alt, efter Forfatterens Anmeldelse, foregaaer. Hvorledes det hænger sammen med denne Krig, er umueligt at indsee. Den næsviist opkastede Skandse er hverken meer eller mindre end en "Fæstning" S. 22 "med Mure" S. 156, der skal tages med stormende Haand samme Nat — og denne fiendtlige Fæstning lige for Godsherrens Øine lader ham og hele Godset saa roligt, som om alt laae i den dybeste Fred, paa Bondeknosen nær. Denne (skiønt han hører til Biergskotte Corpset, Høvedsmanden Sir Oliver anfører) marscherer hiemme fra uden Vaaben, og faaer underveis det gode Indfald, at lede om et Sværd, det han lykkeligviis ogsaa finder, i det han kommer en Hule forbi, hvor en anden dum Knos, der følger ham, giør ham opmærksom paa Moer Ludlams bekiendte Laane-Institut. Neppe har han imidlertid faaet Sværdet, før han, trods "Høvedsmandens Kald" og "den skiælvende Trompeter, der staaer paa Høien og støder Heltetoner i det gule Malm" (thi Fæstningen skal stormes strax) begiver sig op til Ridderborgen, og ved Hielp af en Strikkestige klavrer op

til den naadige Froken der — igiennem Vinduet — ind i hendes Jomfruebuur, fulgt af hans Kammerat, der styrter ind paa alle fire. Den dydige Froken, (der, vel at mærke, spiller Uskylds Engels Rolle der paa Godset) synes vant til disse Nattebesøg af unge Karle giennem Vinduet — tager venlig Afsked med ham — takkende selv Kammeraten, der fulgte med — og haaber at see dem begge friske og vel igien. Midt under disse Krigstilberedelser lægger den hvide Kone (et Godsherren og hans gamle Tiener velbekiendt gammelt Spøgelse der paa Slottet) det an paa, for at faae Roe i Graven, at giøre lidt nærmere Bekiendtskab med den unge uskyldige Froken. Hun banker samme Af[illegible], strax efter at de unge Karle ere smuttede ud af Vinduet igien, paa hendes Dør — hilser den af Skræk gysende Klara (saa hedder Frøkenen) med dødblegt Ansigt og et ved hendes Side hængende Nøgleknippe venligt; og Frøkenen (saa stærk er Uskylds Magt!) bliver, trods sin Skræk, lige saa lidt bange for Spøgelset, som for de ind af Vinduet styrtende Soldater. Vel finder hun hendes Haand "besynderlig kold", medens den "Blege" taler med en "hul" Stemme; men det forhindrer ikke, at hun jo bliver rolig hos hende til Klokken slaaer tolv,

og modtager et Stevne af hende "i Ridderſalen næſte Midnat." Næſte Midnat vil imidlertid ſige ſaa meget ſom denne ſamme Nat lidt tilbage i Tiden, hvilket vi ſiden faae at ſee. Biergſkotterne, blandt hvilke de to omtalte Knoſe, marſchere ſtrax derpaa forbi, og hun kaſter fra ſit Vindue Blomſterduſke ned til den eene, uden at undre ſig over, at hendes gamle Morbroder og Tom (der vare gangne til Engs) ved denne Leilighed ſtaae ved Siden, og ſee de Kys, han kaſter op igien til hende. Hermed ender den første Handling, hvori fra Klokken ſlog tre Qvarteer til Tolv (S. 19) til den ſlaaer fuldt Slag (S. 38) altſaa i en Fierdendeel Time, Klara har modtaget Beſøgene giennem Vinduet — ſiunget en Duet med William — underholdt ſig derpaa i lang Snak med ham og Dick — ſiunget en Trio med dem begge — beſørget dem ned igien med Strikkeſtigen — ſat ſig til ſin Harpe og ſiunget en Arie af fire Strophер, hver Strophe otte Linier lang — modtaget derpaa Beſøget af den hvide Kone — aftalt alting med hende, og foreſiunget hende endnu engang det ſidſte Vers af Harpeſangen! Rigtig nok har et ſkuefpilbeſøgende Publikum aldrig oplevet noget længere Qvarteerstid paa Theatret (thi alt dette er

uforandret blevet paa Scenen, som det findes i Bogen) men trods de lydelige Klokkeslag synes det dog at have saa lidt stødt nogen af alle Vedkommende, som Tidens fuldkomne Tilbagegang i alt det Følgende.

Anden Handling begynder et ganske splinternyt Syngestykke, der lige saa lidt hænger sammen med det foregaaende, som hvilketsomhelst andet af Forfatterens Fragmenter. Her spænder en ganske anden Familie, end den paa Borgen, bestaaende af Mand, Kone og et Barn, vor Opmærksomhed paa noget ganske andet, end en Stormløbning, en muelig Bortførelse, og en midnatlig Sammenkomst mellem en ung Frøken og en toetydig, dødbleg, koldhændet, og huulttalende hvid Kone i en Ridderſal. En anden Biergskotte (thi Biergskotters Fædre ere altid Biergskotter) der kun lidt bryder sig om Krigen der paa Godset (uagtet han boer der, og siden viser, at han kan slaaes endnu, naar det gielder) sidder i en Lænestol og grunder, mens hans Kone sidder og synger en Vuggevise, og det lille Pigebarn i Vuggen sover. Vi gjøres her paa tyve Sider bekiendte med den menneskelige Elendighed, der kan flyde af at laane, og spille bort hvad man laaner — især naar man

maa betale alt til bestemt Klokkeslet, St. Hans Nat, eller krepere; vi glemme ganske det forrige spanske Spilopstykke, og stemmes til al den spidsborgerlige Medlidenhed, der er muelig i et tydsk grædende Drama. God Nat Storm, Strikkestige, halsbrækkende romantisk Elskov, adelig Spøgen i en Riddersal — kort sagt alt det fantastisk Tryllende, man havde spidset Næsen paa i den forrige Handling. Vi sættes paa eengang ind i den virkelige Verdens kiedsommeligstr huuslige Elendighed *), og efter en ny uudholdelig lang Expositionsscene, der lærer os, at den ny Helt, Bonden Robin, har forbrudt sit Liv til Moer Ludlam (den samme, der ved det forrige Stykkes Begyndelse i Forbigaaende havde laant den tappre Knos, der gik at storme Fæstningen, et Sværd) hvis han ikke før Solens Opgnng bringer hende fire hundrede Kroner — netop som vi troe, Handlingen i denne Egn vil begynde — føres vi med eet tilbage til Ridderborgen, for at være Vidner til en der spillet Comoedie Eftermiddagen før det forrige Stykke begyndte. En tredie Helt (en komisk nemlig) viser sig her i al sin Glands under Navn af John Bull,

*) Det maa paa mange have giort et Indtryk, som om de pludselig befandt dem hiemme i deres egen Stue.

som Beiler til den unge dydige Frøken, ved et ganske lystigt Aftentaffel for sig selv, inden de andre gaae til Bords. Hans paa sexten Sider (hvori han, paa nogle korte Repliker nær af de andre, alleene fører Ordet) vidtløftigt udmalte Karrikatur, forfører Læseren til at troe, at hverken den romantiske Bondeknos William, eller den prosatragiske Bonde, Robin, men han er den egentlige Hovedperson — og at Een Aftens-Læsningen altsaa i Grunden hverken er et Tryllespil, eller et Grædespil, men et Galskabsspil — af det fastelavnske Slags — i Freyas Alters overstadig snurrige Maneer.

Men denne Forventning bliver ogsaa til Vand. Neppe har denne splinterny Person fuldkommen udvalt sin magelose Originalitet, før han, som forsmaaet Beiler, forlader Scenen — uden at have giort ander Gavn med Indflikningen af alle disse Optoier, end det, at laane Robins Kone hundrede og halvfierdsindstyve Kroner, der komme hende til aldeles ingen Nytte. Langt fra at udrette det mindste i hvad det ogsaa er, der handles om, tilintetgiør denne Biomstændighed Deeltagelsen i den arme Bondefamilies Nød, som man nu troer afhiulpet, og altsaa, da den intet andet interessant havde, ganske glemmer.

Efter denne aldeles for sig selv spillende Episode — i en uendelig Forlegenhed med hvad man dog, efter saa mange afbrudte Begyndelser til noget, skal gjøre af de mange Traadender — opdager man paa eengang med Studsen: at man, langt fra at være kommen videre i det først begyndte Eventyr paa Ridderborgen, tvertimod endnu ikke er der, hvor man begyndte; men har hele Aftenen før det allerede hørte Midnatsslag for sig — og altsaa maa have drømt alt det Foregaaende, eller nu drømmer alt det Nærværende — en for enhver Læser, der gierne gad sikkert vide, om han vaager eller sover, meget ubehagelig Følelse. Det maa nu forholde sig hermed som det vil, mod Enden af anden Handling begynder St. Hansnatten forfra igien — og der hænde sig endnu manfoldige Begivenheder og Tildragelser baade i og udenfor Borgen før det bliver Midnat for Alvor. Den gamle Borgridder og hans gamle Tiener disputere med hinanden om Spøgelset, og hvordan det vil løbe af, at den første har givet Klara Lov til i Nat at gaae ind i den et hundrede Aar tillukte Ridderſal. Tieneren finder denne Tilladelse saa meget des betænkeligere, da den for Gartnerens Kone bestilte Liigkiste er bleven bragti Processjon op paa Bor-

gen, uagtet Konen ikke døde. Denne høist betydningsfulde Liigkiste "lugter friſk af Fyrretræ — og ſtøder Folk med ſine ſkarpe Kanter, ſom gaae forbi i Mørke." Men Sir Harry (den gamle Riddec) leer deraf, og foredrager ſit fornuftige Raiſonnement over Illuſioner i Mørke i en Duet med Tieneren, der ſlutter Handlingen — og hvorved der er det mærkværdige, at denne, trods ſin modſatte Tænkemaade, er af fuldkommen ſamme Meening.

Tredie Handling, eller egentlig Epiſode, bringer en ny aldeles uvedkommende Perſon paa Scenen — en fierde Helt, der kommer, og gaaer igien, uden at giøre andet end Ulykke — ſom der dog er mere end nok af i Bondehuſet, hvis borgerlige Tragedie ſpiller for ſig ſelv, uden mindſte Forbindelſe med Ridderborgens. Robin ſidder nemlig i den "kolde Sankt Hans Aftens Nat" og venter paa ſin Kones Tilbagekomſt (der er gaaet bort for at ſkaffe Penge) da der i det ſamme kommer en lyſtig Broer af landſtrygende Soldat forbi, i hvem han gienkiender ſin gamle Krigskammerat. Denne trakterer ham med et got Glas Viin af ſit Torniſter — lokker ham til at ſpille Tærninger med ſig om fem hundrede Kroner, ſom han har vundet fra en Heſtepranger, og ſynes gierne at

ville være af med igien. Men Robin, isteden for at vinde hans, taber alle sine. Da Kammeraten stikker Gevinsten til sig og vil gaae sin Vei, bliver han reent desperat, løber ind i Hytten og henter sit Sværd. De slaaes, og Robin falder saaret hen paa Bænken, hvor den anden henslænger ham en Snees Kroner til en Feldtskiær, og syngende gaaer bort igien, som han kom. Den stakkels Kone, der var gaaet efter Penge, kommer hiem, og finder ham svømmende i sit Blod. Hun fortæller ham, at hun har faaet, hvad hun gik efter, men da han imidlertid har tabt, hvad han havde, ere de lige nær, og hermed sluttes denne lige saa oprørende og martrende, som for Resten best udførte Episode.

Dog nei! Tiden staaer paa ny stille, og i fierde Handling fortsættes hun, uden at Forfatteren bryder sig om hvordan det øvrige kan bestaae med denne Fortsættelse. Det er nemlig nu "snart Midnat igien" — egentlig den tredie, der nærmer sig — men til den afgiørende Sankt-Hanse-Midnat er endnu langt, som man vil faae at see. Sagen er, at hver særdeles Handling har sin Sankt Hans-Nat for sig selv, ligesom alt det andet. Imellem den forrige og denne maa nødvendig være gaaet nogen Tid hen, da Lægen, som man

umuelig kan formode i Nærheden, er bleven hentet, og alt har aareladt og forbundet den Saarede, der er bragt til Sengs, og allerede kommet saa vidt, at hans Kone nu kan slaae en lille Sladder af med den snaksomme Doctor om hans Tilstand, og overlade ham til dennes videre Pleie — mens hun tænker paa nye Raad. Hun beslutter at skrabe sammen hvad hun har, og gaaer med det, Suk, Taarer, og varme Bønner, til det fatale Laane-Institut, hvor den yderste Termin til Klarering er forhaanden. Desuagtet bliver hun, for at synge en lang Afskeds-Arie til sin Mand og Datter, som ingen af dem hører — og gaaer endelig, efter at have glemt over Arien det meeste af hvad hun vilde tage med sig. Paa eengang forvandles Scenen til den underfulde Riddersal paa Borgen, hvor der staaer "et stort Bord af Ibenholdt med dreiede Sneglebeen midt paa Gulvet" — og nu begynder et mimisk Melodram, en egentlig Ballet med Ord-Accompagnement, først monodramatisk af den med en Voxtabel indtrædende Klara — siden duodramatisk mellem hende og hendes (som hun endelig mærker det) døde Tante — der ender med et stort Divertissement i den katholske Kirkestil, og med underlagt latinsk

Text, hvilken Forfatteren imidlertid har havt den Godhed, at besørge oversat for læg Folk i Noterne. I dette høist ambigu-comique Drame pantomime à grand spectacle, mit Accompagnement und Chören, cum notis variorum, belæres vi af gamle Dokumenter und herschaftlichen Urkunden: at den tvetydige Tante, der har givet Frøkenen Stevne, til sin Tid var en "letsindig Flane" af det afskyelige Slags," der har ladt sit Barn krepere af Mangel paa Pleie, sin Ægtemand staae ihiel af hendes Boler, og nu til Straf for hendes Ødselhed maa trippe op og ned ad Vindeltrappen med husligt Nøgleknippe." Af samme Dokumenter erfare vi og paa en Maade Grunden til de forskiellige Midnætter i dette St. Hans-Aftenspil; thi høistbemeldte Tante er efter sin Død ikke blevet til eet, men til flere forskiællige Gienfæd, medens hendes Liig ogsaa synes at ligge begravet paa forskiællige Steder. Kort sagt, vi erfare hundrede skrækkelige Ting; men aldeles intet til Forklaring af hvad der foregaaer for vore Øine paa Bladet, som paa Scenen. Mindst begribe vi, hvorledes Morbroderen, der, en halv Time for, ingen Anstalter giorde til noget, i et Øvarteerstid har faaet alle Borgens Folk sammen,

til en høitidelig Processjon med en Munk i Spidsen — og allermindst, hvi han (ifald alt dette i Forveien var foranstaltet) ikke kommer ind med dem, før han maatte slutte, det var for silde. Det hele Ridderſals Tryllespil, fra Klaras Indtrædelse med Voxstablen til Chorets Udgang igien med Faklerne, er et saa uhyre genialsk Daarekiepprodukt, at vi, for eengang at vise, hvorvidt Tankeløshed, Følesløshed, Sandseløshed og Smagløshed kan gaae i et privilegeret Theaterdigter-Fuskerie, holde det Umagen værdt, at hellige det en egen alt belysende Kritik, i Følge den naturlige Respekt, der skyldes ethvert Non plus ultra *).

I femte Handling bringes Læseren med eet fra "det fæle Gemak" (den store Ridderſal) til den endnu fælere Hule, hvor Robins Kone kommer hen, for, om mueligt, at tilfredsstille Moer Ludlam med hvad hun bringer. Men denne, langt fra at "tage til Takke" med det halve af Be-

*) Vi love Læseren i Forveien, at denne Drøftelse, trods sin Udførlighed, skal blive ganske moersom. Den vil desuden retfærdiggjøre vort Forehavende, at underlægge den fortryllende Musik en anden Text, ved at vise Nødvendigheden af et saadant Arbeide, hvis et af de mesterligste Original-Forsøg i Tonekunsten ikke ganske skal være spildt for Fremtiden.

talingen, vil have hendes Barn, den lille Betty (der er paa egen Haand løbet den lange Vei hiemme fra efter Moderen) hvilket bringer denne til en saadan Fortvivlelse — efterat have faaet Barnet igien, som frivillig var løbet hen til Spøgelset — at hun langt uden for Hulen kaster sig paa Knæe, og i en Arie beder vor Herre "sende en Skok af sine Engle ned" til Redning. Istedenfor denne Skok af Engle falder rigtig nok, som ned fra Himmelen, en Skok Liigbærere og Liigfølgere. Det er nemlig mørk Nat endnu — og denne Gang npaatvivlelig den samme Nat, hvori efter Midnat saa meget allerede er foregaaet oppe paa Borgen, der ligger temmelig langt fra Hulen. Der gik hver til sit, som det lod, og uden at faae at vide, hvad der skulde giøres, endte Sir Harry med de Ord: "Alt kan i Fred man afgiøre siden!" der ikke syntes at røbe synderlig Hastværk. Desuagtet have de der faaet Tid til at høre Documenternes Indhold af den til sig selv igien komne Klara — til at faae den gamle Tante opgravet og ud af Tinkisten hun laae i — lagt i den anden (formodentlig i den af Fyrretræe, som stod paa Gangen) — til at faae Snedkeren hentet og Kisten tilslaaet — og, hvad der er det underligste, til at faae gravet en Grav

paa Kirkegaarden — faae hende nedsænket i Jorden, holdt Sjælemesse, og komme tilbage igien forbi Hulen — førend Natten er til Ende; og, hvor lang end St. Hans Nat er paa samme Polhøide, som vores, veed den mindst oplyste Læser. Moer Ludlam faaer imidlertid neppe at høre (af Robins Kone) at hun bliver begravet, før hun farer til Himmels og Hulen lukker sig. Men Enden (paa Natten) er ikke endda Efter nogle paa Himmelfarten følgende Minuters Taushed, hører man en sagte Marsch, ledsaget af et Chor langt borte, der kommer nærmere og nærmere; og Biergskotterne under Sir Olivers Anførsel komme tilbage med Egegløv i Hielmene (de gik ud med Blomster i Hattene) og synge en Sang, hvoraf Meeningen er, at de kom, saae, og seirede i Maaneskin, og Maanen skinner endnu. Man fristes virkelig til at troe, efter alt det andet Foregaaende, at Høren har sovet et Par Dage og Nætter bort midt under Stormlobningen, eller man maae antage, at Evigheden, da den fødte Tiden, kom ned med Tvillinger *).

*) Alle de fem Handlinger, fra Dicks og Williams Udvandring mod Fienden S. 1 til Seiersangen i Slutningschoret med Janitschar-Musik S. 172, spille nem-

Et Slutnings-Divertissement var nu at formode, saa meget mere, da alle didhørende Personer, ved et Mirakel efter det andet, ere nærværende — paa den qvæstede Robin nær, som Doctoren vaager over, der paa samme Maade kunde komme til, som han kommer siden efter. Begge Familierne ere reddede, Ridderſalen er renset, Hulen er lukt, den hvide Kone er bleven begravet, Moer Ludlam faret til Himmels, Siælemessen er holdt, Fæstningen er taget, Fienden er forjaget, Seiersſangen er sungget — femte Handling er forbi — hvad, mon troe, kan der endnu være tilbage? Intet mindre, end et tredie nyt Stykke med tildeels ganske nyt Personale, spillende "Morgenen derpaa i en landlig Egn udenfor en Bondehytte" og med alt det endnu i samme femte Akt — hvorfor der ogsaa, som man skal see, følger en syvende bag efter. —

For at gisre ikke blot Læsere i Almindelighed (der læse Digte, som de læse Aviser), men

---

lig i den selvsamme „St. Hans-Nat„ fra Tusmørket om Aftenen til Morgenen derpaa, som sees iblandt andet af Dicks Replik i næstsidste Scene, S. 151, hvor han i Anledning af Liigbegiængelsen spørger sin Moder: „Er der nogen døde? Alle Mennesker levede jo endnu i Gaar, da vi reiste.„

Skuespil-Censorer — og ikke blot disse i Almindelighed, men dem, der ubeseete antage Herr Oehlenschlägers Stykker i Særdeleshed,—opmærksomme paa den Genialitet, vi vove, at tage lidt i Skole — for, om mueligt, at aabne Forfatteren selv Øinene for det endogsaa blinde Beundrere stødende i hans senere dramatiske Hexemesterier — ville vi Ord til andet her anføre, hvad der, efter hans Mening, endnu burde have været fremstilt paa Scenen i dette tragiske Syngespil. Naar man læser, uden at tænke og føle ved Læsningen, kan man naturligviis udholde hvad det saa er; dette gielder og om Tilhøren imellem Vaagen og Søvn. Vi ville derfor i Forveien vække Vedkommende til det Følgendes Bedømmelse, ved at bringe dem i levende Erindring, hvad der er gaaet umiddelbar foran, og hvilken Tone, der paa nogle faa Undtagelser nær, er gaaet igiennem Hidtilssammensætningen af Spilleværket. Fremstillingen, saa vel i det eene, som det andet Eventyr, Forfatteren har blandet sammen, er heel igiennem tragisk med religiøst Anstrøg, og den af ham selv Componisten angivne musikalske Tone er sørgelig høitidelig. I første Handling hedder det:

Sir Harry og Clara:

„Beskiærm, o Gud! din Helteskare!" —

I anden:

Robin og Fanny:

„Evige Miskundhed!
Skuer du naadigt ned?
Scyrker i Dødens Arm
Fader! din Arm? —

I tredie:

Robin og Fanny:

„Gud, min Hielp i Noden,
Gode Gud tilgiv!
Styrk min Siæl i Døden
„Skaan en Faders Liv! —

I fierde:

Borgkapellanen:

„Forbarmes, o Gud! for din store Barmhiertigheds Skyld og frels os fra det Onde!"

Choret:

Amen!

I femte:

Choral af Liigfølget:

Hersker over Død og Liv,
Lad den Aeme Naaden finde!

Kiærlighedens Gud! tilgiv
Støvet af en Synderinde!
Udslet hendes Brøde svar,
Du, som Verdens Synder bar!
Og naar Graven lukker sig
Svæve Siælen frelst til dig" —

I denne Stemning, der som sagt vedvarer indtil midt i femte Handling, høre vi den hiemkommende Helteskares Te Deum, og vente (hvis der endnu skal komme noget) hvad Choralet paa forrige Blad synes at love: (S. 141.)

„Qvidre skal de Dødes Ven
Venligt om Opstandelsen" —

da — pludselig — i det alle de andre drage forbi Klippehulen, en aldeles ubekiendt Person, en vis Sara Nickels styrter ind paa Scenen med en langt derfra liggende Bondehytte i en „landlig Egn" bag efter sig, og den ganske fortvivlede John Bull foran sig, ved hvilken Leilighed det paa eengang bliver lys Morgen. S. 144.

„(De i Maanskin hiemkommende Biergskotte drage forbi)„

"Sir John Bull. Sara Nickels.

John Bull

(kommer ganske fortvivlet ud af Hytten fulgt af Sara.)

Det maa Fanden holde ud! En Fiærdyne som en Stegemaskine; en Hytte som en Bagerovn. Myggene har stukket mig den hele Nat. See mine Hænder! De ere saa rødvablede som Vindruer.

Sara.

Det gaaer snart over igien Falil! naar I bare stryger Jer med lidt Blyvand.

John Bull.

Nu for Satan, saa lad mig da faae Noget i en Hast!

Sara.

Gud hielpe mig fattige Enke for Blyvand! Gid jeg havde Brændevand, saa fik det endda være hvad det var.

John Bull.

Sikken en Hex! Er det en Vertinde? Hvad hedder I?

Sara.

Sara Nickels, min Faer!

John Bull.

Nickels! Navnet svarer til Kiællingen, og Kiællingen til Reden.

Sara.

Nu ja Falil! det er jo godt, at det Ene svarer til det Andet. Jeg er en skikkelig Kone. Men jeg har en Søn, det er en stor Mand!

John Bull.

Hvad er han?

Sara.

Han er Vaabendrager hos en Soldat.

John Bull.

Det er en høi Post. Det var bedre han blev hiemme og hialp Jer med Husholdningen.

Sara.

Det gior han ogsaa! Han hiælper mig ærligt med Middagsmaden hver Dag.

John Bull.

Laver han den da?

Sara.

Nei, han æder den Falil!

John Bull.

Hvad er Klokken? Mit Uhr staaer! Alting er i Vilderede. *)

---

*) Det er kun alt for sandt! Ikke John Bulls blot, men hele Spilleværkets Uhr staaer, og alting, indtil denne Stilstand selv, er i Vilderede.

Sara.

Den kan vel snart være henimod fire.

John Bull.

Hvor faaer jeg Ende paa denne Morgenstund? Jeg har vredet mig, som en Steeg paa et Sped, hele Natten.

Sara.

I skulde blevet hos Ridderens, saa havde I havt det bedre. *) Men nu kommer Jeres Karl vel snart med den anden Hest, saa kan I reise videre.

John Bull.

Phrr! Jeg er ganske fastende! Har I ikke noget man kan styrke Maven paa, i den kolde Morgenluft?

Sara.

Jo! En Potte Vand, hvis I vil drikke af Gadekiæret; for vi har ikke andet, uden naar det regner. Men saadan om Morgenen er

---

Tiden nemlig, der hidtil, saa at sige ikke har rørt sig af Stedet, overlober med eet (som sees af følgende Replik) sig selv — og et Par Minuter efter den natlige Liigbegiængelse er St. Hans-Nats-Klokken henimod fire.

*) Der var han endnu i Aftes.

det deilig klart, inden Hestene har været der og stampet det tykt.

John Bull.

Gid jeg nu havde Een af de Poeter her, som lyve saameget om Landlivets Behageligheder! Jeg skulde tvinge ham til at drikke af Pytten med min Pidsk!

Sara.

I maa dog være glad, at I ikke blev lam paa det venstre Bagbeen ligesom Eders Hest. Saalænge man her hele Lemmer er det endda en Trost.

John Bull.

Gior mig ikke gal i Hovedet, Du Hex!

Sara.

Gud bevare mig fra at gisre Folk til andet, end det de ere.

(Hun synger med skingrenge Tremulanter)

Sanct Catrin i Paradiis!
Lad mig ogsaa ligeviis,
Stige snart med Lærkeflugt
I den aarle Morgenluft.

John Bull.

Flugt og Luft rimer hun Gud hiælpe

mig sammen! Alting er slet her i Huset, lige til Rimene. *)

Sara (synger.)

Lad mig som en Rosenbusk
Dufte St. Hieronimus!
Falder Bladet fra sin Stilk,
Nu saa er det snart bestilt!

John Bull.

Faaer jeg flere saadanne Rim paa fastende Hierte, Kiælling! saa staaer jeg Eder ikke inde for Noget. **)

Sara.

Ak! der kommer Dick tilbage fra Krigen!

John Bull.

Hvad for noget?

Sara.

Ak den kiære Dreng! See hvor han kommer slæbende.

(Dick kommer belæsset med adskillige Hielme, Skiolde, Spyd o. s. v., deriblandt nogle Kasseroller, Potter og Stegespid. Det er sat saa kunstigt omkring ham, saa man næsten ikke seer andet end en bevægelig Pyramide af Armatur og Kiøkkenet.)

---

*) Det er ligeledes umaadelig sandt — ikke blot i Saras, men i endeel andre baade paa For- og Bagbeenene ludelamme Vers — som vi siden skulle vise.

**) Lykkeligviis læse vi Stykket om Aftenen.

John Bull.

Hvad Fanden er det for en bevægelig Trophæe?

Sara.

Ak det er intet Fæe! Det er mit kiodelige Barn, som kommer med Bytte fra Krigen. *)

Dick.

Moer Sara!

Sara.

Er Du der igien, bitte Søn! O Gud skee lov! Jeg var saa bange, Du skulde kommet noget til, ved Stormløbningen.

Dick.

Lad mig læsse af! Jeg havde aldrig troet, Kobber og Jern var saa varmt, inden det blev smeltet.

(Han kaster alting paa Jorden.)

Sara.

Jha! Hvad bringer Du der altsammen?

---

*) Man rime dette Bytte med Stormløbningen og alt det øvrige, — i een Nat! Dick har endog fundet Tid til kunstigen at sætte Armaturen og Kiskkentsiet sammen om sig! Større Offere har neppe nogen Geburtsdags-Skuespildigter bragt Galleriet.

Dick.

Bytte! Hurra! Skandsen er vundet!*) William og jeg deelte Æren. Han var den Første paa Muren, og jeg var den Sidste. Han tog alle disse Stormhuer og Pandsere fra Mændene, og jeg alle disse Potter og Pander fra deres Qvinder og Børn; thi det er en vigtig Ting i Krigen, at man ødelægger Magazinerne. William kommer om et Øieblik herforbi, med Sir Harry og Frøken Klara, samt hele den øvrige Armee. Vi traf dem henne paa Kirkegaarden ved en Liigbegegnelse. Er der Nogen døde? Alle Mennesker levede jo endnu igaar, da vi reiste?

Sara.

Jommeni min Dreng! har Du nu løbet Storm! Fortæl os dog noget! Hvordan gik det til?

Dick.

Saa bild Jer ind, her er en Skandse,
Hvor denne Suppepotte staaer.
Nu kommer jeg da med en Landse,

*) Nu er Fæstningen igien kun en Skandse. Hvorfor? Fordi det er høist urimeligt, at finde Kiøkkentøi, Qvinder og Børn der. Jo galere jo bedre!

Og uforfærd i Døden gaaer.
Nu i Trompeterne de tude:
Dræng, dræng, dræng, nu uforsagt!
See nu begynde vi, giv Agt!
Nu er det snart med Skandsen ude!
See Moder! I er af de Hule,
I forestiller en Kanon!*)
Og Herren der, en tyk Person,
Han kan vel gielde for en Kugle!
Nu fyres! hille den Ulykke!
Nu falder Muren med en Klang
(Han slaaer Potten itu med Landsen.)
Det var et skiønt Bombardement!
Ei sandt? Det var et Mesterstykke!
Nu fyres langtfra med en Morter,
Nu tages Byen med et Skraal.
Og ved en Flaske ægte Porter
Vi drikke Heltemodets Skaal!

John Bull.

Du er en salt Hund, kan jeg mærke.

---

*) Shakespearsk! Men istedet for „aurum colligere e stercore," synes vor Forfatter her: ex auro colligere stercus.

Dick.

Ja visk, det er engelsk Salt! gid det maa bekomme Jer vel!

John Bull.

Der kommer Jack med den anden Hest. Jeg er gal at jeg staaer her længer.

Sara.

Han betænker mig dog lidt for Huusly og Natteleie, min Fader! Jeg er en fattig Enke.

John Bull.

Seer I den Guinee?

Sara og Dick.

Ja vi gior Falil.

John Bull.

Den skulde I faaet, hvis I havde været artige. Men da I har været grove, saa kaster jeg den ud i Gadekiæret. Nu kan I fiske den op i Morgen, naar I drikke Andemad, med Enderne.

Dick (snapper hans Hat af Hovedet, klavrer op i et Træ og siger:)

Seer han den Hat?

John Bull.

Vil Du hid med min Hat, Du Satans Menneske!

Dick.

Den skal seile ud og hente Guineen igjen.

John Bull.

Vil Du skynde Dig at give mig min Hat, mit Friheds Tegn! Hvad er en Engellænder uden Hat?

Dick.

Pung ud! Ellers flyver din Frihed ud i Gadekiæret til Vildgiæssene.

John Bull.

Der er en Guinee! Du Barbar!

Dick.

Giv den til min Moder!

John Bull.

Der, Du gamle Hex!

Sara (tager den og neier).

Tusindtak Falil! Det er dog artige Folk disse Engelsmænd! De har saamange Penge.

Dick.

Og der er din Frihed!

(Han kaster Hatten til ham.) *)

(Man hører en Marsch af de sig nærmende Krigere.)

John Bull.

God dam! der komme de. Jeg forfølges paa alle Kanter. Men hvad bryder jeg mig om det? Jeg er riig, og min Borg har Naturen

*) Vi troe Anmærkninger her overflødige.

befæstet. Jeg slutter mig inde paa mit Slot, spiser Plumpbudding! drikker Porter! synger Britannia leve! og leer ad Jer allesammen!

(Han gaaer.)

Dick (som er steget ned).

Kom Moder!

Sara.

Hvor vil Du hen?

Dick.

Lad os see om vi kan finde den anden Guinee i Gadekiæret.

Sara.

Det vil holde haardt, bitte Søn!

Dick.

Det vil før holde blødt, hvis den ligger i Mudderet.

Sara.

Jeg veed ikke hvor den stakkels Dreng har faaet alt det Mod fra? Lige fra Stormen skal han ud i Gadekiæret. Han skyer hverken Ild eller Vand!

Dick.

Vi vil fange nogle Karusser og lukke dem op, saa finde vi nok Guineen tilsidst. Kan I ikke huske det Eventyr

I selv har fortalt, om Ringen, der laae i Fisken? *)

Sara.

Jo det kan jeg dogtig! Men lad os nu blive lidt først og høre paa den deilige Musik." **)

(Marsch. Sir Oliver, William, en Trop Biergskotter. Sir Harry Turner, Miß Klara med Følge.)

Men — vi gientage det — uagtet vi have havt to vidtloftige Stykker, sex fuldstændige Akter, Te Deum, Kroningsfest, Brudekrandsning, Kapelvielse! og Slutningschor — uagtet alle Personer ved et Mirakel endeligen ere blevne samlede

---

*) Det er ubegribeligt, hvorledes den vittige Forfatter her har overseet Leiligheden til en ny pirrende Vittighed: „Fisken, der laae i Ringen" nemlig. Det laae dog saa nær!

**) Hvad der nu især er i Vilderede, er Rummet. Hvor — kan man med Rette spørge — er nu Scenen? I den fra Borgen, fra Ludlams Hule, og fra Robins Hytte formodentlig lige langt liggende landlige Egn ved Gadekiæret, hvor Sara Nicels boer! Men hvilken Aarsag kan vel tænkes til, at alle Stykkernes Personer netop skulde samle sig her til Seiersholtid, Ridderslag og og Brudevielse? Den samme, som til alt det øvrige: Forfatterens ublu Trodsen af alle de Love, ethvert ægte Genie giver, og den mindste Flid, i Mangel af dette, adlyder.

paa Scenen, og alle Knuder løste, saa nær som Løsningens — for meget er endnn ikke nok, og Enden er ikke endda. Tiden, der i de forrige Minuter forløb sig til henimod fire, løber tilbage (for at giøre det godt igien) til Dagbrækningen; og Rummet, der var blevet udstrakt til en landlig Egn, skrumper sig ind igien til Stedet, hvor vi forlod Robins Kone tæt ved Ludlams Hule. Her optræder Lægen med sin Patient, der i Feberheden er rendt hid, og da han finder Hulen lukket, overlader sig til en poetisk Fortvivlelse, der (uagtet han kun er en simpel Bonde) i Phraser og Billeder kan slaae Spar To til een af Youngs lærdeste Nattetanker. „Alceste„ — siger denne skotske Bonde, (saa vidt gaaer hans Feber!) — „Alceste „steeg i Hulen for Admet; men deri ligner Ro„bin ei den bløde, den følesløse Konge! Leve ro„ligt og tage mod et sligt Forsoningsoffer! — Nei! „ved St. Dunstan!„ — bliver han ved, og an„mærker i Parenthes, at St. Dunstan er Skot„lands Helgen — „Nei! ved St. Dunstan, Skot„lands Helgen! Nei! min Siæl var fuld af Lyder; „men med Beeg har Helvede end ei trykket i „dens Grund de fæle Ord: Utroskab, Følesloshed! O! arme Fanny! (hans Kone, som

han troer indelukt i Hulen med Barnet) „her, „her steeg du ned, ned med dit Barn, der, ube„kymret om sin Skiæbne smilte sidste Gang til „Maanen, for Mulmet slugte det. Nu skal du „da, som en urolig Skygge, der har glemt sin „Halvedeel paa Jorden??? pusle frem ved „Midnat; bleg, som Marmoret i Klippen, med „Jordbeeg„ (til Forskiæl fra Helvedbeeg!) „og „med Flintesteen i Lokken — med en Skif„ning i din Arm, naar Alferne har stiaalet Betty — „saa skal du staae og smile ved mit Leie, henræk„ke mig en Dodninghovedskal med Tærninger af „Knokler, rødpunkteert med Hierteblod af et uskyl„digt Barn„ — o. s. v. Hvilket Bondesprog! og hvilken Lavastrøm af tragisk Veltalenhed! *) Rigtignok er det, næst Lægens Præk, det eeneste, der røber Studium i Stykket. Han vil for dennes Øine stikke sig ihiel, da hans Kone (der synes at have luuret paa dette Øieblik) til Lykke springer

*) Naivt bemærker ogsaa Lægen kort Tid derefter, da Robin sporger: „ham om man kan døe af Glæde undertiden?„ at det med ham „har ingen Nød; „ thi

„Jer har Natur begavet med et Krater,
„Hvoraf I kaster Eders Lavastrøm.„

siger han S. 169.

frem og forhindrer det. Hvi hun ikke har forladt dette gyselige Sted og skyndt sig tilbage til sin Mand — er ligesaa vanskeligt at begribe, som alt det øvrige. Men den ved et Mirakel tillukte Hule, maae ved et nyt Mirakel aabnes igien, og det maae — Doctoren i det mindste see, før han troer det. *) William kommer nu ogsaa til; men istedet for at fortælle sin Moder, at han er bleven slaaet til Ridder, og forlovet med Klara, fortæller hun ham det. Himlen veed, hvor hun har faaet det at vide. Men, ligemeget! naar Tingen er eengang skeet, regner vor Forfatter det ikke saa nøie, hvem Fortællingen lægges i Munden. — Hvad nu følger, er en høist oprørende Profanation af Kirkens Mysterier paa Skuepladsen i al muelig Pomp ved den gemeeneste Leilighed — som vi siden, naar vi komme til Kritiken af det Heles Tendents og de enkelte Mærkværdigheder, nærmere, og alvorligere end noget andet, skulle berøre. Hulen aabner sig nemlig, lader den deri nedfaldne Himmel see, og et Englechor høre, lukker sig igien — og — hvad i al Verden kan vel endnu være tilbage? —

*) Han troer det alligevel ikke, den Thomas! som vi siden ville faae at see. Han glemte at stikke Fingrene i Klippen.

„En Epilog af Forfatteren?„ — Nei! — Vi vilde give enhver anden, end en forskruet Fantasie, Hundrede og een Giætninger frie, og vædde hundrede mod eet, at den ikke giættede det i den hundrede og anden. Hverken meer eller mindre end en ny, platud utænkelig og uforestillelig Scene mellem „Lægen og Spectatores„ medens Robin og hans Kone endnu ere paa Scenen, og forinden alle de øvrige komme „for at danne en Gruppe med disse„ uagtet de ikke vidste at de vare der! Hvad siger da Lægen, ved denne høist alvorlige Leilighed til bemeldte Spectatores? Da han seer Hulen lukke sig, siger han:

„Det maae jeg tilstaae, det er meer, end jeg
„Endnu har levet op i dette Liv!
„Men udentvivl er det en Drøm. Jeg ligger
„Og phantaserer lidt i Morgenstunden.
„Imidlertid — var Drømmen ikke sand,
„Saa var den i det mindste smuk og sindrig,
„Og kan vel veie op mod mangen Time,
„Der knn var virkelig kiedsommelig!"

Og hvad svarer Spectatores?

De svare i et Chor med Janitschar-Musik:

„Den truende Nat med sin Skygge forsvinder,

„Og Morgenen smiler med rødmende Kinder.
„Thi Østen sit Purpur har tændt.
„Sig Sangfuglen svinger fornøiet
fra Reden!*)
„Indbildningen viger for Virkeligheden —
„Og Drømmen er endt!“

Saavidt Forfatterens egenhændige Indretning. Ved den for Skuepladsen behøve vi ikke længe at opholde os, da den blot bestaaer i en Forkortning af denne, hvorved vel den physiske Mueligbed til Opførelse er vundet; men hvad Sammenhængen angaaer, heller intet meere. Kritiken bifalder aldeles alle de Bortskiæringer, Theaterdirectionen har tilladt sig; og med sand Glæde have vi for første Gang bemærket sammes Opmærksomhed paa den vanhelligende Misbrug af Guds Navn, der i den seenere Tid er bleven afskyelig giængse paa vor Scene.

(Fortsættelsen følger i næste Hefte.)

---

*) Fra Vildereden nemlig.

Litterariske Nyheder.

Erklæringen i Anledning af de anonyme Fredspræliminarier har fra de barbariske Kystmagters Side hidindtil ikke foranlediget mindste Proclamation, end sige Manifest. At Fiendtlighederne mod Dannished i Poesie og Prosa ikke destomindre bestandig ere blevne fortsatte i adskillige, tildeels dramatiske, Makulatur-Bidrag (der udgiøre ikke blot meer end een Aftens, men meer end to Dages Læsning) er ingen litterariſt Nyhed. Veirliget i den romantiske Siællands Aandedeel, har for Resten fra Aarets Begyndelse indtil nu, havt megen Lighed med det physiske, der, som man seer af Dagsposten (et ikke dagligdags Dagblad) har herſket i hele Europa: Megen Regn og Slud, smaabitte Jordskiælv, Vinter-Lyn, og umaadelig megen Snee i de høiere Regioner.

Som trøstelige Tegn til en med alt det muelig Forbedring af Parnassets Finantser, og af Kursen i Litteraturen, ere imidlertid udkomne, og (hvad der er endnu trøsteligere) tildeels med Bifald optagne tre høist forskiællige Aandsprodukter, der, hvert i sit Slags, vilde giøre enhver litterariſt Periode virkelig Ære. Det er nemlig Ingemanns sande Trylledigt: „Underbarnet" (hvori Kritiken har næsten intet at paa-

anke, uden Trefoldigheden, og Titelen*) — Professor Magnussens fortræffelige Forelæsninger over Edda, i den ved ham af guul til gylden fast forvandlede Athene — og Grosserer Nathansons for meer end Børsen interessante, patriotisk tankerige Meyerske Biographie.

Den allernyeste Litteratur- og Kunst-Mærkværdighed er hverken meer eller mindre end et sandt theatralsk Mirakel, der, efter Anmeldelsen i Adresse-Avisen, synes at ville overgaae alle hidtil hørte og uhørte Hexerier paa den Danske Skueplads. At alskens hele og halve Fiælleboð-Spektakler, tydske Brudstykker, ikke blot undtagne, men forkastede Fuskerarbeider, musikalske Potspourris, og høist anstødelige Dands-Spilopper — selv ved høitidelige Leiligheder — trods

---

*) „Tryllebarnet," eller, i det mindste, „Vidunderbarnet" burde det hedde, for at udtrykke Mening og udelukke Tvetydighed. „Das Wunderkind" lader sig ligesaa lidt give paa dansk med „Underbarnet," som „Das Wunderleben" med „Underliver," paa Grund af den i slige Sammensætninger unndgaaelige Forverling af Substantivet med Præpositionen: Ligesaa uvilkaarlig, som en Dansk ved Benævnelsen Undermand dunkelt forestiller sig sammes Overmand, tænker han ved et Underbarn paa dets Overbarn, og Idee-Associationen er saa nødvendig, som den af en Overdyne med en Underdyne. „Nugæ!" siger man, „Sed hæ nugæ in seria ducunt!" siger jeg. Vi tiltroe Herr Ingemann en Aand, der finder sig hædret ved en Paaanke, som denne.

Hoffets og det hele dannede Selskabs naturligviis modsatte Fordringer og Forventninger af en tildeels kongelig National-Forlystelses Anstalt — kunde blive givne, forekom os allerede forunderligt nok; men det var i det mindste dog muelig t. Nu derimod forkyndes os, til Herr Skuespiller Lindgreens Benefits, en Ludlammiade i tre Akter, sammensat (under Navn af dramatiske Forestillinger og Declamationer) ei blot mod alle Kunstens og Smagens, men, fast kunde man sige, mod alle guddommelige og menneskelige Love — og trodsende selv Modsigelsens Grundlov — hvis man ellers skal troe den allerede tre Gange gientagne Anmeldelse i Adresse-Avisen. Første Akt nemlig (thi Akt er for længe siden paa vort Benefitstheater intet andet end Afdeling) kommer efter Programmet, eller Prospecten — hvad man vil kalde det, der siden bliver Placat — til at bestaae i Scener af Shakespears store historiske Skuespil, Kong Henrik den fierde, og en Waldhorn-Concert af Brødrene Andersen — i anden Akt forestilles Aabenbarelsen paa Horebs Bierg, hvor Moses indvies til sit Folks Frelsermand (hverken af Shakespear eller Brødrene Andersen, men af en vis Klingemann) og Forpagter Christen Madsens Comoediegang (af samme Forpagter Christen Madsen selv) tilligemed et comisk Digt af Dr. O. Wolff — og i tredie Akt

optræder den af Holberg selv forkastede, men af Herr Ridder og Theaterdirekteur Professor Rahbek antagne gamle Geert Westphaler (stykkevis at sige) og den endnu ufødte Prindsesse med den lange Næse (heel og holden) — af Herr Ridder og Professor Oehlenschläger. Den hele forestillende Declamation, eller declamerende Forestilling, sluttes med den almindelig yndede Knudens Opløsning i en Epilog — af Herr Theaterdirekteuren selv, Professor og Ridder Rahbek!!!

Vel havde vi i Anmeldelsen af nærværende Maanedskrivt lovet at afholde os fra Theaterkritik; men vi drømte den Gang ikke om Skiærtorsdags Indfalden paa Langfredag. Vi troede dengang endnu paa en Forbedring indenfra, der vilde gjøre vor Advaren udenfra overflødig. Men nu maatte vi afholde os fra al litterarisk Kritik, hvis vi aldrig vilde berøre, hvad en Publicist nylig har kaldt „uforbedrelig" — da det lader som om alskens Poesier herefter ville udkomme paa Scenen for de have forladt Pressen.

Hvis den kongelige danske Skueplads, hvorpaa vi nu efterhaanden have seet alle de tragikomiske Spektakler, Optoier, Kiepperyggedandse, og Narrestreger, andre Residentsstæder overlade deres Fiællebode, saaledes i det Væsentlige — og (da Benefitsforestillingerne bestandigen blive hyppigere) for største Tiden — herefter endelig skal være et parodisk Theater, kunde vi næsten fristes

til, at ønske, ved næste ny Decorering, de fire Billeder og Navne: Sophokles, Plautus Holberg og Ewald, forandrede til Harlekin, Uglspil, Mads Geddebuk, og en Hest med en Pibe i Enden — der, hvor de to høist upassende kolossalske Muser sees mellem Pillerne, to lange nordiske Kiæmper i Portstolpeskikkelser — samt istedenfor den ellers temmelig passende Indskrivt: „Ei blot til Lyst" den endnu passeligere:

„Skal I ha Løier, Piger?
Her er sorte Løier!
Her er hvide Løier!
Store røde Løier!
Store gule levendes Løier!"

Men vi haabe bestandig endnu, at det ikke vil komme til denne Yderlighed; thi vi troe den for Resten personlig ædle og borgerlig hæderlige Theaterdirection forbedrelig — og vore paa ny begyndte kritiske Anmærkninger over Skueplad-sen bevise det.

Danfana.

Et Maanedskrift

af

Jens Immanuel Baggesen.

April.

Kiøbenhavn, 1816.
Hos Boas Brünnich,
Løvstræde No. 128.

Indhold.

Danfanas Hytte-Vise . . . . . S. 289.
Danfana-Digtene . . . . . 293.
Til Skibet. Ode af Horats. . . . . 294.
Til Erkeiseren paa St. Helena. . . . 296.
Til Frn Etatsraadinde D**** . . . 300.
Atten smaa Flyvedigte. . . . . 303.
Rude og Potte, eller Chrystalline og Charlotte. (Et dramatisk Eventyr i Vinduet.) . . . . . 325.
Til mit nattegamle Fol. . . . . 335.
Kritisk Vurdering af Ludlams Hule. (Noiere Betragtning.) . . . . . 339.
(Samtlige Stykker af Udgiveren.)

Danfana.

Fandens Abestreger.

(Danfanas Hytte-Vise.)

Fanden, fra den Tid han drat
Ned fra Himlen i den Mose,
Vi, som beste Verden, rose,
Baglænds, hov'dkulds, uden Hat;
Mens han nu, som Amtmand, snyder
Alle Jorderiges Jyder,
Er vor Herres Abekat.

Da vor Herre sagde: „Lev!"
Blev hans Bud, til Fryd for Manden,
Givet samme Stund en anden:
Adam favnede sin Ev' —
Eva knap var ganske færdig,
For ved Fusken, Fanden værdig,
Dens og Dens Æantippe blev.

Da vor Herre sagde: „Dse!"
Skabte han en venlig Engel,
Der med omvendt Fakkelstengel
Pegede paa Glemsels Be.
Fanden gav de nye Tider
En formavret Grinebider,
Der nu æder Kisd som Hoe.

Til vor Kummers Medicin,
Til at nære Elskovs Lue,
Skabte Gud den ædle Drue,
Saften fra Garonn' og Rhin.
Fanden vilde kopiere
Denne Drik, som andet mere;
Og det blev til — Brændeviin.

„Ingen Vold uhævnet skee!
Helte Røvere forjage!"
Raabte Gud i hine Dage,
Og nu fik man Mænd at see.
„Det forstaaer sig, hvert et Rige
Selv i Fred maae evig krige!"
Brølte Fanden — stod Armee.

„Kaster Aaget! vorder frie!"
Raabte Herren, til Exempel,
I sin Almagts Alpetempel,
Og der blev Nomokratie.
„Kaster Aaget!" skreeg den anden,
„Vorder alle frie, som Fanden!"
Og hvad fik man? — Anarchie.

„Tal til Tusinde paa Prent!"
Raabte Herren, „alle Zoner
Lytte til din Harpes Toner!"
Strax fik Verden en Skribent.
„Jeg vil giøre ham en Mage,"
Raabte Satan; „opad Dage!"
Og der stod — en Recensent.

Ak! omsonst man sang og skrev.
„Man maae buldre høit til Jorden,"
Raabte Herren, „lyd min Torden!"
Tordnen lød; see! Luther blev.
„Rigtig! man maa bande, brøle!"
Raabte Satan i sin Søle,
Og — Zeloter skreeg og skrev.

„Kun for mig, o Fyrste, skiælv!"
Raabte Gud, „dig Mængden lyde!
Fred paa Jorden vil jeg gyde
Ned i Eenevældens Elv!"
Fanden hæved og paa Throner
Fire, fem Napoleoner,
Og i Midten — hvem? — sig selv.

Danfan! i din lyse Glands
Skiælnes Himlens Tryllerier
Fra den onde Trolds Magier
Indenrigs og udenlands.
Alt fra Mestrens Haand os gvæger;
Men for Fuskrens Abestreger
Har din Dyrker ingen Sands.

Pereat al Despotie!
Pereat hver Grinebider!
Hver en Menneskeberider!
Hver en kaad Parnassets Spie!
Dse hver tøileløse Bander!
Falde hver, som frit ei stander!
Dse for alting — Anarkie!

Leve hver Charite her!
Leve hver, selv Dødens Engel!
Blomstre hver en Lilliestengel!
Leve Musers ædle Hær!
Leve, hvo miskiendte bleve!
Alle Dannegode leve!
Leve hver, som Liv er værd!

Leve, Danfan, ogsaa du,
Mens din Præst, hvor Feighed tier,
Sandheds Krands sit Hoved vier,
Er den og af Torne nu!
Selv trods Fandens Abestreger
End hans Sang i Sproget leger —
Og den dør ei — lever du!

Danfana-Digtene.

For ikke Læseren i Hast at falde lange,
Vi bede meget om at læses et Par Gange.

Til Skibet,
som
førte Virgilius over Havet.
(Horazes tredie Ode.)

Nu! saa styre dig Cypria,
Samt med Tvillingelys Helenas Brødrepar,
Medens Vindenes Fader, hver
Stormvind fængslende, blot lader Japyx ud,

Snekke, som min Virgilius
Anbetroedes! bring, bring ham i trygt Behold
Hen til Atticas fierne Kyst,
Og bevar mig min Siels elskede Halvedeel! —

O! dens barkede Bryst har dækt
Trefold Malm, der sit Liv først paa et skrøbeligt
Klaad betroede det vilde Hav,
Uden Frygt for den brat styrtende Lybikers
Skyekamp med Aquilonerne —
For Hyadernes Mulm — eller den rasende
Notus's Magt, der, som ingen, snart
Taarner Adria, snart trykker dets Bover ned.

Hvad Slags Død vel forfærded den,
Der uskrækket har seet Hvalernes Kiæmpe-Svam —
Afgrundbølgernes Sqvulpen — og
Tordenfieldenes gruerygtige Klippemuur?
Frugtløst fiernede Land fra Land
Viist en ordnende Gud ved det usællige
Hav, hvis dog det forbudne Spring
Over Sundene frækt vover et Fiælleflaad!
Alting bydende vovsom Trods
Styrter Menneskens Slægt frem i Formastelser.
Ildens farlige Himmelran
Skiænkte Folkenes Sværm Japets forvovne Søn.
Fra den Tid har fortærende
Soet, og utallige nye hidsige Febre sig
Spredt paa Jorden, og brattet os
Den nedglidende Veis fordum dog længere
Sikkre Bane til Acheron.
Voved Dædalus ei giennem den tomme Luft
Flugt, skiøndt ikke med Vinger fød?
Brød til Helvede selv Herkules ei sig Gang?
Intet skræmmer en Dødeligs
Vove; Himmelen selv stormer vort Overmod;
Og dets Travlhed tillader ei
Brødehevnerens Arm Hvilen fra Lynildsving.

Medynksskrivelse
til
Exkeiseren paa St. Helena.

„Jeg og et Hierte har saa blødt, som nogen anden;
„Hver Uret gior mig ondt, endogsaa den mod Fanden."

At Du end lever, endog ret høit, som Rygtet beretter,
Lavt seiglivede Helt, over-dig-levende selv,
Sikkert er ei min Skyld, saa lidt som Din, at jeg aander,
Underlevende mig her (som i Syden) endnu.
Vrgerlig saae jeg din Flugt høit over dit Maal og din Evne;
Fro, jeg bekiender det frie, saae jeg, Forvovne, dit Fald;
Furier vækkede mod dig min Sang, da du trodsede Himlen;
Tordneren takked jeg taus, da han nedlynte din Trods.
Uheld ønskte jeg dig, (for Vanheld sørged du selv nok)

Graven og unde jeg vel den, som for andre den grov.
Ja! da man stødte dig ud af Europas gjærende Samfund,
Skiønt bag efter jeg ei, Stærkere hielpende, skiød,
Glædte mig dog Retfærdigheds Gang, og dybt i mit Hierte
Sang jeg: Til Helvede ned med den forbandte Tyran!
Thi vel reiste sig ei ved Dit Fald høiere hine,
Hvilke du trampede ned, under din stigende Fod;
Vel blev Natten ei Dag, saasnart var sunket din Stierne;
Vel blev Folkene Fæe, Hyrderne Driv're, som før;
Og vel blev det endog for Enkelte mærkelig værre,
Medens for Ingen maaskee mærkelig bedre det blev;
Dog selv det er, om ei din Daad, dog sikkert din Udaad:
Kræften i Saaret, dit Hug Folkeforædlingen gav!
Hvis nu Lægen maaskee den Syge med Midlerne dræber,
Skylden er din, hvor det gaaer: Følgen er Gierningens Frugt.
Samtlige Konger, de nye (vil sige, de vendende gamle)
Sikkrere vist er dit Værk, troe mig, end Pavens i Rom:
Derfor, hvis og nu for een Udbreven, de syv i Parablen

Kom, og hvad fulgte — mit Had følger allene dog dig! —
Saa jeg igaar end tænkte, saa følte jeg, indtil imorges,
(Thi, som jeg elsker med Ild, skyer jeg med brændende Harm)
Faldne Forgudede! men — nu gaaer det forvidt med din Jammer!
Fast mig nu rører din Skam, fast jeg nu ynker din Lod!
Pøbelen publigraverer for grumt Giengieldelsens Styrten
Af sin Opflyven i Dig til Publikuppelens Top:
Dagens de store som smaae Dagunger den styrtede Dagon
Haane — det føler du selv, at det var Løn, som forskyldt;
Alle tilforn paa dit Vink med din Priis omflyvende Vinger,
Surrende Fluers og Mygs Vandreren plagende Sværm,
Sudle nu jammerlig til det Navn, der fortrængte Jehovas,
Frsernes Leve! - Koax doe! - brekekexer dig nu;
Det af dig selv blodgiødede Træes rysuftende Dogn-

lov

Krandser nu selv indtil den, der dig i Hælen kun stak.
Alt det lader jeg gaae — selv meer! Til fuldeste Topmaal
Taaler jeg skuddet og knugt, Maaden Europa har fyldt;
Men Adrastea, vort Op- (hvad siger jeg) Nedpositionsblad
(Som — for at dadles deri — mangen betaler i Smug)
Tager Din Færd med samt en Wesemoses i Forsvar!
Og paa den selvsamme Lap! — Nemesis! det er for haardt!

Aandelig Naturlov.

Jo høiere dit Blik mod Himlen opad luer,
Jo dybere dit Smiil nedad paa Jorden skuer.

Til
Frue Etatsraadinde O****,
paa
hendes Fødselsdag.

I glimrende Sale,
Paa Sværmens den mylrende Tillie,
Hvor Sang og hvor Tale
Bestemmes af Modernes Villie;
Hvor Laps og hvor Flane
Samkiører i Kane
Med Bielder, paa Snee over Hierternes Jis,
Der tier min Sangerskes Prjis.

I hiemlige Huuse,
Hvor Julens de legende Klynger
Omsmile den Muse
Som Barnlighed evig forynger;
Hvor Rosen, som Moder,
Blandt Knopper af Poder
Udbreder om Skialden Uskyldigheds Duft,
Der Kiærligheds Tone faaer Luft.

I Gratiers Vrimmel
Om Monstret for smilende Dyder
Fandt eene sin Himmel
Den Harpe, hvis Bæven nu lyder;
Hvor mildere Sæder
Fremelske de Glæder,
Som hæve paa Kiærligheds Vinger dens Aand,
Der briste dens jordiske Baand.

Lyksalige Moder!
Hvis Alter i festlige Dandse
Ser yndige Poder
Med duftende Kiæder bekrandse!
Din Fodsel, Elise,
De blomstrende prise;
Dig, huuslige Dronning paa hiemlige Bal,
Fordopledes Gratiers Tal!

Jeg seer Din Eline,
Som Jomfru, Din Ungdom gientage,
Mens skielmskere Thrine
Dig speiler lidt længer tilbage;
I Smilet af Nette
Din Ynde vi giætte,
Da, svævende mellem et Barn og en Møe,
Du opsteeg paa Kiærligheds Øe.

Maria, den milde,
Dig viser, som Barn, os i Skole;
Mens Mine, den vilde,
Forraader din Springen paa Stole;
Men Julies Lader
End minde din Fader,
Hvor vever og venlig, hvor rund og hvor rød,
Du sad paa hans elskede Skiød.

I huuslige Halle,
Ved Cypris blandt Gratier lignet,
Vær hilset i alle!
Vær doppelt i alle velsignet!
Oplev Dig, som Moder,
I Døttrenes Poder,
Naar een efter anden sig aabner hver Knop,
Til Rose paa Kiærligheds Top!

Digteren.

Jeg aldrig meer gior Vers, og slog man mig ihiel!

Musen.

Lad være da! Jeg gior dem dog alligevel.

Smaa Flyvedigte.

Poetisk Smagdom.

Muserne.

Det Spillende forlyster os i Livet,
Hvad, giennemsusende dets tynde Luft
Med Farveleeg og Trylleklang og Duft,
Opsvingende sig over Larvens Gruft,
Forlader Muldet, Fieldets Moos, og Sivet.
I Spillerummet, os blev over Floras givet,
Vi lege helst med Ornithonas Børn:
Falk, Svane, Lærke, Nattergal, og Due;
Med allerhviest Lyst vi Lynildsvingrens Ørn
At snappe Krandsen os af Haanden skue;
Dog hylde vi og selv i tunge Flagrenop
Til Tanketemplets natindhylte Top
Den gaadefulde Rok og vor Minervas Ugle. —
Det er vor Smag! I Smaa, hvad siger I?

Gratierne.

Vi holde meest af lette Vinger, vi,
Af Amor, Gierdesmutte, Kolibri,
Og samtlige smaa muntre Sommerfugle.

Apollo.

Jer Smag er min, I Ni! Jer Lyst er min, I Tre!
Jeg efter alt i Luften, som I see,
Er selv, som jeg var reent af Lave —
Jeg ta'r i den, bestandig glad,
Til Takke med jeg veed ei hvad,
Indtil den allerflygtigste Gudsgave,
Paa mindste lille Flyveblad —
Kun Næb, og Klør, og Vinger maa det have.

Forfatteren til sin Muse.

Stegen Alders Liv er kört, min Glut:
Læg mig Ungdom nu i hvert Minut!

Til
Nordens Urania.

Tør uden ubesindigt Overmod,
Ukaldt, og uden Dødens Hædersstempel,
En Skiald der længes efter Glemsels Flod,
Sig nærme Nordens Sangflugts Aethertempel,
Og ydmyg knæle for dets Guddoms Fod?

Ak! uanseelig, uden Vingepralen,
Uglimrende, med askemørke Fiær,
Hans Sangfugl svæver frygtsom Thronen nær,
Og zittrer blendt af Pragt i Disarsalen:
Den skuer rundt de Fugle, store, smaa,
Med Perler og med Diamanter paa,
Med Iris's og Auroras Anbefalen;
Og seer i Kredsen, hvor de vinkte staae,
Sig Stakkel eene grim fra Top til Taa.

Men Uskylds Dronning! selv Dit Øie saae
(Jeg saae det) ofte mildt til Nattergalen:
Og den er uskøn, glimmerløs, og graa!

Upyntet, næsten som Minervas Ugle
Blandt Tempes og Olymps udmærkte Fugle,
Den tryller intet Blik med himmelsk Lyst;
Men den har Lyd, der dulme skyldfrie Smerte,
Der trænge dybt i Veemods aabne Hierte,
Og den har Edens Gienklang i sit Bryst.

Du, som den sang i neppe hørte Toner,
Mens skingred af en mere vældig Klang
Fra Dybet, hvor din Modgudinde throner,
Dit kolde Thules Strande, Field og Vang,

Urania! o! lad med stækket Vinge
Paa dine bedste Døttres Høitidsdag
Den Syge Dig sit — maaskee sidste — Slag,
Om tilsmilt ei, dog uforagtet bringe!

Til
min Ven,
paa hans Fødselsdag.
(Med et Exemplar af min Gaade.)

Min ædle Ven! Endskiøndt til Hest
I fuld Galop mod Evigheden
Paa Sphinx, som jeg har valgt istedet
For Pegasus — der flyver best;
Men render ikke nær saa dygtig,
Og er mig ogsaa nu for flygtig —
Jeg standser paa din Fødselsfest
Mit Ridt igiennem Stiernevrimle
Bag Melkeveiens Himles Himle,
Og seer tilbage paa den Prik,
Som jeg forlod dybt neden under:
Det Ret og Null, hvorpaa man grunder —
Hvor første Gang du Livet fik.

Jo mere jeg betragter den
Med Himmelviets dybe Blikken,

Vor Jord, at sige, nemlig Prikken
Herovenfra, min gode Ven,
Jo meer du synes mig at være
Den klogeste blandt dem, som gaae
Lidt hen i Taaget om derpaa:
Fordi du efter ingen Pære
Giør Krumspring, som du ei kan naae;
Men nyder, nøisom med det Beste,
Og broderdeeler med din Næste
Hvad Godt du fik, og end kan faae
Paa Fødselens og andre Feste,
Foruden større Spring end saa.

Derfor har Himlen og herneden,
(Hvor det er ellers usselt fat)
Belønnende Beskedenheden,
Velsignet dig med Dit og Dat,
Der trodse Krigen kan og Freden
I den af dig indhegnte Kreds,
Hvori du langt fra Titelskimmer,
Og Luxus, og poetisk Glimmer,
Er ufantastisk veltilfreds:
Med nemlig ægte Borgerhæder,
Og noget meer end drømte Glæder —
Et Huus, som Kursen maa lâ staae —

Et Bord, som Sokrates gad gjæste —
Et Bogvalg, som jeg fandt kun faa —
Jeg taler ei om Vogn og Heste —
En Viv, som hver en Mand gad ha',
(At sige, hvad dig ei gaaer fra)
Syv ægte Børn — etcetera —
(Til hvem jeg selv gad vær't Papa)
Et muntert Lune — hopsasa!
Og det er udentvivl det beste.
Det beste? nei! hvis og af alt
Jeg først og fremmest det begjærte,
Dog — skjøndt det af den Lod, dig faldt,
Herneden blir, som oftest, qvalt —
Det beste, troer jeg, er dit Hjerte.

For Resten: Gud velsigne saa
Fremdeles dig og alle dine!
Da du dog hører til de Smaa
Med spurvelige Buxer paa,
Saa seer han ogsaa vel til mine,
Der, under Taget, Han har bygt,
I lidt forvovent hængte Rede
Pipippe midt i Stormen trygt,
Imens Kalkunerne med Frygt
Paa store Fødder staae dernede —

Naar Gud, som sagt, velsigner dig,
Der ingenting har nødig længer,
Saa glemmer han vel ikke mig,
Der, skjønt med Mod i Aanders Krig
Og muntert Lune temmelig
Forsynet, naar det træffer sig,
For Resten fast til alting trænger.

Penneprøve.

Den, som mig føder, det er Gud, min Herre!
Men den guddommelige Poesie,
Som Engle leve herlig af, desværre
For mig, kun lidt Forslag er i!

Til
Terpsichore Schall.

(I et Exemplar af mine poetiske Epistler, der forlod Pressen paa hendes Fødselsdag.)

Hvis Musen, ofte munter, tidt bedrøvet,
Nu mild og venlig, stundom og lidt vred
I Skiemt og Alvor kunstig veed,
Med Lethed, og maaskee med en Slags Yndighed,
Paa snelle Fod, som knap berører Støvet,
At dandse hen ad Livets trange Stie
Til Evighedens Himmelmelodie —
Den skylder det især en troe Kopie
Af alle Huldgudinders Fagter,
Som den opmærksom, hvor de findes paa vor Jord,
Paa Tillier i Syd og Tillier i Nord,
Betragted', og endnu studerende betragter. —
O Du, som fører an vor Galeottis Chor,

Mit Hiems Terpsichore! som hvert et Bie hylder,
Du, som Thalia selv en Ynde mere skylder:
Laurette- Nina- Juliette- Schall!
O! maatte Du, paa dette Lunets Bal,
I Sprogets Dands til Rimets Melodier
Gienkiende nogle Træk af Amors Piil,
Af Zephyrs Flugt, og Erycines Smiil
I de Dig egne Tryllerier!

Til Bogen.

Velkommen da, min Søn, til Lys og Sang
Og Liv i denne Krog af Jorderige,
Hvor man til Drengebørn i Digt har Trang;
Endskiøndt jeg selv for Resten, sandt at sige,
Dog heller havde seet, at denne Gang
Det blevet var en lille Pige!

Til
Svoger Pan.

(Som Overbringer af den i Hast hefstede Bog.)

Min store Skovtrold! du, der veed,
Som Echo's Mage, lidt Beskeed
Om hvad smaa Trolde just ei vide:
Hvordan min Muse kommer ned
Gemeenligen til rette Tide,
Tak skee det Smule Hovedbrud
I Vers ni Maaneder forud
Saa vel paa min, som hendes Side!
Tag denne lille Glut af Bog,
Som nu just er til Lyset kommen,
I Hast til Ordrup med i Lommen,
Og undskyld, at den stakkels Vog
Saa godt som nogen bliver skikket
Til Fødselsfesten der, hvorpaa
Han alt i Moders Liv, som saa,
Var overordentlig forpikket.
Hans Moder, Musen, har mig sagt,
At han med Amors Vold og Magt

(Endskiondt der var endnu tilbage
For Svangerskabet fire Dage)
Til Verden vilde Knald og Fald
Den Dag, hvorpaa blev født vor Schall.
„Selvsamme Dag" (var Drengens Ord)
„Hvorpaa den letteste blandt Muser
„Som Bie, Sind, og Sands beruser
„Sprang ned fra Pindus paa vor Jord,
„Jeg have vil, Mama! den Ære,
„(Hvis og for tidlig) født at være"
Som sagt, saa giort! I Morges, Kiære!
Hvor meget Musen peeb og sang,
Blev Thiele-Pressen ham for trang,
Og (som Avisen dig kan lære)
Han pludselig til Verden sprang.
Men ikke nok med det engang!
Knap var han der med Øien, Ører,
Med Næse, Mund, og Top og Tip,
Og alt det øvrige, der hører
Til en fuldstændig Sperevip —
Flux, som om Purken havde Vinger,
Med eet han fri for alle Baand,
For ret jeg fik ham i min Haand,
Sig ordentligen fra mig svinger!
Hvorhen min Dreng? hvad vil du da?

„Til gamle Svoger Pan, Papa!" —
Men Dreng! du er jo ingen Pige!
Hvad vil du ham? hvad skal det sige?
„Jeg i hans Lomme hoppe vil;
„Jeg veed nok, hvem han kiører til!" —
Dreng! er du gal da med din Hoppen?
Du har jo ingen Ting paa Koppen!
Nyfødt, upyntet, end ei døbt,
Og knap i Hast en Smule svøbt;
Bliv i din Vugge paa din Pude,
Til du kan blive smukt klædt paa;
Betænk, at der er Stads derude!
„Papa! jeg kan — jeg vil — jeg maa;
„Lad du mig kun med Svoger gaae!
„Man venter intet stivt Besøgen
„Hvor ham man venter, troe du mig!
„Hvis Festen og er stadselig,
„Der bliver sikkert dog lidt Spøgen.
„Du har desuden selv mig sagt,
(Ifald man og paa mig gier Agt)
„At Venus selv er uden Pragt,
„Og Amor ganske splitternøgen."

Hyrde-Floiten.

(Efter Göthe.)

Morgenvakt af lette Slummer
Jeg i Marken gik og sang
Frank og frie og uden Kummer,
Mens i Skye sig Lærken svang.
La la la!

Et Par Lam dig skal tilhøre!
Sagde Thyrsis, for et Kys —
Smilet syntes ham bønhøre;
Men jeg sang og loe, som nys.
La la la!

Een med smukke Baand forsøgte —
Og en anden Hiertet bød;
Men jeg sang og loe og spøgte,
Og om alt mig intet brød
La la la.

I den stille Aftenrøde
Gik til Skoven jeg engang:
Damons Fløitetoner løde —
Lundens Nattergale sang.
La la la.

Og jeg veed ei hvad mig hæved,
Da jeg nærmte mig, min Barm;
Men den banked, men den bæved —
Og jeg sank ham i hans Arm.
La la la.

Og med eet blev Lunden stille,
Og han kyste mig saa rød —
Og jeg bad ham atter spille;
Og paa ny hans Fløite lød.
La la la.

Engen nu ei meer mig fryder;
Kun til Skoven er min Gang —
Ak! og for mit Øre lyder
Uophørlig Fløitens Klang.
La la la.

Til
Froken Elina O****,
paa hendes Fødselsdag.
(I et Exemplar af mine Digte.)

Den bedste Faders englehulde Datter,
Hvis Ynde selv hver Uindviet skatter,
Hvem ogsaa blot i Øiet faldt
Din ydre skiønne Gratiegestalt!
Vil du tillade denne Bogs Forfatter,
Der ogsaa skionner fuldt dit indre Værd
I hver for Verden skiulet stille Færd,
At skiænke dig i denne ringe Gave
De Blomster af hans Muses lille Have,
Som hemmelig hans indre Sands
Opelsked i din Uskylds stille Glands,
Og som han nu, mens sødt haus Taarer trille
Tilbage til den Tid, da han var lille,
Dig fletter i sit Hierte til en Krands?

Epistlerne
til
Fru Professorinde O******.

Hvo laaner i vor Fimbulklaffer-Bye
Et giæstfrit, trygt, og mildt og venligt Ly
Den af en falsk og smudsig guul Athene
Forfulgte Sandhed sigende Kamene?
Til hvem, før hendes Morgens Straaler grye
Bag Fimbulvinternatten, skal hun tye,
Hvis ikke til den ægte, hulde, reene?

Epistlerne til mig selv.

Hvis ingen gider læst os her i Landet,
Saa trøst dig med, engang en søvnløs Nat,
Naar paa din glemte Bog du selv faaer fat,
At du deri vil finde Dit og Dat,
Der meer vil more dig, end meget andet!

Til
Fru Justitsraadinde W*****.

(Foran Epistlerne.)

„Dig, som, Uskyldighedens Engel lig,
„Mig aabner atter Barnets Himmerig!
„Dig, som jeg sang i digtede Hyrdinder!
„Dig, som sin sidste Krands min Muse binder!
„Dig, som den nynne skal sin sidste Sang!" —
Saaledes klang det i den Bog, engang
Jeg tog fra Broderen og Søsteren forærte;
Den samme Mening i den samme Klang
Nu flyder af mit fulde Hierte.
Paa Broderen og Tyveriet nær,
Tilfældet er det samme her, som der,
I Aar, som Attenhundrede og ser.
Læs, huldе Digtvenindе, hele Brevet,
(Der Side to og treds staaer skrevet)
Som Læserinden, jeg har endelig oplevet:
Som Fru Cicilia von X.

Epistlerne til Fru O****.

(Blot hefstede.)

Hvis du, hvem Livets yngste Huldgudinder
Selv ung omsvæve trindt i huuslig Dands,
Dit skionne Modersmiil os værde finder,
Vi lægge for dig ned hver mindre Krands;
Men tilgiv, upaaklædt vi Stakler nødtes
At ile til din Paphos-Thrones Fod;
For der at knæle paa den Dag, vi fødtes,
Vor Fader ingen Tid til Pynt os lod.

Til Fru Etatsraadinde B****.

Glem aldrig, naar De læser, hvad jeg siger
Lidt smukt imellem til det smukke Kiøn:
At offentlig jeg holder meest af Piger,
Men, at jeg elsker Koner meest i Løn!
Forstaaer sig, begge Deele, som det sømmer
En Digter, der sin Salighed kun drømmer.

Til
Fru N***.

I et Exemplar af mine Poetiske Epistler.

Du, hvis Moderfryd, Madonnas lig,
Kun i skisnne Træk sin Ynde maler,
Du, hvis Smil, før Munden aabner sig,
Engles Sprog med stumme Læber taler!
Tør en snaksom Digter vække dig
I din stille Drøm om Idealer?
Ak! med Linier, der synes mig,
Nu, Dit Øie seer dem, pludselig
Intet uden blotte Linealer!

Det indre Qvad.

Hvad er Vísen, jeg at nynne lærte,
Mod den Sang, som toner i mit Hjerte!
Hjerte! kunde jeg udsynge dig,
Selv min Vises Fiendes elskte mig.

Paa
Fru N***s Fødselsdag.

(Bordvise.)

Der var en Mand i Østens gamle Dage,
Der tidt gav Giestebud, men eet især,
(Med Suppe, Steeg, og Tærter uden Mage,
Og uskatteerlig Viin) som dette her.

Jeg ellers alt har glemt om samme Manden,
Skjøndt han var Konge, hvis jeg husker ret;
Men, Herre Gud! det er saa mangen anden;
For kræsen Skjald det er ei nok med det.

Hint Giæstebud er alt, hvad jeg mig minder
Af Krøniken om Majestætens Liv:
Han gav det for den deiligste blandt Qvinder,
Der til hans Lykke var hans egen Viv.

Hun var saa smuk, at ingen vil beklage
Jeg springer alt forbi paa hende nær,
Og god, som skion; kort sagt: i gamle Dage
Huldmønstret for en Viv — som Festens her.

Hvad der blev seet i Øster, sees i Vester,
Hvad for tre tusind Aar, hos os i Dag:
Et Giæstebud, hvor alle budne Giæster
Sig fryde kongeligt i Vennelag.

Thi knap en Prinds i Østen kunde smage
(Trods Ahasvers det store Monarkie)
En bedre Tærte hist end denne Kage,
Og bedre Viin, end her os skiænkes i.

Hvad trylled hist især de gamle Giæster,
Og tryller her den hele Kreds, som mig:
I Skionheds Skaal, du nye Dronning Esther,
Vort Chor med fyldte Glas velsigner dig.

Rude og Potte,

eller

Chrystalline og Charlotte.

(Et dramatisk Eventyr i Vindvet.)

Prolog.

Jeg udentvivl har drømt, hvad jeg nu vil
Fortælle Jer, I alt for Gode,
Der endnu stundom lytte til
Den lille Muses Sang og Spil,
Hvis Kunst er ikke meer i Mode:
Samtalen nemlig, som ved Juletid i Fjor
Jeg hørte tydeligen Ord for Ord
(Trods Vinterstormens barske Tuden)
I Vindvet, mellem Urteportens Flor
Og Riimfrostblomsteret paa Ruden.
Drømt, eller ei, saa vidt kan skionne min Forstand,
Moralen, som vi jo dog alle søge
(Paa Tryk fornemmeligen) at forøge,
Er derfor ikke mindre sand.

Blomsten paa Ruden.

Du troer, at være Floras Datter, Du
Der i din Potte,
Saa got, som i din Vugge, svøbt endnu
I Sviblens Blee, reist halv paa Hu,
Dig langsomt hævende Charlotte?
Du virkelig en Blomstermøe?
Du for, om ikke just et Frøe,
Dog blot en Løg, som med uendelig Umage
Faaer foldet ud en Smule Grønt,
Der ikke synes mig endda saa saare skiønt;
Og bruger til en Hals tolv fiorten Dage,
Hvis Hoved (egentlig en simpel Knop)
Først efter andre fiorten lukket op
I en Slags Krusedduller og lidt broget
Skal endelig see ud, som noget?

Vexten i Potten.

Jeg bilder mig just ikke meget ind;
Dog troer jeg i mit stille Sind,
Saa vel, som andre grønne Poder,
At skylde Livet alle Blomstres Moder.
Men hvordan veed du der i dit fornemme Slot
Saa vel Beskeed om hvad jeg ei gad bytte

Med Dig i min beskedne Hytte
Trods al din Spot:
Om min langsomme Voxen, og hvad siden,
Ei værdt at tale meget om,
(Endskiøndt du siger, at det lader som)
Der bliver af mig lille Noer med Tiden?

Blomsten paa Ruden.

Jeg veed at det er din Biographie;
Jeg hørte den i Morges ganske stille,
Da Læreren i Blomstrerie
Forklarede dig for den Lille,
Der fandt naturligviis dit simple Grønt
Just ikke heller meget kiønt.

Bærten i Potten.

Skiøndt end, som du, jeg ikke skimrer,
Jeg viist min Moders Træk med Tiden faaer;
Men hvordan det med dig saa gaaer —
Alt bliver, troer jeg, ei til Guld, hvad glimrer.
Vel kan i Glands jeg ikke maale mig
Med Dig;
Men skiønne Søster! i din Ramme
Mig synes at du stedse blir den samme.

Mens i min Potte mærkelig
Mit simple Grønt udvikler sig.

Blomsten paa Ruden.

Det Navn af Søster, som jeg allerede
Nu hører af dig, troer jeg, anden Gang,
Maa jeg for Eftertiden mig frabede —
Naturen nægtede dig denne Rang!
Af din Udvikling der kun lidt er vorden;
Og, hvis du voxer ogsaa lidt endnu,
Du kommer dog vist ikke langt fra Jorden
Med al din Potte-Stræben, al din Hu.
Jeg derimod, der i min Ramme
Bestandigen er den selvsamme,
Jeg vorder ikke (hører du?)
Jeg er, som alt Guddommeligt, min kiære!
Paa eengang alt, og strax, hvad jeg vil være:
Et himmelsk Kierneværen, uden Skal,
Udsprungen af Krystaller paa Krystal!
Bevinget Hoved blot, som hver en beenløs Engel,
Jeg blomstrer uden Rod paa Luftens egen Stengel.
Men i dit Fængsel du, kun Leer i Leer,
(Naar man paa det Oprindelige seer)
Hvad troer du Løg, du Svibel, eller Bønne,

Med alle Krusedulter i det grønne,
Du her i Vinduet kan vorde meer?

Vœrten i Potten.

Leer var jeg i hans Haand, som Himlen bærer;
Men det var og engang, fra Syd til Nord,
Hver ædel Vœxt, som blomstrer paa hans Jord
Indtil den herligste, som al Naturen ærer;
Af Leer han danned allehaande Kar —
Og deriblandt hvad jeg i Fjor kun var.
Men — hørte du hvad meer om Vœxtudvikling sagde
Han, som den Lille det udlagde,
Da han beskrev mit Levnetsløb
Begyndende fra Spirens første Svøb?

Blomsten paa Ruden.

Nei! jeg vil gierne dig bekiende,
Jeg hader, som Naturgenie,
Det lærende Pedanterie,
Og jeg sov ind før al den Vœv fik Ende —
Men sig mig dog engang for Spøg:
Hvad troede han da vel, der bliver af en Løg?

Vœrten i Potten.

„De har jo" sagde han blandt andet "seet, min Søde!
Graa Krebs, dygtig Kaag, omsider blive røde;

Det deilige Filet, De der om Hov'det har,
Et Nogle Bomuldstraad for kort Tid siden var;
Af Æg, De veed jo nok, blir Høner eller Haner —
Af Svibler, seer De nu; der blive kan en Flor,
Som den, vi saae hos Gartneren i Fjor,
Og iblandt andet — Tulipaner!"

Blomsten paa Ruden.

Og det paa Dig anvender du?
Nu maa jeg lee mig reent min Hals itu!
Du Straa! du der, i knap en Kjøkkenhave,
Din Planters og din Vanders Slave!
Du eengang Flora-Rigets Perser-Chan?
Du Potteskv! du blive Tulipan?
Hvad bryder mig hvad en Pedant, der vrøvler
Om røde Krebs, og Traad og Æg
Aldeles op og ned ad Væg,
Med Briller paa, for Askepotter snøvler?
Lad ham belære Høns og Gjæs!
Græs, nok saa voxent, er og bliver Græs;
Og deraf har man nok i Leer-Physiken.
Der kommer netop ret tilpas,
Hvad hedder han, den Mand, hvis Huggen og hvis

Stikken

Ei hører op, før den faaer Has
Paa det grønskollede Parnas:
Giengangeren i Danneblomstkritiken!
Nu skal du see, han gaaer dig reent forbi,
Og sandser eene mig! hvad vædde vi?

Væxten i Potten.

Kan gierne være! Jeg jo nægter ikke
Din Glands og dine himmelskionne Træk;
Du vil, som fleer, og ham i Øiet stikke!

Blomsten paa Ruden.

Jeg trodser al Kritik, kold, klar, og kiæk.

Giengangeren.

(Til Frostblomstret, uden at see til Urtepotten.)

„Vær hilset mig i Nords krystalne Have
Hvor ak! saa let den andens Døttre døe,
Du Polens Floras underskionne Mø
Med dine diamantne Runestave!
Hvad er imod dit spundne Perlemor
I Straaler og i Strimer Sydens Flor?
Fremblomstred nogentid i Engene derude
En Gloriante paa sin Sommer-Kanapee
Saa blendende, som du paa denne Rude,

Guddommelige Vintersnee?
For i din Skiønheds Under mig at tabe
Jeg evig kunde staae for Vinduet her, og gabe!"

Blomsten paa Ruden.

Nu hører du? Han skaaner i Kritik
Endog sit eget ei; dog staaer han der og leder
Forgiæves om en Feil, og tier, og tilbeder,
Imens han dig ei værdiger et Blik!
Mig hilser han Naturens Himmeldatter,
Den beste Verdensdeels vidunderskiønne Mø!
Du stakkels Siv! jeg kan ei bare mig for Latter —
Hvad siger du, der hans Kritik jo skatter?
Hvad siger du? saa tal!

Blomsten i Potten.

Han tænker ei paa Tve.

Blomsten paa Ruden.

Deri bestaaer just mit Genie — det skænker
Opmærksomheden paa dets Glands saa fast
At den paa intet andet tænker,
Om Himlens Hvælving sank, og Firmamentet brast;

Som han, beundrede mig nylig Fruen,
Der og har for det Skiønne Sands!

Blomsten i Potten.

Bie lidt! den gode Smag end fryser her i Stuen.

Blomsten paa Ruden.

Det bør den gisre her til Lands;
Og du kan troe, den vil bestandig fryse meere;
Thi den vil sikkert rette sig
Til evig Tid fra nu af efter mig,
Til din kuldskiære Grønheds store Harme!

Blomsten i Potten.

Mig synes dog, jeg føler nu lidt Varme — — —
Men Himmel! sig, hvad fattes dig, Masor?
Du skifter Træk, dit Bie jo sig væder!
Mig synes ordentlig, du græder?

Blomsten paa Ruden.

Jeg bliver af din Snak i Hovedet lidt sør —
Hold Mund! — — — —

Hun neppe havde sagt: Hold Munden!
For, som et lille Barn den egne Mund hun brød:
Den skionne Chrystalline flød —
Og hele Herligheden var forsvunden.

Epilog.

For længe siden saaes ei længer mindste Spor
Af Frostens frie Blomst i Rudens Ramme,
Mens end i Gaar jeg saae i fulde Flor
I Urtepotten Tulipanen bramme.

Til Flyvedigtene.

Hiertefugle, flyver af min Lomme,
Hvor I Smaa
Hele Vinteren, som Larver, laae,
Og forkynder mine huldе Faa
Vaarens Komme!

Til mit nattegamle Fol.

(I Anledning af Riimbrevet, m. m., til Jens Immanuel Baggesen i Nedpositionsbladet.)

Nu vil man høre Skraal og Skrig
Af Byens Povl og Landets Peder,
Fordi jeg atter nu paa Dig
Lar drysse spildte Vittigheder!
Nu vil det hedde: „Kiære Ven,
„Som alt har tabt din Digter-Krone
„Ved mellem os at gaae igien!
„Nedstegen fra din Barnethrone
„Hvor vil du noksom faldne hen?
„Vil du nu selv i Mudderdybet
„Fem Favne neden under Krybet
„Endogsaa tabe selv din Pen?"

Men lad dem povle, lad dem pedre!
Nedvandren til Afgrunden i
Vor ludlamshule Poesie
Kan ei Danfanas Præst fornedre.

Ham Engelen behøver ei,
Og Dyrene ham ikke høre.
Naar Menneskenes Hurlumhei
Tilstopper og hans Raab sit Øre,
Han borer under Biergets Elv
Med Sangens Piil et Hul i Jorden,
Og stiger ned med Lysets „Skiælv!"
At prædike for Diævle selv
I Helvede Kritikens Torden.

I apostolisk Martyrgang,
For Jøder, Hedninger, og andre,
Der under dem i Natten vandre,
At kalde med sin Bues Klang
Fra Dybets til Olympens Sang
Og fra den Mørkets sule vilde
Kocyt til Lysets rene Kilde,
Han bryder sig kun lidt om Rang —
Selv Navn, som her man nu kan have
Før man har rigtig lært at stave,
Og, som hvis nok saa høit det kom
Med noget meer end Døgnets Stempel
I Mindernes Roeskilde-Dom
Høit over Kongens Nytorvs Tempel
Dog ingen her sig bryder om —

Anseer hans Læsen af et strengt Kapitel
Saa lidt, som Ridderbaand og Titel,
Og hver personlig Pind og Hul,
Der er for ham saa got som Null —
Ja selv et Øgenavn, det være Magen
Til Pilen-Palens eller Hans,
Der ogsaa bærer Christians,
Gior ham i Digtdom meget lidt til Sagen:
Hvor end ham smiler mindste Haab,
At Synderen er end at redde
Paa vittig Vandvids bratte Bredde,
Han sparer ei sit Varselraab.

Saa hør da, hvad du hedder — Ole!
(For Rimets Skyld) dernede, du,
Hvor andre sidde kun paa Hu,
Bevinget, saa det er en Gru,
Min lille kaade springske Fole!
Du, som til Vands i Versekunst
Og Arrighed jeg reed omsomst —
Der komisk lavt holdt op at plærre,
For dybt og høit at vaase værre,
Og som forunderlig med alt dit vilde Vaas
Beviiser Falkens Blik, din Fugl er ingen Gaas!
Sig mig, min Dreng — (At Lyden sig maa trænge

Dybt i din Barm, jeg paa dit Øre slaaer,
Som om jeg slog paa Stænger, ei paa Strænge)
Sig mig engang oprigtig, hvor det gaaer?
Sig mig, er Hornet, som du har i Panden,
Dit eget, medfødt, selvudsprunget, dit?
Hvad, eller har du laant det af en anden,
Og klinet det paa Kullen dig med Kit?
Med andre Ord: har du med Sort paa Hvidt
Frivilligen forskrevet dig til Fanden?
Hvad, eller er du blot af Procyon lidt bidt,
Og, som saa mange fleer, af Vandsky fra Forstanden?
Det Riimbrev, du har vrinsket mig
Dernede, hvor endnu med Ækkel jeg dig skuer
Imellem sorte Kryb og døde Fluer,
Er Aarsag, at jeg spørger dig
Endnu engang her inden fire Vægge:
Er i din overgivne Perial
Du kunstig eller blot naturlig fuld og gal?
I hvert af disse Fald — ja selv i begge —
Hør du min mindre Svsbes Kiæledægge,
(Hvem jeg engang har giort den Ære dog,
At tugte som parnassisk Skolepog)
Stig op af Nedenundermollebækken,
Og gior dig gal i hver en anden Flod!

Thi — trods din Plærren og din Qvækken —
Trods Bidet, og paa samme fulgte Skrækken —
Trods Sparket af min Muses lille Fod —
Saa dyrt du og mig har betalt min Skose,
Ved min Kritik i dit Lukaf at rose —
Til denne Læsebagens Urtebod
Er Din Makulatur uendelig for god!

Kritisk Vurdering
af
Ludlams Hule.

Nøiere Betragtning.

(See Oversigten i forrige Hefte.)

Foruden den af os, til Retfærdiggiørelse, heel og holden anførte Sara Nickels-Episode i nærværende for os liggende Ludlammiade, udelod Directions-Indrettelsen deraf til et Geburtsdags-stykke endnu, med fuldkommen Foie, endeel andre

høist upassende Scener, tilligemed hele syvende og sidste Akt — og, ved anden Forestilling, endog den ellers i og for sig selv ubetalelige John Bulls Afskeds-Scene med Muffen. Ogsaa over et Par alt for brune Grovheder blev slaaet en Streg, og Hr. Ryge tillod sig (om med Forfatterens Samtykke — paabuden — eller paa egen Haand? er os ubekiendt — i al Fald fortienende Tak derfor) at forandre Ridder Johns Frier-Ord til Klara:

„Vil du ha'e mig, saa ta'e mig og grin ikke af mig!"

til det finere:

„Vil du ha'e mig, saa ta'e mig og lee ikke af mig!" —

den eeneste positive Forbedring i den theatralske Indretning. Dette eene Træk karaktiserer hele Anstalten.

For imidlertid at erstatte Tabet for Pøbelen ved disse betydelige Afkortninger, tilføiede Forfatteren sin Benefitsforestilling af det Tiloversblevne: Portstolpe-Scenen — Støvleaftrækningen — Elferne, og nogle andre Fiellebod-Rariteter af det vel ogsaa forkastede, men formodentlig af Directionen glemte Narrespil: Freyas Alter — saa kunstigen, at det for os er et Spørgsmaal: om Stykket

heelt og holdent, som det er i Bogen, havde kunnet taget sig galere ud til Galleriets Fornøielse. *)

Førend vi gaae videre i nærværende nærmere Drøftelse af et Digterværk, der i visse Maader alt er blevet tilintetgiort ved dets Opførelse, og som Forfatteren selv saa paafaldende, som mueligt, har brudt Staven over, ved at lade andre skiære hist og her saa mange Stykker deraf som de vilde, og selv lappe det sammen igien med Fragmenter af et ganske andet — troe vi, at skylde fornuftige Læsere en Forudmøden af det naturlige Spørgsmaal: hvad der kan bevæge os til at spilde ovenikiøbet høist udførlig Kritik paa et afgiort æsthetisk Misfoster? I Sandhed! en Vurdering af Ludlams Hule paa meer end eet Ark, synes urimeligere end nogen anden Herman von Repkows Kommentar i Noter uden Text; og det turde vel endog hænde, at Spilleværket selv var aldeles glemt, før den alvorlige Kritik deraf blev

*) Det hang endog i visse Maader bedre sammen end Eenaftenslæsningen — Tak skee Alteret. Mange troede nemlig i deres Godmodighed, da Hulen forvandlede sig til en Grotte med et hvidt Alter — istedenfor en Brønd — at dette var Freias Alter, og at de tre vingede Piger forestillede hendes Møer, hvoriblandt een (som bekiendt) hedder Siofna.

ganske fuldendt. Hvorfor altsaa begynde derpaa? og, naar det nu eengang ulykkeligviis er skeet, til hvad Ende fuldende et saa urimeligt Arbeide? De Biomstændigheder, at det var et Geburtsdags-Pragtstykke, og at det blev ledsaget af en mesterlig Musik, kunne dog neppe retfærdigisre en saa overordentlig Opmærksomheds Fremkaldelse paa alt indtil det mindste "Vanartige" deri; thi Høitiden er nu alt forbi, og Musiken hører man desværre ikke i Bogen. Den vidtloftige kritiske Gjennemgaaen af et oehlenschlägersk Syngespil synes at fornedre sig til en Elefant-Sondertræden af en død Flue!" Upaatvivlelig! Ingen føler maaskee denne Sandhed stærkere end vi selv; og dog troe vi at burde gisre hvad vi gisre, med Hensyn paa det, som vi med hele vor utaknemmelige litterariske Virksomhed fornemmelig have for Øie. Det er ingenlunde denne "af sit eget Vindue selv indfaldne "Syngeborg, vi ville nedrive — det er ikke engang Bygmesteren selv (der nu nylig er bleven færdig med et endnu splittergalere Fiskerleie) vi ville korrexe. Det er for længe siden kommet os for Øre, at han holder det for dybt under sin Værdighed, at læse noget af hvad vi skrive, og vi tillader os at troe det under vores, at spilde

Tid og Flid med blot at tage ham i Skole. Uden mindste Hensyn paa hans sikkert nu for sildig Kunstunderviisning, Genie-Opdragelse, og Smags dannelse; med ligesaa liden Endsen af hans Forfatter-Individ, som om hans Værker vare lutter Posthuma, skrive vi, hvad vi skrive, og, som vi skrive det, til Kunstens Hævd, Smagens Reenselse, og Advarsel for endnu uskyldige unge Muser, hvilke hans usurpeerte af ingen hidtil bestredne poetiske Autoritet kunde mislede. Men at vi netop have valgt dette for Resten Kritik uværdige Syngespil til Vehikel for vore Betragtninger, har en doppelt Grund. Vi troe det, deels, vel saa bekiendt, og af Mængden yndet, som noget andet; (det skal efter hans egen Dom være eet af hans modneste Mesterværker; og at han maa have arbeidet usædvanlig længe derpaa, for han fik det ganske færdigt, kunde man i det mindste slutte af den Omstændighed, at han i Enden deraf synes ganske at have glemt Begyndelsen) deels er det, i det hele taget, blevet meere hædret end noget foregaaende: det har nydt den skionneste Lon, Forfatteren af et Syngespil kan vinde, ved at være blevet sat i Musik af en stor Tonkunstner; det har undergaaet en trefoldig og næsten tregaarig Censur forinden

det blev kronet med Opførelse paa Monarkens Fødselsdag; det synes fra een Side betragtet at have interesseert høiere, end Danmarks hele øvrige Litteratur — og det kan høist formodentlig ikke blot regne paa en tydsk Oversættelse af Forfatterens egen Haand, men paa en italiensk af en anden. Denne høistfeldne fornemme Glorie, forenet med mangen brav Slagters (eller en anden saadans) høistlydelige Bifald ved Benefitsforestillingen (omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci!) gior os allerede dets for Resten triviale Knude til en dignus vindice nodus. Men vor fornemste, og i vore Tanker fuldkommen tilstrækkelige Grund til en udtømmende Randsagelse af det Dybe deri, er dets romantiske Fuldstændighed, som Gienstand for den kritiske Skalpel. I denne Ludlams Hule spøger nemlig ikke blot Moer Ludlam og den hvide Kone; men, fast uden Undtagelse, alle den nyere tydske Ex-Poesies mangfoldige Barbarismers ellevilde Gienfærd. Vor udførlige Kritik deraf er altsaa, langt fra at være en blot Fægten med Skyggen af et oehlenschlägerst ubegravet Arbeide, tvertimod en motiveret Fordømmelse af hele den saa kaldte nyere Skoles Fantasie, Sprog, og Smag fordærvende Hexekunst.

Den er en Opfordring for alle mit Fædrelands værdige unge Studerende til dybere Kigen i den kaagende Gryde, hvis Trylledamp alt har giort saa mangen ældre haabefuld Yngling sr i Hovedet, og uoygtig til alt andet end det usleste i Verden: maadelig Poesie.

Det sieldne sande store Genie vil sikkert vor Straffedom over Talentets Misbrug ikke afskrække fra den Kunsts Dyrkelse, hvortil det kaldtes ved dyb Anen af dens Hellighed, og ved inderlig Lyst til dennes Overholdelse. Jo høiere Palmen bliver hængt, jo steilere og farligere Veien til Fieldets Spidse bliver beskreven, jo mere levende Nedstyrtningen af den uforsigtig opstigende males, jo mere fristes den af Guden selv vinkte Helikons Yngling. Kun den af alt det Uvæsentlige lokkede, og af den tilsyneladende Lethed skuffede, letsindige Selvtillid, der dyrker Poesien, fordi den ikke gider dyrke noget andet — og selv den overgivne virkelige Genialitet, der indbilder sig, at den intet Studium, ingen Veiledning, ingen moisom Flid, og ingen tænksom Anstrængelse behøver, for længer end i et Modevogn at overglimre alle sindigere Medbeilere — vil den sig i nærværende Betragtninger aabenbarende Parnassets Nemesis skræk-

ke — og, sandelig! det er os mindre om at giøre, at redde en stor Poet meer (der ikke kan redde sig selv) for vort Fædreneland, end at befrie det fra hundrede smaa flere — der under nærværende Omstændigheder lettelig kunde give det sit sidste Stød, ved at snappe det ikke blot Brødet, men Sproget af Munden.

Vi have alt i den forrige Betragtning seet Indretningen af dette Syngespil i alle tre Skikkelser. Vi ville nu med aabne Øine beskue dets enkelte Deele fra Karakterernes, Sang-Poesiens, og Sprogets Side — og slutte med en Betænkning over Aanden, som hersker i dette Mikmak.

Af Karakterer er nu rigtig nok ikke een eneste deri, hvis man ellers forlanger af disse, at de i det mindste maae være hele, og svare til dem selv. Dog dermed ville vi ikke regne det saa noie — vi vilde ikke engang berøre denne Mangel i et Syngespil, hvis der var noget andet, og blot noget syngeligt i samme. Men Ukarakterer eengang tilgivne, reent tør de dog ikke ophæve sig selv, som de nærværende; thi vil man og i et slettegnet Malerie tage til Takke med Heste paa tre Been, kan man dog umulig overse Kiser og Faar paa to — især naar deriblandt forekomme nogle

paa fem eller sex, der, naar man seer sig til, skulle være de selvsamme — paa Historiemalerier, f. E. hvor Hiorden kommer gaaende i Baggrunden og bliver slagtet i Forgrunden. Hvad skal man sige f. E. om Heltinden i denne Hule, der baade er en talende Person, et Gienfærd og en Natur-Aand — en saa rasende Sammensmeltning, at Recensenten i Athene (der sikkert er Forfatteren selv, eller hans Muses hierteligste Tilbeder) med sin, Himlen veed, dog intet mindre end Philosophie og Lærdom forraadende Theorie om „menneskelige Aander og Naturgeister" *) selv finder den „uhel-

*) „Den hvide Kone" hedder det i denne 'O — Recension i Martsheftet af Athene S. 279. „er et Gienfærd, men Moer Ludlam er eet af de Væsener, Overtroen saa mange Steder satte til Naturens underordnede Beherskere. Den første er en menneskelig Aand — (ψυχη και πνευμα), den anden en Natur-Geist — (ψυχη). Den første er løst fra sit Legeme, og troes som en tilsynehadende Skikkelse at vanke om: den anden kommer sielden eller aldrig tilsyne, og skeer dette, saa er det stedse i legemlig Form, oftest, som en smuk Pige, eller en gammel graahærdet Mand." I den Dynge paa Dynge af meeningsløse høit og dybt klingende Phraser, den hele mystiske Athene-Kritik af vor Digters „Mysterier" indeholder, er dette saa

dig"; thi mere tor han naturligviis ikke yttre: Hvad skal man sige om den levende Heltinde, Spøgelsets Frelserinde, Froken Klara, der fore-

---

at sige Grundvolden — og hvilke æsthetiske Luftkastelter kunne der ikke opføres paa en saa mørkt med sig selv kiæmpende Taage! Et Gienfærd er en menneskelig (dansk) „Aand", et Opdigtroens Naturvæsen er en naturlig (tydsk) „Geist"! Et Spøgelse er anima & spiritus — en personificeret Naturkraft er Anima — eller paa reent Dansk: Et Gienfærd er baade Siæl og Aand — en Naturgeist derimod blot Siæl! Videre: Gienfærd, ψυχη και πνευμα, anima cum spiritu, er „løst fra sit Legeme" — Naturgeisten derimod bundet til sit. Gienfærdet vanker om i en „Skikkelse" — Naturgeisten derimod i en „legemlig Form!" En legemlig Form er altsaa ingen Skikkelse? ikke engang en tilsyneladende? ikke engang i Skikkelsen af en ung smuk Pige, eller en gammel graahærdet Mand? Seer et Gienfærd aldrig ud, som en menneskelig Gestalt? og seer Amor (f. E.) eller Helhesten (begge personificeerte Naturkræfter) "oftest ud, som en smuk Pige eller en gammel graahærdet Mand"? Mon denne philosophiske Recensent virkelig veed, hvad de græske Ord betyde, han har anført? Mon han og blot har læst det tredie Vers i Iliadens Alpha, hvor net op det fra Legemet løste kaldes ψυχη: „πολλας δ'ιφθιμους ψυχας αιδι προιαψεν"? Om φασμα og δαιμων synes han ikke at have hørt noget. Formodentlig en Kakkelovnsstudent, der kritiserer en Kakkelovnsprofessor?

ner saa at sige Gaasens Enfoldighed med Biornens Ti Mænds Forstand og Styrke, i den underlige Sammensætning af englelig Uskyld og Corps de garde-Væsen? — der med et uimodstaaeligt Hang til det Underfulde forener en ægte Mathematikers Foragt for Troe paa Spøgelser? — og med sin „dybe og i Grunden uskyldige Følelse" for Bondeknøsen, holder for, at de „krumme Linier i Familiegang ere de smukkeste?" — en Moe paa sytten Aar, der med Overlæg sørger for, at faae sin gamle adelige Families lidt „stoppede og fortørrede Væld friskket op med en paa ny fremspringende Kilde" — og derfor konsequent, efter et kort Ophold paa Borgen hos sin Morbroder, modtager Besøg om Natten giennem Vindvet af raske Bønderknøse? — en, som Perlen i sin Slægt, til Mønster for unge adelige Frøkener fremstilt Lilievand, der „takker den gode Dick, som ikke kan see Vindver aabne med nedhængende Strikkestiger uden at krybe ind ad dem, fordi han saa troe følger hendes William?" Mon hun i dette Øieblik er mindre stødende, end nogen af Dullerne i de tre Galninger? Hvad skal man sige om en Helt, som William, der begynder sin Heltebane, som en Nar, med en saa sjantet Kammerat som Dick, ledende

først paa Marschen imod Fienden om et jevngot Sværd, tar Afskeed med sin Pige, og i een og samme Nat voxer op til Ridder — formodentlig af Hosebaandet? — om en omt elskende Morbroder, der kan tænke paa at give sin unge Søsterdatter, sin eeneste Lyst, til et Svin i halvmenneskelig Skikkelse, som John Bull — og lade hende gaae allene i en tillukt Riddersal, hvor han selv tabte for tre Aar siden Lyseslagen, og flygtede med sit Følge i Forfærdelse? — Om John Bull selv, denne falstafferte Polichinelli-Vom — Dick — og Sara kan man i det mindste sige at det er Farce-Karrikaturer. Men hvad er Robin og hans Kone? Ulykkelige Efterligneiser af Kotzebues halsbrækde og halsbrukne Salzmanns Elendigheds-Figurer. Den første er en simpel Skotte, der har været Soldat og nu lever i sin Hytte som Avlsmand. Men aldrig har nogen Tragediedigter lagt sin purpurbræmmede Helt paa Kothurner høiere, sprenglærdere og bombastiskere Sprog i Munden end det, denne forgiældede pandtsatte Bonde fører. Han taler om „Sodomsæbler," om „Admet og Alceste" — om „den skiulte Magt, som styrer Naturens Kræfter" — om „et Hierte der føler Naturens Skionhed" — om „Lykkens vildtfor-

vovne Hiul, hvori hans høire Haand var vant at gribe" — om „Østerskiæret, der seirer over Vestens end neppe skiulte Skin, naar alt hvad aander i Dynen hyller sig for (St. Hans Nats) Morgenkulden" — om hans „Ur-o, der voxer, som paa Skibet den salte Død, uagtet Pompen gaaer, og staaer ham alt til Hagen" — om Biergets Heltemalm, det stærke Staal, der skal aabne ham en Vei til Fanny og Betty igiennem Biergets uok saa snevre og forviklede Labyrinter imellem Sværmen af Alferne; thi ingen Underjordisk har hans Elskedes Træk og Himmelsine." Det var virkelig at ønske, Forfatteren nobiliterte halv saa meget sine Heltes Bondesprog, og sine Fyrsters og Fyrstinders naturlige Talemaader! — Men hvor blev da Usandsynligheden af? for denne maae Fantasien efter hans Mening, som det lader, først og fornemmeligen sørge. Den interessanteste Person i Karrikatur-Galleriet er Soldaten George, der optræder i den eeneste poetisk og dramatisk gode Scene — (Spille-Scenen) — som, uagtet den hverken er original i Tanken eller feilfri i Udførelsen, *) upaatvivlelig er meere værdt

*) Visen f. E. denne gothiske Kumpan synger, er og intet mindre end gothisk:

end alt det øvrige. Men hvilket afskyeligt Uhyre viiser sig denne i Begyndelsen saa jovialsk godmo-

---

„Vil du være stærk og frie,
„Præs de røde Druer!
„Vil du staae Fortuna bi,
„Nær din Ungdoms Luer!"

(„Staae Fortuna bi" er lidt søgt, hvis ikke reent fandselost)

„Fro til Kampen ile vi
„Da naar Faren truer;
„Hilse paa vor Blomstersti
„Jomfuer og Fruer."

(Soldaterbanen er i intet Fald en Blomsterstí, uden for Rimets Skyld. Den pludselige Pluralis gior Veien desuden bredere!)

„Kort kun er den grønne Vaar,
„Livets Timer ile;
„Snart den hvide Vinter spaaer
„Om den lange Hvile."

(Ret got! men — lader sig en slettere Halvstrophe hensudle end følgende:.

„Men selv under sølvgraae Haar
„Rød kan Kinden smile,
„Og hvor Bacchus Bæger staaer,
„Hænger Amors Pile?"

(Det havde ligesaa got, om ikke bedre, kunnet hedde: Og hvor Bacchus Pile staae, hænger Amors Bægre!)

„Lær af Rosen i sin Lund
„Purpurvarm at fryde!
„Lær i Kampens raske Stund
„Fiendens Landse bryde."

dige Krabat tilsidst at være — eller rettere sagt, til hvilken Skurk gior ham ikke Forfatteren, imod hans Natur, inden han slipper ham — til Læserens og Tilskuerens store Forundring og Ergrelse! Han kom, en Engel af en Soldat, og gaaer bort som en Diævel, uden mindste Nødvendighed; thi havde han, istedenfor med satanisk Kulde at fore-

---

(Det er noget sildigt!)

„Ingen Plet paa Jordens Rund
„Reent er uden Lyde;
„Den er lykkelig, som kun
„Net forstaaer at nyde."

(Kritiken fristes til at nynne ved sig selv i samme Tone:

Jeg vil med et Vers saa slet
Ei min Recnsen bryde:
Hver en Lyde her er Plet,
Hver en Plet er Lyde. —

Og nu Slutningen:)

„Falmer hen den skionne Rose,
„Som du nylig kyste;
„Skal du ei paa Verdens Ø
„Længer dig forlyste:
„Blomsten viisner, Kisd (Rosens nemlig) er Hoe:
„Hoet maa man hsske!" —

(Hvilken Sentents i denne Billedfølge! — Den derpaa følgende er desto fatteligere:)

„Engang skal vi alle døe!
„Lad saa der dig troste."

synge sin fortvivlede saarede gamle Krigskammerad det sidste Vers, og henslænge ham en Snees Kroner til en Feldtskiær — henslængt ham dem alle (i hvilket Tilfælde vi vilde maaskee have tilgivet Forfatteren to tre Fusker-Akter for denne eeneste Scenes Skyld) havde Robin ligefuldt kun net troe sig fortabt i sit Feber Raserie — ved Hielp af den blotte Forestilling om, at Terminen var udrunden.

Hvi dog sætte saa mange Maskiner i Bevægelse for at drive denne stakkels Bondes Qval til Raseriets høieste Spidse, naar een var tilstrækkelig? Men det er overalt vor Forfatters karakteristiske Hovedfeil i dramatisk Digtning, at rutte med Midler i ofte til Armod grændsende Mangel paa Hensigt og Diemed. Især er han overordentlig ødsel med Dræbe-Midler. Ligere Moer Helas Blotmand, end Melpomenes Ypperstepræst, i sine tragiske Offerfeste, slagter han, med en næsten Upsalsk Grusomhed — og ikke sielden det samme Offerdyr paa forskiællige Maader. Ved mindre høitidelige Leiligheder, hvor det ikke saa meget gielder om at myrde de Store, som at pine og plage de Smaa, bruger han den samme Methode, og benytter ikke blot indvortes men udvor-

tes, baade kunstige, naturlige, og overnaturlige Midler, for at giøre det sine den bittre Død uværdige Smaahelte saa suurt, som mueligt. Naar man erindrer sig Complicationerne i de Tilfælde, hans heroiske Blodoffere gemeenligen døe af, og dem, hans ublodige lide under, kan man (lignelseviis talt) med Føie sige: at han for Alteret paa eengang stikker og slaaer for Panden sit store tragiske Øxe — og i Kiøkkenet paa eengang kaager og steger sine smaa sørgespillende Fiske. Denne til raffineret Grusomhed grændsende poetiske Ubarmhiertighed hos vor Trylledigter fortiener, og berettiger Kritiken til en meer endog end alvorlig — til en, om muelig, bitter Revselse. Thi, sandelig! har den sædeligere Kultur Ret til at fordømme Barbariets Tyrefægtninger og Hanekampe til Pøbelens Forlystelse, bør den endnu kraftigere modsætte sig Kannibalismen paa Skuepladsen, og uden Naade forfølge hvert Spil, der giør Fantasien og Hiertet fortroligt med blodig Myrden, med unaturlig Qval, og kold Legen med moralske Piinsler — aldeles sløvende Sandsen for det skiønne Menneskelige, og forgiftende Kilden selv til al aandelig Forædling. Det er den samvittighedsfulde Kunstdom umueligt uden

Bitterhed at berøre, hvad der nedbryder meer end Kunsten, og fordærver meer end Sproget; og vi nægte ikke, at det er især den gyselige Hiertekulde, den kaade Spøgen med det Hellige, og den yderlige Mangel paa moralsk Delikatesse i alle vor tankeløse Digters senere fantastiske Værker, der har tirret vor aldeles spildte kritiske Taalmod og Overbærelse til en endelig Strænghed uden Skaansel.

Men meer end nok om Ukarakterernes Urimelighed; maaskee har Forfatteren forsætlig opofret dem alle Hovedkarakteren: Spøgelset — deels for at sætte dette i desto mere blendende Lys, deels for ikke at forandre dets Ubestemthed ved alt for bestemte Omgivelser. Hvor et Spøgelse spiller Hovedrollen, og hel- halve Timer er paa Scenen, giør en dramatisk Forfatter maaskee vel i, at anbringe for Resten saa ravgale Personer, som mueligt. Vi vende altsaa tilbage til denne hoistoriginale Hovedperson, denne titulaire Najade, der rangerer med virkelige Nereider — der nemlig baade er en sød Kildenymfe paa Fastlandet og en salt Havfrue paa Oceanet, og, som saadan, baade en Troldqvinde og „et sjæløst Væsen," — (altsaa blot Materie) — der ogsaa endelig etsteds bliver kaldet „Stov", vor Herre

skal tage til sig". Hvad skal man sige om et saa løst og fast Spøgelse, der „klirrer med synlige Nøgler, er klædt i det fineste Linnet — holder ordentlige Conversationer, udlaaner Penge, magnetiserer, og kalkulerer" — naar hun er oppe — og ligger deels „dybt i en Hule, under en Brønd, deels „bag", deels under Gulvet i Riddersalen „i en trang Tinkiste", naar hun er nede? — hvad skal man sige om dette alt opofrede Spøgelse, hvis ikke; at det intet Spøgelse er, uden dog at være noget andet. Og nu dette Støv- og Skygge-Mikmaks indre Karakteristik! En Flane, der i Live myrder sit Barn, og sin Mand — død, dræber uden Medynk arme Skyldnere, og røver Mødre deres Børn — og endelig, ordentlig begravet, uden videre, farer til Himmels! Kunde en Digter med kun Tiendedeelen af Shakespears Genie, selv drukken, eller i Søvne, sammenfuske noget saa fuldkommen menneskeforstandsløst? Man skulde næsten troe, at vor dog vel ikke blot fantastiske Forfatter forsætlig søgte at overtræffe Vanvid selv i Urimelighed. Vi kiende i det mindste intet i Litteraturens poetiske Daarekiste, der kan maale sig i Urimelighed, med denne moerludlammelige hvide Kones

Liv, Død og Himmelfart. Man maatte skamme sig ved at høre til de tænkende Væsners Klasse, hvis nogen syg Hierne selv, ufrivillig, var istand til at forestille sig Aand og Støv, Skyggen og dets Legem, Last og Hellighed, som omtrent eet og det samme — og forene Forestillingen af forskiellige Opholdssteder paa een Tid med Begrebet om Individualitet, Personlighed og Selvbevidsthed. Saa dybt kan ingen Fornuft falde, der ikke selv hovmodigen styrter sig. Det er umueligt, at vor Forfatter ikke selv skulde indsee dette; thi det kan gisres et Barn paa syv Aar begribeligt, at Cirkelen er ingen Firkant, fordi den første Betingelse for fattelig Tilværelse er den: at det eene umueligen kan være det andet. Men hans Begreb om Digtekunst synes deels i den senere Tid at have — skulde vi sige: udvidet eller indskrænket sig — til det blot Modsatte af Fornuft- og Forstands-Værk i aldeles ubunden Fantaseren og billedlig Ord-Sammenvæven — deels synes Vanen, at drømme paa Papiret, hos ham at være bleven til en anden Natur — deels, endelig, tænker han maaskee, naar han stundom ikke selv forstaaer hvad han har sammendrømt: „Det er got

nok til de andre!" Hvorom alting er, maa den ringeste Eftertanke, i det mindste ved den anden Læsning af hans Arbeider, spørge ved sig selv: Er der Menneskeforstand i dette Blendværk?

Men — vil man maaskee sige — hvilke Regler foreskriver Menneskeforstanden Spøgelse-Fremstillinger? og hvad kan den sunde Sands bestemme for det, som der ingen Sands er i? Netop alt — fordi Menneskeforstanden just i dettes Dannen har fuld Eneraadighed, og beskrænkes af ingen anden ordnende Magt. De synlige Natur-Væsener, de historiske, og selv de mythiske Personer, have deres Dannelse forud, og kunne tale til os og røre os, føles og fattes af os, uden videre forstandig Indklædning eller Tilrunding. Men Vidunderverdenens blot fra Indbildning til Indbildning vandrende Drømbilleder og Skygger opløse sig i en Taage, der forsvinder i aldeles Intet, hvis Forstanden ikke giver dem en for Fantasien uforanderlig, og altsaa til et bestemt Begreb svarende Form. Et uforstandig sammensat Legeme er og bliver dog noget, en aldeles uforstandig ordnet Aand er Ingenting. En Guldmynt har et Værd uden Præg; en Papiirmynt aldeles intet. I ingen Fremstillinger viser sig Shakespears

kolde rolige Forstand saa umiskiendelig som i hans Uhyrer og Spøgelser. De svare fra Begyndelsen til Enden endnu punktligere til deres Eiendommelighed, end hans historiske Personer. Paa hans Julius Cæsar har han maaskee anvendt mindre Tænksomhed, end paa hans Kaliban — ganske naturligt, da den sidste var aldeles hans eget Arbeide, som han eene maatte svare for. Sommernatsdrømmen er maaskee den Digtning, hvori denne høist logiske Genius mindst har drømt; og hvor høit overflyver den lyse Tanke i hans forvovneste Billeder Fantasiens meest glimrende Flagren! — For, overalt, at naae blot Foden af Shakespear, maatte vor Trylledigter have oversteget sin Hakon Jarl ligesaa høit, som han er sunket dybt under den. Men denne gothiske Æschylos, som han vist meget lyselig kiender, og, hvor han efterligner ham, noksom viser, at han ikke forstaaer, har han i det Væsentlige lige saa lidt taget til Mønster, som Sophokles, Euripides, Voltaire, Racine, eller Schiller. Selv vor Evald (som han neppe var i Begreb med at naae, før han erklærede ham for sin blot bebudende Forgiænger) forlod han tidlig, for aldeles at overlade sig til en tydsk romantisk Blindebukkeleeg med

Fuſker Tieck i ſin Pavedragt og Meſter Göthe i ſin Nathue. Hinc illae lacrumae! Herfra alle hans tragiſke Spøgelſer og Hexe, alle hans komiſke Platheder og Uteerligheder — med eet Ord: alle hans Eftergiorelſer af den nyere Skoles Uglſpillerier. Vi fik uu fra hans fantaſtiſke Fabrik Surrogat paa Surrogat for Darauſſens Ex-Poeſie — fra den bundne Krands af Naturens ſiunkne Kræfters ſkiønne Virkning i Correggio og Kanarifuglen, til den ubundne af de ſoundnes hæslige i nærværende Ludlams Hule og Prindſeſſen med den lange Næſe.

Der er i en Rad af Aar blevet ſnakket uendelig meget af Skolen, og i Litteraturtidender, om vor Digters overordentlige Objektivitet; og vi ſelv have til ſin Tid indrømmet ham en ualmindelig Styrke i hvad man kunde kalde Dialogens Kolorit Men, hvad den første Egenſkab betræffer, da maae vi anmærke, at den hos enhver meget ukyndig, og næſten indtil Raahed udannet dramatiſk Forfatter er høiſt tvetydig — da man let en Tid lang kan forvexle den naturlige Mangel paa udmærket Subjektivitet med kunſtig Objektivering af Naturen. Da det ikke her er Stedet, hvor vi ville afhandle denne kildne Materie, lade

vi det beroe med dette flygtelige Vink for dem der forstaae en halvqvædt Viise. Men, hvad den tildeels berømte Kolorit angaaer, der i poetisk Livlighed efterhaanden har tabt sig meer og meer, fra Aladdin af til Fiskeren, da paatrænger sig næsten af sig selv enhver sandsende Læser ved Betragtningen af Dictionen i Ludlams Hule (hvad der allerede faldt os ind ved Læsningen af Hugo von Rheinberg, og Røverborgen) det ordsprogelige Udbrud nemlig: Forgyldningen er gaaet af Sankte Gertrud! Thi, sandelig! vor dramatiske Forfatters Hverdagsphraser, udspækkede hist og her, deels med flaue Ordspil, deels med kolde søgte forskruede Svulstudtryk, erindre levende om den skioldede Kolorit i et Mariebillede, Guldet er skrabet af. Hvor imidlertid noget endnu skimter frem, maatte man som oftest heller ønske det reent borte. Det er nemlig i den seenere Tid blevet vor Forfatters staaende Methode (hvad han alt tidlig havde stærkt Hang til) at lægge sine høie Personer de lavere, og sine lave Personer de høiere Phraser i Munden — hvormed han naturligvis tilintetgior indtil Skinnet af nogensomhelst Karakteristik; og man kan (for at giøre Phantasien klart, hvad vi mene, med et stærkt, men sandt

og passende Billede) lignelsevis sige, at hans i Suppemaleriet anbragte kogte Krebs ikke blot ere fortegnede, men graae. Herpaa ere fast alle de Repliker, vi herefter anføre, som Stiil- og Sprog-Bommerter, ligesaa mange Beviser; thi er det et sieldent Tilfælde i Ludlamshulen, at noget er rigtig sagt, er det ikke mindre sieldent, at noget er sagt paa sit rette Sted. Hvad den karakteristiske poetiske Figur-Tegning angaaer lader han, indtil Overtræffen af Ammestuens Børnefortællinger, anvende paa sig det horaziske:

— Velut ægri somnia vana
Finguntur species — *)

og, i Henseende til den karakteristiske poetiske Sprog-kolorit, sammes

Purpureus — unus & alter
Assuitur pannus — **)

medens han i det eene og det andet fast bestandigen udsætter sig for denne udødelige Digtdommers Tilraab:

— Sed non erat his locus — ***)

Vi have allerede seet Exempler nok paa den første

*) Der digtes Gestalter, som Billederne i den Syges Drømme.

**) Der tilsyes her een Purpurlap, og der en anden.

***) Men her var ikke Stedet til disse Anbringelser!

Udsvævelse; vi vilde nu anføre nogle Prøver af den anden.

Karakteristisk i den hele dramatiske Indklædning er den, saa vidt vi vide, i Klude-Sammensyerkunsten hidtil uhørte Original-Indretning, at Stykket begynder i Prosa og ender i Vers. Den første Akt er, paa faa Scener nær, gandske i solut Stiil — den anden tildeels i solut Stiil med Overvægt af bunden — alle de øvrige indtil Enden (den fratagne fratagen) i blot bunden Stiil; som om det i Begyndelsen krybende, siden haltende Foredrag efterhaanden havde faaet Fodder at gaae paa, for endelig tilsidst ordentlig at dandse. Objektivt giør dette en Virkning omtrent som Promenaden til Fredriksberg — først over gamle Kongevei, og siden gjennem Alleen — men subjektivt betragtet, lader det virkelig, som om Digteren under Udarbeidelsen lidt efter lidt havde lært, om ikke just at giøre Vers, saa dog ordentlig at rangere sin rimede eller urimede Prosa i omtrent som Vers udseende lange og korte Linier. Denne sønderlige Omstændighed er det især, der har bragt os paa den Tanke, at han har været længere om dette Arbeide end om noget andet. Thi vel har Shakespear i sine, som man veed, ikke

saa meget paa en Læseverden, som paa Skueplads-Auditoriet beregnede, for en stor Deel blot skizzerte Dramer, hyppigen afvexlet med Vers og Prosa, (en Form, som der endnu bestandig kunde siges meget om, og som, hvis den endog maatte beundres hos en alt selv skabende Kunstens Jisbryder i en barbarisk Eventyr-Epoke, derfor ikke strax kan tilgives den første den beste Efterseiler i aabne Vande) og vel har Tieck, og andre det paa virkelig Barbarisering af Poesien udtrykkelig anlæggende tydske Lirendreiere, drevet denne Blanding meget vidt; men ingen har dog, før Herr Oehlenschläger, ophævet Afvexlingen selv i Blandingen, og Blandingen i Afvexlingen. En Harlekin, der blot er rudret og mangefarvet fra Skulderen til Beltet, og hvid, sort eller graastribet f. E. derfra til Fødderne, kan vel see narrisk nok ud, men er ingen Harlekin meere. Vi ville og, hvor det skal være, lade selv en ægte Tattovering af den menneskelige Hud staae ved sit særegne Skionheds Værd; men ingen Sydsøekulturs mag er endnu faldet paa, at tattovere hele Overdeelen af Legemet, og lade Underdeelen ganske frie for Stænk af "Dannished," eller omvendt. Det er med eet Ord en Regelløshed, der ophæver indtil Uregel-

mæssighedeu; og god Nat al ægte Flitterstads, naar man ikke engang fra Top til Taa kan regne paa det Brogede!

Sir Harry (Ridderen) der for det meeste snakker i Prosa, medens Robin (Bonden) bestandig deklamerer i Vers, forer et Huusmands-Sprog, som følgende:

Ridderen.

„Hvad skal der blive af, Tom? Gud forlade mig „min Synd! er hun ikke forelsket i den unge William! — „William er en brav Knos, der mangler ham intet uden „et Stammetræ og en Ridderborg, saa kunde jeg selv ikke „ønske mig bedre Svigerson! — Men ikke meer om det; „man maa lade, som man intet mærkede. — Jeg har „det beste Haab. Her har nu i tre Aar, siden min salig „Datters Død, været stille og roligt paa Borgen. — „Jeg har lagt Mærke til, at dette Sygelse søger nuge „Pigers Selskab af min Familie. *) Er det en Aand, „saa er det en god Aand, **) og den vil ikke fornærme „Uskyldigheden — — — Hvad hun (Klara) synes? Jh „nu, hun synes intet uden got; hun veed at du er rig — „hun siger, at hun aldrig kunde ønske sig bedre Mand

*) Hvorledes mon han har kunnet mærke det? da han i næst foregaaende Replik forundrer sig over, at den eeneste unge Pige af hans Familie, der er tilbage, har faaet Nys om den hvide Kone — hvis Tilværelse han desuden selv tvivler om?

**) En underlig Slutning af en Mand, der aldrig tør gaae ind i Værelset, hvor den skal spøge. Eller er

„end Du — ifald hun vilde gifte sig; men da hun sy-
„nes, at det er for tidligt, og vel i visse Maader og for
„sildigt — du veed hvordan de unge Piger ere! — For
„at adsprede hende har jeg tilladt, hvad man ei burde.
„Hun bad mig saa indstændig og saa venligt, at maatte
„gaae i Nat til Riddersalen — jeg loved det — Stakkels
„Pige! hun sad og græd idag den hele Tid! Jeg var
„lidt haard, maaskee lidt alt for haard. Hvis det
„kan trøste hende! *) o. s. v."

William derimod (Bondekusen) fører et ganske andet virkelig Slots-Sprog: Man høre!

Bondekusen.

„Den, som forglemmer Tiden, den maa sættes ud
„af Tiden, det er billigt! — Mit Ungdomsblod
„skal aabne mig Ærens Bane, eller ende snart et Liv,
„som ingen Blomster har for mig! — Ved Himlen!

---

maaskee alt det Underjordiske, der søger Selskab med unge Piger, af en godartet Aandenatur? Paa den Maade blev Maren jo til en sand Lysens Engel. Rigtig nok var Spøgelset i Paradiis (den gamle Slange) engang en god Aand; men fra den Tid af, han søgte Selskab med Eva (dengang vist endnu en ung Pige), blev han dog ikke holdt for at være det! Men hvorfor paabyrde den arme Ridder denne umuelige Theorie om Spøgelser, som gode Aander? For at forklare, hvorledes han kan udsætte Klara for alt det Paafølgende! Een Urimelighed forklarer nu rigtig nok meget got den anden; men det er netop den forklarende, vi gad see forklaret.

*) Den eene Halvdeel af disse Sir Harrys Repliker er (i Bogen) trykt, som bunden — den anden Halv-

„Ja! et Sværd, saa got, saa fagert, som noget fra „den gamle Heltetid! — Denne maanelyse Nat skal „høre Kiærlighedens milde Stemme før aarle Morgen „hører Kampens Røst! — Den skiælvende Trompeter „støder Heltetoner i gule Malm med Angst og Frygt i „Hiertet! *) — Plant da venlig Rosmarin paa Unger„svendens Grav; troe, det er ham, naar Aftenstiernen „blinker muntert ned i Taaren — og styrk Øiet paa den „grønne Laurbær ved Gravens Isse! **) — Forvoven„hed skal just beskiærme mig — Kun Frygten kunde „faae mig til at styrte! ***) — Druiderne flygted „ved Præsterens Bøn, og Mona vor Klippe forlod; men „Jomfru Maria for Alteret stod nu doppelt saa „skiøn! ****)"

---

deel derimod, som ubunden Stiil. De faae her aftrykte Ord til Ord i Sammenhæng, som de følge paa hinanden uden Forandring af mindste Tøddel; og vi bede nu Læseren giætte, hvilken Halvte der er Vers, og hvilken der er Prosa? Vi have adskilt dem med Tegnet: — — — Vi, for vor Deel, ville blot anmærke, at, hvis vor Digters Kolumne-Linier ere Vers, saa har alle de Forfattere i solut Stiil, der ikke ret have forstaaet at skrive Prosa, skrevet Vers uden selv at vide det.

*) Youngsk!

**) Klopstockisk!

***) Lucansk!

****) Obersten udbryder efter denne prægtige Ode af sin Sergeant:

„Dit Ord beviser hvisk, som din Daad,
„Min vakkre Søn, at du er skabt til Ridder!"

Paa Faderens Bondesprog (Æblet falder ikke langt fra Pæren! som der staaer i Fiskeren) have vi allerede seet glimrende Prøver — og hans Kones Stiil er ligesaa høit ophøiet over Frøkenens, som hans egen over Ridderens. Naar saaledes al Kunst og Natur i det Dramatiske bliver ophævet, hvilken Pog kan da ikke skrive for vort Theater?

Dette saaledes af os, i dets bagvendte Fortegning, slette Gruppering, falske Kolorit, og urimelige Lys og Skygge, for Dagen lagte Sammensuriums større Masser taale imidlertid endnu mindre Kritikens Blik paa deres mindre Dele, for saa vidt ikke blot Poetik og Dramatik, men Prosodie og Grammatik have, saa at sige, faaet deres Banesaar deri. Spilleværket og Snikfnakken er gjennemvævet med Sange og Chore, der i Slethed overtræffe alt det øvrige; og vi maatte afskrive meer end Hælvten af hver Side, hvis vi vilde

---

men os synes det meer end høviske Ord af en Bondeknos. Vi vilde i Herr Oberstens Sted have sagt:

„Dit Ord beviser seraphsk, som din Daad,
„Min vakkre Skott, at du er skabt til Duns" —
Duns Scotus, hin berømte Doctor Seraphicus nemlig.

anføre alle grove og fine Sprog- og Stil-Bommerter deri fra Begyndelsen til Enden.

Recensenten i Athene som vi paa Grund af hans Mening om den sande Aarsag til vor Forfatters Dalen i Poesie: „Mangel paa hiertelig Velkomst, nemlig, og tilstrækkelig Vurdering af hans udødelige Fortienester af hans Fædreland og dets Litteratur *) troe, at være nær ved at være ham selv — da neppe nogen anden kunde falde paa at finde Grunden til hans Fald i Mangel paa Forgudelse — denne med en bemdringsværdig Oehlenschlägersk Naivitet sig selv heel igiennem modsigende Recensent, efterat have bemærket hvorlunde „Sammensmeltningen af den hvide Kone og Moer Ludlam gior ingen heldig Virkning" — hvorlunde „det stoder al menneskelig Følelse, at den samme Aand efter et tragisk Optrin skal være et mechanisk Redskab i Naturens Haand"

*) De udødelige Fortienester af Litteraturen indrømmede, hvilke ganske andre udødelige Fortienester af Fædrenelandet i det Hele mon Herr Professor og Ridder Oehlenschläger have? Vi skulde næsten fristes til at troe, at han hemmelig en St. Hans Nat etsteds maae have erobret en fiendtlig Skandse.

— hvorlunde „Stykkets Tohed ophæver al Enhed" — hvorlunde „Manglen af Charakteristik gior, at hverken Læser eller Tilskuer have fortrinlig Interesse for nogen Person" — hvorlunde „Knuden løses ved noget ganske Uvedkommende" — hvorlunde „de fleste Leier og Pudseerligheder høre til Casortis Fiellebod, og synes under Skuespillets Værdighed paa et ordentlig Theater" — hvorlunde „hele Stykket mangler dramatisk Sammenhæng og Interesse" — hvorlunde „det flytter Riddertiden ind i vore Tider" — ganske rigtige Bemærkninger, som Forfatteren selv ved fulde fem Sind er nødt til at gisre — kommer han til hvad vi nu ville belyse, med følgende Domspring (S. 294).

„Hvad endeligen dette dramatiske Digts Indretning for Skuepladsen som Syngestykke angaaer, da bør denne roses, for saa vidt som den paa en smuk og naturlig Maade har givet Herr Weysse Leilighed til at komponere ikke mindre end otte Melodier*) alle særdeles

*) Saaledes gav Schikaneder Mozart Leilighed til at componere flere, ligeledes særdeles genialske Melodier. Men Leiligheden var, theatralsk i det mindste, ulige bedre.

genialske". — og (S. 290.) "Af enkelte poetiske Steder findes naturligviis en Mængde, den store Digter aldeles værdige; især henhøre hertil flere af de indstrøede Romancer og Ballader, om hvilke vi nu ere forvissede, at Text og Musik skulle snart giøre dem til sande Folkesange, hævede over Modens korte Forkierlighed. Vi nævne de vigtigste: Claras Sang S. 31 — Choret S. 39 — Fannys Sang S. 45 — En rørende og høitidelig Duet S. 87 — En ypperlig Drikkevise *) S. 97 — Claras fortræffelige Sang, S. 120 — Hendes begeistrede Udsagn, S. 122 — En ligesaa skiøn Ballade om den hvide Kone, S. 124 — Gienfærdets ynkmodige Bøn, S. 128 — Ludlams Forslag til Fanny, at omskabe hendes Datter til Havfrue **).

Disse af Recensenten, som den store Digter aldeles værdige, udpegte Sange ville vi, før det kommer videre med den dem spaaede Udødelighed, tage i lidt nærmere Betragt-

*) Den samme, som vi have anført som Mønster paa en flet.

**) Det blotte Forslag af en Kilde-Nymfe er ubetaleligt!

ning, saa meget meere, da de kunde gielde, som virkelig aldeles værdige Repræsentantere af hele den oehlenschlägerske lyriske Digtning i Almindelighed.

N. 1. altsaa, Claras Saug ved Harpen (S. 31) klinger saaledes:

„Der er en Øe i Livet,
„Dens rette Navn er Elskovs-Øe!

Under hvilket andet mon den ellers er bekiendt?

„Af steile Field omgivet —

Os synes, at unge Karle og Piger — indtil Miß Klara selv — med uendelig Lethed slippe ind paa denne Øe, saa got, som uden selv at vide det.

„Midt i den bittre Soe."

Dette er, i reeneste Forstand, næst det første, det eeneste Vers i Sangen der er en Meening i, uagtet man, strængt taget, kunde spørge om Barnealderen, før man elsker, ligesaa vel fortiener at regnes til de Dage, om hvilke du skal sige: de behage mig ikke, som Alderdommen, naar man har ophørt at elske?

„Enhver som hører Øens Fryd."

Skulde hedde: Enhver, som hører om Øens Fryd; thi den hores ellers ikke let umiddelbar uden paa Dandseboder —

„Sig ønsker derhen, og iler derhen;

„Men kommer snart tilbage
„Med revne Seil igien."

Ja saa! Det er altsaa dog vel den sirenestemmede Elskovsfryd, Sangeren synger om; thi fra den kommer man rigtig nok, hedder det, med revne Seil tilbage. Men i saa Fald, hvilken Pokkers Allarm maa da Elskovsfryden indenfor Fieldene ikke giøre, for at kunne høres udenfor, trods Stormen paa det vilde Hav?

„Thi mod den haarde Klippe,
„Fælt lyder brudte Bølgers Raab,
„Dog vil ei Hiertet slippe
„Med Ankeret sit Haab."

Det er at sige: Haabet overlever sig selv. Dette er eet af de Steder hvor Tankeløsheden giør en fiin Bemærkning, uden at vide det.

„Saa mangen Skipper, stolt og vild,
„Omseiled den Øe ved Nat og ved Dag,
„Indtil han sank i Havet
„Med sønderknuust Vrag."

Os synes, at det er meer i stolte og vilde Skipperes Natur, hvad den beskrevne Øe angaaer, at styre lige til, og lade staae løs derpaa — end at krydse rundt omkring den.

„Men er man først deroppe"

Derinde skulde det hedde —

„Har overvundet Fieldets Jis,
„Da bag de golde Toppe,

„Grønt smiler Paradiis.

Det er nok første Gang at Island eller Grønland er blevet valgt til Billede paa Elskov!

„Der finder hver en Beiker god,
„I kiølige Lund sin kiærlige Møe,
„Og Maanens fulde Lue
„Belyser Glædens Øe!"

Ja! thi varme den kan denne Lue sandelig ikke. Koldt er det og bliver det.

„Dog i den skionne Have
„Ved Floden er en Kirkegaard —

Dog? uagtet Maanen skinner?

„Saa mange siunkne Grave
„Med sorte Kors der staaer!"

Hvorledes denne Kirkegaard kommer paa en Øe, der ligger midt i Livets Søe, er ikke blot vanskeligt, men umueligt, at forestille sig.

„O salig den, som hviler der" —

Paa Elskovs Kirkegaard! Meener Forfatteren med de siunkne Grave og de sorte Kors Ægteskabs franske "Tombeau de l'amour" og ikke sieldne "Huuskors"? Men saa burde det jo hedde:

Dens rette Navn er Ægteskabs-Øe! —
„O salig den, som hviler der;
„Han blegnede med sin Hiertenstroe.

Dette Han er i en Piges Mund saare forunderligt.

„Sig Eviggrønt og Roser
„Om deres Grave snoe." —

Uagtet de ere siunkne? Men de staae jo alligevel! Det klinger ellers lyerligt nok: "Der staaer en siunken Grav!" Omtrent som: Her klinger en afstrænget Harpe!

No. 2. Choret. (S. 39) Vi ville blot afskrive de meest poetiske Steder:

„See blege Stierne! Brittens Død!
„Men Sol skal blusse doppelt rød
„Paa Fieldet frem af Havets Skiød —

Stop! det lader sig ikke giøre! Umuelig kan Solen, ogsaa blot sædvanlig rød, blusse frem paa Fieldet af Havets Skiød; thi Solen giør aldrig Spring paa sin Bane.

„Og Seieren skal drage med,
„Og storme Brittens Skandse.

Det er Seiren, der skal storme — ikke Stormen der skal seire!!!

„De sorte Skyer dække snildt
„Forræderiske Maanes Lue;
„Kun nogle Straaler falde vildt —

Det er virkelig en meere vild end snild Bemærknig — især naar man betænker at den sorte Skye er en Solverskye — anløben formodentlig (som en Solvskee der holdes over Lyset), af Maanens Lue! Det hedder nemlig:

„De sorte Skyer o. s. v.
„Ha! det er Fingals Aand, vi skue!
„Han sidder paa sin Solverskye. —

Sir Oliver (synger udenfor Ridderborgen til Sir Harry, der seer ud af dens Vindue.)

„Ret saa, min gamle Ven!
„Snart Fingals Søn, i fri Natur,
„Skal hilse dig med Seiersminer,
„Naar først til malerske Ruiner,
„Forvandlet er den stolte Munr!"

Den gode Ridder maae troe, de ville nedrive hans Borg; thi om ingen anden muret Ting har der hidindtil været ymtet. Det hedder videre i dette prægtige Fingals-Chor:

Dick.

„Hvad vil han mig den gamle Strik?

Tom.

„Du ligner i de blanke Vaaben,
„En Budding i en Form af Blik!

Dick (slaaer sig paa Maven.)

„En Marvebudding? Ja med Ære!
„Min Form har Marv, som det sig bør!

Tom.

„Du bliver hængt, som Dessertør!

William.

„Du dyrebare!

Sir Harry og Klara.

„Beskiærm o Gud! din Helteskare!"

Et Chor af de sig fra Taarnet i Babylon adspredende Folkeslag kunde neppe synge i forskiælligere Toner. Anraabelsen paa eengang af Floras,

Fingals og Guds Beskiærmelse deri er imidlertid hverken hedensk eller christelig, men i høieste Grad blasphemisk.

No. 3. Fannys Sang. (S. 45) Da denne Vuggevise i visse Maader kan kaldes vor Digters hele Digtning (den gode med iberegnet) i Udtog, forsaavidt den virkelig bærer alle den oehlenschlägerske Muses fortrinlige Præg, ville vi noie betragte den, som Perlen i den Ludlamshule, der afspeiler os hele Expoesien. Den har nemlig alt det ammestuelig Naive, alt det overgivne Kiække, alt det Sandsen kildrende, der bestak Kritiken i hans fordums genialske poetiske Forsøg; men den har tillige alt det Ækle, Flaue, og Tankedræbende, der i de seenere Produkter drev Naturligheden til reen Gemeenhed. Den har tillige den ved alle vor Forfatters originale Frembringelser væsentlige Egenskab: at lugte lidt af Daraussen.

„Tommeliden var sig en Mand saa spæd,
„I Fingerbøls Harniск var han klæd.
„Hans Hielm var hvælvet og hviid, og reen.
„Det var en udhulet Kirsebærsteen.
„En Knappenaal var hans Landsestang,
„Selv var han ikkun en Tommelang."

Dette er nu virkelig et vakkert Billede, paa de udmærkede Smaapletter nær, som, hvis det øvrige

svarte til Begyndelsen, kunde synes blotte Fregner. Selv den følgende Strophe:

„Tommeliden sidder i Tommeltot,
„Der morer han sig saa jevnt og got.
„Tommeliden drager paa Eventyr,
„Han vog en Flue, det frygtelige Dyr!
„Tommeliden drager i fremmede Land,
„Han svømmed sig over en Melkespand,"–

trods Melkespanden istedet for en Spand Melk (thi over en Melkespand kan Fluen vel flyve, men dens Banemand ikke svømme) finde vi særdeles deilig; men nu er det ogsaa forbi med hele Herligheden. De tre følgende Strophер ere ligesaa hæslige, som de to første ere smukke, og ligesaa sagte, som hine naturlige.

„Der var stor Frygt over al den Gaard,
„Af Tandværk leed den kongelig Maard.
„Svanhvide sig havde saa liden en Mund,
„Den var et Kirsebær rød og rund.
„De Læger komme med skarpen Tang,
„Den Kirsebærmund var dem alt for trang.

Dette maler upaatvivlelig ikke smaa sode Læber, men en i Krampe sammensnærpet saa at sige udirkelig Mundlaas; og dog springer igiennem dennes Kirsebærsprække (som den skarpe Tang ikke kunde giennemtrænge) Fingerbøllet med Kirkebærsteen og Knappenaal, som ingen Ting:

„Og hvo, som uddrager den hule Tand,
„Skal vorde Drot i det halve Land!
„Tommeliden sprang ind med Hielm og Stang,
„Hun mærked i Munden det knap engang.
„Af Sadlen han kasted den frække Giæst;
„Hun mærked neppe det Landsefæst."

Hvor uhyre stor bliver nu ikke for Phantasien den lillebitte Mund! og hvor ækkelt er Billedet af den hule Tand der sidder i Tandkisdet, som i en Sadel!

„Der var stor Fryd over al den Gaard,
„Tommeliden ægted den væne Maard."

Hvilket Ægteskab! Sandelig saa urimeligt som en Lilleput-Pens med et Brobdignak-Blækhorn! Saaledes parrer kun en Polyp- eller Scarabæe-Fantasie — ogsaa blot en stirbenet Indbildningskraft maatte denne Parring stode. Men hvad stoder vor Forfatters? Ikke engang Helligholdelsen af et saadant Bryllup i Kirken!!!

„Prindsessen ham pynted med Sindalsbaand,
„Hun bar ham til Kirken paa hviden Haand."

Man forestiller sig nemlig nu nodvendigen: Nedknælingen paa Puden for Alteret — Præsten der vier dem — og Ringvexlingen, hvor al Illusion for selv en forstyrret Oldenborres Forestillingsevne maae reent ophore. Kun Daarekister kunde tage til Takke i det Smaa, som i det Store

med slige Digtninger — og naar man saaledes kan fætte sig over alle Regler for det Fattelige i sit Digt, er det upaatvivlelig et langt lettere Arbeide at sye Vuggeviiser, end Børneskoe. Vor Frimesters Fornedren af Poesien til det gemeeneste Haandværk (det gemeeneste er nimodsigelig det, der forudsætter den mindste Dygtighed, og uden videre gaaer best fra Haanden) er især, hvad der ærgrer os i hans saa kaldte Mesterstykker.

No. 4. Den rørende og høitidelige Duet. S. 87. Det er den, der slutter den gamle Ridders Disput med sin gamle Tiener, og som vi allerede have omtalt, som et vidunderligt Unisono, der udtrykker to stridige Meninger ikke blot i samme Toner, men i samme Ord. En Duet er det upaatvivlelig ikke, med mindre man antager, at enhver Arie, der synges af to Personer paa eengang, er en saadan. Det er egentlig en Aftensang, som det lader til, at Herren og Tieneren have for Skik at synge sammen hver Aften før de lægge sig, og for saavidt opbyggelig nok, uagtet den aldeles modsiger Herrens Stemning. Vi bede Læsere, der maatte troe, at vor Kritik er alt for streng, før de fordømme denne Strænghed, at efterlæse nok engang i Bogen hele den

sidste Scene i anden Handling. Indholdet af denne er Tienerens Fraraaden fra at lade Frøkenen gaae allene om Natten ind i den fordægtige Ridderſal, og Herrens Leen af hans Frygt:

Tom.

„I vover meget, Sir.

Harry.

Jeg vover intet —

Tom.

„For hvem er den beſtilt?

(Liigkiſten nemlig, ſom han i forrige Replik fortæller ſin Herre, var beſtilt for Gartnerens Kone)

Harry (leer.)

For Spøgelſet!

„Jeg haaber, at det alt er Selvbedrag;
„En paniſk Skræk, der har indſneget ſig
„I Borgens Krog, ſom vngler nu i Mørket,
„Og ſom forſvinder i ſit eget Mulm,
„Saaſnart vi nærme os med vore Fakler.“ *)

---

*) Kunde Læſere, der ſkiælne mellem Digt- og Avislæsning — eller kunde Læſere, der og blot læſe, uden at lade det beroe ved flygtig Giennembladen — overſee den eene Urimelighed paa den anden i hver Linie af denne Vrøvl? Tieneren, efterat have fortalt ſin Herre, at Liigkiſten var beſtilt for Gartnerens, den gamle Stoffers Kone, ſpørger ſtrax derpaa: For hvem er den beſtilt? og Herren, der kalder ham en „gammel Giæk“ fordi han finder „at den lugter friſk af Fyrretræe, og ſtøder Folk med ſine ſkarpe Kanter,“ haaber at det alt (Gartnerens Kone,

Herpaa istemmer nu Vantroen og Overtroen følgende Aftenpsalme:

Begge.

Naar Mørket slukker Aftenrøden,
Og synker over Dal og Krat,
Da staaer, som Billede paa Døden,
Den høie stierneklare Nat. —

Det er med andre Ord: Naar Mørket kommer, bliver det lyst — med mindre Forfatteren antager, at alle stierneklare Nætter ere morke. At den høie stierneklare Nat staaer, som et Billede paa Døden er en splinterny Anskuelse. Døden er hverken høi eller klar. Den morke Nat er et Billede paa Døden, den lyse paa Evigheden.

„En Anelse vi dybt fornemme,
„Der leder Siælen vidt omkring,
„Og Stormen varsler som en Stemme,
„Der aabenbarer skiulte Ting.

(Dyb Nonsens!)

„Men neppe flygter Granens Ugle,

(af Dalen og Krattet)

---

og Kisten med) er „Selvbedrag!" Og nu den „paniske Skræk," der har indsneget sig i Borgens Krog (Riddersalen) som yngler i Mørket, og som forsvinder i sit eget Mulm!' Kan da panisk Skræk finde Sted, hvor ingen er tilstede? Kan den yngle i en Krog, som Mus, uden Vidner? og kan den svinde i Mulm, naar man kommer med Fakler?

„For Østens unge Purpurfryd,
„For lisligt alle Himlens Fugle
„Tilqviddre Hiertet: Haab og nyd!"
(Lutter Morgenfølelser i Aftensangen!)
„O Nat! du Billede paa Sorgen,"
(Den høie stierneklare Nat er ligesaa lidt et Billede paa Sorgen, som paa Døden)
„Hvi skal jeg da din Nødsel skye?
„Med Rosen aabner sig i Morgen
„Mit Haab for Straalerne paa ny!"
(Haabet, at det atter bliver Dag, aabner sig altsaa først om Morgenen; og der maa gaae Syn for Sagen, før man haaber noget.)

Dette er den rørende og høitidelige Duet, der endnu har den theatralske Synge-Mærkværdighed, at den synges af to Oldinger, eene paa Scenen, og slutter Handlingen med Resultatet: (De gaae.)

(Slutningen i næste Hefte.)

Til Læserne.

Gaade-Ordet til Heautontheorumenos, eller Spøgelset i Kierteminde, er Narcissus.

Thora.

Første Sang.

Her, i Skyggen af Dans den tusindaarige Kroneeg,
I Forfædrenes Lund, hvor Mimers hellige Kildes
Sølvbæk risler endnu til Bøgtopbladenes Raslen,
Nordhavbølgernes Skvulp og Nattergalenes Sange,
Leirer Eder, I Venlige, huldt om den Gamle fra Danhiem,
Mens han forkynder et underligt Sagn om Kirken paa Ronhøi,
Skiæbnens ædsomme Gang, og Uskylds Kamp mod det Onde.
Længe gienlød det fra Fader til Søn ved Arnen i Hytten,
Giemt til ledsagende Klang af i Maanskin bævende Strenge:
Lytter med Lyst til det natlige Qvad, og fornemme med Andagt
Fortids varslende Lyd fra den huulthendundrende Harpe!

Vestlig i Skaane der ligger en Gaard afsides og eensomt,
Havsgaard kaldet, fra Kæmpernes Tid, omringet af aabne
Marker, og nær ved en vild, vidtstrakt, udyrkelig Kratskov.
Kort Tid efter den Calmarske Krig beboede den rolig,
Glemmende Verden, og glemt, en brav velhavende Lænsmand,
Med een eeneste Karl, som besørgede Stalden, og Husets
Grovere Dont, og en Lilievand, hans Frænde, der var ham
Eeneste Levning af hele hans Æt, den blomstrende Thora.
Sildig en Aften, engang i Efteraaret, da Marken
Alt stod nøgen, og Træernes Løv laae strødte paa Jorden,
Sad den Gamle, med Bogen i Haand, og Briller paa Næsen,
Læsende høit om den forrige Tids Vidunder og Jertegn,
Eventyrer og sælsomme Mord, og rædsomme Gienfærd;

Medens opmærksom og taus, tidt flyttende nærmere Rokken,
Spandt ved Oldingens Side den attenaarige Thora.
Fader! udbrød hun omsider, hold op, læg Bogen til Side
Nu for i Aften! Jeg veed ei hvordan; men den heftige Nordvind
Suser saa sælsomt derude; hvor gierne jeg hører, jeg troer dog,
At jeg fik ordentlig ondt, hvis I vedblev. — Gierne, min Datter!
Svarte han mild, tog af Glarsinene, lagde dem ind i Bogen, og lukkede den. Du har Ret, vedblev han, for dig er
Disse Historier alt for alvorlige. Lad os da snakke Sammen om muntrere Ting! Det er sandt, du lever et tungt Liv,
Naar jeg betænker det ret, i din Mosevaar, her med mig Gamle
Midt i en Ødemark, eene, saa langt fra Stæder og Landsbyer,
Uden den mindste Forlystelse reent afsondret fra Selskab!
Himmelen eene kan lønne dig det, min Thora! det vil den

Sikkert! jeg beder derom, det er eene min Dag- og min Natbøn.
Thora ham svarte: min Fader! hvis dig jeg noget erstatter
Tabet af alt hvad dig ellers var kiært, er jeg rigelig lønnet.
Tilgiv, om jeg imellem lidt svag dig synes, jeg er det
Inderlig ei; jeg er rolig tilfreds, og opfylder med Glæde
Her i dit Huus min kiæreste Pligt. Det var kun et Vindstød,
Nys, som mig giorde lidt moed. Nu gaaer jeg, at hente dit Qvel-Øl.
Ret som hun reiste sig op, ham omfavnende, rumlede selsomt
Uden for Gaarden en Vogn, og en Haandkno pikked paa Vindvet.
Thora nu gyste paa ny; men paa eengang fattende frit Mod,
Gud er med den, som frygter kun ham! hun mumlede hastig,
Ilte til Vindvet, og aabnede det, og spurgte: hvem er der?
Underlig huul, skiøndt bønlig, og sukkende, svared en Stemme

Giennem den susende Vind: Kulsvier er jeg, fra Skoven
Næstved kommen med Kul, for at age til nærmeste Kiøbstæd.
Vognen veltede for mig, det varede længe, før eene
Løftet jeg fik den igien; da paafaldt Natten, og nu jeg
Finder ei meere min Vei; Gud signe Jer! under mig Hunsly!
Gierne! fra Stolen tilraabte ham lydt den Gamle, mens Thora,
Takkende Gud, udbrød; Saa har vi dog Selskab i Aften!
Og løb hurtigen ud, for at aabne ham Laagen i Porten.
Ind med hende nu treen Kulsvieren, svøbt i en hvidgraa
Vadmelskofte, bestøvet af Kul, i Haanden en Knortkiep,
Tyk som et Haandled, om Hov'det et Lams Uldhue, med Ulvskind
Foret, ulystig at see, rødskiægget, og Øinene dybt i Hulningen under hvert Bryn paa den bratfremtørnende Pande.

Thora forskrækkedes noget i Førstningen; men, da han afstog
Huen, og bød Guds Fred, fremvisende Hovedets Sølvhaar,
Frygten forvandled sig snart til Ærbødigheds Agt for hans Alder.
Medens hun hented en Stol, og med Venlighed bad ham at sidde:
Eet end beder jeg om, udbrød han, før jeg mig sætter;
Regne nok vil det i Nat, og jeg har i min Karre derude
Fem Par Sække med Kul, som fordærvedes, hvis de blev vaade;
Gierne jeg bragte dem skyndig i Lye, blot inden for Porten.
Hurtigen svarte derpaa den gjæstfrie værdige Gubbe:
Hiertelig gierne! hvis Karlen ei sov, han kunde Jer hielpe.
Men du kan vække ham, Thora! — Hvad Karl? det gjøres ei nødig,
Afbrød hin, saa gammel jeg er, jeg alt dem har læsset
Eene paa Vognen i Dag to Gange; det er en smal Sag;

Sligt er jeg vant til, jeg. Som I vil! Lænsmanden igientog.

Giæsten tilbage nu gik, aflæssende Sækkene, stilled Op dem i Portindkiørselen, fem med Væggen paa høire,

Fem mod den venstre Væg, og lukkede Porten, og, det giort,

Kom han igien, og satte sig, træt. Nu først er jeg rolig,

Sagde han, nu har jeg bierget mit Kul. En Pibe Tobak nu

Herlig vil smage! Dog først med Forlov! Kan Jomfruen taale

Damp af Tobak? — Hun? svarte med Smil den ærlige Lænsmand,

Selv hun tænder min Pibe hver Dag. Bring Daasen, min Datter!

Thora bragte nu Daasen af Sølv. Paa det kunstige Laag sad

Hævet, som op af Bølgernes Skum, en smøgende Havmand;

Halen, den skiællede, tiente til Greb; om Randen var anbragt,

Smaa Sælhunde; men Æsken var selv omsvømmet af Fiske,

Haier, og Hvaler, og Kraker, og vildt sig boltrende Marsvin.
Høit beundred dens Vægt Kulsvieren, medens dens Arbeid
Værten ham roeste. Med stirrende Blik han stopped, og stirred
Atter, og stopped endnu, da Thora tændte den Gamles
Pibe ved Ovnen, og, spruttende først, hun rakte den venlig;
Men for den andens en Glød hun hentede kun paa et Fyrfad,
Bringende skyndig en Kande med Øl, og et Sølv- og et Tinkruus.
Begge nu smøgende sad, og i Snak om eet og om andet,
Prøvede Gubberne der, tidt løftende Kruset fra Bordet,
Ølets opvarmende Kraft, og hinandens Klygt, og Erfaring,
Mens i en Krog sad spindende taus den lyttende Thora.
Stormen nu havde sig lagt. Klart giennem Hiertet paa Skuddet

Troede hun Maanen at see, som hun sad i Hiørnet ved Vindvet.
Dr af Dampen og Heeden (thi gamle Papa var, som Olding,
Kuldskiær, og havde det gierne saa luunt) lidt kied og af Snakken
Om den forbistrede Calmarske Krig, og om Gigten, og Dyrtid,
Ønskte hun, medens de Gamle saa got ved Ollet i Prat sad,
Udenfor Porten at gaae, for der at aande den frieLuft,
Og at adsprede sig lidt de mørkt opstigende Tanker,
Eene med Maanen. Hun elskede høit dens venlige Selskab,
Stirrende tidt med et kiælent og inderligt Suk paa dens Aasyn,
Naar den smilende selv gik hen sin eensomme Bane
Taus; hun kaldte den ofte sin troe Veninde paa Himlen.
Ogsaa vilde hun see, om ordentlig Porten var tillukt,
Hvilket den fremmede Giæst, ukiendt med Skodden, i Mørke
Mueligen havde forsømt. Hos sig selv betænkende saadant,

Stod hun forsigtigen op, og, fyldende Kanden paa ny først,
Satte hun den for de snakkende hen, og smuttede af Dørren
Ud. Portgangen var mørk; og i det hun vendte til høire,
Gled hendes Fod. Udstrækkende strax, for at støtte sig, Haanden
Henimod Væggen, hun greb i en Tot, og følte med Gysen,
Famlende nærmere til, et Ansigt under dens Krøllhaar.
Hiertet i Barmen blev Jis, hvert Lem skialv, Knæerne zittred,
Og nær havde hun tumlet omkuld. Da hæved en Engel
Pludselig hendes forfærdede Siæl til den høieste Fatning
Over sit Kiøns naturlige Kraft; den Engel var Uskyld:
Skriger du, er du fortabt, og vender du bævende, døer du!
Hvisked i Hiertet den zittrende lydt en varende Stemme.

See! og hun tvang sig, og loe; og besluttet, at
nærme sig Porten,
Undersøgende hver af de Sække der rolig i Mørket.
Gangen var snever; ved næste hun lod, som om
Foden igien gled,
Pladskende hastig i Renden, mens, strækkende
Haanden til høire,
Nok eet Hoved, hun greb. Jeg vil see dog om
Porten er tillukt!
Mumled hun høit; treen atter saa feil, forsætlig,
til Siden,
Famled, og greb om en tredie Tot med glødende
Pande.
Det er dog vel, at de Sække jeg har, at støtte
mig paa her,
Sagde hun, leende, sikkert jeg troer, jeg ellers
omkuld faldt —
Og udglidende greb hun, som for, og følte den fierdes
Øre: Den Sæk er nok lappet med Skind! hun
mumlede halvlydt,
Gled, og fornam i den støttende Haand varmt
aande den femte.
Skodden nu trak hun for Porten i Laas, og sagde,
med høi Røst:

Nu vil jeg holde mig midterst i Renden; min Fo-
er dog vaad alt;
Men paa den nærmeste Sæk hun støttede Haanden,
som forhen,
Her til den modsatte Væg, og den siette berørte
hun varsomt,
Følende Tippen af Næsen. Derpaa den syvendes
Haartop
Fik hun i Haanden; og siden den ottendes blussende
Kiæve.
Kullene, troer jeg, er varme! hun smaaloe, da hun
paa Læben
Følte den niende, skyndende sig, og, famlende hastig
End en eeneste Gang, den tiendes Hage berørte. —
Thora! Thora! din Drøm er forklart: den ræd-
somme Portgang
Giennem et Helved du gik; og i Stuen er Helve-
dets Fyrste!
Saa hun talede dybt i sig selv, oplukkende Dørren
Atter; og ind hun i Stuen nu treen saa bleeg som
en Dødning.
Skottende hen med et myrdende Blik, Kul-
svierens Øie
Fæstede sig paa den bævende Mø. Hvor var du,
min Datter?

Spurgte den Gamle. Besindende sig, hun hurtigen udbrød:

Ak! min Fader! i Stalden jeg var, for at give mit Føl Høe;
Dørren var aaben; det var der ei meer; nu løber det sikkert
Vildt i Marken, og fryser ihiel! jeg er saa bedrøvet.
Kiæreste Fader, du gav mig det selv til Foræring min Byrdsdag!
Turde jeg sige det Karlen, og sende ham efter det? tør jeg?
Hende nu svarte med Smil den gamle værdige Lænsmand:
Neppe vil Grimer forlade sin Sæng, og maaskee til i Morgen
Løbe paa Marken omkring, for at stille, min Datter, din Uro;
Har han dog tærsket i Dag! For mig du gierne for Resten
Maa det forsøge, hvis lykkes dig kan, at røre hans Hierte;
Men sig intet fra mig, hvis han ei godvilligen gior det;
Thi for et Føls Forkiølelses Skyld afbrød jeg dog neppe

Selv min natlige Slum, end sige, min mødige Huuskarls.
Føllet desuden er løbet til Skovs, to Miil i det mindste
Herfra Gaarden, til Moderens Vang; og førend i Morgen
Kommer han neppe tilbage dermed, hvis ogsaa han faaer det.
Herpaa svarede høit, med sin Aands Nærværelse, Thora:
Grimer for mig gik gierne til Lapland selv, om jeg bad ham;
Har han og tærsket i Dag, hvad siger vel det for en Mandbiørn,
Der, som, min Fader, du veed, har ti Mænds Styrke til Arbeid?
Medens de talede, sad Kulsvieren, malende Krumsving
Med den bekullede Finger paa Disken i Krusenes Blspor,
Gnavende, Hovedet vendt, med Tænderne rolig sin Stokknap.
Dog, nu først, da hun gik, for at sende fra Huset saa langt bort
Karlen, hvis ti Mænds Styrke ham lidt i Hovedet omløb

Blev og inderlig roligt hans Sind. Han beſlutted ved Midnat
Nu at udføre ſit Værk, først tæt tildrikkende Værten,
For ham at lokke til Snak om Huſets ſkiulede Forraad,
Eller og Datteren ſelv, ſom ham lod troſkyldig og ſnakſom.
Thi let ſlutted han, ſaadant et Sted, afſides og eenſomt,
Rigt paa Sølv, om ei Guld, var forſynet med lønlige Giemmer.
Neppe var ude paa nye Huusengelen, før til den Gamle
Snu han ſig vendte med høi Lykønſkning over en Datter
Saa beſkeden, og ſkiøn, livſalig, munter, og klygtig,
Ganſke, ſom hans, kun uendelig meer uddannet og oplyſt;
Ak! thi hans ringere Kaar tillod ei, ſom han det ønſkte,
Barnets Opdragen til Fiint; var dog alt paa Jorden det Barn ham,
Siden han miſtede Mod'ren, hvis Tab han aldrigen glemte.

Snart indtog han, forslagen, med Snak den Gamle,
hvis Hierte
Kildredes sødt af den Roes, han saa gavmild lagde
paa Thora.
Kruset nu lettedes tidt; og den giæstfrie værdige
Lænsmand
Glædte sig over sin Giæst, der var ei saa gemeen,
som han lod til.
Mens de nu smøged derinde, kom Thora gien-
nem en Bagdør
Ud til Stalden, og aabnede tyst, at ei man i Porten
Hørte det ringeste, Kammeret der, hvor Grimer
i Roe sov.
Studsende gav han et Skrig, da den rødmende Mø
han i Maanskin
Saae for sin Seng; thi han drømte: han laae
fastbunden i Helved,
Og at en Engel ham løste hans Baand. Nu stod
den der for ham.
Stille! vinkte hun, stille! for Guds Skyld tie dog,
og hør mig!
Huset er fuldt af en heel Trop Røvere; Mesteren
sidder
Ukiendt inde hos Fader, som troer, han handler
med Kul kun;

Og i vor Portgang ligge de ti Kulsække, med Hov'der,
Som jeg har alle berørt med min Haand, hen
følende for mig,
Da jeg i Mørke gik ud, for at see om Porten var
tillukt.
Skynd dig, og har du os kiær, og handle vi mod
dig, som Ret er,
Sving dig paa Traveren, flyv, som en Piil, til
nærmeste Landsbye:
Kald der Bønderne sammen i Hast, log lad dem
med Køller
Væbne sig skyndig, og iile herhid, omringende Huset;
Men du giv mig et Vink med et eeneste Smæk
paa vor Bagdør,
Naar du har alting bereedt! Flyv! flyv! Gud
give dig Vinger!
Saa Huusengelen. Medens i Hast han Koften
sig omslog
Brogen og Trøien, hun sadlede selv, og grimede
Hesten.
Snart i Galop han sprængte derfra. Tilbage nu
Thora
Gik til det smsgende Par, og raabte med Smiil,
da hun indtreen:

Fader! nu faaer jeg mit Føl! mig Grimer har
svoret, hvis og han
Rende der skal til i Morgen, at bringe mig heelt
det og holdent;
Og jeg veed, at han holder sit Ord. Nu er jeg
igien glad!
Eet kun bad han mig love sig først: at ei du vil skiænde,
Hvis lidt sildig han kommer; thi hvile sig vil han
en Smule
Henimod Dag hos sin Broder, som boer i Kanten
af Skoven;
Og det loved jeg ham. Du nægter dog intet din
Thora?
Men det er høi Tid, troer jeg, til Nadveren!
Klokken er ni alt!
Hende nu svarte med Smiil den Gamle: Dæk
os da Bordet
Hurtig, og bring af min Mjød, den attenaarige,
to Kruus,
Føllets Sundhed at drikke deri! Vor Giæst er en
brav Mand;
Veed hvad en Datter betyder, som du; han og har
en Datter!
Lumskelig smiled i Skiægget den hvidgraa
Sækkenes Eier

Alt som de talte. Det flaffer ſig ſkiønt, han tænkte, den Miød ſkal
Snart mig fortælle, hvor Guldet er ſkiult! Naar Klokken ſaa tolv ſlaaer,
Kommer hvad jeg har giemt; og en god Søvn lover jeg begge.
Thora nu bredte med ſkiælvende Knæe den reenlige Borddug,
Trippende frem og tilbage ſaa vims, nu herhen, nu derhen,
Leende tidt, for at ſkiule ſin Angſt. Med bævende Hænder
Hented hun Gafler og Knive. Ved hver, hun lagde paa Bordet,
Foer i det varme ſig bølgende Bryſt et iisnende Staalſting.
Maaden derpaa hun frembar, omhyggelig ſkiærende ſelv Brød;
Ordned ſaa hver ſin Tallerken, og fyldte de mægtige Sølvkruus
Med den berusende Miød, og bad Gud, doppelt at ſødme
Honningens Smag, for at ſlukke den Mordbegiærliges Blodtørſt.

Medens han drak, og forhindre hans Daad til
Bøndernes Komme.
Derpaa kaldte hun begge til Bords; og lagde paa
Fad'rens
Armstol Hyndet, det bløde, ham hielpende ret i sit
Sæde.
Samtlige tre de nu sad; og med Graadighed
slugte den Hvidgraa
Skinken, hun lagde ham for, og et Kyllingelaar
paa det andet;
Medens hun selv blot lod, som hun spiiste, til
Hunden i Løndom
Ned under Bordet hver Bid henkastende. Men
uophørlig
Rakte hun Kruset med Smiil den tilsidst trygt
drikkende Morder.
Talen nu dreied sig meer og meer til det sigtede
Formaal;
Endelig kom den paa Gang om Formuenhed. Hun-
drede Spørgsmaal
Giorde den Boet beundrende Giæst, og hundrede
Svar gav,
Faderens Rigdom med Vink ham forraadende, vil-
ligen Thora,

Pralende med, at hun Nøglerne selv forvarte til alting.
Smidskende sagde hun halv den Lyttende noget i Øret
Om et besynderligt Sted, hvor hun troede, den lønlige Skat laae,
Spændende Morderens Siæl. Alt nikte den Gamle ved Kruset,
Truende Søvn. Dødsangst nu greb det barnlige Hierte,
Fuldelig eene med Giæsten, hvis hin ved Bordet i Søvn faldt.
Elleve Klokken alt slog, som om hvert Slag Hiertet itu slog;
Men i det ellevte Slag slog ned i Fortvivlelsens Natmulm,
Himmelens Lyn i en Tanke: Velan! Kulsvier, udbrød hun,
Vil I fortælle min Fader i Søvn, ved endnu et Kruus her,
Indtil han snorker, og lover I mig, at bringe Jer Datter,
Som jeg saa gierne gad see, saa skal jeg i Aften til Giengield,
Førend I lægger Jer, vise Jer Ting, som I aldrig har seet før!

Dette hun hviſked ham tyſt, og lod, ſom hun zit-
tred af barnlig
Lyſt til en Spas, med den dirrende Haand ham
klappende Skuldren.
Gierne! tilmumled han hende med Griin, og ſkot-
tende hen til
Seiersværket i Krogen; men, alt den nikkende Gamle
Skuende halv derhenne: du ſnart kan viſe mig alting,
Føied han til, før Kruſet er tømt du hører ham
ſnorke!
Gaae kun og hent nu Nøglerne ſtrax! Min Datter
ſkal komme
Næſte Søndag, det lover jeg dig! Den ſkiælvende
Thora,
Mens han prated paa ny for den ei meer ſvarende
Gamle,
Gik i ſit Kammer ved Kiøkkenet ud, og lod, ſom
med Iver
Rundt hun ſøgte; kom atter igien; oplukked et
Glasſkab,
Udtrak Skuffen, og vimſed omkring, med Øinene
henvendt
Snart paa Værket, og ſnart paa Gubberne. Hvert
et Sekund blev

Time den Ventende; men naar hun saae paa den nikkende Fader,
Henfløi Timen som Lyn; da med eet hans frygtede Snorken
Naglede hende til Bordet igien. Tidvinden var alt, hvad
Ønsede hendes urolige Barm. Da saae hun af Kosten
Pludselig skyde sig frem en skarp Haandsxe med Blod paa.
Men paa den Blegnendes Læber forvandledes hurtig til Smilen
Angestens Krampe: Hvad har I dog der for en underlig Muurskee?
Spurgte hun mildt: den er ikke, som den, vi har her i Huset!
Det er min Kulkniv! brummed han huult; da just i det samme
Tolv slog Værket. — Saa skiærer I Kul med Knive? vedblev hun,
Medens den snorkende Gamles ærværdige Hoved alt nedsank
Dybere ned mod Disken ved hvert Uhrværkets Igienslag —

Levende Kul! green Morderen lydt, i det han af Barmen
Øxen tog frem med det ellevte Slag; men o! med det tolvte,
Lød det saa ængstelig ventede Smæk paa den gialdende Bagdør.
Øxen af Haanden den hævende faldt; med Hurtighed Thora
Greb den, og iilte dermed, opspringende, Grimer imøde,
Der med en Kølle bevæbnet, og taus, nu pludselig indtreen.
Alt er i Orden! han hviskede tyst, imens fra sit Sæde
Reiste sig, klappende lydt, Kulsvieren; dog ved det andet
Klap alt Kollen ham traf den bratfremtørnende Pande,
Knusende med eet eeneste Slag Mordtankernes Hvelving.
Steendød laae han paa Gulvet. Hans Fald trods Væggenes Gienlyd,
Vakte den Gamle dog ei, som vedblev rolig at sove.

Mens alt dette saa skyndigen gik derinde,
var ude
Heller ei seen Straftimen. Indlistede samtlig i
Mørket
Snørede tyst Portposerne til ti stærke, med Prygle
Velbevæbnede Karle fra Landsbyen, komne med
Grimer.
Disse, saasnart var fanget, som saa, det lurende
Baghold,
Læssede hver sig paa Ryggen en rædsomt hvæsende
Kulsæk,
Og bortbare dem alle paa Stand til nærmeste Domsted.
Her blev forsamlet i Hast Bytinget paa Tor-
vet, hvor Troppen
Een hos den anden, i hver sin Jernbaandtønde,
blev opstilt
Mængden til Sku, der med Gysen end saae de
vrængede Mundes
Skiærende Tænder, og Øinenes Vrid i gnistrende
Blikke,
Medens stod reist hvert Haar paa de ti fremgri-
nende Hov'der.
Flux blev begyndt et Forhør i bestandig voxende
Stimmel

Inden end Rødskiæg kom, og ofte blev løsnet og
surret
Hver omlykkede Hals med paa Stedet qvælende
Trudsler;
Dog var umueligt at vriste dem ud af de susrede
Struber
Mindste bekiendende Lyd; haardnakkede nægted de
samtlig.
Først da den Ventedes Liig, der mod Dagningen
kom, og blev fremstilt,
Røved dem Haab om Redning, betog dem dødelig
Rædsel,
Og de bekiendte nu pludselig Ting, som rystede
Retten
Selv med Forfærdelse. Samtlige Ti var Sønner
af Rødskiæg,
Atterkommeren ogsaa benævnt, og den evige Nat-
mand:
Egnen en Skræk fra umindelig Tid, som ufangelig
Røver,
Og med hans Trop for usaarelig holdt, af troldelig
Afkom.
Stor var Glæden ved samtliges Fangst; Henrettel-
sens Høitid

Kaldte tilsammen fra Stæder og Byer lydt jub-
lende Skarer.
Faderens Lig blev først halshugget, og Sønnernes
Hov'der
Samtlige satte paa Steiler med hans i Midten.
Man paastod
Længe, de grinede høit hvert Maaneskifte paa
Bakken,
Og hver ellevte Nat, naar tolv slog Klokken i Udby,
Lød med det sidstudrungende Slag i Luften „Jeg
kommer
Atter!" med lydelig Klang i et Brøl af elleve
Røster.

Thora.

Anden Sang.

Medens til nærmeste Ret de ti tilsnørede Sække,
Fyldte med levende Kul, som meldt, paa Bøndernes Skuldre
Rask blev baaren afsted, og Tropanføreren selv skæbt
Seent bag efter af Grimer (der langsom fulgte, med Stønnen
Under sin Rygs langt tungere Læs, henbærende Døden)
Blev i det mordpakrensede Huus Skytsengelen eene
Hos den med Smile paa Læben endnu sødtslummrende Gamle,
Smilende selv, som af Helvedes Dyb ophvirvlet i Himlen.
Længe knælte hun taus, henrykt, ved Oldingens Side,
Stirrende paa hans uskyldige Ro, ham kyssende stille
Haanden, og takkende varmt den Gud, som frelser i Nøden.

Endelig vaagned han op, som i Skræk, med stud-
sende Blikke,
Rundtomskuende vildt, og raabte: min Thora!
min Thora! —
Her! min Fader! udbrød hun, og hang ham kiæ-
lent om Halsen.
Gud skee Lov! saa var det en Drøm! vedblev han:
en Engel,
Syntes mig, slumrede sødt i dit Skiød, og du
saae paa den Engel
Ned, som den hellige Moder i Skilderiet derhenne
Paa den livsalige Søn, vor Frelsere — da den
med eet blev . . .
Dog jeg vil ikke forskrække dig! — nei! det var
dog en Drøm kun!
Selv jeg vil glemme den reent! — Min Fader i
smilte hun venlig,
Ogsaa jeg har en skrækkelig Drøm at fortælle;
men lad os
Giemme det alt til i Morgen! du trænger til
Sengen, og jeg med;
Klokken er alt paa Slaget af to. — Men, spurgte
den Gamle,
Seende rundt sig omkring paa ny med klarede
Blikke:

Hvor er vor ærlige Giæst, Kulsvieren? — Han er i god Roe,
Svarte hun hurtig; den Stakkel var træt; han sover i Stalden
Alt to Timer; forlad dig paa mig: for ham er der sørget!
Gaae nu, og læg dig, min Fader, som jeg! I Morgen ved Davren
Ville vi muntre fortælle hinanden de tossede Drømme!
Medens hun talte, hun førte ham heu til Koven i næste
Kammer; og selv hun sig skyndte til sit. Den qvægende Søvn snart
Begge modtog i sin Favn, og til seent om Morgenen sov de.
Solen alt høit var stegen paa Himmelen, da gjennem Vindvet
Ud til Haven dens straalende Blik Huusengelen vakte,
Der nu styrket opstod, og i Hast fik alting i Orden
Først i Stuen, saa Davren beredt, og vakte den Gamle.
Mens han klædte sig paa, hun taus i Raad med sig selv gik:
Om hun ham skulde fortælle det Rædsomme, som det var tilgaaet,

Dermed jagende Skræk i den Roliges Blod unød-
vendig?
Eller ham hellere dølge det nu, paalæggende Grimer
Taushed saa længe til alt var endt, hvis Retten
det tillod?
Dette tilsidst hun besluttede, og bød den Gamle,
som indtreen
Rolig, omfavnende ham, God Morgen! Giæsten er
bortkiørt
Henimod Dag alt, føied hun til, men Grimer er
end ei
Kommen med Føllet; dog venter jeg dem her begge
før Middag.
Nu maa du smukt mig fortælle din Drøm, min
Fader, saa vil jeg
Siden fortælle dig min. — Lad Drømmene være
nu Drømme!
Svarte den Gamle med Smil; de forfærdende
komme fra Gud ei!
Hellere tale vi lidt om Grimer, imens han, den
Stakkel,
Løber nu efter dit Føl! Hvad Løn for ham har du
tænkt paa?
Sig mig, min Datter! hvad synes dig? om jeg
skiænkte ham Gaarden?

Rødmende kyste ham Thora hans Haand: Min
Fader! du drømmer
Vaagen nu, hører jeg her, en Drøm, som kommer
fra Gud vel,
Da den har intet forfærdende just for din zittrende
Thora.
Grimer er virkelig kiær mit Hierte, hvorvel jeg har
aldrig
Drømt om det, som dit snurrige Smil mig synes
at slaae paa;
Men er din Villie sligt, og glædte det dig, om
jeg gav ham
Engaag med Tiden min Haand, adlyder gierne din
Datter.
Fra jeg var lille var Din min Villie stedse; du
veed jo
Bedre hvad er til mit Vel, end jeg selv. I det
hun sin Tale
Sluttede, ventende taus hans Svar med stigende
Rødme,
Saae hun fra Stalden sig nærme med Skridt,
som vaklede, Grimer,
Bleg, som et Liig, snart blegnende selv, og bange
for Uraad:

Bie, min Fader! jeg gaaer, for at hente dig noget, hvoraf du
Let vil skiønne, hvad Løn jeg selv for Grimer har tænkt paa!
Sagde hun skyndig, og smuttede vims, før Faderen saae ham,
Ud ham imøde. Kom med mig, min Ven, i dit Kammer! udbrød hun,
Skræk ei Fader, som intet end veed, ifald det er galt fat,
Som jeg befrygter. — O nei! det er alt got! hastig han afbrød;
Lidt kun jeg har mig forkiølt, i Dagningen, da jeg saa gloheed
Stod der, og blev til Forhøret var endt. Men nu er jeg rolig!
Samtlige Ti har bekiendt. Den længe lurende Hevn har
Hele sin Fangst fuldstændig, og slipper ei mere sit Bytte.
Men jeg maa lægge mig strax; thi jeg bar paa Døden, og svedte
Blod fast under dens Vægt. Dog haaber jeg, noget at drikke,

Bragt mig af Thora, vil styrke mig snart det qvalmede Hierte!
Saa han talte. Men Thora-hans Haand med inderlig Ømhed
Tog, og trykte den varmt, og sagde med bævende Stemme:
Feberen ryster dig; læg dig, min Ven! jeg iler at varme
Gammelt Øl dig og Miød. Ifald forinden min Fader
Kommer, saa tal kun om Føllet til videre! Hurtig til Kiøknet
Fløi hun, og laved den qvægende Drik, og skyndte sig med den
Af! til den alt Matgispendes Seng. Den Venliges Omhu
Bragte ham lidt til sig selv; men da snart igien han i Afmagt
Sank, løb hen hun, og kaldte paa Faderen. Grimer er dødsyg!
Raabte hun til ham i Vindvet, og ilede selv for at hente
Lægen fra nærmeste Bye; men paa Veien mødt af en Huusmand

Sendte hun ham, og kom skyndig igien tilbage til
Gaarden.
End eengang slog Dinene op den smilende Huuskarl,
(Som alt Oldingen havde fortalt den Løn, ham
var tiltænkt)
Da hun sig nærmede Leiet, og trykte ham kiærlig i
Haanden;
Men før Lægen, den hentede, kom, opgav han, i
Englens
Kys paa den smilende Læbe, sin Aand, hensluмrende
salig.
Thora begræd den Vakkre. Hun elskede ham, som
en Søster
Elsker en Broder. Den Gamle begræd, som en
Fader en Søn, ham.
Eene nu vare de to paa Gaarden, af fattige
Huusmænd,
Dagviis leiede, tiente, som før; men ofte forlegne,
Vante til rygtende Hielp af en alt paapassende
Huuskarl.
Vel indstilte sig fleere; men ei den første, den beste,
Fæstede gierne den Gamle, der viis beregnede Følgen
Af et ulykkeligt Valg. Saa gik tre Maaneder
hen alt.

Endelig meldte sig een med et Aasyn, lignende Grimers,
Roller kaldende sig, vildfremmed, fader- og moderløs,
Men ualmindelig smuk, med en sær godlidende Mine,
Flux anstaaende begge. Han blev antaget, og anviist
Grimers Plads; og endskiøndt kun eet Aar ældre end Thora,
Fandt man i Alt ham et sandt Vidunder af Flid og af Troskab
Efter adskillige Maaneders Løb. Snart mærkede Thora,
Trods hans beskedne Gemyt, og undseelige Væsen, hvor kiær hun
Var ham, thi flink paa det flygtigste Vink han fløi, hvor hun vilde.
Snart blev og inderlig kiær han hende. Den værdige Lænsmand
Saae det, og skuede glad mod sin Grav, udkaarende Roller
Alt til sin Arving i Tanker, og vis paa sin elskede Thoras
Lykke med saadan en Mand. Han ei tog feil i sin Tillid.
Roller var virkelig god, med en høi Siæl; kun for en Yngling

Lidt for alvorlig, og underlig bly, for Mennesker halvveis
Bange, saa lod det, og hadende Spøg, og Latter, og Selskab.
Smil var hans høieste Grad af Munterhed, og i hans Smil selv,
Var meer Veemod synlig end Fryd. Han elskede Thora;
Men — han sagde det ei. Med eet forandrede Skiæbnen
Tingenes vanlige Gang. Den syvtiaarige Lænsmand,
Følende Døden sig nær i en let angribende Sygdom,
Sendte til Præsten, og medens i Graad for Oldingens Leie
Knælte det elskende Par, han begges Hænder med sine
Greb, og, dem følende sammen, velsignte dem.
Pludselig løsladt
Udbrød Flammen i Ynglingens Barm fra takkende Læber;
Og, omfavnende Thora, den rødmende, tændte dens Udbrud
Livet igien i den Dødendes Lyst til begges Foreening.
Præsten, den kaldede, kom, og fuldendte den; men til den Gamles

Alder blev lagt et Aar, der var meer ham værdt,
end de firti
Samtlige, siden han misted sin Viv, den aldrigen
glemte.
Glæden nú byggede tyst i den trefold salige
Hytte,
Langt fra Verden i Roligheds Ly sit himmelske
Paulun.
Stille med Smil paa Smil henrislede klart, som
en Sølvbæk
Mellem Violers og Liliers Flor, det huuslige
Landliv;
Hver Dag blomstred en Fryd dig, Thora, mens
under dit Hierte
Spirede Kiærligheds Knop. Den hver Dag mun-
trere Roller,
Deels for at lette sin Viv Arbeidet, og deels for
i Huset
Selv at passe den Gamle, naar hun ei kunde det,
antog,
Huusbond selv nu, en Karl, og en Huusmandsenke
til Terne.
Saa svandt Aaret til Enden af Høst, da
Thora blev Moder,

Kronende samtliges Haab med en Søn, huldskion som en Engel.
Nu vil med Glæde jeg døe! brød ud en Aften den Gamle,
Vuggende ham med den svindende Kraft i de signende Hænder.
Halv alt slumred han selv i den sagte salige Døds Favn,
Skuffende Thora med Glimtet, det lysende, hvilket end eengang
Luer gemeenligen op, før Lampen slukkes for stedse.
Roller var ude. Den Smilende tog hun Sønnen af Armen,
Læggende ham paa sit Skiød, nedstirrende, tabt i sin Glæde,
Med den lykkalige Moders Henrykkelses heleBeundring
Paa hans uskyldige Smil. Da foer i Leiet den Gamle
Pludselig op, og, stirrende stivt paa begge, han udbrød:
„Thora! Thora! saa see dog ei meer paa Satan!" og hensank
Pludselig død. Et Gysende foer igiennem dit Hierte,
Salige Moder, og Barnet dig faldt af Skiødet i Vuggen,

Hvilken for Fødderne stod; dog uden at vaagne ved Faldet.
Trøstet ved Smilet, det drog, og besindende sig paa den Gamles
Aldrig fortalte forfærdende Drøm, blev Mester af Skrækken
Hendes Forstand; og betænkende flux, hvor let i et Krampslag
Kaldtes igien for det bristende Syn et Billed af hin Nats
Noksom forklarede Drøm, bortslog hun Angestens Angreb.
Hurtig til Leiet hun gik med Fasthed, og løftede langsomt
Haanden ham op, der var alt iiskold. Med strømmende Taarer
Bøied sig over ham hen den kiærlige, lukte med varme
Læber den blegnende Mund, mens de bløde bævende Fingre
Trykte ham Øinene til, og, paa Knæe nedkastet, hans Hænder
Foldende smukt, hun kyste dem taus, befalende Gud ham.

See! og nu laae han der smilende mildt med salige Miner;
Men det uskyldige Barn sov sødt og roligt i Vuggen.
Knælende mellem de to Huldbrødre: Søvnen og Døden
Bad hun en Stund, alleene med Gud i hellige Tanker
Taus paa Gulvet, af Englene seet, som bare til Himlen
Oldingens Siæl, mens en Lilieduft udbrededes rundtom.
Saa mellem Vuggen og Sengen paa Knæe nedkastet med Andagt,
Fandt sin livsalige Viv i Kammeret, mat kun af Maanskin
Oplyst, Roller, der, efter et Ridt til Skoven, nu hiemkom.
Lidt kun drømmende, hvad der var skeet, omfavnte han hende
Skyndig; men stødsende snart ved en stor nedrullende Perle
Paa den af Kys opglødede Kind, adspurgte hans Uro,
Stirrende taus, med ængstlige Blik den smilende Veemod.

Roller nu ere vi eene! hun udbrød, trykte ham Haanden,
Og, paa det elskende Liig henpegende: Han er i Himlen!
Raabte hun hulkende høit. Henvendende pludselig Blikket
Selv, udbrast han i Graad, og blandte de sønlige Taarer
Ømt med hendes; mens begge nu sank i Favnen hinanden,
Tømmende Høitidskalken af Samsorgs elskende Veemod.
Stille, som var henrunden hans Liv, blev jordet den Døde,
Længe begrædt af det elskende Par, der Himlen paa Jorden
Nød i voxende Lyst, hver Dag meer kiære hinanden,
Stærkere bundne med Engelens Baand, som begyndte at stamme
Fader og Moder, opblomstrende huldt, og lignende begge.
Saa nu sneg sig et Aar, som en let henflyvende Maidag;
Kun imod Enden bemærkte med lidt Urolighed Thora

Flagrende Skygger af Sorg paa sin Mands alvorlige Pande,
Flygtige vel, og svindende let, men mørkere hvergang,
Efter en Reise til Byen især, de truende gienkom.
Ofte hun spurgte med Smil, hvad der trykte ham, ofte med Taarer;
Men hans bestandige Svar var: Thora! Himlen i din Arm,
Den kun trykker mig, elskede Viv, hvis noget mig trykker!
Intet veed jeg af virkelig Sorg; jeg har, hvad jeg ønsker;
Du og mit Barn er mig alt, og den øvrige Jord er mig intet!
Ofte hun trøsted sig med, at han alt ved første Bekiendtskab
Havde forraadt et alvorligt Gemyt, og Hang til lidt Tungsind;
Men tilsidst gik denne for vidt. Han søgte bestandig
Eensomhed meer og meer, og fiernede tidt sig med Paaskud,
Der blot vare det. Ofte han reed om Morgenen tidlig
Bort fra Gaarden, og kom der igien først sildig om Natten.

Engang, da hun mod Qvel udgangen i Marken igienkom
For han det ventede, saae hun paa Knæe ham sidde ved Vuggen,
Uden at sees, og listed sig hen bag Dørren, og lytted.
Hulkende hørte hun høit ham bede til Gud, ham at lette
Steenen, paa Hierket ham laae; hun hørte ham bede for hende,
Saa for Barnet, og saa for sig selv — tilsidst for „den Grumme."
Kun den eeneste Lyd hun skiælnede (strømmende Taarer
Qvalte de følgende reent) og hun sneg sig atter tilbage.
Ladende, som om den yderste Dør hun aabnede, treen hun
Ind, som sædvanlig, med Smil, og omfavnte ham munter og venlig.
Beste! begyndte hun, sættende sig, du skiuler din Thora
Noget; mig skuffer vist ikke mit Blik: dit Øie har nylig
Grædt! jeg besværger dig høit, ved Englen som sover i Vuggen,

Og ved den Engel, som vaager for ham, udgyd mig dit Hierte;
Aabenbar mig din Sorg i Fortrolighed; eller og see mig
Svindende døe; thi mig nærmer sig alt en hvislende Slange;
Dræb den, min Ven, for den stikker min Barm, og forgifter mit Hierte!
Hvad det og er, der er intet for mig meer rædsomt end Uro!
Sig mig det, elskede Mand! og, ham trykkende Hænderne, græd hun.
Medens hun talte, han stirrede ned mod Jorden, og, længe
Grublende taus, udbrød han tilsidst: Min Thora! velan da!
Ja! jeg har dulgt dig en hemmelig Sorg, dog af liden Betydning,
Som du vil dømme det selv, naar du hører den! Fattig jeg hidkom,
Da mig din værdige Fader, den salige, fæsted til Huuskarl;
Ham jeg skylder, og dig, hvad jeg har; mig inter tilhører.

Da jeg har intet dig bragt. Dog lever et Væsen paa Jorden,
Som jeg, ifald jeg var rig, vist skiænkede halve mit Eie,
Da det har skiænket mig Livet: min Moder! elskede Thora.
At jeg din Fader og dig har dulgt, hun end er i Live,
Reiste sig deels af en falsk Undseelse, deels og af Frygt for
Aldrig at faae dig, ifald blev bekiendt at min Fader var Tigger,
Og at for hver Mands Dør gaaer om med Posen hans Enke.
Hør mig kun ud, min Thora! jeg veed hvad alt du vil sige;
Men nu kommer, hvad trykker mig meest: Min Moder er vant til
Tiggen fra Barnsbeen af; men hun er, i sit eensomme Skovhul,
Med sin Pose, paa muggene Straae, saa stolt, som en Dronning
Midt i sin herlige Pragt paa den guldbroderede Throne;
Dertil egensindig, og stræng, og urimelig nidsyg.
Thora! kan du tilgive mig det? saa reent dig uværdig

Ogsaa hun er, og saa meget jeg selv mig skammer ved Tiggen,
Sundhed og Flid har aldrig behov — jeg elsker min Moder!
Det er til hende, jeg rider saa tidt. Hun boer i en Hytte
Fiernt i Skoven, og truer mig med Forbandelse daglig,
Hvis ei, førend hun døer, jeg bringer derhen dig med Barnet.
Selv hun ikke vil komme til os, før hende det første
Stadsbesøg du har giort, som Sønnekone. Hun paastaaer
At, hvis du og var en Dronning, du skyldte det hende som Moder! —
Og hun har Ret! indfaldt i Talen ham, grædende heftig,
Glad, men og inderlig rørt, den i Hiertet rystede Thora;
Roller! Roller! hvi taug du mig stigt? saa lidt du da kiender
Thoras inderste Barm! Næst dig, og Barnet, der ligger,
Var og den usleste hun blandt Usle, hun, som har baaren

Under sit Hierte min Mand, din fattige Moder, min Roller,
Er og skal være min ømmeste Sorg! hvor længes din Thora,
Hastig at kysse den Haand, hvis Fingre foldede dine,
Lærende fromt dig at bede til Gud! o! lad os i Morgen,
Hvordan Veiret og blir, trods Storm, og Byger, og Sneefog,
Age derhen! jeg ikke har Roe, før hendes Velsignen
Trykker sit Segl paa vort Baand, og kroner vor huuslige Lykke.
Hovedet rystende, svarte han mildt: Nei, kiæreste Thora!
Veien er lang, og om Vintren til Vogns ufremkommelig ganske;
Med det uskyldige Barn og med dig er Reisen umuelig
Før Foraaret, naar Isen er tøet. Men, vil du til Pindsdag,
(Og før venter hun ei vort Komme, da, kiendende Veien,
Vel undskyldt hun dig veed indtil den Tid) er jeg fornøiet.
Det blev aftalt. Ganske nu svandt den elskede Huusbonds

Tungsind; munter han blev, og sieldnere bleve hans
Udrist.
Blomstrende voxed i huld Livsalighed Engelen
Grimkul,
Altsaa benævnt af sin Fader, og døbt; endskiøndt
ham et ander
Navn tidt ønskede Thora, det hæsligt findende længe,
Til hun blev vant at kalde ham saa; men Fad'ren
var for det,
Som et Familienavn; og alt nu klang dem i Øret
Sødt dets selsomme Lyd; thi den Lille, henimod
to Aar,
Syntes at elske det selv, og igientog daglig det ofte.
Pindsen nu nærmede sig, den forønskede. Men
med dens Nærmen,
Vendte tilbage paa ny til den elskende Thoras For-
undring,
Rollers saa lang Tid spredede Mulm i mørkere
Skyer
Selv end tilforn, og en underlig Angst stod malt
paa hans Pande.
Thora! betænk dig! har du og Kraft til at bære
den Gamles
Knurren og Gnaven, naar endelig nu vi komme
saa sildig,

Og, som jeg frygter, hun finder dig fiin, og kræsen, og fornem,
Ak! hvad hun hader, som Pest? Mands Moder veed du desuden,
Sønnekone var aldrigen god! min Thora, betænk dig! –
Saa han talte den tredie Dag før Festen. Men Thora
Giorde sig færdig til Reisen, urokkelig i sin Beslutning.
Favne maa jeg din Moder, og skulde jeg tigge mig selv frem,
Med mit Barn og med dig, til en Vraa i det yderste Lapland!
Svarte hun, kyssende ham; og tilsidst gav efter hans Vægren.
Hver nu besørgede sit; og i Hast blev Vognen af Skuret
Bragt for at pudses, og alt giort klart til Reisen paa Pindsdag.

Smaadigte.

Protaphium.

Læs, Yngling, her paa dette Blad
Min Gravskrift over Een i Live,
Der gaaer paa tynde Been, som Rad,
En Skygge mellem dem, som hive!
Læs den; og bliv ei saadan een!
Du vorde kan, hvad han er bleven,
Hvis Traaden paa din Styrkes Teen
Du snoer med altfor iilsom Leven!

Med Hovdet fuldt af Fantasie,
Som ingen Tomme kunde lænke,
Det med hans Sandsen var forbi
Før han begyndte ret at tænke.
Han ødslede sit Hierte bort
Før han med Ømhed elske lærte;
Han kom i Elskov selv tilkort
Før han med moden Lyst begiærte.

Som Barn han alt sin Ungdom nød;
Som Ungersvend begrov han Manden.
Nu lever han, skiøndt neppe fød,
En Olding alt, med Horn i Panden,
Af den Pension, som i hans Nod
Ham forskudsviis betaler Fanden,
Indtil hans endelige Død.
Thi kommer een af disse Dage
Den paa det samme, saa god Nat
Den Usles Pine selv og Plage:
Selv Fanden faaer ei mindste Klat
For al hans Arbeid og Umage.
Som han i Livets vilde Ruus
Med Krop og Siæl, med Hovd' og Hierte
Har uden Maade her holdt Huus,
Naar eengang reent er slukt hans Kerte,
Der bliver Hud ei paa hans Hæl
For Ormes Tand tilbage længer,
End sige mindste Tip af Siæl
For Diævlenes glohede Tænger.

Glem, Yngling, er du tryg, mit Blad!
Men føler du dig lidt i Fare
For Livets genialske Snare,
Saa læs, og lær det udenad!

Correx med en Trumf paa.

Til og for Efterslægten.

At lyve med Anstændighed
Lidt for de Folk, man lever med,
I Vers, ja selv i pyntet Prose,
Til Morskab, og for daglig Brød,
Tilgives kan maaskee til Nød,
Endskiondt man bør det ikke rose.
Vovnæser dem at sætte paa,
Hvis Næver kunne vores naae —
Og, kort: at have lidt til Beste
Sig selv, sin Samtid, og sin Næste,
(Naar der er Maade med, som saa)
Det vil jeg ogsaa lade gaae;
Det kan jeg selv maaskee, trods mangen,
Endskiondt jeg kappes ei om Rangen.

Men, naar en altfor nævvis Pen
Vil narre selv ufødte Slægter,

Der (som man dog vel ikke nægter)
Ei kunne narre den igien —
Som sandhedskiærlig Børneven,
Min Harm jeg ei at styre mægter:
Jeg uden Skaansel Løgnen slaaer
For Panden, hvor den staaer og gaaer,
Trods alle Qvæstedes Indtægter;
Det er at sige, kiære Ven,
Jeg kort og got modsiger den.
Som om vi alle skudfrie bleve,
Jeg blir frimodig ved at strøe,
Hvor Halmen knaktes, Sandheds Frøe:
Fordi det Qvæstede skal leve
Skal derfor ei det Heele døe.

Viid altsaa du, hvis Uskyld smiler
Ved Brystet, paa din Moders Skiød!
Og du, som end derunder hviler!
Og du, hvis Fæer end ei blev fød!
I, hele den endnu saa spæde
Fremtidens Læseverdens Smaa,
Der alle neppe kunne græde,
End sige: skionne, staae, og gaae,
Og trække Danneburer paa!
I, hvem mig tidt paa Hiertet laae,

Med Sort paa Hvidt engang i Tiden,
Naar ingen af Jer meer er liden,
At more lidt, paa den Maneer,
Hvoraf man her en Prøve seer,
Ja selv at nytte meer end more!
Jer være sagt — naar I blir store —
(Hvad jeg Jer, søde Glutter spaaer,
I blive vist, om Danmark staaer
Endnu og blot et hundred Aar)
At I Jer ikke bør forlade
Blindt hen paa hvert et Dokument
For Eders Fædres Dyd paa Prent
I disse Fædres egne Blade —
Selv ei, naar findes meer deri
Af evangelisk Harmonie,
End Moden ellers med sig bringer
Imellem Dyr med Fuglevinger
I dsgnhistorisk Poesie.

Ifald I læse, for Exempel,
I Jer Tids Klub *) tilfældigviis,

---

*) Det er at formode, at vore Dages Heimskringla da vil ligge opslaaet i det mindste paa alle offentlige Steder, var det og blot for at læse Heltens Bedrifter, her tales om.

De mange Vers til Mandens Priis,
Der ei fik blot paa sig sat Stempel,
Men med en patriotisk Flid
Og stemplede sin hele Tid —
Saa tiener Jer til Efterretning:
(Trods Ingemanns og Foersoms Sætning)
At eiegode Manden, som
I samme Vers, der qvædes om,
Som alle Musers Ægte-Hane,
Som „Kampens Skiald" og „Vinter-Svane,"
Som „Harpens Olding-Drot" i Dan,
Og Fyens og Siællands Ossian —
Kort: som „Skjoldungens gamle Barde,
Og „Minnisangens danske Skiald"
Der qvad i Kiel, i Fredrikshald,
Værløse, Wordingborg, og Warde —
Var Mester vel i Gøglespil,
Var stor, var herlig, om man vil,
Var alt, hvad være kan paa Jorden
En feed og fyldig Mand i Norden
Af hans Natur, og meere til —
Stak hver en munter snovsk Broerlil
I Soemands Høitids-Biehlikke,
Ja selv Knud Siællandsfar, Fälil,
I Kongens Skaal og Hurra-Hikke —

Knud Siællandfar det nægter ikke —
Han upaatvivleligen stak
I komisk Spil og Sang og Snak
Hver Uindviet og Indviet,
Og, som Klor Knægt i Monarkiet,
Thalias hele Pik og Pak —
Han stak de største Patrioter,
Ei blot i Fiskemad, han aad
Paa Havets Bred, af Tangsalt vaad,
I Vadmelskofte, klædt, som Hother —
Ei blot i gammelholmske Zoter,
Og bremerholmsk medynksom Graad;
Men selv i ægte Borgerdaad,
Og ædel Stræben, trods den Beste,
For sin ulykkelige Næste,
Hvorfor jeg haaber, Himmerig
Vil nu ham lønne rigelig;
Thi stigt, saavidt som jeg kan skiønne,
Kan dog vor Herre kun belønne.
Han stak, kort sagt: hvad stak han ikke?
Hvad kunde han ei stikke her,
Hvor ingen stærk i Velten er —
(Jeg griber i min egen Fikke)
Han alle Smaafolk i vort Land,
I hver en Klasse, Kreds og Stand

Stak ud, som Mænd, der ei bar Vand
Mod ham — den Roes er evig sand;
Maaskee han, selv til Punkt og Prikke,
Og kunde hver en Stormand stikke
I Dyd og Viisdom og Forstand — — —
Men Digter var han, min Siæl, ikke,
Og heller ingen gammel Mand.

Til Kiøbenhavn.

(Ved en Skuespillerligbegiængelse.)

Stands, Arelstad i Sort, paa Gravens Rand,
Og tænk dig om, før selv du ligger:
Hvad er dig, svar mig! Konge, Folk, og Land,
Naar du begraver, som din største Mand,
Din første Gøgler og din beste Tigger?

Til Sangerinden, Minna Becker.

(Efter hendes første Concert paa vort Theater.)

Tonetryllerinde! vellyster,
Som i Sangens offentlige Have,
Udenfor Cecilias Conclave,
Psyches Sanger aldrig var det før,
Gaaer hans Muse ganske fra Forstanden.
Synger Du for os endnu engang
Her, hvor man har Hiertesands for Sang,
Troer jeg, gaaer den samme Vei hveranden.
Hvis ei Alle følge disse Fied,
Skyldes det den Biomstændighed,
At til Lykke du kun Becker hedder;
Hed du Beccarini, Skræk! jeg vedder,
Hele Verden fra Forstanden gik,
Fra den Kiender, der dig fik at høre,
Til den Midas, der med eget Øre
Blot dit Tryllenavn at vide fik!

Elegie
til
Fru Professorinde Rahbek, fød Heger.

(I Anledning af en mig fra Hendes Haand for Øie kommet Afskrivt af mit tydske Afskedsdigt til Grevinde Bombelles.)

Seer mit Hierte jeg i dette Speil?
Smile mine Tanker mig imøde?
Opstod, himmelluttret, uden Feil,
Deres Aabenbaring fra de Døde?
Bragte fra Teutona Hiemmets Aand
Hid tilbage til mit Danmarks Have
Mine Runer, i en Engels Haand
Skriftforvandlede til Tryllestave?

Drømmer jeg? er end ei visnet reent
Krandsen, mine danske Sangveninder
Huldt mig bandt af smilende Kiærminder?
Blomstrer her den tidlige mig seent?
Har, trods Storm og tordenlumre Dage,
Dybt i Skialdens Floras Efteraar,
Friske Blade den endnu tilbage,
Sødt erindrende den svundne Vaar?

Er mig Nordens Himmel meer ei vred?
Hader Asers Ret mig længer ikke?
Smiler Freia selv i disse Blikke
Fra sin lyse Stol mig atter ned?
Tør jeg troe mit Øie, troe mit Hierte,
Stirrende paa disse Staves Lyst?
Deeler end min Vellyst og min Smerte
Nogen Hiemmets Asynines Bryst?

Hulde Vink af Nordens Ynges Aand!
Glimt af fordums fædrelandske Smile!
Herthalundens Amors kydske Pile:
Træk af Charis Margaritas Haand!
Skrift, hvori sig Dannisheden maler,
Som den svæver for en Engels Sands:
Med Kiærminde-Runers Idealer!
Du har laant min Veemod huld din Glands?

Haanden, for hvis kiælne Krystens Favn
Rosenknoppe selv er ei for ømme —
Som jeg tidt i Venskabs bittre Savn
Elskovssyg har kyst i søde Drømme —
Den har værdiget et Blomstersuk,
Som i den forladte Sangers Smerte
Rosenblodigt udsprang af hans Hierte,
Meer end blot et fingerflygtigt Pluk!

Den har nektarbægerrundet sig
For det Spæde modersømt at vugge,
Let bersrende dets mindste Fnugge,
Morgenrødens Rosenfingre lig!
Den har foldet ud hvert Blad, med Dvælen,
I dens Lilieviftens Zefyrluft,
Og for Diet selv udpyntet kiælen
Rosendukken i sin Barneduft!

O! nu først min Sang mig synes færdig
Yndemoden, elskelig, og skiøn,
Som jeg ønskte den saa dybt i Løn
Engles Engel, Sangens Ida, værdig!
Du, som aldrig glemt jeg eengang saae!
Du, hvis Rose dufter i mit Hierte,
Lindrende de gamle Tornes Smerte,
Du har lagt den sidste Haand derpaa.

Kritisk Vurdering
af
Ludlams Hule.

Tredie og sidste Betragtning.

(See forrige Hefte.)

Vi gientage for Læsere, der maaskee have meer end nok af vore foregaaende Betragtninger, til aldeles at bryde Staven over sammes Gienstand, hvad vi derom strax i Begyndelsen yttrede: "at vi nemlig, for eengang at vise, hvorvidt Tankeløshed, Følesløshed, Sandseløshed, og Smagløshed kan gaae i priviligeerte Theaterdigter-Fuskerier, holdt det Umagen værdt, at hellige Ludlamshulen en egen alt belysende Kritik, i Følge den naturlige Respekt, der skyldes ethvert Non plus ultra." Da den fortryllende Musik

formodentlig endnu længe, trods Textens dramatiske Urimelighed og poetiske Flauhed, vil holde dette smitsomme Spogerie — saavel som den fra Sprogbehandlingens Side ikke mindre forargelige Sövedrik — paa Skuepladsen, er den fuldstændige Holden af vort Løfte saa meget meere nødvendig. Vort Arbeide gaaer nemlig ud paa, vi nægte det ikke, at vække i Fremtiden en almindelig Modbydelighed for slige Blandinger, og advare mod Misbrug af den himmelske Tonkunst til Forgyldningen af smagdræbende Piller. I en saa lille Litteratur-Republik, som vores, er det ikke ligegyldigt, hvorledes Sproget bliver behandlet i den Region, hvorfra det paa eengang meest taler til Øret og Hiertet. Sødt sjungne Dumheder og Uanstændigheder indliste sig lettere, og beholdes længere i den desuden let tiltakketagende Ungdoms Nemme og Hukommelse, end flet pludrede. Tak skee de henrivende Melodier ville Studenter saa længe synge Drikkeviser som Georgs, og Smaafrøkener Kiærlighedsviser, som Klaras, til de første "staae Fortuna bi" og de sidste lade "Maanens Luelyse" i daglig Tale.

Det bliver omsider ikke Umagen værdt at skrive grammatikalsk rigtigt, end sige poetisk skiønt

for et Publikum, der har ladet sig fratrylle den menneskelige Tale, og fraqviddre indtil Sprogets første Elementer. Jo galere jo bedre! vil endelig blive Stilens høieste Rettesnoer, indtil det tilsidst, for at overtræffe Wosemoseriet i Fiskeren og Aandernes Maskerade, vil blive nødvendigt, at drive det lige saa vidt i fürgterlig Ildebrands-Kragemaal, som sammes hidtil opnaaede Mønster, salig Mesteren: Stads-Chirurgus og Professor Carl Frederich Reiser. Til Forebyggen af dette Barbarie ville vi, for vor Deel, giøre hvad vi kunne. Lykkes det; og blot at standse eet eeneste virkeligt Genie paa Veien til Ødelæggelse, har vor Kritik dog i det mindste udrettet meer til sand aandelig Nytte, end samtlige Herr Oehlenschlägers romantiske Digtninger.

Vi begynde altsaa igien, hvor vi slap i Drøftelsen af de anbefalede "Folkesange," hvis No. 5 („den ypperlige Drikkevise" nemlig) vi allerede have vurdeert i en Anmærkning — og komme til

No 6. eller, hvad Athene-Recensenten kalder „Klaras fortræffelige Sang om de gamle Fædres svundne Vælde." Vi ville i Adledning af den, og derpaa følgende, her

anbringe vor lovede noiere Belysning af Kierne-Scenen.

Tidtbemeldte Froken synger denne mærkelige Sang alleene midt i Ridderſalen. Forfatteren, der mindre sætter sig i sine Personers, end sine Personer i sit Sted, har syntes, at det kunde tage sig artig ud, at synge noget i denne store "hvelvede," formodentlig særdeles sonore Sal. Klara maa altsaa synge, enten hun (i hendes Sted) vil eller ikke, og — hvad maa hun synge? En Drikkevise! Naar maa hun synge den? Strax — efterat have seet paa Gulvet den eengang i Forskrækkelse af Haanden tabte store sølvarmede Stage, og bemærket, at „selv det Skrækkelige har en egen Pirren" — en saa uendelig kold Bemærkning, at man doppelt undrer sig over den varme Begeistring, hvormed hun paa eengang istemmer:

„Her sad de gamle Fædre
„Ved breden Bord,
„For Dagens Fest at hædre
„Med Gammensord. (Punktum.)

Den Indledning har vi hørt mange Gange; men nu kommer det originale:

„I Staal, som halve Guder,
„Med Blus paa Kind,

„Fra farvebrændte Ruder
„Flød Solens Skin.

Solens Skin flød i Staal, med Blus paa Kind, fra Ruderne som halve Guder! Anderledes kan det i det mindste ikke klinge i Sang.

„Det kunstigskaarne Bæger
„Med Druesaft
„Som Hiertet vedergvæger,
„Gav doppelt Kraft.

Bægret, der var kunstig skaaret med den Druesaft, som vedergvæger Hiertet, gav doppelt Kraft! Det kan man sagtens tænke; thi det var Viin i Viin, altsaa doppelt styrkende.

„Høit for den hulde Kone
„Da Skialden sang,

(Nu synger han kun lavt)

„Og mellem Harpens Toner
„Lød Bægrets Klang."

Mellem Violintoner (med mindre de stakkateertes) lod det sig ikke giøre

„Hvor er den gamle Vælde?

Ja det maa hun nok sporge, naar hun seer den i Forfærdelse tabte Lysestage paa Gulvet.

„Mon Kraften døer?

Denne metaphysiske Reflexion midt i den lille Frøkens Drikkevise er yderst pudseerlig!

„End staae de stærke Fielde
„Saa høit, som før!

Deraf skulde man dog slutte, at Kraften ikke døer saa let; men det er da rigtig nok ogsaa en Steenkraft, der er naturligviis meget seiglivet — derimod:

„Men længe sank i Dalen
„De visne Løv —

Kraften i vissent Løv er udentvivl mere forgiængelig en Kraften i stærke Fielde. (Vi maa i Forbigaaende anmærke: at vissent Løv synker ikke paa Grund af den det egne specifiske Lethed.)

„Nu sørger Riddersalen
„Bedækt med Støv —

(Af det smuldne visne Løv formodentlig.)

„Men jeg vel sørge skulde
„For her var skiønt?

Nei! hellere skulde hun sørge, synes mig, fordi der ikke mere er skiønt; thi hvad skader det at noget har været smukt, var det og for nok saa længe siden?

„Af Vintersneens Kulde,
„Staaer Vaarens Grønt."

Denne Sentents forstaae vi aldeles ikke. Hvorledes kan det Grønne staae af Kulde? Mener Forfatteren stivner? Haaret staaer rigtig nok paa Hovedet af Skræk, og Græs kan ligeledes staae gandske stivt af Frost; som dog „Vin-

terſneen" netop betrygger Græſſet for. Men kan nu ogſaa det Grønne ſtaae af Kulde, hvad mener Frøkenen med denne vinterlige Landhuushold-nings Anmærkning, St. Hanſe Nat, her i Ridderſalen?

„Hvi klynke blandt de Døde,
„I Gravens Læ,
„Naar nye Frugter gløde
„Paa Livets Træ?"

Deri har hun vel Ret! Men hvor kommer hun paa det Indfald, at lade ſig levende begrave? Kun i dette Tilfælde kan man klynke (og neppe nok) i Gravens Læ blandt de Døde. Det er os plat umueligt, at udpine mindſte Mening af denne ſom Drikkeviſe begyndte, og ſom Liigpſalme endende „fortræffelige Sang om de gamle Fædres ſiunkne Vælde." Den deri omtalte ſiunkne Vælde beſtaaer i doppelt Druefaft og viſſent Løv; og hvis Klara ikke ſiden efter forklarede, hvad hun mener, kunde man umuelig udbringe det af Viſen. Af hendes derpaa følgende Declamation ſee vi rigtig nok, hvad det „viſne Løv", og „de ny glødende Frugter paa Livets Træe" vil ſige; men uden denne Kommentar er hendes Sang dunklere end Pergamentets. *)

*) Hendes Overgang til denne Kommentar er meget naiv·

No. 6. Den „ligesaaskionne Ballade om den hvide Kone" (S. 124). Her er nu rigtig nok Forfatteren paa sin Poesies alleregentligste egen Voldgade, for saa vidt Halvparten af denne Ballade er aldeles uiæselig, og den anden Halvpart for det meeste utydelig. Klara siger selv, ved at finde den „udslettet paa mange Steder":

— „Det vil koste meget
„At faae en Mening ud deraf." —

Og deri har hun fuldkommen Ret! Den begynder nemlig saaledes:

„Hør du, som finder Tiden lang,
„Ved Lampens blege Lue!
„Jeg synger dig en gammel Sang
„Om Borgens første Frue.

„Ja William! du skal atter hæve dig
„Fra Dalens Hytte til den stolte Borgsal" —
hvad der umuelig (da han hidtil var og blev en simpel Bondeknos) kan betyde andet end: „Du skal nok engang krybe op til mig ad Strikkestigen," som vi har seet, han alt har giort

„Og mine Stammefædres Helteskygger
„Skal glæde sig, at Livet ei er dødt;
„Men at en Kilde springer frem paa ny,
„Naar gamle Vælde er stoppet og fortørret."

Det er klart, at hun tænker paa en ganske anden Yngel, end hin af „den panisse Skræk" i Krogen.

At Sangen nu er gammel, sees af det plettede Pergament den er skrevet paa; men var den ogsaa gammel, da den blev skrevet?

„Hun glimred rigt i Ædelsteen,
„Nu ligger hendes more Been
„I linnedhvide Klæder
„Bag Gulvet, hvor du træder.

(Hiatus in manuscriptis)

„Da hendes Barn nu døde snart,
„Fordi hun ei det hæged;
„Og da med hendes Flaneart
„Hun Hierterne bevæged;

(Dengang bevægede man Hierterne med Flaneart! det har været en endnu værre Tid end den man nu flaner i! Hiatus og Pause — medens Klara „giætter sig til Resten".)

„Fitz-Oven hen til bratte Strand
„Henlokked hendes Ægtemand.
„Nu ligger han begravet,
„Hvor Steenen staaer i Havet.
„Retfærdigheden slumrer ei —

Det er en splinterny Sentents i en gammel Sang.

„Snart følte hun det værre —

Hun følte det altsaa først kun flemt!

„Hun maatte gaae den samme Vei
„Som hendes Ægteherre —

(Det maa vi vel alle tilsidst.)

„Her Boleren i Nidkiærhed
„Har hende stødt med Dolken ned —

En indtil Nidkiærhed retfærdig Bøler! — men hun kom jo altsaa langt fra ikke „den Vei hun maatte gaae" eller er Veien til „Steenen i Havet" og den til „bag Gulvet i Salen" den samme?)

„Hun laae med blege Miner
„Bag blodige Gardiner" —

(Da Boleren stødte hende ned med Dolken.)

„En Kiste nu bag Alteret staaer,
„Kun fyldt med Grums og Stene; —

Hvor hendes Liig er kommet hen er, ikke got at blive klog paa; man seer kun, at det i al Fald er kommet bag om: „bag Gulvet" — „bag Gardinerne" — „bag Alteret" — o. s. v.)

„Men hver en Nat Fru Klara gaaer
„Sorgmodig og allene.

(Sir Harry havde dog lagt Mærke til at hun søgte unge Pigers Selskab.)

„Til Straf for hendes Ødselhed,
„Af Vindetrappen op og ned,
„Aarvaagent maa hun trippe
„Med huusligt Nøgleknippe!"

Ikke til Straf for hendes Bolen, eller Myrden; men til Straf for hendes Ødselhed. Nødtvungen Huuslighed er vist en svær Straf for Fianer; men en egen Sag er det dog, at skildre unge Frøkener den, som en saadan, og

faae dem ordentlig til at gyse for Huusmoderforretninger.

„Og dybt i Hulen, hvor hun først
„Sin Boler satte Stevne,
„Der maa hun nu med blodig Tørst,
„Letsindigheden hævne. —

Blev hendes Ødselhed med Barnemord og Mandemord paa den ene Side straffet lidt for mildt med „aarvaagen Omtrippen", saa bliver paa den anden Side nu hendes Letsindighed straffet uendelig meget for grusomt med uophørlig „Blodtørst." Denne sataniske Straf ophæver alt indtil Grundbegrebet i Retfærdighed, og Forestillingen om nødtvungen Pinen af andre til Revselse for egen Forbrydelse, maae oprøre den hjerteløseste Fantasie, da den i reneste Forstand vender op og ned, ikke blot paa al Moral, men paa alt nok saa gemeent menneskeligt Skionne.

„Maa give hver, som give bød,
(Hvad vil det sige?)
„Men straffe strax med bedske Død
„Den dvælende Betaler,
„Naar Tiden han forhaler."
(En smuk Pleonasm!)
„Først naar en Møe af hendes Slægt,
„Paa denne Borg vil bygge —

(Bygge nemlig i den Betydning, Frøknens Plan gaaer ud paa.)

„Som tager i sin Varetægt
„Den arme blege Skygge;

(Borgen eller Frøknen?)

„En Moe uskyldig, huld, og reen,

(En Moe med den omtalte Plan nemlig.)

„Som lader hendes trætte Been

(Nylig var de more.)

„I christen Jord begrave,
„Da —

Hvad da?

„Da faaer hun Moe i Graven!"

Men hvor er christen Jord? naar den hverken er bag Gulvet, bag Gardinerne, eller bag Alteret i Kirken? Spøgelselsét klager jo desuden selv ikke saa meget over Jorden, som over Maaden, hun ligger paa deri: „Her" hedder det nemlig S. 128, ligger jeg med Strikker sammensnørt, mit arme Hoved skiændigt bundet ned mod Hælene. Tinkisten er saa trang!" — Uagtet hendes Jordefærd er det, hvorom alt i Stykket dreier sig, er det ligesaa umueligt, her at blive klog paa den gale, som siden paa den rigtige Begravelse.)

No. 7. „Gienfærdets ynkmodige Bøn." (S. 128.) Den lyder saaledes:

„Klara frygter du en luftig, let,
en ulykſalig Skygge?
„O ſkiænk mig atter Roe!
„O ſkiænk mig atter Roe! *)
„Du kan, Du kan!
„Begrav de trætte Been. **)
„Her ligger jeg med Strikker ſammenſnørt,
„Mit arme Hoved bundet ned mod Hælene.
„Tinkiſten er ſaa trang! ***)
„Begrav i Chriſtenjord din Stammemoder!
„Du rædder mangt er Liv! ****)
„Thi nede dybt i Hulen kold og grum, ſom Havets Bølge, der har dræbt min Husbond i Morgendæmringen, jeg myrde maa, ſom føleslos Natur,
„Mens Hiertet brænder i ſin Skiærtsild. *****)
„Forlos mig!

---

*) Naar mon hun ſkiænkede hende Roe før? og hvor tidt vil hun have den?

**) De trætte Been af en let og luftig Skygge! Eller, meener hun de more Been bag Gulvet, hvoraf ere de trætte?

***) Man ſpører gemeenligen mere paa Tin end paa Fyrr naar det gielder om Bygningen af det ſidſte Huus; men at den Tranghed ſaa meget ſkulde genere en „ſmekker" død Kone, er høiſt underligt.

****) Vor Forfatters til alt det andet ſvarende Forſømmelſe af Orthographie, glemmer at rædder er et ſtærkere Udtryk for ſkræmmer.

*****) Den ulykkelige Frue er græſſelig adſplittet. Hendes Skygge tripper op og ned ad Vindeltrap-

„Bring mine støvbedækte Been til Graven!
„Lad Siælemesser synges over mig forbi den fæle Ludlamshule!
„Men skynd dig for Morgenhanens Gal, skal ei dit Smiil forvandler sig til Taarer!
„God Nat!
„Jeg kommer aldrig meer, naar selv du vil.
„Red mig en Seng af fire lange Fiæle! *)
„Jeg er saa træt.
„Farvel! (Hun synker i Jorden.)

Vi bede blot, at betragte denne ynkmodige Bøn fra Versenes Side med Hensyn paa Bequemheden til Melodie, og Muligheden, ved Hielp af samme at giøre den til "Folkesang" — som Recensenten er forvisset om, den vil blive!

No. 8. "Ludlams Forslag til Fanny, at omskabe hendes Datter til Havfrue." (S. 139.)

---

ven — hendes Gienfærd sidder ved Brønden — hun selv myrder dybt nede i Hulen — hendes Hoved ligger bundet ned mod Hælene i Tinkisten — hendes møre Been ligge bag Gulvet — hendes trætte Been under Gulvet — hendes Hierte brænder i Skiærsild for sig selv, og hendes Siæl er et andetsteds i Graven (som man maa slutte af Sangen 142.)

**) „Brede" skulde hun sige.

„Vi elske Born vi Kildens, Flodens Aander.
„Jeg vil opdrage hende til en Havfru' *)
„Forvandle hendes Halvdeel til en Fisk **)
„Med smukke Solverskiæl. Men hendes Haar
„Skal blive grønt, som Søegræs ***)
„Ansigt beholder hun, samt Arm, og Bryst og Hænder ****)
„Smukt vil hun synge for dig mangt et Qvæl *****)
„Ved salten Strand. Du vil gienkiende Betty
„Om Aftenen under Grædepiilens Green; ******)
„Men hun vil stirre føleløs paa dig; *******)
„Thi Havets kolde Mæheringen Siæl! ********)

---

*) Forvandlingen af alt, paa Overdeelen nær, med Vorttagelse af al Siæl, kalder Forfatteren Opdragelse! Saaledes har han rigtig nok opdraget sin Muse.

**) Omvendt vilde have givet en fatteligere Meening.

***) Vi skylde Forfatteren Tak, at han ikke her, som paa andre Steder har taget Tilflugt til Spanskgrønt. Denne Local-Farve hos ham har saa stærkt irret en yngre romantisk Digter, at han endogsaa synger "Spanskgrønne Vaar!" o. s. v.

****) Altsaa dog kun een Arm.

*****) Hvad mon det er for et Havamaal?

******) Ja nu skal man see, der vore Grædepiile paa Skotlands salte Strandbredde!

*******) Hvilken Sirene! hvor overtalende for et Moderhierte!

********) Og dog er et saadant Væsen ψυχη i egentligste Forstand (efter Recensentens Meening) og

Hvilken frivillig Stokblindhed hører der ikke til at finde denne Sludder "Sang" — og ovenikiøbet "Sang, den store Digter aldeles værdig!"

No. 9. endelig: "Robins fortvivlede Udbrud ved at see Hulen tillukt." (S. 166.) Vi have allerede anført det, som Prøve af fuldstigt Feberraserie paa en Digters Læber, end sige i en Bondemund — og ville her blot tilføie Enden deraf:

— — "En lysblaa Kloft (i Hulen nemlig)
"Skal aabne sig; og Naaden oven over
"Skal dale mod vor Afgrund paa sin Skye
Og hæve os i sine Faderarme!" —

Man kan med høieste Grad af Sandhed sige, at Bonden i sin Feberhede og Fortvivlelse bliver saa reent catholsk, at han endog glemmer sin Catholicisme. Thi selv vanvittige Catholikere forestille dem Naaden med Moderarme paa Grund af noget i den blot dyriske Forestillingsevne, der aldrig, saa længe den yttrer sig, ganske kan forstyrres. Ophævelsen overalt af den sidste Betingelse for Forestilling i Forestillingen selv er kunstlet, og ikke

---

istand til at fare til Himmels (efter Forfatterens). Hvad mon begge forstaae ved Siæl?

naturlig; selv i en Daarekiste vil man aldrig høre en ravgal Sang, som denne! Vi appellere i dette Punkt til den gemeeneste Psychologie, som i vor hele nærværende Kritik til den blot sunde Fornuft og Menneskeforstand. Til en Poetik kunne vi desværre ikke appelere i et Litteraturvæsen, som vort nærværende, hvor denne Videnskab er saa aldeles gaaet til Grunde i Romantik, at offentlig optrædende Recensentere kunne kalde Solutstil-Tingester, som de tre sidste her anførte Nummere: "Romancer og Ballader." Man see blot tilbage paa dem endnu engang fra dette Synspunkt, og paa dem alle, som anbefalede "Folkesange!" Det er rigtig nok noget ganske andet, end disse Pramske, Thaarupske, Rahbekske, Trojelske, Zetlitziske, og Baggesenske Viiser og Sange — der, hvis de ikke bleve fortrængte, ordentlig kunne vænne Vedkommende til at tænke og føle ved hvad de sang — hvorfra Himlen bevare et Folk, som vores, hvis egentlige Aandskultur dog i Grunden eene kan gaae ud fra Spanien formedelst tydsk Transit — og hvis baade længste og korteste Dag i Poesien upaatviblelig kun Tusind og een Rats-Lampen fuldkommen kan opklare! Skulde Forfatteren,

eller Recensenten af Ludlamshulen hændelsevis faae Øine paa denne sidste Yttring, tiene den eene som den anden til Efterretning, at den er ironisk, og at det ironiske maa tages tvertimod Bogstaven.

Den af vor Kritik saaledes i alle Krinkelkroge med alle „sine gronne Pletter af en usund Fugtighed" belyste oehlenschlägerske Kunst-, Smag- og Sprog-Begravelse er imidlertid af vor æsthetiske Hof- og Stats-Ret *) i Litteraturtiden (tilligemed den hele Række Pindehuuse: Hugo von Rheinberg, Faruk, Kanarifuglen, Ærlighed varer længst, og Digtningernes anden Deel) blevet tilkiendt Hævd paa en hæderlig Plads mellem Smagens offentlige Bygninger, og anbefalet, ikke blot, som Trylleflot, men som Museum. „Ludlams Hule" er, efter vor indtil videre afdøde Digters afdøde Recensents Dom „et saa ualmindeligt Syngespil, at man deraf kan fordre alt;" og paa „een eneste Betænkelighed nær" (Lægens nemlig) finder denne uendelig meget fordrende Kunstdommer ogsaa om-

*) En Høieste Ret har det aldrig været, man tør derfor appellere fra dens Domme.

trent alt deri, hvad den største Kræsenhed i Poesie kan forlange. „Det er, ligesom Faruk, „siger „han," beregnet paa at giøre det størst muelige „Indtryk, ved Hielp af en mangfoldig Thea„termusik og et got Maskinerie." *) „Imidlertid „vedbliver han," kan Stykket be„staae ved egne Kræfter, og nydes saavel ved „Toilettet, **) som selv i Studerekamme„ret; ***) ja man bør endog ønske, at det til„lige nydes paa denne Maade, da Tanker„nes Fiinhed og Poesiens Friskhed „ufuldkomment fattes under Opførelsen. ****) Er

*) Den første Regning slog godt ind; men den sidste blev giort aldeles uden Vert.

**) Det kommer an paa hvorledes Toilettet er; ikke at tale om hvad Kaper-Madammer og rangstegne Sara-Nickels-Døttre kunne læse ved deres Toilette.

***) Ja! men hvilket Misfoster lader sig ikke betragte i et Anatomiekammer?

****) Vi opfordre ikke blot denne Recensent, men alle hans recenserende philosophiske og æstheriske Colleger, at opvise een eneste forsvarlig grov, end sige fiin Tanke i den hele fantastiske Væv, naar vi undtage den af os allerede bemærkede S. 31 hvor „Hiertet ikke vil slippe sit Haab med Ankeret" — en Tanke, der paa en os ubegribelig Maade har forvildet sig ind i denne Hule. Hvad Poesiens Friskhed angaaer, da synes den os heelt igien-

„derfor Herr Oehlenschläger end afvegen „fra den idylliske Tone, som Ewald og Thaarup „have lært de Danske saa inderligen at elske i „Syngespillet, saa er han dog, som de nysnævnte „Digtere, en affagt Fiende af Sydlæn„dernes forkeerte Smag: at skrive Ope„retter efter Balletmesterens eller Komponistens „Ordre, i den Tanke, at skion Musik og glim„rende Decorationer her skulde være Hovedsagen. „Han haandhæver med sine Forgiængere den „Roes: at hans Syngespil ere sand Poesie, „og kunne følgelig ei alleene sees og høres, men i „Taushed læses og giennemtænkes med „Fornøielse." Vi overlade til vore Læseres Skionsomhed, efter at have betragtet Ludlamshulen noget nærmere, at bedømme, om denne Roes ikke har nogen Lighed med den, Jesper giver von Tyboe, naar han siger: „Herren er en Herre, som er beqvem til alle Ting — thi jeg vil sige Herren: Eet er at svare, et andet er, at give et got Svar, som man ikke har betænkt sig paa?"

---

nem „at lugte stærkt af Fyrretræe." En vis Friskhed spores rigtig nok hos næsten alle Personerne, især hos Klara; men den sattes netop fuldkomnest under Opførelsen.

Det er os i det mindste umueligt, at bare os for Latter over den Anstrængelse, hvormed vor æsthetiske Oldfux stræber, at indstille det usyngelige Syngespil for den tause Læsnings Tankedomstoel. Som affagt Fiende af al Smag, er Herr Oehlenschläger naturligviis ogsaa „en affagt Fiende" af den, at digte Syngestykker med Hensyn paa Kompositionen; men hvorledes en Kunstdommer kan finde dette Smagsfiendskab priisværdigt, er høistbesynderligt — især en Kunstdommer, der ovenfor har forsikkret, at dette Syngestykke er beregnet paa, at giøre det størst muelige Indtryk ved Hielp af en mangfoldig Theatermusik? Upaatvivlelig er der noget forkeert i den italienske Smag, at opoffre Sangen, saa at sige, alt andet i Syngestykker; men er det ikke dog endnu forkeertere, at opoffre denne med? I et Syngestykke er og bliver dog vel det Syngelige Hovedsagen, og en Forfatter, der ikke kan eller vil lempe sig efter den Sosterkunsts Regler, han her foreener sig til eet og samme Total-Indtryk med, bør ikke skrive Syngespil. Men lad nu ogsaa Sangen, og Musiken, og alt det øvrige, hvad der kan høre til et musikalsk Trylledrama, opoffres — lad dettes Text eene og alleene opføres paa den indre tause

Tankens Tillie i Studerekammeret — lad os ikke blot tilgive Digteren, men rose ham for, at han f. E. i følgende „Sange — Romancer — Ballader," eller hvad det er, aldeles intet Hensyn har taget paa Mueligheden af musikalsk Komposition; hvad Sjælefode, hvilken Aandsnydelse mon Recensenten finder i det abstracte Studium af samme? Her er Arien. (Den hører, vel at mærke, til de den store Digter aldeles værdige „herlige" og „sande Folkesange," hvoraf vi kun anførte de „ni vigtigste" i vor forrige Betragtning; men, for ikke at stikke noget under Stagen, ville vi nu anføre den med.)

Dick.

„Han gik til Ludlams Hule *)
„I mørke Midienat,
„Mens Maanen hist, den gule,
„Saae giennem Busk og Krat.

„Laan mig en Kobberbolle,
„Sang han i Hulens Grund,
„En tinnet Kasserolle *)
„Til næste Midnatstund.

---

*) „Peter Trimp" nemlig, „som laante den store Suppekiædel til sin Bryllupsfest." Denne Omstændighed fortælles i Forveien i Prosa.

„Hiem gik den tappre Peter
„Med Bollen paa sin Bag;
„Der stødtes i Trompeter,
„Det var hans Bryllupsdag.

„Der var stor Lyst og Gammen,
„Han gik med Bruden seent;
„De slumrede tilsammen;
„Han glemte Ludlam reent.

„Man fandt ham næste Morgen
„I Sengen ganske død.
„Dig her at skildre Sorgen,
„Naturen mig forbød.

„Man bragte den tilbage,
„Der staaer den, hvor den stod!
„Hun vil den ikke tage,
„Den er betalt med Blod.

„Man bragte den tilbage,
„Der staaer den, hvor den stod!
„Hun vil den ikke tage,
„Den er betalt med Blod.

William.

„Der staaer den virkelig, den gamle Kiædel,
„Spanskgrøn af Jrr, halv sænket ned i Sandet.“ —

Hvorpaa der er taget Hensyn her med den overordentlige specielle Indretning, at den foregaaende Replik er i ganske simpel Prosa, den anden i sangviisforfattede Riim, den tredie i riimfri jam-

biske Vers, vide vi saa lidt, som Hensigten overhovedet med hele Stykket. Men ligemeget, vi ville ved den natlige Lampe, langt fra al forstyrrende Musik, Mimik, Spil og Decoration studere Ariens „sande Poesie."

Det første, der støder os i vor stille tænksomme Nydelse, er „den gule Maane midt i den mørke Midienat;" thi stigt maa Tanken virkelig see med andre, end dens egne Øine, før den troer det. Paa et grundmuret eller stærkebygt Theater er det maaskee mueligt, at anbringe en gul Maane i en mørk Midienat; men hverken paa Naturens ydre eller indre Skueplads, hverken under Himmelens eller Hiernens Hvælving lader det sig gjøre. Den Omstændighed, at bemeldte gule Maane „seer giennem Busk og Krat" forekommer os og lidt betænkelig. Det maae have været noget ganske andet Gult, der har svævet Digteren for Øie.

Det andet Tankeforstyrrende er den gode Karls Sang i Hulens Grund. Vi begribe ikke, hvorledes han er kommet til Bunden end sige til Grunden af Brønden eller Hulen i levende Live, eller uden i det mindste at blive vaad? Sangen selv er simpel og forstaaelig.

„Laan mig en Kobberbolle!"

er i høieste Grad ukunstlet, umetrisk, umusikalsk, og, for saavidt, aldeles fornuftig indre Sang; men, desværre! denne gyldne Simplicitet forvandles paa eengang til den græsseligste Bravura-Svulst, der for Tankens Øre lar sig ophvirvle til Lyrikens obligateste Fandenivold, i Løbet af Kobberbollen nemlig til tinnet Kasserolle. Denne Phantasiens underlige Flugt i den saa inderlig begyndte jevne Sang kan Tanken ingenlunde følge.

Det tredie, vor Tanke snubler over, uden mindste klar og tydelig Nydelse, er Peters Hiemgang med den igien til Bolle forvandlede Kasserolle paa sin „Bag." Vi anstrænge forgiæves vor Tænkekraft, for at udfinde, hvi han, forudsat, at han og virkelig kunde bære den paa denne Maade, ikke heller bar den paa enhver anden? Os synes at, hvis han ikke har surret sig den fast om Lænderne, den nødvendig i Gangen maatte dumpe af. Og, surrede han den fast, hvi saa lavt? hvorfor ikke paa Nakken, Skuldren, eller Ryggen, naar han nu eengang ikke vilde bære den under Armen, i Hænderne, eller paa Hovedet? Men (vil man maaskee sige) en saa ualmindelig Bolle kunde heller ikke godt bæres paa en almin-

delig Maade. I Prosa var det en Suppekiædel, i Sangen blev det af en Bolle til en Kasserolle, og i Jamberne atter til en simpel gammel Kiædel; hvad det i sig selv har været er ikke let at afgiøre? Skulde dette tvetydige Huusgeraad ikke egentlig have været et Stikbækken? I dette Tilfælde kunde Peter, formedelst den lille Sløife, som gemeenligen er anbragt i Enden af Skaftet, have bundet det fast til sin lille Pidsk i Nakken; og det var da saare begribeligt, hvorledes han gik med Bækkenet paa Bagen.*) Men saa rigtig og nu bemeldte Bag paa denne Maade lader sig forklare, ja retfærdiggiøre, saa meget synes dog sammes Omtale overflødig, og Forfatteren havde maaskee giort bedre her, at beholde den in mente — saa meget mere, da umiddelbar derpaa stødes i Trompet, uden at man strax veed hvor Stødet kommer fra:

„Hiem gik den tappre Peter
„Med Bollen paa sin Bag;
„Der stødtes i Trompeter; —

*) Da Tingesten staaer der endnu, kunde Herr Rind gierne under Sangen, for at giøre Foreſtillingen om Peters Hiemgang desto mere levende, liste sig til at giøre dette Experiment, der sikkert vilde have den forønskte Virkning.

Ved dette Der, som synes at maatte henføres til „Bagen," friſtes man (især i ſit Studerekammer, hvor man ikke generer ſine Tanker for den ſtore Verden) til at foreſtille ſig Peter Trimps egen, og ikke en ganſke anden Trompeters Stød — en Foreſtilling, der paa den med Kobberkiædler, Kaſſeroller, Boller og Bækkener opfyldte Indbildningskraft gior en meget ſkraldende Virkning.

Den fierde Tanken lidt vel haarde Nød at knække, er den derpaa fortalte Bryllups-Omſtændighed, at Peter, trods al Lyſt og Gammen, ikke gik hurtig, men ſeent med Brnden; thi lad ham og være gaaet med hende saa ſildig til Sengs, som man vil, desmeere maatte han jo ſkynde ſig — i det mindſte i en Gang efter Naturens Orden. De ſlumrede ſammen, vilde en anden have ſagt; men vor Digter ſiger heller tilſammen — i den Tanke formodentlig, at dette til gior Samlingen tættere. *)

At man fandt Peter næſte Morgen ganſke død i Sengen, er i og for ſig ſelv en ganſke ſund

*) Heri tar han dog feil; det gior den kun mangfoldigere. Hvis alle Giæſterne, f. E. vare gangne med til Sengs, kunde det hedde: de ſlumrede tilſammen.

Tanke; og jo længere man tænker efter, jo meere vil man finde, ved en fortsat Analysis, at det er meere fornuftigt, at kalde en hvilken somhelst død Person ganske død, end nogen i Live ganske levende; men man vil ogsaa indsee, at dette Udtryk er her meget ufornuftigen anbragt, med mindre det var Forfatterens Hensigt at gjøre det fortalte Dødsfald latterligt. Men er dette Tilfældet, saa veed en tænkende Læser ikke meere hvad han skal sige om hans sunde Sands.

„Dig her at skildre Sorgen,
„Naturen mig forbød."

Mig forbyder Kunsten at skildre, hvad jeg føler ved slige „den store Digter aldeles værdige poetiske Steder."

„Man bragte den tilbage
„Der staaer den hvor den stod; *)
„Hun vil den ikke tage,
„Den er betalt med Blod!

For Tænkeren i Studerekammeret tager denne Fortælling sig underligt ud. „Der staaer den (Bollen, Kasserollen, Kiædlen, Stikbække-

*) Theater-Regien har, da den skulde staae et Steds, sat den paa Landeveien uden for Hulen, med rigtig Skiønsomhed og fuldkommen Føie. Vi forsvare den i saa Henseende naar og hvor det skal være mod al Paaanke, trods Forfatterens egen aabenbare Modsigelse.

net, nemlig) hvor den stod" hedder det. Men staaer den, hvor den stod, saa har jo Mor Ludlam den igien, og umiddelbar derpaa hedder det: „hun vil den ikke tage!" Laane-Institutets Oplag, eller Mor-Ludlams-Assistentshuuset, hvad man vil kalde det, maa nødvendigvis forudsættes, at være under Jorden, og det synes, som om den eeneste Ind- og Udgang var Brønden, hvoraf det „jævngode Riddersværd" jo og siden med megen Forsigtighed opskydes. Det nokſom omtalte Stikbækken stak formodentlig dernede mellem det øvrige Skramlerie, før Peter kom og, forlangte det under Navn af Bolle og Kasserolle; thi Navnet gior her intet til Sagen; selv i Tilfælde, at det var en Kiædel, maatte det efter al aandeverdslig Sandsynlighed stikke der, hvor Sværdet, og alt det andet Laanegods stak. Det burde altsaa hedde:

„Man bragte den tilbage,
„Der staaer den, hvor den ikke stod" —

Rigtig nok var det eene masculine Vers saa blevet længer end dets foregaaende Kammerater; men hvad havde det skadt i den sidste Strophe? Weisse var nok kommet ud af det her, som paa andre Steder, hvor Forfatterens kaade Metrik gior meget større Bukke-Spring.

Den sidste Linie: „Den er betalt med Blod.“ (Kobbertingesten nemlig) vil heller ikke ret glide ned og fordøies, end sige nydes med nogensomhelst philosophisk Vellyst i Studerekammeret. Af det Foregaaende har man nemlig ikke mindste Grund til at troe, at Peters, eller nogen andens Blod har flydt ved denne Leilighed. Men Forfatteren giør gierne sine Katastrofer, indtil de allermindste, saa blodige, som han kan, for Fantasien, fra den datterlige Giennemskyden af en opgravet Faders Liig af, til den fuldkommeste gemeene Straadød.

Vi have saaledes med al muelig Anstrængelse for at finde det „Fiine i Tankerne“ hin trompetende Recensent har blæst om i Litteraturtidenden, giennemgaaet eet af Ludlams-Kabinetstykkerne for Toilettet og Studerekammeret. Vi opfordre enhver tænksom Læser fra den mindste til den største kritiske Philosoph, at finde noget andet deri, end hvad vi have fundet: Stof til Latter nemlig, og Leilighed til advarende Blotten af vor Digters hidindtil i lutter Roselse af poetiske Chordrenge hylte Afgudsbillede, i en moersom Recension, som (for Exempel) den, vi hermed slutte. Hvad Sprogmishandlingen i denne, med alt det fra de øvrige Sider taaleligere, Ludlammiade betræffer, da til-

staae vi, at vor Kritik, da den i Begyndelsen lovede, fuldstændigen i nærværnde Vurdering (der maaskee allerede overskrider en morende Længdes Grændser) at blotte samme, giorde Regningen uden Vert. Vi troede nemlig dengang ikke, det stod i vor Forfatters Magt at drive Kragemaalet videre, og tænkte derfor, at kunne slutte vor Fremstilling af alle begaaelige Synder mod Kunsten, fra denne Side, med en lidt udforlig Udpegen blot af de ludlamske Bommerter.

Men midt under vort Arbeide udkom den nye Skoles poetiske Kragemaals sande Thesaurus i det dramatiske Eventyr: "Fiskeren", til hvis urandsagelige Dyb af Digt- og Skriv-Feil Ludlamshulen forholder sig, som en oehlenschlägersk Geburtsdagsviise til et oehlenschlägersk Geburtsdags-Syngestykke. Med vor Respekt for det overtrufne Non plus ultra var det altsaa forbi — ikke at tale om Foraarets, vel sildige, men dog altid tidligere og blidere Ankomst, end vi havde formodet. Thoras, Flyvedigtenes og Gaadens Muse maa til kritiske Arbeider have Vinteren for sig, og kan saa lidt, som Naturen, dræbe Insecter paa den Tid, Sydvinden blæser.

Resultatet indtil videre af denne Vurdering er for Resten allerede: Ludlams-Hulens — og der med alle den meer eller mindre lignende Oehlenschlägerske Digtningers kritiske Fordømmelse. De udholde ikke den mindste dvælende Betragtning, end sige fuldkommen Belysning og strænge Prøvelse. De ville derfor ogsaa forgaae med Døgnet, der under Kritikens Fraværelse, paa en Tid, da al til Nød undværlig Tanke og Eftertanke, saa at sige, blev bortbombarderet, bragte dem i Mode. Vi ende med følgende Reflexion af en sandelig intet mindre end pedantisk strænge Genialitets-Vurderer:

Det heldigste Genie vil neppe hænde,
Med blot Natur og blot Instinkt engang
I Digt at naae det Ugemeenes Rang.
Kunst bliver Kunst! Hvo den sig ei til Ende
Har grundigt giennemtænkt er Fusker blot;
Her hielper Famlen ei: før man gior noget got,
Man maa med Sikkerhed det Gode kiende. *)

*) „Dem glücklichsten Genie wird kaum einmal gelingen,
„Sich durch Natur und durch Genie allein
„Zum Ungemeinen aufzuschwingen.
„Die Kunst bleibt Kunst! Wer Sie nicht durchgedacht
„Der darf sich keinen Künstler nennen.
„Hier hilft das Tappen nichts: eh man was gutes macht
„Muß man es erst recht sicher kennen."

Göthe.

Til Boreas.

Du, som skarp, med kiølig Aande
Dræber giftigt Allehaande —
Du, som i de store Byer,
Og i alle Landsbykroge,
Med din muntre Kamp mod Taage
Damp og Dos og dovne Skyer,
Luften renser og fornyer —
Du hvem ikke blot den fule
Liiglugtfulde lumre Hule
Nødig har, for ei med Pest
Strax at dræbe hver er Giæst,
Der igiennem sammes Stænger
Blot og stikker Næsen ind;
Men til hvem og stundom trænger,
Hist i Haver, her i Vænger,
Lilie, Rose, Bøg og Lind —
Hvil dig lidt, bevingte Dommer,
I den liflige Skiærsommer!
Nu, din yngre Broder kommer,
Pustenoe med vneligt Sind

Op den lille Barnekind,
Nu lad buntet, eller broget,
Fantasien uden Baand,
Aande-Maaken uden Aand,
Fiskeren, og saadant noget,
Holde, som dem falder ind,
Huus med Smagen og med Sproget!
Nu lad Qvinden hedde Qvind!
Nu lad Blomster hedde Blommer!
Nu lad Skin kun nævnes Skind!
Hvis og selv saa vidt det kommer,
At dem Pindus blir en Pind —
Skal dog ud af mine Lommer
Nu, vi har den kiære Sommer,
Blæse lutter Vestenvind!

Til Læseren.

Trykfeilen, S. 469, hvor den sidste Strophe af en Viise (der just ikke hører til dem, man ei kan synge for tidt) er sat dobbelt, bedes at maatte gunstigen overseés.

Danfana.

Et Maanedskrift

af

Jens Immanuel Baggesen.

Juni.

Kjøbenhavn, 1816.
Hos Boas Brünnich,
Lovstræde No. 128.

Indhold.

Thora.

Tredie Sang . . . . . S. 481.

Fierde Sang . . . . . 500.

Femte Sang . . . . . 519.

Sommerdigte:

Digterterne . . . . . 541.

Ode til Fru Henriette C********** . . 553.

Til Fru H******** . . . . . 556.

Min Handelsflor . . . . . 558.

De atten Eller . . . . . 560.

Bon, d. 30te Juni . . . . . 565.

Den døende Harpeklang. Til Adelaide, Grevinde af Bombelles, ved Hendes Afreise . . . . . 566.

Min Digterlod . . . . . 571.

(Alle disse Stykker af Udgiveren.)

Til sin Psyche. (Af Just Thiele) . . . . . 575.

Fortsættelse af Thora følger i næste Hefte.

Thora.

Tredie Sang.

Pindsemorgen, før Solen oprandt, stod færdig i Gaarden
Vognen, en Løvsal lig, med nysudsprungene Qviste
Fletted' i Faddingens Vidiekurv, Bagsmækken med Krandse
Festligbehængt, og Bunden bedækt med glindsende Langhalm.
Agestolene begge, med bløde befryndsede Hynder
Bolstrede, Thoras især, og maibeskyggede trindtom
Prangte, som to Lystbænke; thi med besynderlig Omsorg
Havde det Roller saa stadselig smukt indrettet og udført,
Uden at sove den Nat. I Kisknet malede Ternen
Kaffeen alt til et Vers af Pindsepsalmen; i Stalden
Striglede Hestene Gorm, indflettende Mankerne Blomster,
Som ham det Husbond havde befalt. Alt tidlig var Thora

Færdig, og iført Dragten, hun bar den Dag, da hun Brud stod.
Medens den Lille bestandig end sov (saa længe som muligt
Trak hun sig i, ham i sødeste Søvn at tage fra Vuggen,
Hvor han saa godt laae) gjød hun i to reentskyllede Flasker
Melk og Fløde, med Mjød i en Dunk, og i Tegelen got Øl;
Fyldte saa Kurven med Brød, med Saltmad, Kager, og Honning.
Dagen tilforn hun et rummeligt Skrin med Uldent og Linnet,
Næsten saa godt, som nyt, fuldpakt alt havde besørget.
Nu hun et mindre fyldte med Stads til festlig Foræring:
Deriblandt og en Bibel med Messingspænder, en Psalmbog,
Og et Klenodie, sieldent og skiønt, af kosteligt Arbeid,
Hendes Moders engang, tidt kyst med barnlige Taarer:
Nemlig et Hovdvandsæg af Sølv med ægte Forgyldning.

Gierne havde hun putted i Skrinene, sankende sammen
Af hvert Giemme, hun havde, den Venlige, halve sit Eie.
Medens i Stnen hun vims saa puslede, klædte sig Roller
Brudgomstadselig paa, sin vidievundene Svobe
Rundt omviklende selv med Stedmoersblomster og Hvidtorn.
Men af sin Brystkost tog, ham skuende smile saa blomstfroe,
Thora Halvten, og stak i hans Hat, og kyste ham Skuldren.
Ind nu blev Kaffeen bragt af den gamle trippende Terne;
Hanerne goele; for Vognen alt spændt de vælige Hopper
Vrinskede høit; og den Lille, nu vakt, paaklædte du, Thora,
Skyndig i hele sin Stads; mens Roller, der selv vilde kisre,
Lod fremage for Døren den færdig pakkede Lystvogn.
Kaffeen drukket i Hast, han Moderen satte med Barnet
Paa Bagsædet, og, stopt om Fødderne hende det uldne

Stribede Dækken, med Kappen, den blaa, tilhylte
han begge.
Ternen, som Binene tørred, derpaa befalende Huset,
Og den forsigtige Gorm, der stod, med Huen i
Haanden,
Rækkende Tømmen ham, kisrte han til, med smel-
dende Svøbe.
Udstrakt laae nu foran dem en viid udørkelig
Slette,
Skoven i Grunden, og Taagerne sank; en skudren-
de Luftning
Spredte de sunkne; da pludselig op sig hævede blodrød
Solens vorende Brand fiern bag den braanende
Kratskov.
Rødere saae den stige med andagtgysende Stirren
Thora, rødnet af Straalerne selv, end aldrig hun
forhen
Hidtil havde den seet, og lagde det ud som et Varsel
Om ualmindeligt Held paa den skiønt begyndende
Reise;
Tvivlende fast ei meer om et got forønskeligt Udfald,
Blandte hun glad sin Sang med Morgenlærkernes
Qviddren,
Mens paa Skibet, udstrækkende taus de barnlige
Hænder,

Efter den glimrende Blomst tidt greb den smilende Grimkul.
Alt een Time nu havde de kiørt, og Hestene skummed;
Thi rask gik det i Trav fremad: alt skiælnedes klarlig
Træerne, Bøg og Eeg og Ask og Birk, fra hinanden
I den nu nærmede Skov; alt rullede mellem dens Udkrat
Og smaa Buske den raslende Vogn, da Thora, forundret
Over sin Mands Stilhed, og aldrig vendede Fremblik,
(Som hun i Førstningen havde kun troet tilfældig, og, muligt,
Blot for at passe paa Tømmen og Hestene) klappede sagte
Denne paa Skuldren, og mildt udbrød: Min Roller! hvor er du?
Her er jo Veien dog god, see lidt om til mig og snak dog!
Ogsaa din Søn du har glemt! os begge skylder du, troer jeg,
Morgenkysset endnu! hold stille, hvis ellers du frygter

Nykker af Blis, naar du vender dig om! O see dog, hvor Grimkul
Smiler mod Solen, og hopper, og leer, og griber derefter,
Tiggende bønlig at hæve ham op til den deilige Trille!
Hvorfor kisrer Du og saa forfærdelig? Gud om nu Vognen
Veltede! tænk paa dit Barn! jeg sidder med Livet i Haanden.
Uden at vende sig, svarede but, tilpidskende, Roller:
Lad mig i Roe! sid stille! hold fast paa Drengen! vor Ankomst
Hafter! det gik kun i Trav; nu først vil jeg kisre for Alvor.
See! og med smeldende Snert skumpidskende Hoppernes Bove,
Kisrte han til i Galop. Vildt over Tuer og Grønsvær
Giennem de lavere Buske det gik i raslende Tverfart
Henimod Træernes tykkeste Mulm, hvor enkelte Smaasteen
Mødte paa tørrere Grund i det veiløs bredede Smaakrat.
Hiulene gnistrede. Thora sig holdt med Møie paa Vognen,

Trykkende tæt det uskyldige Barn til Brystet; og uhørt
Hver hendes Bøn i den raslende Larm sig tabte, med Grimkuls
Skrig, i de smældende Smæk — til endelig ind i det Tykke
Mellem Bøgenes Greene de kom, hvor Egenes Rødder,
Slyngt i hinanden i knudrede Lag, lidt standsede Farten.
Kæreste Mand! udraabte hun her, med Sønnen i Armen
Grædende høit, hvi kiører saa vildt din rædsomme Skynding?
Hvad har du for med os to? tal! sig, hvad er det? hvad er det?
Intet, gientog han rolig paa ny, med blidere Stemme,
Intet, min Thora, jeg hasted kun lidt. Forfeilende Veien,
Kiørte jeg til, for at vinde ved Fart, hvad jeg tabte ved Omvei.
Nu er vi snart ved vort Maal! Tre Steenkast blot fra den gamle
Skaldepande, du seer med det sorte levende Marvblod

Dybt i den lynildsplittede Barm, hist henne, der
boer hun.
Thora beroliget lidt, henvendte pludselig Viet
Til Skovkrogen, i hvilken en huul bulraadnende
Korkeeg,
Topaflovet, med halv afbarkede hvidlige Greene,
Grinede mellem de frodige Træers tyklovede Qviste.
Did nu kiørte han sagtere hen, til standset i Kiørslen
Af en ugiennemtrængelig Hæk, bag hvilken den
grimme
Greenrad hævede sig, han holdt, og raabte forundret:
Hvordan har jeg da kiørt? End eengang har jeg
forfeilet
Veien! det Helvedes Træ har narret mig! her
er umuelig
Giennemfart med en Vogn! Tag Tommen, kiæ-
reste Thora,
Mens jeg speider i Buskene her, til jeg finder en
Aabning!
Saa han talte med venlige Blik, steg af, og i
det han
Rakte Tommen, omfavnte han varmt med bræn-
dende Kysse
Moderen først, saa Barnet, der sov, af Rumme-
len dysset,

Roligt i Moderens Skiød; og efter utallige Kiær-
tegn
Sled han sig endelig løs, henlæggende Pidsken i
Vognen,
Foran, under sin Stol. Dog pludselig, som han
i Busken
Trængte sig fremad, vendte han om, kom atter til
Vognen,
Og bad Thora, ham række det Skrin, hun sidst
havde tilpakt,
Det med Klenodier i. Til Lykke faldt mig i Tide,
Sagde han, ind, at min Moder, i alt lidt un-
derlig, hader
Overraskelse; naar jeg et Sted har fundet til Ind-
fart,
Vil med det samme jeg springe derhen, os melden-
de samtlig,
At hun kan pynte sig lidt, og alt faae færdig i
Hytten
Inden vi komme. Hvis derfor ei strax jeg vender
tilbage,
Bliv kun rolig du her; men slip ei Tømmen, min
Thora!
Og pas trolig paa Hopperne! Blis har Nykker,
det veed du.

Hiertelig alt bifaldende gav ham Skrinet med Favntag
Thora, ham bedende hilse med Kys fra hende den gamle
Snurrige sære Mama. Paa ny nu giennem det tykke
Buskværk brød han sig Vei fremad, og svandt mellem Løvet.
Neppe var borte han reent for de huldt ham følgende Blikke,
Før hun dem sænkede ned paa det næst ham kiæreste, Barnet,
Øm og kiælen, og underlig rørt, og selsomt tilmode,
Her, nu allene, forladt, i den rundt uveisomme Skovørk.
Som hun nu bøied sig over det smilende, syntes en Stemme
Giennem de stille Løv og den dybe hvælvede Taushed,
Suuse den veemodstirrende lydt i Øret, hvad eengang
Alt henrallede huult den Gamles dragende Dødsfuk:
"Thora! Thora! saa see dog ei meer paa Satan!" Af Angest
Foer hun i Veiret; og Barnet, der trygt end slumrede, rulled
Ned under Agestolen foran, hvor Faderens Pidsk laae,

Lykkeligvis i Halmen, og uden at vaagne ved Faldet.
Hævet i Vognen hun saae bag Buskene, hvad hun i Sædet
Ei havde seet, en Plet, bedækt med flueste Skovgræs,
Og paa denne, med Ryggen imod de nærmere Buske,
Roller. Paa Sædet hun steg, for at høine sig, og med et frit Blik
Over de øverste Qviste saa grant, som mueligt, at skue
Hvor han gik hen? Men med eet han standsede. Ryggen bestandig
Vendt mod hende, hun tydelig saae ham stampe paa Jorden
Trende Gange med Magt, men uden hørelig Gienlyd.
Pludselig sank paa Stedet han ned Unævnelig Rædsel
Giennemlynte den Stirrendes Barm. Nedspringende hurtig,
Greb hun Tømmen igien med Behændighed, surrede samme
Skyndigen fast; og, ladende trygt i Halmen den Lille,
Sprang hun af Vognen, og foer giennem Buskene, banende Vei sig

Tvers ind gjennem den raslende Hæk. Snart naaede hun Stedet,
Hvor han forsvandt, og en Lem paa Skraa, bedækket med Græstørv,
Halv stod aaben endnu. Hun standsede. Dybt under Jorden
Hørte hun Stemmer, og lyttede til. Snart kiendte hun Rollers,
Uden dog ret at skiælne hans Ord; men da hun, med Øret
Nærmet til Randen af Aabningen, holdt tilbage sin Aande,
Hørte hun klart en græsselig Røst udraabe: "Saa skynd dig!
Skynd dig da! bring mig paa Stand den Forbandede! Her er din Faders
Øxe, den tolvte, den største, den skarpeste! din er for rusten! —
Meere hørte hun ei. Sig skyndende hurtig tilbage
Gjennem Buskene, spændte hun flux fra Vognen den eene
Hoppe, den stadigste; svang sig derpaa; greb Barnet, og Svøben,
Og, først pidskende Blis, som afsted foer efter den anden,

Reed hun foran i Galop, sig befalende Gud, uden Standsen
Til hun kom ud af den vildsomme Skov. Snart splittede Vognen
Blis, der bestandig nu løb bag efter med raslende Skagle.
Hoppen, hun reed paa, kiendte sin Vei. Snart sined hun Gaarden.
Endelig naaede hun den; men, uden at stige fra Hesten,
Rakte hun Ternen det skrigende Barn, bød Gorm, sig at svinge
Strax paa Blissen, betydende ham den yderste Skynding;
Og, da han, blindt adlydende strax Husmoderens Hastvink,
Fulgte, forklarte hun først den Forundrede Sagen paa Veien.
Ridtet nu gik i skummende Trav til nærmeste Landeby,
Brakke, den samme til hvilken i hin Kulsækkenes Mordnat
Grimer med lignende Fart reed hen at hente de ti Mænd.
Her hun i Hast fik alt i Allarm; og de samlede Byfolk

Væbnede flux til et Tog mod Røverkulen i Skoven,
Andre til Fods, og andre til Hest, Heltinden i Spidsen,
Ilte til Reeden med Gorm. Alt heldede Dagen, da Toget
Endelig naaede det Sted, hvor den splittede Vogn i en Kratbusk
Laae, men plyndret; thi Skrinet ei blot, Madkurven og Legien,
Flasker, og Dunke, men Hynderne selv var borte. Den nøgne
Korkeeg sinte nu Thora, dem viisende Veien til Pletten.
Her steg af hun nu tyst med Rytterne. Hestene bundne
Først i Nærheden, listed sig, taus, een efter den anden,
Giennem Buskene, Thora foran, den væbnede Skare.
Lemmen var lukt; men en Regn var falden, og ledende, fandt man
Spor af Fødder, som førte derhen. Nu stode de samtlig,
Fyrretyve, med Gorm, i en Kreds, raadslagende længe,

Hvordan bedst de dem sikkrede her, at ingen dem undgik
Af Rovfuglenes Sværm den underjordiske Rede?
Thi heel talrig troede man end Blodynglen af Rødskiæg.
Pludselig lød som et huult hendundrende Brag under Jorden,
Neppe dog hørligt, men dybt fornummet i Hierternes Uro.
Trætte desuden, især Fodgiængerne, nær nu det fundne
Troldhiem, skuddrede hver, og almindelig Rædsel betog dem.
Mærkende dette, skiøndt selv mat aandende, smilede Thora,
Trædende mellem dem frem, og, den rundtomgivende Taushed
Endende kiæk, med lydelig Røst til Skaren hun udbrød:
Før vi gaae ned, hvor der neppe har Rød, saa mange som her vi
Ere, bevæbnede, synes mig best, at speide hver Buskhegn
Rundt om Pletten; vor eeneste Frygt maa være for Baghold.

Sporene her af forskiællige Fied, og den plyndrede Vogn hist
Tykkes mig, tyde paa stigt. Hvad om de Mødigste her sig
Leirede, hvilende noget med mig, mens de, som til Hest kom,
Sprede sig tyst, hver lyttende, rings, og færdig til Anskrig
Om der sig nærmer en Trop? Jeg selv vil nærmest ved Lemmen
Siddende mellem de Hvilende her, uvæbnet, men uræd,
Trodse dens Aabning; med een efter een faaer Gorm ved min Side
Lettelig Bugt. Hun stønnede det, og segned til Jorden,
Medens de øvrige, dybt i Hiertet den deilige Qvindes
Klogskab og Mod beundrende, flux adløde. Den halve
Hob adspredte sig taus, og den blivende, leiret om Thora,
Vogtede Hulen. Den dalende Sols kulgloende Skive
Giennem en Aabning i Krattet mod Vest bag rødnede Stammer

I den omskyggende Skov bestraalte den segnendes Aasyn,
Mens, Vagtengelen lig ved det lukte Helvedes Mulmport,
Op mod den blaanende Himmel hun saae, med foldede Hænder
Samlende hele sin Kraft i en Bøn. Af Angest og Ilen
Dødelig mat, og forsmægtende fast, med de zittrende Fingre
Græsregnperlernes Dug sig omsonst opsamlende, sad hun,
Martret af brændende Tørst. Da spredte sig syv af de blevne,
Søgende rundt en rindende Bæk, selv smægtende, fandt den,
Fyldte med Vandet en Flint, og ilte tilbage til Englen,
Som af det myrdende Nor nu drak med diende Læber
Liver, imens Flintlsbet, en lurende Jæger paa Rov lig,
Gorm holdt ludende ned. Rundt om dem herskede Stilhed;
Neden under var tyst. En eensom slagende Ta trøst
Qvidrede fiernt, og Solen nu sank. Een efter den anden

Vendte tilbage de Speidende, reen paaskaaende samtlig
Skoven i een Miils Kreds; og nu ordned i Skaren
Heltinden,
Tolv udsøgende sig, med Gorm, til Følge, mens oven
I en om Lemmen sig sluttende Ring med ladte
Geværer
Færdige holdt sig de andre. Hun selv, uvæbnet,
den første
Vilde nedstige foran, saa Gorm med en Hammer,
og derpaa,
Tæt bag hinanden, med Koller, de tolv. Trods samt-
liges Fraraad,
Selv sig at vove derned, og Gorms indstændige
Bøn om
Gangen foran, blev fast den Uskyldiges høie Be-
slutning;
Og man adlød hvert Vink af den Herlige, som af
en Engel.
Alt var nu aftalt. Inden paa Vei med den
hentede Skare
Hun sig til Hulen begav, hun alt dem samtligen
havde
Taget i Eed, at skaane hvert Liv, fornemmelig
Rollers
Og den usalige Qvindes, ifald de fandt dem derned

Bindende blot med dygtige Reeb dem Hænder og Fødder,
Skulde de, ladende hende der selv med Gorm til Bevogtning,
Melde den sikkrede Fangst til Retten i nærmeste Domsted.
Saa var bestemt, og forsigtigen lod hun her nu dem alle
Lydt gientage høitidelig hver det hellige Tilsagn.
Men før vi aabne den sluttede Lem, fortællende Thoras
Nedgang, og alt hvad fulgte derpaa, vi vende tilbage
Først til Rollers og Grimlas endnu os skiulte Forhandling
Hele den Tid, vi dernede dem lod. Vi lade Heltinden
Oven i Himmelens Vold, og berette nu Helvedes Anstalt,
Dragende selv lidt Aande forud; thi Rædsel paa Rædsel
Har at bebude vort Qvad, før igien os Engelen smiler.

Thora.

Fierde Sang.

Medens den Fromme, med Gorm og de Fyrretyve, paa Pletten
Raadslog oven i Kreds, sad dybt i den inderste Hule
Moder og Søn, fortærende trygt den hentede Madkurvs
Indhold, drikkende Rodskiægs Skaal, og, een paa den anden,
Samtlige Sækkes, ved hvers hinanden sværgende Blodhevn.
Efter en lang Strid først, af hvilken Thora det første
Blot havde hørt, mens Roller endnu sig vægrede, Mod'rens
Hevn at kiole, forsøgende snart med Bønner, og snart med
Taarer, at røre den Grusommes Sind, blev endelig afgiort:

Livet at spare den kommende Viv tre Dage dernede.
Roller, i Haab, at den Gamle maaskee, bevæget
af Thoras
Himmelske Venlighed, vilde fra Tid til anden for-
unde
Ham og hende sin Hevns Opsættelse, vendte til-
bage;
Men fandt Vognen ei meer. Omsonst han raabte;
kun Ekko
Svarte hans Raab. Som en Rasende løb i Sko-
ven han rundt om.
Endelig fandt han den splittede Vogn. Imedens
han uvis
Stred med sig selv, om han ilede did tilbage, til
Havsgaard,
Eller og hid, kom løbende vildt, med Øxen i
Haanden,
Moderen, efter omsonst at have ventet hans Gien-
komst
Utaalmodig en temmelig Tid. Med Studsen hun
fandt ham
Eene; men da hun den splittede Vogn saae ligge,
begreb hun
Hurtigen alt, og bevidste ham snart, at Tanken
paa Redning

Nu var nødvendig, da Thora, ham vist mistænkende, havde
Flugten taget fra Skoven til Hest. Kun dybt i vor Hule
Finde vi Sikkerhed nu! dens Indgang veed hun dog ikke!
Blev hun betænkelig ved: for alting maae vi nu Tøiet
Bringe derned; dertil har vi Tid. Her ligger en Kiste;
Tag du ved een Hank fat, jeg tar ved den anden. Han adlød
Stum; og de slæbte nu begge til Kulen det samtlige Tøi hen,
Gangen gientagende, bringende ned af Trappen med Møie
Kisten, og skoddende til den tungt nedfaldende Jernlem.
Denne var foret med Plader af Træ, bedækte med Grønsvær
Neden, som oven; og, sluttende tæt i Hvelvingens Lufthul,
Skuffed den Speiderens Blik, selv nærved, lige med Jorden,
Naar den var lukt. Et heelt Aarhundrede boede derunder

Rolfen Atterkommerens Ætt, nu svundet til Enken,
Grimla, berygtet, som Hex, der kun kom sielden for Dagen,
Og een eeneste Søn, den sidste blandt Brødrene, Roller.
Her nu betryggede, skiulte for hvert opledend Jordblik,
Sloge sig begge til Taals, og betænkte det kommende roligt.
Som nu allene de sad, og den Gamle Kisten og Skrinet
Havde forvart hos det øvrige Gods (thi uendelig Forraad
Var der i Hulen dernede) og dækt det fugtige Steenbord
Med Maaltidet af Thora beredt, brast Roller i Taarer
Da hun ham rakte med grinende Smiil det fyldede Sølvkrus:
Moder! Moder! dit Helvede her har offret en Himmel
Hist din usalige Søn! Bort! bort med Kruset! jeg drikker
Engelens Blod i den liflige Mjød! — Du er dog og bliver

Evig en Kiællingepræst! gientog hun, evig en Rolling!
Mig, som med Smerte har baaret engang dig under mit Hierte,
Mig, som har ammet dig, mig, din Moder, vover du skamløs,
Min henrettede Mands og elleve myrdede Sønners
Morderske lydt at prise med Navn af Engel? Hvis eengang
Oftere, blot een eeneste Gang, jeg hører dig Engel
Kalde den Fiendernes Aand, ved Helvede! her med din Faders
Øxe, den tolvte, jeg kløver dig selv din trodsige Pande! —
Roller, den ulykkalige, skialv. Med uimodstaaelig
Underlig Vælde beherskede ham den rædsomme Moder.
Vant til at lystre hvert Vink af den lydende, taug han, og kyste
Bævende hendes forterrede Haand; men midt i hans Uroe
Havde ham giort opmærksom et Ord i den truende Tale:
Nemlig de elleve Sønner. Jo meer han drak, for at døve
Slangen i Barmen, jo meere ham stod for Hovdet det Udtryk:

Elleve myrdede Sønner! kun ti han før havde hørt om.
Efter en lang Henfalden i vildt omflyvende Tanker,
Spurgte han Moderen lydt: Hvem var min ellevte Broder?
Kiendte jeg ham? — Du kiendte ham ei; dog kiendte du meere
Til ham, end selv til de øvrige ti! ham svarede Grimla;
Men, vil du lyde mit Raad, lad den Fugl flyve! du tidsnok
Faaer det at vide, min Søn, min tolvte, min eeneste! — Moder!
Moder! igientog stærkere spændt hans skiælvende Fritten:
Nei! jeg vil vide det strax: Hvem var min ellevte Broder?
Hvem har, uden at kiende ham her, jeg levende kiendt til? —
Det er en Hemmelighed, vedblev hun, meer end endnu kan
Bære, min Søn, dit umandige Bryst! bie, til du kan see det —
Bie, til du kan see Blod! og til Rollingen bliver en Roller!

Grimla! raabte han vild, og med stampende Fod, og med Øier
Funklende, truende fast, som hun aldrig før havde seet ham,
Knyttende Haanden: hvis ei paa din Ryg mig bytted en Skovtrold,
Da du til Daaben mig bar i den blodige Grøft, du har talt om,
Hist bag Dødningetræet, saa sig (jeg bæver for intet Uden for hvad der er dulgt) hvem var min ellevte Broder? —
Vel! du vil vide det! vel! hun svarte med Kulde: den ældste!
Men meer siger jeg ei, før med Eed du lover mig Thoras
Hoved engang paa et Fad. Beruust af Misden, i Hiernen
Heed, og i Hiertet bespændt, han svor paa den hentede Bibel,
Som han, udpakkende nys, selv havde giemt i en mørk Krog:
Vel! ved denne! for mig, og, for dig, ved den blodige Skovdaab!
Og, for min Fader, ved Øxen jeg tog! jeg bringer dig Thoras

Hoved engang paa et Fad! Sig frem! jeg spørger dig, Moder,
Sønligen nu: Hvem var den ældste, den Ellevte? — Grimer!
Svarte hun, grinende lydt. Hvad synes dig? kiender du til ham?
Bleg, som et Lig blev Roller af Skræk; et frygteligt Lys gik
Op i hans Siæl; thi længe tilforn var sagt ham, at Grimer
Ikke var død Straadød, men hemmelig bleven forgiftet.
Lidet havde han drømt sin Broder denne sin Formand
I Havsgaarden, den troe Huuskarl, der knuuste hans Faders
Pande med Køllen, og bar paa sin Ryg til nærmeste Tingsted
Liget — om hvem han havde saa tidt hørt tale med Veemod
Thora. Det alt løb om i hans misdberuusede Hierne.
Moderen saae det, og føiede til: Ham dræbte din Engel
Efter hans Daad; det var Løn, som forskyldt! dig venter det samme;
Naar min Pande du først har kløvet. Om Grimer, min ældste,

Længe mig kiæreste Søn, jeg kunde fortælle dig meget;
Men jeg maa først see kiolet min Hevn. Kun eet
vil jeg sige
Strax dig. Jeg var nærværende selv, da han bragte
din Fader
Ved det fordømte Forhør. Det Syn vil Helvedes Kulild
Aldrig af Minene brænde mig ud, da jeg midt i
Forhøret,
(Hvor de, som Skiemt, paa mit Bud, forklarte det
natlige Kulspil)
Saae ham giennem den stimlede Hob med Fad'ren
paa Ryggen,
Uden at kiende ham, trænge sig frem for Retten,
og alting
Aabenbare, forinden mit Vink ham standsede Tungen.
Roller! Roller! min yngste! nu hør, hvad Helve-
des Indvold
Selv vil ryste! Jeg kommer igien! var mit og
din Faders
Stikord, Grimer bekiendt, som vor Mts slægtar-
vede Rune;
Men mig kiendte han ene derpra; thi han troede
mig Enke.
End var Forhøret i Gang, da mig lyktes, at nærme
mig vaersomt,

Og mit: Jeg kommer igien! at tilraabe ham;
men i det samme
Brød man det pludselig af. — — Som end hun
talede, giengialdt
Dybt i Hulen et pludseligt Slag, og: Jeg kom-
mer igien! lød
Ovenfra, mens Roller i Hast greb Øxen, og opfoer
Larmen imsde, som nærmede sig i voxende Bulder.
Thora var det; i Spidsen af Gorms bevæbnede
Skare
Steg hun af Trappen i Helvedet ned, den første,
med Uskylds
Alting trodsende Mod og igiennemvandrende trende
Hvelvingers Mulm foran, indtreen i den inderste
Kule,
Mat af en Lampe belyst, den Uvæbnede, Røvernes
Stikord
Blot gientagende lydt. Forsteent stod Roller med Øxen
Hævet; og Grimla, som reiste sig op, sank, truffen
af Lynet
I den Uskyldiges Blik, som død, tilbage paa Steenen.
Binder den Gamle! befalede høit med herskende
Stemme
Thora, betragtende hende med Gru. Hun sad der,
en Dødning.

Stum, blaalæbet og bleg, ei dragende mere (saa lod det)
Aande; dog bandt de paa Stand den Rædsomme Hænder og Fødder.
Dig vil jeg sikkre mig selv, vedblev hun, hæftende Blikket
Fuldt af elskende Smerte paa ham: Lad Thora dig binde,
Roller! lad andre dig ei her frelse fra Synderes Afgrund,
Fængslende dig, end din Viv! ræk Øxen mig! Øxen han rakte,
Hvilken hun hengav Gorm, modtagende Rebet, som denne,
Lykket til Snerring, af Barmen fremdrog. Nedstirrende, maalløs,
Uden at røre sig, stod den Forsteenede. Taalling han lod sig
Armene snøre paa Ryggen i Kryds. Ham ledende hen til
Nærmeste Bænk, og Fødderne selv uhindret hun bandt ham.
Hans er og mit Liv! vendte hun sig til det studsende Følge,
Der med Kollerne sænkede stod, adlydende hvert Vink

Af den i Helvedes Mulm end meer kun lysende
Kerub.
Tænder, I Mænd, nu Lygterne her, vedblev hun,
og speider,
Par og Par fordeelende jer, Rovhulen derude,
Rundt i hver Vraa randsagende hvert opsporeligt Lukke,
Hver en Krog, og hvert Hul, mens her jeg vogter
de Bundne!
Gorm! tænd Lampen du selv i den nærmeste Kule
ved denne!
Siden du giør, hvad jeg alt dig har sagt! Med
Lygterne tændte
Spredte sig Mændene; Gorm gik ud; og i Kulen
allene
Blev hos de to Skrækstumme, paa Knæ sig kastende, Thoræ.
Efter en kort Bøn reiste hun sig, og, uden at ændse
Grimlas synlige Død, stivt stirrende paa den forsteente
Smertelig Elskte: Jeg kommer igien! udbrød hun,
min Roller,
Hører du ei? Jeg kommer igien! tal! tynger dit
Hierte
Blodskyld? Uden at løfte sit Blik han svarte med
Sandheds

Tonsegl: Nei! Ham omhalsende flux, og, med smilende Læber
Kyst, til den bankende Barm ham trykkende, løste nu Englen
Alle Forsteenelsens Baand. O! Thora! Jeg kommer igien nu!
Dig tør Trolden nu troe, Troldinde! Døden er Liv mig
Nu; thi din Roses den giftige Dolk er sunket i Luften,
Og du har svoret den Eed, som Hierterne binder i Troldhiem!
Du vil aldrigen dandse med Lyst paa min blodige Vande!
Det er en anden, som dræbte den Ellevte! det er en anden,
Alrun! hører du det? som har bygt Domkirken paa Runhøi!
Saa med Himmelens Fryd i hvert Blik han jublede henrykt;
Men hun forstod kun Følelsens Tegn; hvert Ord var en Gaade,
Mens han blev ved: O Thora! nu frygt ei mere min Moder!
Sig, naar hun vaagner, igien kun det Ord, som Troldene binder,

Og som i Dyden mig binder til dig! Jeg haaber at villig
Nu hun vil vandre med mig, hvorhen de seirende Fiender
Føre den yderste Rest af vor Æt. Saa leve vi hisset,
Ventende dig. Herneden er dog kun Jammer og Uro.
Før end aabnede Munden til Svar den over hans Tale
Meer og meer, i et dybere Mulm, sig undrende Thora,
Kom til sig selv den Gamle, med eet. Opskuddrende, slog hun
Øiet paa Thora, der glemte sit Ord. Henstirrende længe
Stivt paa den nu først bævende Viv, udbrød hun med Kulde:
Var nærværende du, da Grimer døde paa Havsgaard? —
Ja! var Svaret. Og husker du da, vedblev hun, at spørge:
Hvad han til Afsked sagde dig der? — Jeg glemmer det aldrig
Zittrede Thora; dog tog han i Eed mig, aldrig at sige
Hvad han mig sagde, før lydt en anden i lignende Tone
Sagde det samme. Du brød dog dit Ord! udstødte den Gamle —

Ja! jeg bød det en eeneste Gang! — Naar? —
Her! — Og hvorfor da? —
Rædsomme! kun for at vække din Søn! — Jeg
kommer igien! blev
Grimla ved, og spørger dig end. . . Jeg kommer
igien! gav
Thora til Svar — og paa ny sank hen, som truf-
fen af Lynild,
Død paa Steenen den Bundne. Men nu kom, een
efter anden,
Speiderne, Kulen opfyldende snart, tilbage. Med
een Mund
Alle forsikkrede rings i samtlige Huller og Kroge
Reden, den underjordiske, reen. I en dybere Kule,
Tæt ved den forreste, laae henstablet rigeligt Forraad.
Denne havde, som Thora det bød, i Mændenes
Paasyn
Gorm tillukket, og Nøglen dertil nu rakte han hende.
Men til de Tolv sig vendende nu med venlige Blikke
Talte den herlige Viv, fremkaldende blandt dem en
Olding
Som hun med Agt bad mærke hvert Ord, og melde
det oven.
Her modtager, I Mænd, min Tak! i det hun
af Halsen

Løste sig Kiæden af Guld, den rækkende hen til den
Gamle:
Seenere venter enhver, indtil den mindste, som fulgte
Hid fra jer By mig til Fods som til Hest, en
skiællig Belønning.
Retten tilhører, hvad nu er forvart; begiver med
Nogen
Flux jer tilbage nu vendende hiem! Mig lader allene
Her, med min Karl, hos de to Fastbundne, hvoraf
jo den eene
Neppe dog rører sig meer, og den anden, som jeg
nu fuldt veed,
Er saa uskyldig, som jeg, eller I. Jeg borger med
Livet,
Og med mit Eie for ham. Beretter Skovens og
Hulens
Tomhed; og sørger kun for, hvis I ynde mig, at
det for andre
Bliver en Himmelighed, hvad Her mig Aanden befaler
At udføre med Englenes huldt beskiærmende Bistand.
Her vil en Tid lang skiult for de Levende boe, som
i Graven.
Thora. Mig Gorm skal hente mit Barn, og ganske
hans Troskab
Overlader imedens jeg tryg vort Eie paa Havsgaard.

Ønsker I Guds Barmhiertighed selv mod Eder og
Eders,
O! saa betrygger mig her, I Mænd, til siden jeg
sender
Nærmere Bud ved Gorm, et uforstyrreligt Fristed!
Dig, ærværdige Gamle, betroes her Nøglen til Hulen
Inden for denne, hvor alt er forvart. Hvis Net-
ten og strax vil
Rydde den, kan det jo skee, foruden vor levende
Grav her
Grumt at forstyrre. Det lover mig høit og helligt,
I Gode,
Gud vil engang jer lønne det hist! Saa talte den
Ædle,
Høilig beundret af alle, som Helgeninde med Andagt
Fast tilbedet; og Oldingen svor, med Taarer i Øie
Tagende Nøglen, at, før der kom Bud, han in-
gen den hengav,
Selv Domsidder i Retten, og Landværnhøvding i
Brakke.
Tryghed for Efterspørgsel til videre loved han hende,
Villig endog, med sin Søn at følge Gorm, for at
her te
Barnet, og hvad hun sig ønskede bragt fra Gaarden
i Stilhed.

Hiertelig takked ham Thora derfor; og skyndigen gik han
Ud med de Tolv, steg op af Aabningen, kaldte de andre
Sammen, og meldte dem alt, hvad Lovtet til hende hans Klogskab
Ei bød dølge, befalende dem, at vende tilbage,
Hver tilsigende, naar de kom hiem, en skiællig Belønning.
Samtlige lode den Værdiges Bud, og glade ved Hulens
Tomhed og Egnens sikkrede Ro, hiemdrog de ved Maanskin,
Prisende Havsgaards herlige Viv, den hellige Thora.
Selv reed Oldingen, fulgt af sin Søn, med Gorm, til den Huldes
Bo, for om Natten endnu at hente den Lille; thi fast var
Thoras Beslutning, at blive, til Alt opklartes, i Hulen
Hos de Fortabte, hun havde forraadt. Hvem Roller og Grimla,
Heude saa nære dog, egentlig var, blev, Tagge paa Taage,
Meer kun og meer indhyllet i Mulm; og Angesten selv d. og

Ind i dens Hvirvel den Gysendes Frygt for Opdagelsens Rædsel.

Saa nu sad der eene de Tre steenstille, hinanden
Længe betragtende stumt i det underligt dæmrende Tusmørk,
Lampen i Hvelvingen halv, og halv en Lygte paa Gulvet
Spredte; thi Grimla var vaagnet igien af sin dødlige Dvale.
Langtid voxte Forfærdelsen, nært af den gravlige Taushed,
Skrækgienspeilet i Blik kun paa Blik. Tre natlige Gaader
Vare hinanden de, frygtende hver Opløsningens Morgen,
Her i den samlende Kule, hvor nu vi lade dem skiulte
Gysende selv for hvad kommer igien med Gorm og den Gamle.

Thora.

Femte Sang.

Inden vi videre gaae paa den fremad mørkere Bane
Til det endnu sig fiernende Maal i Sagnet om Thoras
Skiæbne, der tidsnok, frygte vi, heelt udfolder sig for os,
Vende tilbage vi lidt, for eet og andet i Grimers
Liv, og den selsomme Rollers især, til større Belysning
Af vor Histories inderste Gang, udførlig at melde.
Saae vi dog hidtil blot, hvad kom for Dagen paa Havsgaard,
Ikke hvad, Kulen alleene bekiendt, end hyltes i Mørket.
Længe havde det natlige Tog til den rige Herkullers
Eensomme Gaard, sit kronende Værk, besluttet i Hulen
Rødskiæg, dreven af Skiæbnen, hvis Blindheds styrende Herfker

Fandt ham moden med hele hans Ret. Af andres Beretning
Kiendte han Gaarden, og Folkene der, men uden at vide
Hvem Lænsmanden egentlig var, end sige hans Huuskarl,
Eller den der i Roligheds Skiød opblomstrede Thora.
Hvis ham var lykket hans Plans Udførelse, havde han dræbt dem
Alle, derpaa giort ryddeligt Huus, og vendt med sit Bytte
Roligen hiem. Men, som vi har hørt, den Uskyldiges Kiækhed
Giorte til intet hans Jid, og styrtede ham og hans Mordtrop
I den Grube de grov. Saa gaaer det seent eller tidlig
Hver Retfærdighed trodsende Vold, Tak Himlen, herneden.
Kun oprykkes ei let med samtlige Rødder det Onde
Her eller der; det kommer igien, og voxer paa ny frem,
Hvis ei qvæles i Fødselen hver dets pippende Spire.

Halv kun, og utro, havde fortalt til Roller dernede
Sammenhængen med Grimer den blodhevntørstige Grimla.
Ikke var Thora Skyld i hans Død. Det stærkeste Hierte
Havde vel knuust, hvad ham hendtes den Nat, han stønnende slæbte
Til Domstedet den levende Trops aflivede Formand,
Lidt kun anende Læsset han bar. Paa Veien, et Steenkast
Blot fra Byen, han ilede til, med Liget paa Ryggen,
Langt bag efter de Ti, blev Dødens Byrde for tung ham.
Op mod et Grøvt-Steengierde den stillende, satte han selv sig,
Pustende lidt, med et Lin, ham havde kastet om Halsen
Thora, der havde det revet fra sin, sig tørrende Sveden.
Allerbest som han sad, skraas for den stablede Dødning,
Uden at tænke paa noget, i det han kasted et Blik hen,
Forekom skinbarligen ham det blodige Hoved

Dreie sig pludselig, grinende fælt i den dalende Maanes
Mat oplysende Skin. Lidt længere hen, til den anden
Side, han satte sig, keed af dets Grin; men Hovedet syntes
Drete sig atter; og ei var i Stand hans ængstlige Stræben
Blikket at vende derfra. Tilsidst han satte sig lige
For det, stirrende kiækt i de Bryn, hvis truende Hvelving
Havde med eet Slag nyligen knuust hans rammende Kolle.
Haarene blot var levrede lidt om Panden; men under
Issens den blodige Snee, vidaabne, blikkede rædsomt
Dinene, Stirrerens Blikken imod. Om hans bankende Hierte
Blodet blev Jis; thi han troede med eet at skue sin Faders
Ansigt, hvilket han end sig erindrede, skiøndt han som Barn kun
Havde ham kiendt, og troede ham længst hensmuldret i Graven.

Selv sin Moder og holdt ham for død, skiondt længe derefter,
Fiernt i Stelland. Han vidste kun lidt om begge, da tidlig
Ud af Hulen han kom, og ei meer vendte tilbage.
Eet kun havde han aldrigen glemt: sin Faders engang ham
Truende Blik, og de Hilsenens Ord, hans Moder bestandig
Førte paa Tungen: „Jeg kommer igien!" dog uden at vide
Sammes Betydning. Om Brødre ham ei det mindste var kundbart.
Alting havde ham skiult, og især sit blodige Haandværk,
Faderen, frygtende hvad ham engang var spaaet af en Troldhex,
Hvis ei blev til sit Yderste feie den ældste for Blodskyld.
Derfor gav han i spvende Aar med Moderens Viden
Grimkul, Navnet forandrende lidt, i Kost til en Huusmand
Fiernt, og paa tredie Haand. Som Barn fra Fremmed til Fremmed,

Vogtende Horngvæg, Faar, og Giæs i Blekin og
Halland,
Kom han i Tieneste, voxen, tilsidst hos den ærlige
Lænsmand,
Uden at kiende sin Slægt, og selv ukiendt af sin
Husbond.
Af og til blot havde han seet sin Moder i Skaane,
Kommen fra Siælland (sagde hun ham) med Po-
sen paa Ryggen
Hvergang vendende did tilbage, truende hvergang,
Aldrig at see ham meer, hvis nogen han nævnte
sit Mode;
Men sit: „Jeg kommer igien!“ ham høit til-
raabende hvergang
Hun ham i Skoven forlod. Da syv Aar siden
ham henrandt,
Uden at see hende meer, begræd han hende, som
bortdød.
Nu, det forfærdende Blik, som et Lyn, opklarte
hans Fortid,
Nu løb om i hans Hoved, hvad alt fra spædeste
Barndom
Mørkt han erindrede sig. Jo meer han stirrede, suste
Dybt ham i Øret „Jeg kommer igien!“ og skar
ham i Øiet

Faderens gloende Blik. Dog samlende hele sit Mod, treen
Nærmere han, og tvang sig at troe, ham skuffede Vindens
Vifte, og Maanskinbævringens Spil. Med kiæmpelig Krafttrods
Strakte han Armen, og hæved en Tot med Fingrene langsomt,
Undersøgende nøie hvert Træk. Ham rystede Hiertet
Angestens koldt omgribende Klo; den blodige Sveed sprang
Ud af hans iisnede Bryst, da han rørte ved Dødningens Isse.
„Fader! Fader!" udbrød han skiælvende; men som han trykte
Tæt ham Øinene til, green fælt Tandgabet; med eet stod
Morderen for ham igien, og hvert Glimt af Faderen bortsvandt.
Lettet om Hiertet han aandte paa ny. Sig vendende baglænds,
Greb han Sækken, og læsted igien sig Liget paa Ryggen,
Skyndende sig til det Sted, hvor Guds Retfærdighed vinkte.

Der forhørtes, fængslede strax, i voxende Stimlen
Af de tilforn alt purrede Folk, de nøgtende Brødre,
Hver i sin Sæk end, surrede blot med dygtige Hampreeb.
Mellem de rundt Tilstimlede var, med Posen paa Ryggen,
Grimla, der anende havde forladt Rovhulen, da Rødskiæg
Efter sit Tog ei vendede hiem. Hun nærmte sig Grimer,
Aabenbarende pludselig sig den arme, hvis Hierte
Halv alt længe var knuust. Den Lyd: „Jeg kommer iaien" foer
Ind ham i Øret, i det han med kold og rolig Bestemthed
Endte for Retten, i trængende Folks Paahøren, sit Udsagn.
Alt bekræftende, hvad af de ti forhørede Byemænd,
Førend han kom, samstemmende var berettet med een Mund.
Studsende vendte han sig. „Din Fader," hvisked hun tilsomt,
„Var du herhid, og de Ti, mod hvem du vidner,
er eet Kuld,

Dine Brødre! Min Søn! bryd ud i pludselig Latter!
Raab: det er alt kun et Spil, og jeg staaer inde
for alting."
Men i det samme bekiendte de Ti. For Øinene
Grimer
Sortnedes Alt; en Svindel betog den bævendes
Hoved;
Og, som i Blinde, han ravede bort af Trængselen
maallos.
Uden at vide hvorhen, han ilede skyndigen hiemad,
Først nær Havsgaard kommende lidt lidt igien ti
sig selv, og
Følende Døden. Den følgende Dag blev fuldelig
oplyst
Retten, og samtlige dømt. Ukiendt var stedse til
Enden
Grimla nærværende, mærkende sig hvert Vidnes
Beretning
Om Kulsækkenes Fangst, som Grimer havde fortalt
dem,
Og taus sværgende Hævn den af alle prisede Thora.
End var tilbage den ynaste blandt samtlige
Sønnerne, Grimkul
Kaldet, som hin, i Helvedes Daab; men oven paa
Jorden

Roller, en Yngling nu alt, men end ufordærvet, der stedse
Vogtede Hulen omhyggelig skiult for den øvrige Verden,
Og som aldrig endnu med havde været paa Rovfangst.
Ynglingens Aar han fyldte den Dag, Henrettelsen skeete.
Didtil stedse havde ham holdt tilbage med Omhu
Fra Deeltagen ved Nat og ved Dag i det farlige Haandværk
Fader og Moder, af Frygt for at miste ham; thi han var begges
Diesteen, sin Moders især. Af Skikkelse deilig
Var han, og inderlig from af Gemyt, og skiondt ham en Vane
Var fra Vuggen alt blevet, at see bloddrybende Brødre,
Høre fortælle de blodige Mord, og lege med Ører
Hvorpaa klæbede Myrdedes Blod, faldt aldrig ham ind dog
Ønsket, at gaae med de andre paa Jagt, som det kaldtes dernede.
Alslags Arbeid elskede han, og meest til sit Morskab,

Kravlen i Træer, men Læsning for alt, der og
blev forundt ham,
Uden i Biblen, som aldrig han fik det ringeste
Nys om;
Thi, ham bestemmende, naar han blev stor, til
noget i Verden
Udenfor Hulen, ham Faderen selv alt tidlig at
læse
Lærte, ham svende flittig især i Skrivning og
Regning.
Tidt blandt Byttet, man bragte tilhuls, i mangen
en Kuffert
Fandtes Papirer og Bøger, og Grimkul slugte
dem graadig,
Ledende dog, som han voxede til, fornemmelig efter
Steder, der pegte paa himmelske Ting. Endskiøndt
ham var aldrig
Yttret om Himmelens Herre det ringeste, skiøndt
ham at bede
Der end mindre blev lært; skiøndt kun i Eder og
Bander
Lød for hans Øre den Helliges Navn, indsneg
hans Hierte
Dog sig en Lyst til at vide, hvad best Uskyldighed
aner:

Noget om Gud. Om Spøgelser kun og varslende Gienfærd,
Biergtroldruner, og Hexenes Dands paa Toppen af Bloksbierg,
Først og sidst om Helved især, og Fanden, og Bøddlen,
Hørte han natlig; men sielden et Ord om Himmelens Undre,
Der ham dog og blev forraadt, naar tidt man kiælede for ham,
Engel ham kaldende, Jesus endog ham nævnende, selsomt
Blandende hellige Lyd og gudsbespottende Mundheld
I den berusede Snak. Lig vildt henflammende Kornmod
Slukte sig selv i hans Øre de stegne Helvedes Dunster;
Men hvert Himmelens Lyn slog ned i det elskende Hierte,
Tændende det. Tidt frittede han ved Rokken sin Moder,
Kyssende paa den fortørrede Haand, og tiggende bønlig,
Dog at fortælle ham meer, naar hun sagde ham lidt eller intet

Om et tilkommende Liv, og om Lysets Aander og
Mørkets;
Thi lidt vidste hun selv, og det lidt forbød hende
Nødse!,
Eller den onde Samvittigheds Orm, at bringe paa
Læben.
„Det er kun Drømme!" hun svarede vred, „gaae
Fanden i Vold med
De barnagtige Griller om Ham! hvor tidt har jeg
sagt dig,
At der er Navne, som ingen forstaaer. Jeg
kommer igien! er
Alt hvad jeg veed, naar du spørger om sligt, og
jeg svarer dig aldrig
Andet! er ikke dig nok din Moder? sørger jeg ikke
For dig ved Nat og ved Dag? bryd du dig aldrig
om mere!
Nei! nu see mig den diævelske Dreng! nu tviner
han, troer jeg:
Grimkul! Grimer! jeg kommer igien!" og hurtig
med Riset
Dænged hun ham saa længe, til endelig, kastet paa
Knæe han
Bad om Forladelse, kyssende det. Af troldelig
Afkom,

(Altsaa troede hun selv) var Grimla, fostret i Utugt,
Vildt opdraget i Krig af en vildt omflakkende Moder,
Tidlig foreent med en Røver, et halvt Aarhundrede næsten
Hærdet i Rædseler, grum af Natur, og Helvede tilsagt
I en forfærdelig Nat, hvis Daads Bekiendelse Retten
Afbrød, da den begyndte de Ti. Hvad Under en saadan
Moder ei torde fortælle sin Søn om den himmelske Fader,
Hende kun frygtelig Dommer, hvergang det lyned og tordned?
Og dog elskte den Onde sit Barn, og ønskede frelst ham
Af den usalige Vold, sig selv hun havde hengiven.
Faderen voved han aldrig om Gud at spørge; det indfaldt
Ei hans Uskyld, andet for ham, end Zittren, at føle,
Blindt adlydende, hvad han ham bød; dog bød han ham aldrig
Ubaad. Brødrene selv, indtil han fyldte de tolv Aar,

Havde den Venlige kiær; men vrantne blev de tilsidst dog
Over Forældrenes stedse dem meer paafaldende Forhuld.
Snart Misundelsen voxte til Nid, og, da han blev større,
Hadede de ham, tidt holdende Raad, hvordan ham i Løndom
De fik skaffet af Dage; men Moderen passed for godt paa,
Mærkende Brødrenes Nag, og bevarede Livet sin Yndling.
Saa blev midt i Helvede selv opdraget en Engel,
Uanstukken af Lasternes Pest, skiøndt alt, hvad ham omgav,
Aandede Synd, skiøndt alt, hvad han saae og hørte, var Brøde.
Skoven alleneste var ham bekiendt, i hvilken om Natten,
Sielden forladt af sin Moder, han løb; thi Dagen i Hulen
Søvnen var indviet meest; som Barn kun sielden han Solen

Saae; thi dens Opgang skiulte, til høit paa Himlen en Skovbrink.
Sielden kun havde han Mennesker seet: thi næsten en Udørk
Var i en viid Omkreds den slemt berygtede Kratskov.
Byerne rundt om havde han blot af Brødrenes Udsagn,
Sær naar i Fuldskab mangent et Ord om dit og om dat faldt,
Faaet et Nys om. Heste var ei ham fremmede; selv han
Tidt fik Lov dem at ride til Vands; thi fiernt i en Landsby
Havde sit Tilhold Troppen, forklædt, Kulsviere troede,
Hvor de ved høilys Dag henagede. Hiemme paa Græs gik
Hestene, tøirede Sommer og Høst om Aabningens Falddør.
Grimkul elskte dem høit, og Lam, og Fugle, hans Barndoms
Troe Staldbrødre, beklagende kun, at blot paa Gebærden
Han dem forstod, og de ham. Bestandig længtes han efter
Noget, uvidende hvad, og drømte sig talende Fugle,

Syngende Lam, omløbende Træer, og smilende Heste;
Findende dog i den hele Natur det beste sin Moder,
Trods hendes heftige Sind og ham tidt forfær-
dende Truen.
Reent Uhyre var hun og ei; hun pleied sin Yngel
Trolig; naar een eller anden var syg, hun selv en
Slags Ømhed
Viiste, der rørte, som sielden, desmeer, og blid lig
afstak
Med Troldfaderens aldrig af Sorg, og aldrig af
Glæde,
Smeltede Barms blodhærdede Staal. Hun græd
og engang, da
Grimkul, efter et skrækkeligt Fald, laae gisp nde
dødbleg,
Hovedet i den Forbindendes Skiød; og aldrig hans
Hierte
Glemte de Taarer der strømmede ned paa hans
blødende Pande.
Verden han troede paa hendes og Faderens Ytrin-
ger opfyldt
Af blodtørstige Qvinder og Mænd i speidende Ledtog
Mod hans uskyldige Slægt. De Folk, om hvilke
han læste,

Sagde man ham, var længer ei til. Afskyelige Skarer
Komne fra fremmede Skove, dem havde samtlig udryddet,
Paa hans eene Familie nær; hans Fader og Brødre
Førte med disse nu Krig. I den Troe blev han, til Havsgaard
Blev ham bekiendt, og et klarere Lys i Livet ham opgik.
Du, som ei veed blot alt, hvad, værdt at mindes paa Jorden,
Hendes herneden, men Himmelen selv paa speidende Vinger
Giennemflyver; og, lyster dig, dybt til Helvedes Afgrund
Dukker, det giftige Mulm randsagende; lyttende henrykt
Snart til velsignende Tanker, som Englene hviske hinanden,
Snart, med Rædsel, belurende Raad, som Diævlene skiule,
Muse! fortroe vor barnlige Liid til din venlige Smilen
Hvad du kun Digterens Harpe betroer: hvad i Tingenes Tidspil

Aander kun see, det usynlige Baand som dem bin-
der! Fortæl os
Hvordan den Fromme paa Veien blev ført til
Forbrydelsens Afgrund,
Trods sin Uskyldighed! Neppe var meer den ømme-
ste Medynk
Værdigt paa Jorden et Væsen end han; o! viis
os de skiulte
Rædsomme Traade, der bandt ham til Qval! lad
Brer, som høre,
Fatte den Misklangs Vørd, hvis Stovmodsigelse
hæver
Tvivl om Udødelighed, og gior i Smerternes Dybmulm
Synlige Himmelens Stierner, de høieste, hvilke
vort Jordlivs
Vanlige Nat ei lader os see, knap lader os ane!
Salig er den, der i Live har udtømt Lidelsens
Bæger!
Paa Henrettelsesdagen erfoer den speidende
Grimla
Grimers Død strax efter hans Gang tilbage til
Havsgaard,
Ei paatvivlende, Thora ved Gift den havde befor-
dret.

Under Jorden i Hulen, forladt, allene med Sonnen,
Uden at aabne sin Mund, hans Urolighed dølgende længe
Hvad der var skeet, hun modnede dybt i Hiertet en ugjort
Helvede kun optænkelig Hevns ufeilbare Mordplan.
Samme besluttende, kaldte hun frem den skiælvende Grimkul,
Der nu paa tredie Nat vred Hænder, angst og fortvivlet
Over sin Moders levende Død; thi naglet til Stolen,
Uden Spisen og Drikken, hun sad urokkelig steentaus.
„Grimkul! hør mig i" udbrød hun med eet „nu lever i dig kun
Eneste Søn, min Alderdoms Stav, min eneste Støtte,
Hele min Ret! o! har du mig kiær, saa hør mig, og lyd mig!
Atterkommeren kommer ei meer, din Fader, tilbage;
Aldrig min Førstefødte, din ellevte Broder, den ældste;

Aldrigen komme tilbage de ti. Dem samtlig forraadt har
Vore Fiender en Møe, dig lig i Alder, og deilig,
Som hun er listig og ond, af Had til Troldenes Afkom.
Lang Tid frygted jeg Thora (saa hedder hun) siden jeg eengang
Saae den Elendige, da kun et Barn, paa Veien til Malmøe
Springe mig hurtig forbi, og den gamle Kone, jeg gik med.
Natten tilforn en skrækkelig Drøm mig havde fortumlet
Hovedet reent. Du kiender det Træe, som kneiser i Skoven
Greenløst, skavet, og høit, som en Mast, hvori jeg dig altid
Strængt Opklavren forbød. I dette, syntes mig, saae jeg
Stige din Fader ved Hielp af sin Kulkniv, som han ved hvert Trin
Hugged i Stammen, opsvingende sig til øverst paa Toppen.
Her sig stillende, slængte han ned Haandøxen paa Jorden;

Og een efter den anden nu steg, indhuggende Trin sig,
Dine Brødre; men høiere selv end Toppen af Træet.
Op paa hans Isse sig stillede kiæk den første, paa dennes
Atter den næste, til samtlige ti hinanden paa Hov'det
Stode, mig lidet forskrækkende dog; thi de skoggred af fuld Hals.
Dig omkrampte min Arm; men tilsidst var reent mig umuelig
Holden paa dig; du blev mig for stærk" —— En pludselig Afmagt
Afbrød her i Spændingens Flugt den Spændendes Tale.
Men i den lyttende Søns dybt giennemborede Hierte
Var nu plantet det rædsomme Træ, der, bærende Dødens
Orm i hver urosvulmende Frugt, rodnæret af Tungsind,
Voxer, og hver omblomstrende Fryd let myrder i Livet.

Sommerdigte.

Digterterne.

Epopeen.

Naar Mand, som Brudgom, Viv, som Brud,
Giør et Sølvbryllup-Giæstebud,
Og rundt om veldækt Bord med Gammen
Familien nu sidder sammen
I Fion fortrolig huuslig Roe,
Mens Fader ene høit ved Bordet
Om svundne Dage fører Ordet,
Og selv de Mindste lytte froe —
Mig synes, at et episk Digt
Har noget Lignende med sligt;
Naar nemlig hint og dette, Kiære!
For Resten er, som det skal være.

Skuespillet.

Naar om i Verden man maae slakke,
Til Fods, til Vogns, til Baads, til Hest,
Med Taffel aabent for hver Giæst
Man tar afverlende til Takke;
Men vil man stadig paa vor Jord,
Med bundet eller stækket Vinge,
Ved saadant eet i Kost sig tinge,
Maa Værten holde sluttet Bord.
Dog dette gior (det veed vor Herre)
Blandt Spiseværterne de færre;
Den Slagter, til hvis Spisehold
Her hiemme tyer hver sulten Knold,
Han gior det allermindst, desværre!

Fortællingen.

Det maa være
Smaa Parabler,
Simple Fabler
Om de kiære

Bier og Myrer;
Eller sære
Eventyrer
Om Mirakler,
Og Spektakler,
Og Uhyrer;
Hvordan, Kiære!
Saa de ere,
Bør de være
Smagelige,
Og for Sandsen
Uden Standsen,
Saa at sige,
Let nedglide;
Slaaer tillige
Lidt til Side,
Hvad der gled
Artigt ned,
Kan ei skade,
Som paa Fade,
Saa paa Blade.
Mig behager,
For min Deel,
I et Fad
Risingvelling

Med Kaneel;
Og mig smager
Paa et Blad
I Fortælling
Saa omtrent
Og paa Prent
Samme Mad.

Oden.

Jeg ligner Oder
Især, som dine,
Min gamle Broder
I gamle Rom!
Med stærke Vine:
(Gid det om mine
Bag hine Floder,
Hvor nye Moder
Sig Lyricine
Lidt bryder om,
Var og Din Dom!)
Dem ret at smage,

De maa forvares
Til Høitidsdage;
Paa dem maa spares
I Vaar og Sommer,
At lidt tilbage
Deraf kan blive,
Naar Høsten kommer,
For at oplive,
Hvor seent den kom,
Med gyldne Straaler
I Hebes Skaaler
Vor Alderdom.

Viisen.

Vel kaage kun Flammer af Solen
En Nektar af Druernes Saft;
Dog Bærrenes nærmere Polen
Har og vederqvægende Kraft.
Den større Begeistring vi prise,
Den mindre man ikke forsmaa!
For Mængden er Ode hver Viise,
Mens Oden er Viise for Faa.

Satiren.

For Aanden qvægsom Drikke,
Lidt underligen blandet,
(Hvorfor den her i Landet
Og gielder eller ikke,
Den er dog inter andet)
Nu Æblemost, nu Viin,
Nu Saft af Bær, og Blade,
Thé, Kaffe, Limonade —
Men alt, som Medicin.
Den bedste har dog Lugten
Og Smagen, kiære Ven,
Af ædle Mokkafrugten;
Og virker og som den.
Som den og bør den være,
Vor Ewalds Ord i Ære,
Lig Venskab selv, det mærk!
Reen, umisbrugt, og stærk.
Lidt Bittert er den eget,
Sær naar den brændes meget,
Som den, af salig Svift,
Der smagte fast, som Gift.

Men, for paa det at bøde,
Deri man komme bør
(Især til Jer, I Søde!)
Lidt Sukker og lidt Fløde —
Som frit jeg sige tør,
Min Muse stedse gior
I den, og, vel at mærke,
Venskabeligen stærke,
Jeg laver, nu, som før.

Elegien.

Naar i et bestandigt Smil
Legende med Uskylds Dukker,
Eller selv med Amors Piil,
Af og til din Veemod sukker,
Lad et vaadt jeg veed ei hvad
Flyde paa det tørre Blad!
Men skal det ei blive Lage,
Skal det og din Læser smage

Som en listig Elegie,
Maa din Taare blot ei flyde,
Maa dit Smiil og kraftig gyde
Lidt Citron og Sukker i.

Epigrammet.

Et Epigram
Er ligt en Dram,
Som du bar nødig,
Naar du er mødig,
Og, med Forlov!
Naar du er flau.

Læredigtet.

Men Dram og Dram
Er mangehaande,
Som Aand og Aande
Som Ram og Ram:

Der gives Dramme
Fra Gammel Rham
Til Brandium;
Med Epigrammer
Er det det samme,
Fra hine Flammer,
Der Fienden ramme,
Lynkiler lig',
I aaben Krig,
Til de ludlamme,
Haandtrykte, klamme,
De trufne Trolde
Bag Sneens Volde
Fra Smultbagholde
Tilkyle mig.

Epistelen.

I det jeg spørger Læseren med Ilen,
Og uden Tankens alt for langeFilen,
Hvad Lighed en Epistel har med The?
Jeg triver een i min Maneer maaskee.
Min Læser veed nok selv, jeg har den Ære,
Deri saa simpel, om just ei saa kort at være.

Catulliaden,

eller

Flyvedigtet.

Snart i Kopper, snart i Kummer,
Snart i Kruse, snart i Glas,
Let det bruser,
Let det skummer,
Straalespillende, som Gas;
Og, om det just ei beruser,
Som de mindre lette Drikke,
Tryller det i Øieblikke
Dog tilpas.
Men for ikke reent at svinde
Bort med Øieblikkets Minde,
Ligt hvert andet Tryllerie,
Der med Drømmen er forbi,
Maa der være noget i —

Maa det meer end kunne sandses
Af en flygtig Fantasie;
Som Komet i Poesie
Maa det svandses!
Det er uden Theorie;
Men dets Stempel
Dog bekrandses
I hvert ægte Smagens Tempel
Af de Ni.
Kiendre I,
For Exempel,
Mester Frandses
Vin d Aï? *)

Xenien.

Kunstens Afmagt Gø he gav og Schiller,
Helvederte Helveder i Draaber,
Og so dyvlet Dyvelsdræk i Piller —
Mindre gior det her, hos os, jeg haab.

*) Champagner. — Du Vin d' Aï la mousse petillante. Voltaire.

Kiæmpeviisen.

Man har meget Smukt fortalt
Om den underlige Spise,
Som engang i Ørken faldt —
Manna, troer jeg, dengang kaldt —
Der, i Mangel af en bedre,
Smagte sødt de gamle Fædre:
Man den gamle Kiæmpeviise,
Som de nye Dværge prise,
Ligerviis bør ogsaa hædre;
Men ei lade sig forføre
Til at dyrke Korn med Sveed,
Der kan eene regne ned.
Hvo, som Øre
Har, han høre:
Gammelt Qvad er skiønt og stort;
Det er got, naar det er giort;
Men det lar sig ikke giøre!

Ode
Til Frue Henriette C**********

Paa hendes 27de Byrdsdag.

(Over en samme Morgen af Katten dræbt Kanarifugl.)

Fyld mig Digterrusens fulde Maal,
Nektar, som i Hebes rakte Skaal
For den evig unge Sanger bruser,
Tryl mig ind i Rosens skionne Vaar
Hvis i Dag nu fulde Blomstrens Aar
Gratier formeerede med Muser!

Lad mig paa den doppe'tsignte Fest,
Som de tolv Huldinders budne Giæst,
Glemme glad, at i dens Morgenrøde
(Just som, vaagnet, al Naturen loe)
Bytte for en mordersk Tigerkloe,
Mens omsonst Auroras Taarer fløde,
Min Eurydice blandt Fugle fik
Af et grusomt slangegiftigt Stik
Sangerlivets Banesaar, og døde!

Lad mig tømme Glædens Bæger ud
For jeg paa den yndigste blandt Dage
Hyller mig i Flor paa Sorgens Bud,
Og begynder Sangens ømme Klage!
Und mig, Hebe! frie kun denne Dag
For hver Støvets Qval og jordisk Smerte!
Døv i Festens huldе Dronnings Hierte
Hver en Kummer, til det mindste Nag!

Lad din fromme Søsters søde Smil,
Ligt dit eget, der Alciden qvæger,
Naar du krandser ham Olympens Bæger,
Dølge mig i Barmen Dødens Pil!
Tænkende kun paa den Skat i Livet,
Hendes Huldkreds blev i Hende givet,
Lad den Aand, som du forynger mig,
Blot i Dag i Himlen drømme sig!

Siden skal den, Thrakers Orpheus lig,
Med sin kiælne danske Lyra stige
Ned i Skyggers underjordske Rige;

Og, hvis der og ei en Tigerkat,
Eller, hvad for Sangen er det samme,
Avinds Moder, Furiernes Amme,
Nu beherſker Plutos gamle Nat,
Skal det lykkes den, hvert Helvedsre
Med en Sang og med et Harpeſpil,
Alle Tolv begeiſtrede den til,
Paa Cocytus Svovelbred at rsre.

Og hvis Burets tabte Minna ſelv,
Som vil troe, ſin Navnes Roſt at høre,
Den kan ei til os tilbagefore
Triumferende fra Dsdens Elv,
Skal den dog paa Sangens Seiervinge
Budſkab fra den Elſkelige bringe;
Og i dette ſkal hver Sangens Ven,
Skuffet af de Toner, ſom mig lærte
Fugles Salighed og Fugles Smerte,
Troe et Øieblik, at høre den.

Til Fru H********

(Efter Tilsendelsen af en Blomsterflor for et Vers paa fire Linier.)

For et lille Digt, saa stort
Knap som Enden af min Finger,
Som den lille Purk har giort,
Deres eget Smil gav Vinger —
Han, der nemlig i mit Bryst
Har, naar Veiret er lidt stille,
Intet andet at bestille,
Og, der tidt gior ganske tyst
Vers imellem, vel saa lange
Som min Arm tre fire Gange,
Eene for sin egen Lyst —
For et saadant Intet, ak!
Der fortiente neppe Tak,

Sender De mig, søde Frue,
Hid en Skok af Floras Smaa,
Hver, som Hende Selv at skue,
Hver med Amors Piil og Bue,
Hver med Cypris Belte paa?

Hvilken yndig Vellugthimmel!
Hvilken Blomsterbørnevrimmel?
Røde! gule! hvide! blaa!
For hans Fiirblads lille Larve
Deres store Haves Flor!
For hver Linie selv en Farve!
Og en Klynge for hvert Ord!
For hvert Bogstav fra den Bengel,
Der dog aldrig, som jeg troer,
Bliver, hvis han og blir stor,
Ret til noget paa vor Jord,
Dufter paa sin skiønne Stengel
Mig en yndig Blomster-Engel —
O! jeg er ei meer i Nord!

Min Handelsflor.

Til vore Kisbmænd.

(I samme Anledning.)

I, der haane, som en ussel Grille,
Den: at sætte Bo med lutter Vers!
I, der eene det erkiende ville,
Som er lagt til Grund for Jer Commerz!
Stille kun, I Herrer! stille! stille!
Jeg har og en Handel og et Bo;
Jeg er og Grosserer i det Lille;
Jeg og veed min slegne Kurs at snoe.
Jeg med hvad der klinger ogsaa handler;
Jeg er ogsaa rig paa præget Mynt;
Jeg til Vexler og hvert Blad forvandler;
Og mit Bankpapiir er fint og tyndt.

Naar Naturterminen, Vaaren, kommer,
Naar det gielder Glædens Mit og Dit,
Naar det lakker hen ad Elskovs Sommer,
Og til Høsten hver vil have Sit,
Gaaer jeg ud, med Vers i mine Lommer,
Til hvert Eden, som mig smiler blidt,
Og der faaer jeg Kirsebær og Blommer,
Og selv Ybuns Æbler paa Kredit.
Sølv og Guld for hver en rimet Daler,
Med mit lille Jensestempel paa,
Hver en Viv og Ms mig huld betaler
Flux i Tutter fyldt af Floras Smaa.
Pindseliljer er mig Sølv; Aurikler,
Gyldenlakker, Roser, er mig Guld:
O! hvad er mod mine Børs-Artikler
Andre Handelsvares usle Muld?
Intet Handelshuus, som mit, florerer;
Hver en Bank paa Jorden giør Goddag
Himlens Hofagent, der indkasserer
Smil af Heber, Huldblik af Cytherer,
Liliers Kys, og Rosers Favnetag.

De atten Eller.

Til Froken Ellina paa Elleskov. *)

Som Rimsvar paa det søde Prosabrev,
Du mig, min Elskovs Ægtemuse, skrev,
(Hvori du gav mig Ellen: Nummer Atten,
Paa hvilken her saa længe luurte Katten,
Der under Navn af Musers Maans fik Lov
At gaae paa Ellejagt i Elleskov,
Og som ved sine Træer ret at tælle
Fik hvad han vilde færdig faae, sin Fælle)
Modtag den sidste Sang, hvori min Pen
Blev meer end nogensinde, langt fra Hove,
Blandt andre Vinge-Noer i Elleskove
Til overgivent lille Barn igien.

*) See Noten i Poetiske Epistler S. 401.

Min Seiersang om Musekattens Svimmel
I min, og Musernes, og Attens Himmel.
Den lyder til den gamle Melodie,
Den første Barne-Dands begynder i,
Naar ikke Foden blot, men Hiertet hopper
Ved søde kielne Juleleegs Spilopper,
For dig og alle Sangen hulde Smaa
I atten overgivne Vers, som saa:

Elleviisen.

Atten Elletræer, atten Elletræer, atten!
Atten Eller giør en Skov!
Hvad har en Digter mere behov?
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Ellerødder, atten Ellerødder, atten!
Atten Spirer i hver Rod,
Alle paa god og paa sikker Fod!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Ellestammer, atten Ellestammer, atten!
Atten er to gange ni —
Det er doppelt Elskoverie!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Ellegviſte, atten Ellegviſte, atten!
Atten Fugle paa hver Qviſt!
Hør, hvor de qvidre nu her, nu hiſt!
Muſer i Fællen, o Muſer i Fællen om Katten!

Atten Ellereder, atten Ellereder, atten!
Atten Englenoer i hver,
Kiærlighedsengle med Næb og Fiær!
Muſer i Fællen, o Muſer i Fællen om Katten!

Atten Elletoppe, atten Elletoppe, atten!
Atten Guder paa hver Top!
Elſkovsguder tilhobs, hop! hop!
Muſer i Fællen, o Muſer i Fællen om Katten!

Atten Ellekilder, atten Ellekilder, atten!
Atten Kilder giør en Bæk —
Den ſkyller al min Bekymring væk!
Muſer i Fællen, o Muſer i Fællen om Katten!

Atten Rettigheder, atten Rettigheder, atten!
Atten Eller i min Skov!
Veed I hvortil jeg med dem fik Lov?
Muſer i Fællen, o Muſer i Fællen om Katten!

Atten Herligheder, atten Herligheder, atten!
Atten hele Skatten spaaer!
Hører, I Muser, hvori den bestaaer:
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Fingerbøller, atten Fingerbøller, atten!
Atten Bøller er en Skat,
Naar man faaer ret paa Fingrene fat!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Guldringe, atten Guldringe, atten!
Atten Ringe spundet Guld!
Tag hvo der vil det øvrige Muld!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Silkesløifer, atten Silkesløifer, atten!
Atten Sløifer giør et Baand!
Giæt hvor det løses af Amors Haand!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Øresigen, atten Øresigen, atten!
Atten Ørsign Smæk i Smæk!
Maans er i Musernes Klapkrig kiæk!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Pillerier, atten Pillerier, atten!
Atten Piller er min Aands!
Sukker og Peber er Mad for Maans!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Venligheder, atten Venligheder, atten!
Atten Gnister gior en Glød!
Snart bryder ud den Lue saa rød!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Billigheder, atten Billigheder, atten!
Atten Smaanys gior et Kys —
Ni Gange sødt, og ni Gange — tys!
Muser i Fællen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Himmeriger! atten Himmeriger! atten!
Atten Himle gior en Seng —
Der ligger jeg med Muser ifleng —
Muser i Sengen, o Muser i Fællen om Katten!

Atten Bildereder! atten Bildereder! atten!
Atten Ellers Elskovsild!
Himmel! hvor bliver jeg ellevild!
Tømmer mig Muser! I Muser i Fællen om Katten!

Atten Snurrepiber, atten Snurrepiber, atten!
Atten Pibers Harmonie!
Salige Snurrepiberie!
Dandser, i Muser, i Muser i Fællen om Katten!

Bøn.

(d. 30te Junii.)

O! mit Hiemlands korte Sommerflor,
Sildig komne, skionne, varme Dage!
Gid af Eders Ynde nogle Spor
I Danfanalunden, hvor jeg boer,
Var, naar Vintren kommer, end tilbage!
Trende Blomstre bringer jeg endnu,
Før mod Høsten længer frem vi vandre —
For det sidstes Skyld bønhøre du,
Fader Phøbus, Bønnen for de andre!

Den døende Harpeklang. *)

Til Adelaide, Grevinde af Bombelles, fød Brun.

— Ved Hendes Afreise, den 6te Mai 1816. —

Om en Yngling i en Dal herneden
Svæved, som om Uskylds Par i Eden,
Huldt en Tryllefugl i Blomsterham;
Sang ham, midt i Floras stumme Vrimmel,
Ned til Jorden sødt den hele Himmel;
Var saa munter, vever, from, og tam.

O! hvor elskte han dens underfulde
Dybe, rene, milde, søde, hulde
Hjertetoners inderlige Klang!
Ak! men neppe var hans Vaar udrunden,
For den himmelske ham var forsvunden,
Og ei meere lød den elskte Sang.

*) Efter det lille tydske Afskedsdigt, som en dansk Muse bærede med egenhændig Afskrivt, see Elegien i forrige Danfanahefte S. 444.

Med sin lille Hyrdestav i Haandan
Vandrede han ud saa moed i Aanden,
Søgende sin Sangfugl overalt;
Men, forgiæves! ingen Stemme svarer!
Ingensteds sig for ham aabenbarer
Meer den blikfortryllende Gestalt.

Vee mig! vee mig! raaber han, forvildet,
I en Labyrint af Torne hildet
Midt i Ørkens uveisomme Krat:
Ak! omsomst, af Eden ude, leder
Efter Paradisets Herligheder
Uskyld af sin Engel selv forladt!

Ingen Bæk i Sandets Tørke vinder,
Taaren standser selv paa mine Kinder,
Neppe føler jeg mit Aandedrag;
Rundt omkring mig Ørken sig fordunkler;
Ingen Stierne meer paa Himlen funkler,
Og mit Hierte slaaer sit sidste Slag!

Segnet hen, opgav sin Aand den Gode —
Ida! — som den Segnende tilmode,
Da sit sidste Suk han drog i Sang,
Segner her, i din forladte Have,
Mellem sin Begeistrings slunkne Grave
Harpen, som af dig omsvævet klang.

Du, som der, hvor Uskylds Chor sig svinger,
Høiere, paa dine Toners Vinger,
Over Pindus, og Olympens Sal,
End hver anden Tryllerest af Eden,
Der bevinger Harperne herneden,
Hævede mig Sangens Ideal —

Du, min Siæls Tilbagegiverinde
Her i Støvet af hvert Himlens Minde
Fra den Tid, jeg var et Barn endnu —
Fra den Tid, da paa sin Uskylds Stengel
Blomsten, der nu visner, var en Engel,
Elsket, from, og elskelig, som du —

Du, som, ubevidst, i stille Lunde,
Medens mine tause Taarer runde
Hyldende Naturen i din Kunst,
Lønnede det yndekiælne Hierte
For enhver opofret Elskovs Smerte
Med en Huldgudindes sidste Gunst —

Du, som, uden selv mig nær at drømme,
Lod mig Livets Vellyst-Bæger tømme,
Naar jeg henrykt aandede den Luft,
Morgenrøden i dit Smil forgyldte,
Og som dine Læbers Nyn mig fyldte
Med Cytheres Kysses Nektarduft —

Du, som himmelsk foresang min Stemme,
Hvad mit Dan engang vil meer ei glemme,
Charis-Tonen i min Harpes Klang —
Datter af min Ungdoms Erycine,
Digtrens yngste, sødeste Seline!
Du forlod mig — og nu dør min Sang.

Dog i Døden selv, du Elskelige,
Skal dens Veemod Ida-salig stige,
Som dens Glæde paa din Fødselsdag!
Hør det, Kiærlighedens lyse Stierne!
Og I Nattergaler i det Fierne,
Slaaer igien mit Hiertes sidste Slag!

Tryl den Hulde hist, Teutonas Eden,
Med et Venskabs Paradiis herneden,
Som den danske Haves, hun sløi fra!
Spirer, Himmel-Blomstre, hvor hun træder!
Signer hende, Jordens beste Glæder!
Favner hende, medens Hertha græder,
Hymen, Amor, og Cecilia!

Min Digterlod.

Da Parnassets Marker her i Landet,
Der ei ligge høie, som man veed,
Sankt Apoll paa Pegasus indreed,
Hellig Anders lig i det og andet —
Rendte Klepperten i fulde Spring,
Medens Guden sov, saa vidt omkring,
At den rundt om Ringsted dragne Ring
Slutted ind en Mængde selv af Vandet —
Al vor Torv — og hele Flyvesandet.

Da han vaagned op igien (paa Spraa,
Hvis jeg mindes ret) tilsidst, og saae
Meget meere Mose, Krat, og Steene,
End, især saa langt fra Hippokrene
Han til Dyrken havde regnet paa —
Maatte han, nødtvungen, og indbyde
Hver en Revl og Trevl i Eng og Gyde,
Heel, og halv, der end i Spiren laae —
Kierne, Svibel, Græs, og næsten Straa, —
Kort: hvert Fyn-Frø, Sielands-Korn og Jyde-—

Til at giøre Sit, og blot som Noer,
Til den grændseløse Haves Flor,
For de haſtig talte Vaarens Dage,
Der for Spiring var endnu tilbage —
Og de kolde Nætters ſidſte Spor
I den tøede Snee der faldt i Fior —
For den forſte Dannelſe henrunde.

Neppe lød Apols forlegne Bud,
Før en Klee, der ſig allenſtunde
Reiſer, troer jeg, af for megen Slud,
Foer i hvert, indtil det mindſte Skud;
Og de ſkyndte ſig af Hiertens Grunde
Her og der i Jorden, Dag og Nat,
Hvor de paa lidt Fugtighed fik fat
Med de nedadvendte ſpæde Munde,
Dog at hæve ſig en lille Klat.
Snart de pipped frem i Enge, Lunde,
Selv i Heder og i Moſegrunde —
Somme halvveis høit, og ſomme plat —
Hin, ſom Nelde, den ſom Paddehat,
Nogle ligefrem, ſom Revl og Krat,
Andre neppe ſelv ſom dit og dat —
Alle, Herre Gud! ſaa got, de kunde;

Thi, som sagt, dem selv paa Maa og Faa
De smaa Stakler havde maattet saae.

Da nu Tiden kom, Parnasset skulde
Plantes af hvad der var spiret op,
Mønstred Phœbus selv den hele Trop,
(Trods sin Ildpels zittrende af Kulde)
Spørgende de store med de smaa:
I hvad Dragt, og hvor de vilde staae?
Thi han vidste nok, at Poesien
Maa sig bane selv sin egen Stie,
Og, hvad Formen angaaer, være frie,
Dersom der skal være noget i 'en.
(Efter seneste Philosophien
Puster og hver Siæl sig selv sin Krop,
Og ei Flasken blot, men, saa at sige,
Som dens Viin udfordrer det, tillige
Flaskens korte eller lange Prop)
Mængden vilde være Tulipaner,
Hyacinter, eller Enzianer,
Lilier, eller Roser — med et Hop —
Een iblandt dem: alle i een Knop,
Pludselig i fulde Pragt lukt op —

Faa kun vilde være hvad de vare;
Ingen hvor de var. Den hele Skare
Vilde bramme paa Parnassets Top.

Da kom Phœbus og tilsidst til min
Lille, men af Hiertet sprungne Spire,
Det i det korsøerske Slots Ruin
Med sin Kalks udsprungne Serafin
Ønsked og hans Have lidt at zire:
Du, den mindste næsten blandt de Smaa,
Graaliggrøn, men himmelvieblaa,
Sig hvad vil du paa Parnasset være,
Og hvor vil du i min Have staae?
Hvad du vil, (ham svarte jeg) min Ære
Lad i hvad dig synes got bestaae;
Fiern mig eene lidt fra hine Hære,
Og lad mig, skiøndt liden, ei forgaae!
Plant, som Lilie, hin, og den, som Rose,
Selv paa Toppen af den slagne Vei;
Men, hvor det, der blender, kommer ei,
Var det og paa Randen af en Mose,
Lad mig smile, som Forglem mig ei!

Til sin Psyche.

(Af Just Thiele.)

Snart er jeg din, du søde, fromme Muse!
Snart er jeg din, som Himlens Fugle fri!
Naar da omkring mig dine Vinger suse,
Skal de, som nu, ei flagre mig forbi;
Thi i din Nektar vil jeg mig beruse
Og følge dig i alt dit Sværmerie,
I alt dit Haab, din Tro, din søde Gammen,
Indtil af To til Eet vi smelte sammen.

Thi vi var' Eet, som Lys det var og Skygge,
Før Solens Straaler skillede dem ad;
I Livets Dæmring kunde du ei bygge:
Du svæved' bort som Duften fra sit Blad'
Du blev den søde letbevingte Psyche,
Der bragte mig det længselfulde Qvad,
Saa tidt jeg dig, og du mig kunde finde
I Maanens Skin og milde Aftenvinde.

Og ofte fandt jeg dig i tause Lun.
Du kom, som Kjærligheds Egeria,
Med Kys, naar mine Længselstaarer runde,
Og hviskede saa sødt: „Fra Lydia!"
Men tidt, naar jeg dig der ei finde kunde,
Da vanked' jeg med tunge Skridt derfra,
En Elsker der til Stevnet fro mon hige,
Og finder Træet vel, men ingen Pige!

Ja, himmelrene Psyche! fromme Muse!
Snart er jeg din, som Himlens Fugle fri!
Jeg hører ofte dine Vinger suse,
Men, vil jeg gribe dem, er det forbi;
Jeg føler Drivt til dybt i Kraft at bruse
Med alle Længslers søde Sværmerie —
O! skjænk mig nu, som før ved Lundens Stammer,
Et lønligt Møde paa mit lille Kammer!

Inv. 96526

